

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
1958

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1960

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950 med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède.

1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ; 1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskolligii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskolligium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.

Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1987/88-1991/92.

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. 1958. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
1958

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1960

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

PUBLIC HEALTH

PUBLIC HEALTH IN SWEDEN

1958

ANNUAL REPORT OF

THE NATIONAL BOARD OF HEALTH

STOCKHOLM 1960

KUNGL. FÖRTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Inrikesdepartementet

Medicinalstyrelsen får härmed överlämna »Allmän hälso- och sjukvård» för år 1958.

Tidigare har styrelsen till landsting och övriga intressenter utsänt en på fyra tabellblad tryckt detaljerad redogörelse för lasarettens och epidemisjukhusens personal och förvaltningsekonomi. En motsvarande, ehuru icke fullt så omfattande tabell har utarbetats för A-sanatorierna för lungtuberkulos och förvaras i manuskript i medicinalstyrelsen. Liksom tidigare för åren 1947—1957 har avdelningen för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning sammanställt de statliga sinnessjukhusens förvaltningsstatistik för år 1958 i ett särskilt häfte (stencil).

Stockholm den 30 november 1959.

ARTHUR ENGEL

ÅKE SJÖSTRÖM

/ Erik Salwén

INNEHÅLL

	Sida
Kap. 1. Organisationen av den hälso- och sjukvårdande verksamheten m. m.	1
1.1 Vissa definitioner	1
1.2 Organisationen	2
1.3 Befolkningsstatistik	7
1.4 Meteorologiska förhållanden	9
Kap. 2. Översikt av medicinalpersonalen	10
Kap. 3. Den allmänna hälso- och sjukvårdens organ	17
3.1 Organ för hälsovård och sjukvård utanför sjukhus	17
3.101 Provinsial- och stadsläkarväsendet	17
3.102 Distriktssköterskorna m. fl.	18
3.103 Distriktsbarnmorskorna	18
3.104 Den förebyggande mödra- och barnvården	18
3.105 Den abortförebyggande verksamheten	19
3.106 Polioympning	19
3.107 Karantänsväsendet	20
3.108 Tuberkulosvården	20
3.109 Vården av könssjuka	21
3.110 Den psykiska hälsovården	22
3.111 Epileptikervården	23
3.112 Folk tandvården	23
3.2 Anstalter för i huvudsak sluten sjukvård	25
3.21 Översikt av anstalter, vårdplatser m. m.	25
3.22 Kroppssjukvården (patienter, personal och ekonomi)	31
3.23 Vården av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker (patienter, personal, ekonomi)	42
3.3 Apoteken	47
Kap. 4. Hälsotillstånd, sjukdomar, förlösningar m. m.	50
4.1 Omgivningshygieniska förhållanden	50
4.2 Infektionssjukdomar	51
4.3 Skador genom våld	56
4.4 Den aktuella kariesprocenten hos sjuåringar	60
4.5 Förlösningar och aborter	62
4.6 Legala aborter, steriliseringar, kastreringar	67
4.7 Sinnessjukdomar	71
Kap. 5. Det allmännas kostnader för hälso- och sjukvård	77
Kap. 6. Det internationella hälso- och sjukvårdsarbetet	83
Sammanfattning på engelska språket	85

CONTENTS

	Page
Chapter 1. Organization of the Health Services.....	1
1.1 Introduction, definitions	1
1.2 The organization	2
1.3 Vital statistics.....	7
1.4 Meteorological data	9
Chapter 2. Health personnel.....	10
Chapter 3. Health and Medical Care Services	17
3.1 Ambulatory care	17
3.101 Medical Officers' Organization	17
3.102 Public Health Nurses	18
3.103 District Midwifery	18
3.104 Maternity and Child Welfare	18
3.105 Consultation bureaux for sexual hygiene and abortion	19
3.106 Vaccination against polio	19
3.107 Quarantine	20
3.108 TB-care	20
3.109 Venereology	21
3.110 Mental health	22
3.111 Care of epileptics	23
3.112 Public Dental Care	23
3.2 Hospitals	25
3.21 Establishments, beds etc.	25
3.22 Establishments for somatic diseases	31
3.23 " " mental diseases, mental deficiency and epilepsy.	42
3.3 Pharmacies	47
Chapter 4. Sanitary conditions, diseases, deliveries etc.	50
4.1 Environmental sanitation	50
4.2 Infectious diseases	51
4.3 Accidents, poisonings, violence	56
4.4 Dental caries	60
4.5 Deliveries and abortions	62
4.6 Abortions, sterilizations and castrations on medical or legal indications ...	67
4.7 Mental diseases	71
Chapter 5. Expenses out of Public funds for Health and Medical Care.....	77
Chapter 6. International health relations	83
Summary in English	85

X. Förlossningar på anstalt år 1958 fördelade efter barnaföderskans ålder, civilstånd och bördens ordningsnummer. Relationstal per 100 000 barnaföderskor	65	X. Births per 100 000 according to marital status, age and parity	65
Y. Abortfall (på sjukvårdsanstalter intagna fall) år 1958	66	Y. Abortions (in-patients at hospitals) .	66
Z. Antalet utförda legala aborter och steriliseringar fördelat efter vederbörandes hemort	68	Z. Abortions and sterilizations induced for medical or legal indications according to domicile of the patient	68
A. Antal av medicinalstyrelsen år 1958 beviljade ansökningar om legala aborter fördelade efter olika indikationer ...	69	A. No. of applications of abortions granted by the National Board of Health..	69
Å. Antal utförda legala aborter med tillstånd av två läkare och vid nödfall enligt till medicinalstyrelsen år 1958 inkomna rapporter	69	Å. No. of abortions with authorization of two physicians and with emergency in 1958	69
Ö. Antal utförda steriliseringar enligt till medicinalstyrelsen åren 1956—1958 inkomna rapporter	70	Ö. No. of sterilizations induced for medical or legal indications	70
AA. Antal legala kastreringar 1953—1958 enligt till medicinalstyrelsen inkomna berättelser	71	AA. Number of castrations	71
BB. För första gången intagna på sjuksjukhus fördelade efter sjukdomsform, åren 1956—1958	74	BB. Number of patients admitted for the first time into mental hospitals according to diagnosis	74
CC. Statens, landstingens och städernas utom landsting nettoutgifter (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvård åren 1948—1958, milj. kr	78	CC. Net expenses (operation and investment) for different kinds of health services, of the State, the counties and the county boroughs, million kronor	78
DD. Specifikation för år 1958 av tab. CC, milj. kr	79	DD. Specification of table CC for the year 1958	79
EE. Primärkommuners, andra än städer utom landsting, nettoutgifter (drift o. anlägg.) för hälso- och sjukvård ...	79	EE. Net expenses etc. of local authorities except county boroughs	79
FF. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) år 1958 (1958/59), milj. kr ...	80	FF. Investments for health services of the State, the county councils and county boroughs, million kr	80
GG. Landstingens och städernas utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål år 1958. Miljoner kronor ..	81	GG. Running costs for health and sick care of the county councils and county boroughs. Million kronor	81

Tabeller

Tab.

1. Antal läkare, tandläkare, apotekare och sjukgymnaster vid slutet av år 1958	91
2. Antal civila läkarbefattningar med tjänstärätt i början av år 1959 ...	92
3. Vissa sjukskötersketjänster den 31 december 1958 och barnmorsketjänster den 1 januari 1959	93

Tables

Table

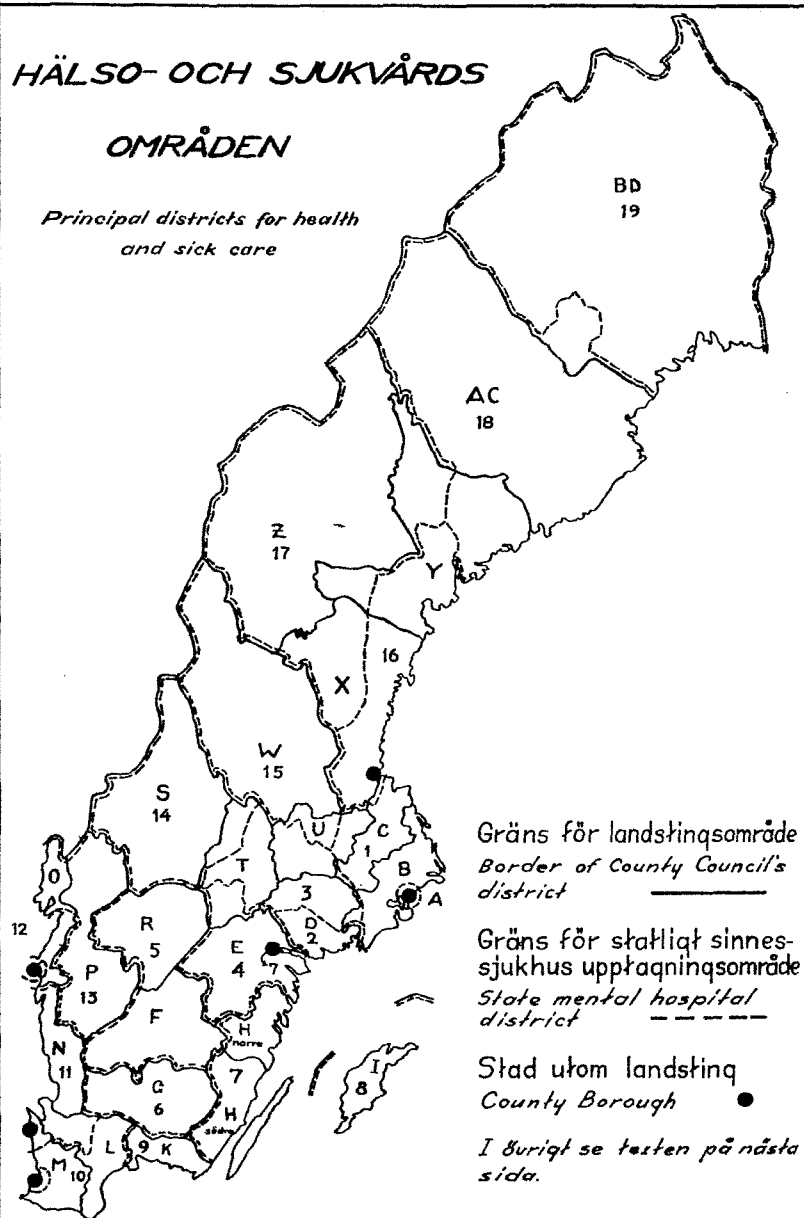
1. Population of Sweden, number of physicians, dental surgeons, pharmacists and physiotherapists	91
2. Number of posts for physicians	92
3. Certain posts for nurses and midwives	93

4. Den förebyggande mödra- och barnavården år 1958	94	4. Maternity and child welfare	94
5. Tuberkulosdispensärerna år 1958 enligt uppgifter från Nationalföreningen mot tuberkulos. Antal och prestationer	96	5. TB dispensaries	96
6. Antal apotek m. m. och dessas försäljningsbelopp år 1958	97	6. Pharmacies	97
7. Folktandvård. Verksamhet m. m. år 1958	98	7. Public dental care. Activity etc. ...	98
8. Folktandvårdens utgifter och inkomster år 1958. Distrikts- och centraltandpolikliniker	99	8. Public dental care, running costs and receipts	99
9. Översikt av vårdplatserna på kroppssjukhusen den 31/12 1958	100	9. Number of beds at hospitals for somatic diseases	100
10. Specifikation av lasarettens och barnsjukhusens vårdplatser den 31/12 1958	104	10. Number of beds at general hospitals etc.	104
11. Anstalter för kroppssjukvård år 1958	110	11. Hospitals for somatic diseases	110
12. Vårdplatser, intagningar och vård dagar i olika vårdformer åren 1920—1958	122	12. Beds, admissions and bed-days according to type of care	122
13. Vissa epidemiska sjukdomar 1875—1958. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation	124	13. Epidemic diseases 1875—1958. Numbering according to the international statistical classification	124
14. Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med individuell anmälningsplikt åren 1948—1958	125	14. Cases (as a rule only clinical) of notifiable infectious diseases reported in 1948—1958	125
15. Insjuknade i vissa epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt, länsvis år 1958 (kliniska fall) ...	126	15. Cases of notifiable epidemic diseases (clinical cases) reported in 1958 in each county and county borough	126
16. Fall av venerisk sjukdom år 1958 fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort jämte översikt för åren 1949—1957	127	16. Cases of venereal diseases according to place of domicile and place of infection	127
17. Fall av venerisk sjukdom år 1958 efter ålder och kön	128	17. Cases of venereal diseases by age and sex	128
18. Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar 1946—1958. Antal undersökta civila personer (exkl. patienter på sinnessjukhus) och gjorda fynd ..	128	18. Massradiofluorography of the National Board of Health	128
19. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1958 enligt uppgifter från Nationalföreningen mot tuberkulos ..	129	19. Tuberculosis morbidity and mortality	129
20. Förlossningar och födda barn år 1958 fördelade efter sjukvårdsområde och vårdform	130	20. Deliveries and newborn according to regions and type of care	130
21. Fall av skador genom våld intagna på sjukhus år 1958	132	21. Cases of injuries through accidents, poisonings and violence admitted into hospitals	132
22. Verkställda legala aborter enligt år 1958 till medicinalstyrelsen inkomna berättelser fördelade efter indikationer, kvinnans civilstånd, ålder och föregående förlossningar	134	22. No. of abortions induced on medical or legal indications	134

23. Verkställda steriliseringar enligt år 1958 till medicinalstyrelsen inkomna berättelser fördelade efter indikationer, civilstånd, ålder och föregående förlossningar	135	23. No. of sterilizations induced on medical or legal indications	135
24. Utgifter och personal vid statens och storstädernas sinnessjukhus år 1958 ..	136	24. Running costs and personnel at mental hospitals of the State and the three largest cities	136
25. Anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker år 1958	137	25. Hospitals for mental diseases, deficiency and epilepsy	137
26. Specifikation av under år 1958 intagna på statens och storstädernas sinnessjukhus	143	26. Admissions into mental hospitals of the State and the three largest cities	143
27. Antal den 31 december 1958 befintliga vid statens och storstädernas sinnessjukhus	144	27. Number of patients at the mental hospitals of the State and the three largest cities on December 31st	144
28. Antal under år 1958 utskrivna (ej försöksutskrivna) från statens och storstädernas sinnessjukhus	145	28. Discharges from mental hospitals of the State and the three largest cities	145
29. Ålder vid första insjuknandet hos de år 1958 för första gången för vård på statens etc. sinnessjukhus intagna ...	146	29. Patients admitted for the first time into mental hospitals of the State and the three largest cities according to age when disease started	146
30. Vid slutet av 1958 befintliga patienter vid sinnessjukhus m. m. procentuellt fördelade efter sjukdomsform	147	30. Number of patients at mental hospitals and nursing homes at end of year according to type of disease (per cent)	147
31. Dödsorsaker för de å statens och storstädernas sinnessjukhus avlidna år 1958	148	31. Causes of death of patients at mental hospitals of the State and the three largest cities	148

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDS OMRÅDEN

*Principal districts for health
and sick care*

Teckenförklaring Codes

— = Intet finns att redovisa *Magnitude nil*

0 eller 0,0 = Mindre än 0,5 (el. 0,05) av enheten *Magnitude less than half of unit*

.. = Uppgift saknas *Data not available*

† = Anstalten är rikssjukhus. Se vidare kap. 1.1. *Treatment available to all citizens on same terms irrespective of place of residence*

(†) = Riksplatser ingår bland vårdplatserna. *Including beds available to all citizens on same terms*

* = Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter

Länshokstäverna *The counties (and city of Stockholm)*

A = Stockholms stad <i>city</i>	N = Hallands län <i>county</i>
B = Stockholms län <i>county</i>	O = Göteborgs o. Bohus „ „
C = Uppsala „ „	P = Älvsborgs „ „
D = Södermanlands län „	R = Skaraborgs „ „
E = Östergötlands „ „	S = Värmlands „ „
F = Jönköpings „ „	T = Örebro „ „
G = Kronobergs „ „	U = Västmanlands „ „
Hn = Kalmar läns norra landstingsomr.	W = Kopparbergs „ „
Hs = „ „ södra „	X = Gävleborgs „ „
I = Gotlands län <i>county</i>	Y = Västernorrlands „ „
K = Blekinge „ „	Z = Jämtlands „ „
L = Kristianstads „ „	AC = Västerbottens „ „
M = Malmöhus „ „	BD = Norrbottens „ „

Städer, som ej deltagar i landsting¹ *List of county boroughs*

Stockholm	Malmö	Hälsingborg
Göteborg	Norrköping	Gävle

De statliga sinnessjukhusens upptagningsområden (se kartan)

State mental hospitals (numbers refer to map)

1 = Ulleråkers	8 = S:t Olofs, Visby	14 = Mariebergs, Kristinehamn
2 = S:t Annas, Nyköping	9 = Gullberna, Karlskrona	15 = Sätters
3 = Sundby, Strängnäs	10 = S:t Lars, Lund	16 = Sidsjöns, Sundsvall
4 = Birgittas, Vadstena	11 = S:t Maria, Hälsingborg	17 = Frösö, Östersund
5 = Ryhova, Jönköping	12 = S:t Jörgens, Lillhagen	18 = Umedalens
6 = S:t Sigfrids, Värjö	13 = Restads, Vänersborg	19 = Furunäsets, Piteå
7 = S:t Gertruds, Västervik		

Kategorier av huvudmän

Categories of authorities responsible for the health and medical care

S = Staten *The State*

L = Landsting *County council*

U = Stad utom landsting *County borough*

K = Kommun (annan) *Local authorities*

Kf = Kommunalförbund *Union of local authorities*

F = Förening, fond eller stiftelse, i vars styrelse det allmänna är företrätt genom av offentlig myndighet tillsatt representant. *Fund, association etc. in collaboration with the Community*

P = Privat företag (även fond, förening etc. annan än F) *Private other than F*

¹ Jfr texten sid. 6.

KAP. I

ORGANISATIONEN AV DEN HÄLSO- OCH SJUKVÅRDANDE VERKSAMHETEN M. M.

1.1. Vissa definitioner

Till en början må vissa begrepp definieras, så att ämnesområdet för denna berättelse blir angivet.

En del begreppsbestämningar ges i de författningar, som reglerar hithörande område, nämligen sjukhuslagen, sjukhusstadgan, stadgan angående enskilda sjukhem och förlossningshem, reglementena för statens och vissa städers sjukhus, stadgan angående sinnessjukvården i riket, lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna, sjukförsäkringslagen, diverse statsbidragskungörelser m. m. Såvitt möjligt har dessa följts, men som framgår av det följande, är de icke i alla delar tillämpliga eller täcker icke alla de begrepp, som behöver definieras, utan särskilda definitioner har måst göras för denna publikation.

1.11. *Allmän hälso- och sjukvård.* Härmed avses i denna publikation av det allmänna bedriven eller sanktionerad verksamhet för att förebygga sjukdomar och förbättra medborgarnas hälsotillstånd ävensom förlossningsvård, allt under förutsättning, att verksamheten är tillgänglig för allmänheten. Hit har hänförs sjukdomsdiagnostik, även om den icke åtföljes av terapi (såsom visst laboratoriearbete, rättsmedicin och rättspsykiatri).

Som hälso- och sjukvård har i detta sammanhang icke räknats verksamheten vid anstalter med huvudsaklig uppgift att bereda vila eller rekreation. Till

följd härav kommer en del konvalescenthem, som drives i kombination med vilohem, att falla utanför gränsen för sjukvården. Icke heller räknas dit anstalter, som har huvudkaraktären av skola, såsom institut för blinda och döva. De militära truppförbandssjukhusen, såsom huvudsakligen avsedda för militärpersonal, hör — till skillnad mot garnisonssjukhusen — icke till den *allmänna* sjukvården sålunda fattad, ej heller sjukavdelningar inom anstalter för fångvård, ungdomsvård o. dyl.

1.12. *Sluten vård.* Som sluten vård har räknats vård på sjukvårdsanstalt av ineliggande patienter för sjukdomar av det slag, för vilken anstalten är inrättad. Den sista bestämningen medför, att t. ex. vård av epidemiska sjukdomar hos interner på anstalt för psykiskt efterblivna icke räknas som sluten epidemivård, därför att anstalten icke är inrättad härför.

1.13. *Öppen vård.* Som öppen har räknats vård i hemmet, på läkares mottagning, poliklinik o. dyl. En mellanform mellan sluten och öppen vård betecknar de avdelningar för akutsjukvård, som inrättats på en del ålderdomshem. Då dessa är avsedda för fall, som normalt skulle kunnat vårdas i vederbörandes hem, har de här räknats som tillhörande den öppna sjukvården och redovisas alltså icke bland sjukvårdsanstalterna.

1.14. *Sjukvårdsanstalt* är enligt denna publikation sådan anstalt som åsyf-

tas i sjukhuslagen och de övriga författningar, som uppräknats i inledningen här ovan. Dock har följande undantag gjorts. Anstalt med huvudsaklig uppgift att bereda vila och rekreation har, som redan nämnts, icke ansetts vara sjukvårdsanstalt. Detta medför i praktiken, att en del av medicinalstyrelsen godkända enskilda sjukhem och vissa konvalescenthem upptagna på listan över sjukvårdsanstalter enligt sjukförsäkringslagen (Kungl. kung. 10 december 1954 — SFS 727 med senare ändringar) icke ingår i tabellsammanställningar i denna berättelse. De namngives dock i textavsnitt 3.22. Å andra sidan har i statistiken medtagits åtskilliga hem för kroniskt sjuka drivna av socialvårdsmyndighet utan att de har statsbidrag eller eljest är att anse som sjukvårdsanstalter enligt någon författning. Motiveringen härtill är att dessa hem meddelar vård av ungefär samma slag som de statsbidragsberättigade anstalterna för kroniskt sjuka, varför det i en skildring av den allmänna hälso- och sjukvårdens resurser vore inkonsekvent att icke räkna med dem.

Att truppförbandssjukhus, sjukavdelningar vid fångvården m. m. och avdelningar för akut sjuka vid ålderdomshem icke betraktats som anstalter för allmän sjukvård, har nämnts och motive-rats ovan under 1.11 och 1.13.

1.2. Organisationen

All för allmänheten öppen hälso- och sjukvårdande verksamhet i Sverige är underkastad statlig kontroll. Övervägande delen bedrivs av eller understödes av det allmänna (stat eller kommun).

Medicinalstyrelsen, som sorterar under inrikesdepartementet, är landets högsta

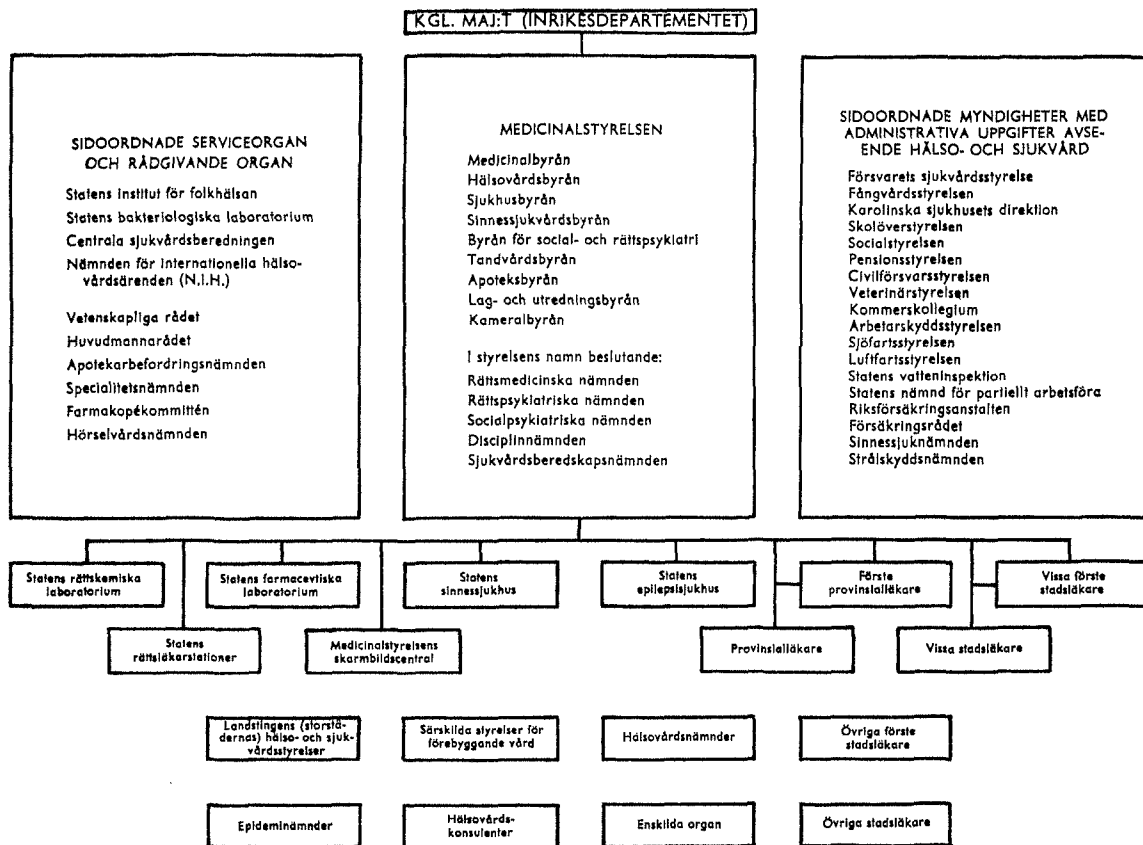
1.15. *Rikssjukhus och riksplatser*. Härmed menas sjukhus resp. vårdplatser, på vilka patienterna lämnas vård mot samma avgift, oavsett deras hemort inom landet. Dock har enskilda sjukhem — vilka ju heller icke verkar inom bestämda områden — undantagits och sålunda icke markerats som rikssjukhus. Detta gäller också de s. k. »riksanstalterna» för psykiskt efterblivna, enär även dessa är privata.

Rikssjukhus eller -platser har i tabellavdelningen betecknats med ett kors (†). Rikssjukhus är enligt denna definition Karolinska sjukhuset, Serafimerlasaretet, pensionsstyrelsens fristående anstalter, vanförelanstalterna, anstalterna för kirurgisk tuberkulos (kustsanatorierna) och jubileumssanatorierna. Alla platser på ett rikssjukhus är icke med nödvändighet riksplatser, enär genom avtal med annan huvudman (t. ex. landsting) en del platser kan ha reserverats för dennes räkning.

1.16. *Huvudman för driften*. Med huvudman förstås i denna publikation den, som i sista hand svarar för verksamhetens driftkostnader, d. v. s. som bär ansvaret för att utgifterna täcks, sedan vårdavgifter och eventuella bidrag från andra intresserade parter dragits från.

administrativa organ på området. Dess uppgift är främst att utöva högsta överinseendet över medicinalpersonalens, sjukvårdsorganens och apotekens verksamhet och ha högsta ledningen av de statliga sinnessjukhusen m. fl. institutioner. Den är organiserad på nio byråer.

Översikt av medicinalstyrelsens administrativa ställning och organisation.

Den förebyggande vårdens och sjukvårdens lokala organ

Agencies for preventive and curative medicine

Vårdgren	Organ	Huvudmän (se sid. XI) Authorities (page XI)	Services	Type of care
Allmän kroppssjukvård	Öppen vård Tjänsteläkare och övriga läkare Distriktssköterskor m. fl. Polikliniker och öppen mottagning vid sjukhus Sluten vård Lasarett och jämställda sjukhus Pensionsstyrelsens fristående anstalter Reumatikersjukhus Sjukstugor Anstalter för kroniskt sjuka Enskilda sjukhem	S LUK P LUK S L U F P S L U F S F L L U K F P P	Ambulatory care Medical officers and other physicians Public health nurses etc. Out-patient care at hospitals Institutional care General hospitals Hospitals of the Pensions Board Hospital for rheumatic diseases Cottage hospitals Chronic nursing homes Private hospitals	Medical care
Förebyggande mödra- och barnavård m. m.	Öppen vård Mödra- och barnavårdsorgan Organ för abortförebyggande verksamhet	LU LU	Ambulatory care Maternal and child Health centres Services for abortion prevention	Health supervision of expectant mothers and pre-school children etc.
Förlossningsvård	Öppen vård Distriktsbarnmorskor Sluten vård Barnbördshus Sjukhusens förlossningsavdelningar Förlossningshem Förlossningsrum hos barnmorska	LU LU F S L U L K P L	Ambulatory care District midwives Institutional care Maternity hospitals Maternity departments at hospitals Maternity homes Midwives maternity rooms	Maternity care
Epidemivård	Sluten vård Epidemisjukhus Epidemisjukstugor	LU L	Institutional care Isolation hospitals Isolation cottage hospitals	Epidemic care
Tuberkulosvård	Öppen vård Medicinalstyrelsens skärmbildscentral Central- och distriktdispensärer Sluten vård Sanatorier Kustsanatorier Tbc-sjukstugor	S LU LU F F LU	Ambulatory care Massradiofluorography unit of the National Board of Health Central and district dispensaries Institutional care TB hospitals Hospitals for surgical TB TB cottage hospitals	TB care

Vårdgren	Organ	Huvudmän (se sid. XI) Authorities (page XI)	Services	Type of care
Könssjukvård	Öppen vård Polikliniker för köns- sjuka	U K	<i>Ambulatory care</i> <i>Policlinics for venereal</i> <i>diseases</i>	<i>Care of venereal</i> <i>diseased</i>
Ortopedisk vård	Sluten vård Vanförestalter, Eugeniahemmet (Kustsanatorier)	F F	<i>Institutional care</i> <i>Hospitals for the crippled</i> <i>(Hospitals for surgical</i> <i>TB)</i>	<i>Orthopedic care</i>
Tandvård	Öppen vård Tandläkarhögskolor Folktandvårdspolikli- niker Skoltandvård Tandläkare	S L U U K P	<i>Ambulatory care</i> <i>Dental Schools</i> <i>Public dental policlinics</i> <i>School dental care</i> <i>Dental surgeons</i>	<i>Dental care</i>
Sinnessjukvård	Öppen vård Familjevård Hjälperksamhet Länspsykiatriker Andra organ för öppen vård Sluten vård Sinnessjukhus Psykiatriska lasarets- kliniker Vårdhem	S U S L U S U K P S L U L U P	<i>Ambulatory care</i> <i>Foster homes</i> <i>Social psychiatric service</i> <i>County psychiatrists</i> <i>Other services for out-</i> <i>patient care</i> <i>Institutional care</i> <i>Mental hospitals</i> <i>Psychiatric departments</i> <i>at general hospitals</i> <i>Nursing homes</i>	<i>Care of mentally</i> <i>diseased</i>
Vård av psykiskt efterblivna	Öppen vård Organ för öppen vård och familjevård Sluten vård Sinnessjukhus Anstalter för psykiskt efterblivna	S U S S L U P	<i>Ambulatory care</i> <i>Services for out-patient</i> <i>care and foster homes</i> <i>Institutional care</i> <i>Mental hospitals</i> <i>Other institutions for</i> <i>mentally deficient</i>	<i>Care of mentally</i> <i>deficient</i>
Psykisk barna- och ungdomsvård	Öppen vård Rådgivningsbyråer med observations- och vårdplatser Sluten vård Anstalter för psykopa- tiska och nervösa barn Barnpsykiatriska lasa- retskliniker	L U L U F S L U	<i>Ambulatory care</i> <i>Child guidance clinics</i> <i>with beds for observa-</i> <i>tion and care</i> <i>Institutional care</i> <i>Schools for psychopatic</i> <i>and nervous children</i> <i>Psychiatric departments</i> <i>at general hospitals</i>	<i>Mental care of</i> <i>children and</i> <i>youth</i>
Epileptikervård	Öppen vård Organ för öppen vård och familjevård Sluten vård Epilepsisjukhus Epileptikerhem	S L U S L F F P	<i>Ambulatory care</i> <i>Services for out-patients</i> <i>care and foster homes</i> <i>Institutional care</i> <i>Hospitals for epileptics</i> <i>Homes for epileptics</i>	<i>Care of epileptics</i>

Vid sin sida har medicinalstyrelsen diverse rådgivande organ och nämnder för speciella frågor. (Se härom tablå.)

Jämsides med medicinalstyrelsen på den allmänna hälso- och sjukvårdens område verkar vissa andra centrala institutioner. En är *Statens institut för folkhälsan* med huvudsaklig uppgift att utföra vetenskapligt-praktiska undersökningar och idka forskningsverksamhet på den allmänna hygienens, födoämneshygienens och yrkeshygienens områden och att därvid utgöra centralt undersökningsorgan för livsmedelskontrollen enligt livsmedelsstadgan. Institutet har också att meddela viss undervisning. En annan är *Centrala sjukvårdsberedningen*, som har till uppgift att ge råd vid planläggning av sjukhusbyggnader och deras utrustning och att verka för standardisering och rationalisering av sjukhusens utensilier och drift. En tredje är *Statens bakteriologiska laboratorium* med uppgift att inom den humana medicinens bakteriologiska, virologiska och epidemiologiska områden utreda, forska, framställa sera, ympämnen m. m.

Slutligen må nämnas, att *universitets-sjukhusen* intager en i förhållande till medicinalstyrelsen relativt självständig ställning.

Den lokala organisationen av hälso- och sjukvården ansluter sig till de 25 landstingsområdena och de 6 städer, som icke tillhör landsting (Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Gävle). Landstingens områden sammanfaller i regel med länens. Undantag utgör Kalmar län, som delats på två landstingsområden (Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområde), och naturligtvis de län, ur vilka de uppräknade städerna utbrutits. Varje landstingsområde (utom de båda områ-

dena i Kalmar län) har en förste provinsialläkare med huvudsaklig uppgift att övervaka hälsovården och den öppna sjukvården och städerna utanför landsting (utom Gävle) en med förste provinsialläkare jämställd förste stadsläkare. Landstingsområdena i Kalmar län har en gemensam förste provinsialläkare och Gävle stad hör i berört avseende under förste provinsialläkaren i Gävleborgs län.

Ansvar för att vård på sjukvårdsanstalt skall kunna beredas den, som är i behov därav, vilar ytterst på landstingen och städerna utom landsting. (Jfr sjukhuslagen och den från och med år 1955 gällande lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna.) För den mera kvalificerade sinnessjukvården och vården av svårskötta psykiskt efterblivna svarar dock i allt väsentligt staten, utom vad angår sinnessjukvården i städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, som själva handhar huvudparten härav mot erhållande av statsbidrag. För den statliga sinnessjukvården har 18 geografiska regioner inrättats (se kartan i början av boken).

Att landstingen och de städer, som ej deltar i landsting, ålagts huvudmannaskapet för den slutna vården och faktiskt är huvudmän också för betydande delar av den öppna vården, hindrar icke, att även andra — samfälligheter lika väl som enskilda personer — svarar för viktiga delar av hälso- och sjukvården. Att staten åtagit sig huvudparten av sinnessjukvården har redan nämnts.

Huru huvudmannaskapet för sjukvården i detalj fördelar sig, framgår av förteckningen på föregående sidor. Den omfattar endast den allmänna sjukvården, och alltså icke t. ex. fängelsläkarväsendet och den militära sjukvården.

I förteckningen har öppen sjukvård utövad av privatpraktiserande läkare särskilt angivits. Att huvudmännen för denna är privata företagare, säger sig självt. En betydande öppen läkarvård bedrivs också i anslutning till sjukhusen, men även denna skötes i de flesta fall i läkarnas egen regi. Vid en del sjukhus, särskilt i storstäderna, bedrivs dock denna öppna vård helt i sjukhusens regi (vid s. k. polikliniker).

Som komplettering till uppgiften om huvudmännen må nämnas, att stat, landsting och primärkommuner i viss utsträckning understödjer vård, för vilken de själva icke är huvudmän. *Statsbidrag* till driften och i allmänhet också till

anläggningen utgår sålunda på vissa villkor till sjukvårdsanstalter, som bedriver medicinsk barnsjukvård, neurokirurgi, radioterapi, tuberkulosvård, epidemivård, vanförevård, kronikervård, sinnessjukvård, epileptikervård och vård av psykiskt efterblivna. Till folktandvården utgår likaledes statsbidrag till drift och utrustning. För förlossningsvård utgår fr. o. m. år 1955 endast bidrag till anläggningen. *Landstingsbidrag* utgår till primärkommuner och enskilda, som driver kronikervård, förlossningsvård, sinnessjukvård, vård av psykiskt efterblivna m. m. Även bidrag till allmän kroppssjukvård förekommer, liksom till konvalescentvård.

1.3. Befolkningsstatistik

Sveriges *folkmängd* uppgick vid slutet av år 1958 till 7 436 066 personer. Fördelningen på män och kvinnor, landstingsområden m. m. framgår av tab. 1 i tabellavdelningen. Köns- och åldersfördelningen den 1/1 år 1959 (den sista publicerade) framgår av nedanstående uppställning.

Under år 1958 föddes 107 203 barn, varav 105 567 levande, avled 71 065 personer, varav 1 869 i första levnadsåret, ingicks 50 572 äktenskap, och noterades en total folkökning, inklusive invandringsöverskott, på 41 855 personer. (Alla dessa tal är preliminära.) Vissa

relationstal, som kan beräknas på dessa tal eller eljest har samband med dem, ställer sig för 1958 några år i det förflutna och för en del utländska stater sålunda:

På 1 000 av medel- folkmängden, år	Vigda par Marri- ages	Le- vande födda Lite birth	Döda (utom döda- födda) Deaths	Späd- barns- dödlig- het ¹) Infant morta- lity
<i>Per 1 000 inhabitants</i>				
Sverige				
1901/05	5,90	26,12	15,48	91,0
1921/25	6,34	19,14	12,06	59,9
1931/35	7,31	14,10	11,64	50,1
1941/45	9,64	18,75	10,64	31,0
1950	7,73	16,45	10,02	21,0
1955	7,19	14,78	9,45	17,4
1956	7,07	14,76	9,60	17,3
1957	7,11	14,55	9,92	17,4
1958	6,82	14,24	9,59	15,9
Danmark (1957)	7,3	16,7	9,3	23
Finland (1957)	7,2	20,1	9,4	28
Island (1957)	8,0	28,7	7,0	17
Norge (1957)	7,0	18,0	8,7	21
Nederländerna (1957) ..	8,5	21,2	7,5	39
Frankrike (1957)	7,0	18,6	12,1	34
Schweiz (1957)	8,1	17,7	10,0	23
Storbritannien (1957) ..	7,7	16,5	11,5	24
Tyskl. (Väst-) (1957) ..	9,0	17,0	11,3	36
U. S. A. (1957)	8,9	25,0	9,6	26
Nya Zeeland (1957) ..	8,0	24,9	9,4	24

¹ Döda i första levnadsåret av 1 000 levande födda.
Dead during first year of life per 1 000 live births.

Ålder, år	Män	Kvinnor	Summa	%
— 4..	270 414	255 322	525 736	7,0
5—9..	286 168	270 164	556 332	7,5
10—14..	327 712	311 646	639 358	8,6
15—19..	265 599	256 461	522 060	7,0
20—24..	223 908	219 928	443 836	6,0
25—34..	473 932	467 496	941 368	12,7
35—44..	545 743	536 452	1 082 195	14,5
45—54..	524 711	522 567	1 047 278	14,1
55—64..	400 396	425 703	826 099	11,1
65—74..	258 907	297 985	556 892	7,5
75—84..	114 307	137 963	252 270	3,4
85— ..	17 919	24 723	42 642	0,6
Summa	3 709 716	3 726 350	7 436 066	100,0

Av de 105 567 levande födda under året var 10,1 % födda utom äktenskap. Spädbarnsdödligheten (döda i första levnadsåret) är betydligt högre bland dessa barn än bland de giftas, nämligen 24,7 mot 14,9 av 1 000 levande födda.

Den *återstående medellivslängden* vid födelsen var i Sverige för män resp. kvinnor under perioden 1751/90 33,72 och 36,64, 1901/10 54,53 och 56,98 och 1951/55 70,49 och 73,43 år. Sistnämnda tal hör till de högsta noterade i något

land, vilket framgår av följande uppgifter för män resp. kvinnor: Danmark (1951/55) 69,9 och 72,6, Norge (1951/55) 71,1 och 74,7, England och Wales (1956) 67,8 och 73,3, Nederländerna (1953/55) 71,0 och 73,9, Tyskland (väst, 1949/51) 64,6 och 68,5, U.S.A. (vita 1956) 67,3 och 73,7 samt Nya Zeeland (1950/52) 68,3 och 72,4.

Dödsorsakerna enligt senast tillgänglig statistik framgår av följande tablå, som visar dödligheten på 100 000 invånare.

Antal döda per 100 000 invånare *Annual number of deaths per 100 000 inhabitants*

Dödsorsaker (huvudgrupper enligt 1948 års internationella klassifikation) <i>Cause of death (International Classification of 1948)</i>	Årligen 1936/40	Årligen 1941/45	Årligen 1946/50	Årligen 1951/55	År 1958
Tuberkulos <i>Tuberculosis</i>	81	69	39	16	8
Andra infektionssjukdomar; parasitära sjukdomar <i>Other Infective and Parasitic Diseases</i>	26	19	10	5	3
Tumörer <i>Neoplasms</i>	156	160	164	169	180
Allergiska sjukdomar, endokrina systemets sjukdomar, ämnesomsättningsjukdomar, nutritionssjukdomar <i>Allergic, Endocrine System, Metabolic and Nutritional Diseases</i>	15	11	10	17	16
Blodbildande organens och blodets sjukdomar <i>Diseases of the Blood and Bloodforming Organs</i>	6	6	6	4	4
Sinnessjukdomar, mentala defekter m. m. <i>Mental, Psychoneurotic and Personality Disorders</i>	3	3	3	4	3
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar <i>Diseases of the Nervous System and Sense Organs</i>	125	121	128	147	148
Cirkulationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Circulatory System</i>	305	303	355	337	358
Respirationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Respiratory System</i>	114	75	53	52	61
Matsmältningsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Digestive System</i>	51	43	37	40	37
Uro-genitalorganens sjukdomar <i>Diseases of the Genito-urinary System</i>	46	40	35	25	26
Havandeskapets, förlossningens och barnsängstidens sjukdomar <i>Deliveries and Complications of Pregnancy, Childbirth and the Puerperium</i>	4	3	1	1	1
Hudens och underhudens sjukdomar <i>Diseases of the Skin and Cellular Tissue</i>	1	1	1	1	1
Skelettets och rörelseorganens sjukdomar <i>Diseases of the Bones and Organs of Movement</i>	4	4	4	5	3
Medfödda missbildningar <i>Congenital Malformations</i>	5	8	9	7	7
Sjukdomar hos nyfödda och spädbarn <i>Certain Diseases of Early Infancy</i>	32	30	24	18	14
Senilitet. Ofullständigt preciserade fall <i>Symptoms, Senility and Ill-defined Conditions</i>	137	109	91	58	31
Skador genom yttre våld och förgiftning (utom självmord) <i>Accidents, Poisoning and Violence (except suicide)</i>	42	44	38	40	40
Självmord <i>Suicide</i>	16	15	15	17	17
Summa <i>Total</i>	1 169	1 064	1 023	963	958

1.4. Meteorologiska förhållanden

Medeltemperaturen inom olika delar av landet belyses av följande tablå
(talen avser grader Celsius):

Meteorological data. Mean temperature (centigrade)

	Lund		Stockholm		Karesuando	
	1901—30	1958	1901—30	1958	1901—30	1958
Januari	— 0,3	— 1,4	— 2,5	— 3,4	— 13,8	— 18,0
Februari	— 0,6	— 2,0	— 2,6	— 5,9	— 14,2	— 14,0
Mars	+ 1,7	— 2,2	— 0,4	— 4,7	— 10,3	— 11,3
April	+ 5,3	+ 3,8	+ 3,6	+ 2,5	— 4,2	— 5,1
Maj	+ 10,6	+ 10,5	+ 9,2	+ 9,6	+ 2,1	+ 0,4
Juni	+ 14,1	+ 14,0	+ 13,8	+ 13,8	+ 9,2	+ 8,5
Juli	+ 16,6	+ 16,8	+ 16,9	+ 16,5	+ 13,0	+ 10,8
Augusti	+ 15,3	+ 15,4	+ 15,2	+ 15,2	+ 10,3	+ 12,4
September	+ 12,2	+ 13,8	+ 11,2	+ 13,2	+ 4,9	+ 6,0
Oktober	+ 7,9	+ 10,1	+ 6,4	+ 8,9	— 2,5	— 0,2
November	+ 3,4	+ 5,7	+ 1,6	+ 4,8	— 9,5	— 3,5
December	+ 0,9	+ 1,7	— 1,3	— 1,1	— 12,6	— 16,4
Året	+ 7,3	+ 7,2	+ 5,9	+ 5,8	— 2,3	— 2,5

Nederbörden i Lund, Stockholm och Karesuando var i summa för 1958 resp. 704, 623 och 455 mm mot resp. 616, 570 och 324 under perioden 1901—1930. För sommarhalvåret 1958 var talen 454, 391 och 272 mot resp. 331, 329 och 223 under perioden 1901—1930.

Material till kap. 1 (1.3 och 1.4)

Statistisk årsbok 1959 s. 2 o. 369 ff och 1943 s. 61, *Historisk statistik för Sverige* s. 37 ff, *SOS Dödsorsaker 1958* och *Befolkningsrörelsen 1958*, samtliga utgivna av Statistiska Centralbyrån.

KAP. 2

ÖVERSIKT AV MEDICINALPERSONALEN

Ett överslag av den i slutet av åren 1957 och 1958 yrkesverksamma medicinalpersonalen ger följande resultat (avrundade tal).

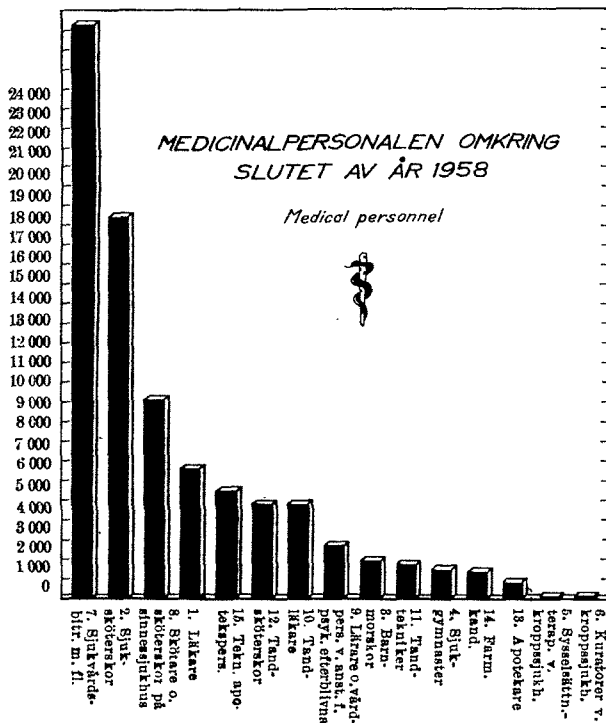
Tab. A. Medicinalpersonal (yrkesverksam)

Medical personnel (active)	1957	1958
1 Läkare <i>Physicians</i>	6 230	6 600
2 Sjuksköterskor ¹ <i>Nurses</i>	18 570	19 470
3 Barnmorskor <i>Midwives</i>	1 850	1 900
4 Sjukgymnaster (kvinnliga) <i>Physiotherapists (female)</i> .	1 420	1 470
5 Sysselesättnings- och arbetsterapeuter vid kroppssjukhus <i>Occupational therapists at somatic hospitals</i>	180	190
6 Kuratorer vid kroppssjukhus <i>Social workers at somatic hospitals</i>	190	190
7 Sjukvårdsbiträden m. fl. vid kroppssjukhus <i>Auxiliary nursing personnel</i>	28 190	29 280
8 Skötare och sköterskor på anstalter f. sinnessjukv. (exkl. sjuksköterskor) <i>Nur-</i>		

	1957	1958
<i>ring personnel at mental hospitals etc.</i>	9 990	10 160
9 Lärare och vårdpersonal vid anstalter för psykiakt efterblivna och epileptiker <i>Drto at homes for mentally deficient</i>	3 050	3 200
10 Tandläkare <i>Dental surgeons</i>	4 600	4 790
11 Tandtekniker ² <i>Dental mechanics</i>	1 750	1 750
12 Tandsköterskor ² <i>Dental chair-side assistants</i>	4 600	4 790
13 Apotekare <i>Pharmacists</i> ..	820	800
14 Farm. kand. recept. <i>Bachelors of pharmacy</i>	1 240	1 340
15 Teknisk och annan apotekspersonal <i>Technical and other personnel in pharmacies</i> ..	5 230	5 460
Summa Total	87 910	91 390

¹ Härtill kommer 1957 och 1958 675 resp. 743 sjuksköterskor, som samtidigt är barnmorskor och inräknats bland dessa.

² Uppgifterna motsvarar det sannolika miniantalet.

Beträffande sjukvårdsanstalternas personal hänvisas i övrigt till kap. 3.223 och 3.232.

Läkarnas antal i slutet av år 1958 beräknas sålunda:

a) Legitimerade läkare	6 181
b) Utländska läkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution fått generell behörighet att utöva läkarkonsten i riket	421
c) Utländska läkare, som fått tidsbegränsad behörighet att utöva läkarkonsten i riket	94
d) Utländska läkare, (exkl. med. stud.) som saknar generell behörighet, förordnade av medicinalstyrelsen som vakansvikarier på sjukvårdsanstalter m. m.	1 281
e) Härifrån avgår ett beräknat antal icke yrkesverksamma, 42 läkare som tillika är tandläkare jämte 5 % av övriga läkare ingående i de två förstnämnda grupperna	373
Nettosumma	6 604

Läkare enligt grupp b är jämställda med legitimerade läkare (grupp a), utom då det gäller uppgift, för vilken i lag kräves legitimation som läkare (gäller endast ett fåtal uppgifter), vidare att ut-

färda vissa intyg och att som ordinarie inneha läkartjänst. Från de båda sistnämnda inskränkningarna kan dock dispens meddelas. — Bland de legitimerade läkarna befann sig ca 75 som tidigare hört till grupp b. För att en läkare skall föras över från grupp b till grupp a fordras, att han skall vara svensk medborgare och ha avlagt svensk medicine licentiatexamen. (Se SFS 1952: 536.)

Av läkarkåren har här ovan utöver de läkare, som tillika är tandläkare 5 % av läkarna i övrigt beräknats vara icke yrkesverksamma. Denna uppskattning, som fr. o. m. år 1945 varje år legat till grund för beräkningarna av antalet yrkesverksamma läkare, har gjorts med ledning av de uppgifter om yrkesverksamhet, som före år 1945 lämnades av tjänsteläkarna i särskilda rapporter. Det gjorda avdraget av 5 % motsvarar ungefär antalet läkare i en ålder av 70 år eller mer.

Tab. B. Läkarkårens utveckling 1930—1958. *Physicians*

År	Intagna på nybörjarkurs	Nyutlikkomna genom			Döda	Bestånd den 1/12 (leg. + resolution)		Därav yrkesverksamma	Tillkommer utländska läkare		Hela antalet yrkesverksamma
		legitimering Total	därav kvinnor	Kungl. Maj:ts resolution		Total	därav kvinnor		utan generell behörighet	Därav med tidsbegränsad behörighet	
1930	..	..	..	—	—	2 540	..	2 400	—	—	2 400
1940	194	..	..	1	42	3 436	..	3 242	..	—	..
1941	198	..	..	1	47	3 522	..	3 335	..	—	..
1942	198	144	..	1	56	3 601	..	3 403	..	—	..
1943	190	174	..	—	40	3 687	..	3 503	..	—	..
1944	185	155	..	1	40	3 879	..	3 691	..	—	..
1945	185	194	30	—	50	4 089	..	3 860	..	—	..
1946	195	176	20	6	47	4 244	337	3 997	..	—	..
1947	219	161	28	15	57	4 354	353	4 099	103	—	4 202
1948	230	182	34	35	58	4 497	372	4 235	169	—	4 404
1949	271	177	39	40	59	4 719	413	4 447	327	—	4 774
1950	304	218	38	47	52	4 915	445	4 631	263	—	4 894
1951	306	206	55	73	55	5 134	493	4 834	243	—	5 077
1952	310	186	40	29	52	5 285	528	4 978	255	—	5 233
1953	308	166	46	74	62	5 452	572	5 136	148	—	5 284
1954	309	209	44	34	68	5 619	623	5 296	181	—	5 477
1955	363	234	44	42	48	5 840	671	5 508	191	—	5 699
1956	410	259	46	29	59	6 045	721	5 698	167	—	5 865
1957	408	293	57	58	56	6 333	782	5 974	258	—	6 232
1958	410	302	56	36	55	6 602	841	6 229	375	94	6 604

¹ Uppgifterna om utländska läkare, som saknar allmän behörighet, är tämligen osäkra.

I slutet av år 1958 var 6 245 läkare (leg. och resolution) under 70 år, 6 097 under 67 år och 5 943 under 65 år. (Läkare som tillika är tandläkare ej medräknade.)

Med det här gjorda avdraget utgör enligt tablån hela antalet personer som verkat som läkare 6 604. Räknar man bort de 375, som icke haft full kompetens enligt svenska krav, blir antalet 6 229 eller 8,4 på 10 000 invånare. Läger man därtill de legitimerade men icke yrkesverksamma, får man talet 6 602 (jfr tab. B och tab. 1 i tabellavdelningen i slutet av boken), eller 8,9 per 10 000 invånare.

Läkarkåren under tidigare år redovisas i tab. B.

I internationella sammanhang uttryckes stundom relationen läkare—invånare som antalet invånare på en läkare. För Sveriges del blir det med denna metod i genomsnitt en läkare (legitimerade eller med generell behörighet inkl. icke yrkesverksamma) per 1 130 invånare år 1958, om talet avrundas till närmaste tiotal. År 1950 var motsvarande tal 1 440. Om man som läkare räknar endast de yrkesverksamma men i stället inbegriper de utländska läkare enligt tab. B (d. v. s. antalet 6 604) får man för 1958 samma tal, nämligen 1 130.

I den av WHO utgivna publikationen *Annual Epidemiological and Vital Statistics* finner man uppgifter om medicinalpersonal m. m. i en rad länder och från denna publikation har de flesta av de uppgifter hämtats, som ligger till grund för följande sammanställning.

Man bör likväl beakta, att talen endast ger en grov bild av verkligheten. Bortsett från att begreppet läkare icke är internationellt entydigt är metoderna för räkningen av läkarnas antal säkerligen

Antal invånare per läkare i olika länder

Israel	(1956)	450
Österrike	(1956)	610
Tjeckoslovakien	(1956)	680
Italien	(1956)	699
Schweiz	(1957)	690
Nya Zeeland	(1956)	700
Västtyskland (exkl. Väst-Berlin)	(1956)	740
Island	(1955)	790
U. S. A.	(1955)	790
Ungern	(1956)	810
Norge	(1956)	850
Danmark	(1956)	860
Belgien	(1957)	870
Australien	(1956)	930
Japan	(1956)	940
Canada	(1957)	950
Frankrike	(1956)	960
Grekland	(1956)	960
Irland	(1951)	1 010
Nederländerna	(1956)	1 010
Sverige	(1958)	1 130
England & Wales	(1951)	1 150
Polen	(1956)	1 380
Venezuela	(1957)	1 660
Jugoslavien	(1956)	1 730
Finland	(1956)	1 750
Chile	(1954)	1 870

växlande. I en del fall torde man liksom i Sverige ha medräknat endast de yrkesverksamma, i andra fall samtliga läkare med vederbörlig examen. Det är heller icke givet, att endast de läkare medräknats, som är verksamma inom ifrågasvarande land.

I tab. C har legitimerade läkare samt läkare med generell behörighet enligt Kungl. Maj:ts resolution fördelats på ålder och på vissa befattningsgrupper. Läkare, som tillika är tandläkare, ingår icke i tab. C men de ingår däremot i det i sammanställningen på s. 11 angivna antalet legitimerade läkare (6 181) samt i tab. 1 med fördelning på landstingsområden m. m.

Även icke yrkesverksamma inkluderas bland »Övriga läkare» i tab. C. Utländska läkare, som saknar generell behörighet, omfattas ej av tabellen. Vad tjänsteinnehavet beträffar, är att märka, att endast ordinarie innehavare av tjänsterna kunnat medräknas, då individuella uppgifter om vikarier saknats. Avsevärt flera än

Tab. C. Legitimerade läkare och övriga läkare med generell behörighet den 11/11 år 1958 fördelade efter kön, ålder och innehav av viss ordinarie befattning (läkare, som tillika är tandläkare, har icke medräknats här)

Physicians according to sex, age and occupation of certain posts

	Ålder, år <i>Age, years</i>												Summa <i>Total</i>	Därav		
	—24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	65/69	70/74	75/79		80—	Män <i>M</i>	Kv. <i>F</i>
Provinsialläkare ¹ <i>Medical officers (rural)</i>	—	1	11	51	64	98	88	114	89	8	—	—	—	524	513	11
Stadsläkare m. fl. ² <i>City and borough medical officers</i>	—	—	1	21	37	49	41	43	31	1	1	—	—	225	222	3
Läkare vid kroppssjukhus <i>Doctors at somatic hospitals . .</i>	—	156	519	552	408	331	216	175	100	13	1	—	—	2 471	2 241	230
Läkare vid mentalsjukhus <i>Doctors at mental hospitals . .</i>	—	3	24	49	37	36	39	38	28	—	—	—	—	254	179	75
Professorer, docenter m. fl. <i>Professors etc.</i>	—	4	17	35	31	30	36	19	18	4	—	—	—	194	191	3
Övriga läkare <i>Other physicians</i>	1	279	402	333	294	312	232	242	208	276	163	66	84	2 892	2 376	516
Summa <i>Total</i>	1	443	974	1041	871	856	652	631	474	302	165	66	84	6 560	5 722	838
Därav Män <i>Male</i>	—	374	798	853	758	777	599	581	438	267	142	60	75	5 722	5 722	—
Kvinnor <i>Female</i>	1	69	176	188	113	79	53	50	36	35	23	6	9	838	—	838

¹ Inkl. förste provinsialläkare och provinsialläkare i extra distrikt.

² Förste stadsläkare samt stads-, stadsdistrikts-, köpings-, municipal- och socialläkare.

här redovisade läkare tjänstgjorde sålunda vid tidpunkten ifråga vid sjukhus eller som provinsialläkare (se kap. 3.101, 3.223 och 3.232).

Gruppen »Övriga läkare» upptager bl. a. privatpraktiserande läkare, f. d. tjänsteinnehavare samt läkare vilka mer eller mindre temporärt uppehålla läkarbefattningar. Professorer, docenter m. fl. vid högskolor redovisas särskilt.

Tandläkarna är redovisade i tab. 1 med fördelning efter kön och bostadsort samt i tab. D efter ålder, kön och tjänsteinnehav. Summorna på dessa tabeller anger 4 624 tandläkare i slutet av år 1958, varav enligt egen uppgift 4 467 var yrkesverksamma. Bland dessa ingick 110 med utländsk examen, som hade tillstånd enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1953 att utöva tandläkarkonsten inom folktandvården, där de intager ställning som likaberätti-

gade med de svenska tandläkarna i olika länder

<i>Sverige</i>	(1958)	1 550
<i>Norge</i>	(1956)	1 650
<i>Västtyskland</i>		
(exkl. Väst-Berlin) (1956)		1 740
<i>Danmark</i>	(1956)	1 820
<i>Österrike</i>	(1956)	1 820
<i>Schweiz</i>	(1957)	2 420
<i>Australien</i>	(1956)	2 580
<i>Finland</i>	(1956)	2 680
<i>Nya Zeeland</i>	(1956)	2 840
<i>Frankrike</i>	(1956)	2 900
<i>Canada</i>	(1957)	3 030
<i>Nederländerna</i>	(1956)	4 730
<i>Irland</i>	(1951)	5 540
<i>Belgien</i>	(1957)	7 400

gade med de svenska tandläkarna. Dessutom fanns emellertid 325 andra utländska tandläkare verksamma inom landet, av vilka 317 genom särskilda, tidsbestämda förordnanden arbetat inom folktandvården på poster, som icke kunnat besättas med svenska tandläkare. Totalantalet verksamma tandläkare uppgick alltså till 4 467 + 325 = 4 792 (tab. A), varav 435 utländska.

LÄKARKÅREN 1958

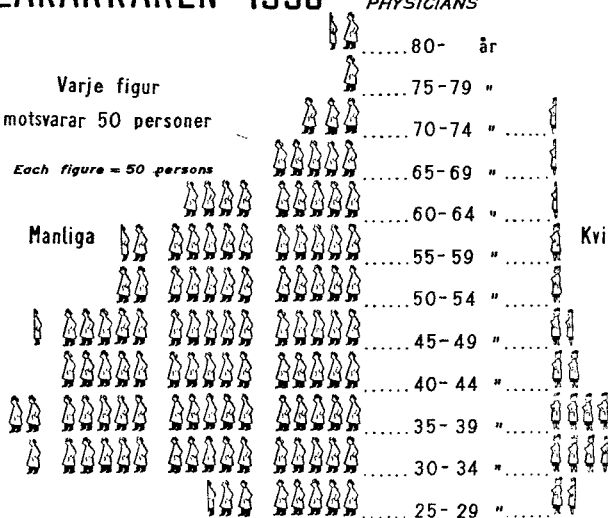
PHYSICIANS

Varje figur
motsvarar 50 personer

Each figure = 50 persons

Manliga

Kvinnliga

TANDLÄKARKÅREN 1958

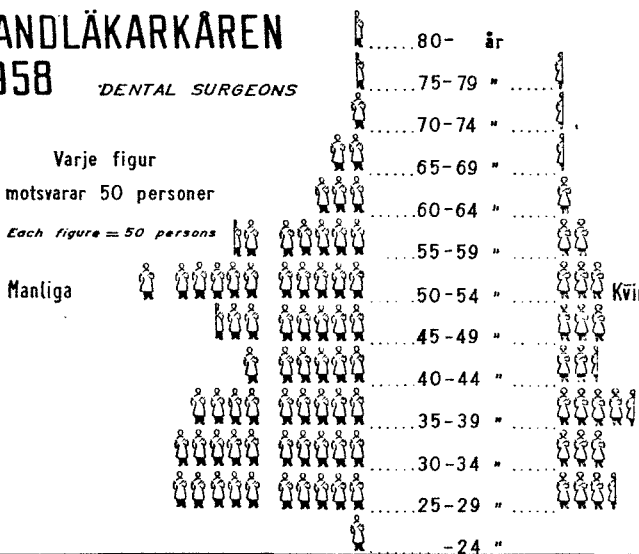
DENTAL SURGEONS

Varje figur
motsvarar 50 personer

Each figure = 50 persons

Manliga

Kvinnliga

Tab. D. Svenska tandläkare samt vissa utländska tandläkare¹ den 31/12 år 1958 fördelade efter kön, ålder, yrkesverksamhet m. m. *Dental surgeons according to sex, age and activity*

	Ålder, år <i>Age, years</i>												Summa <i>Total</i>	Därav	
	24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	65/69	70/74	75/79	80	Män <i>M</i>	Kv. <i>F</i>
Vid folktandvården <i>In public dental care....</i>	42	293	173	163	103	103	153	104	50	7	3	—	1 194	674	520
Övriga yrkesverksamma <i>Other active</i>	14	363	472	519	317	410	538	306	158	96	54	12	12	3 271	2 664
Ej yrkesverksamma män <i>Inactive, male</i>	—	—	—	1	2	—	7	5	8	9	13	7	14	66	—
Ej yrkesverksamma kvinnor <i>Inactive, female</i>	—	—	—	5	3	12	10	9	14	15	9	13	3	93	93
Summa <i>Total</i>	56	656	645	688	425	525	708	424	230	127	79	32	29	4 624	3 404
Därav Män <i>Male</i>	50	490	487	466	293	382	551	326	166	94	63	13	23	3 404	—
Kvinnor <i>Female</i>	6	166	158	222	132	143	157	98	64	33	16	19	6	1 220	1 220

¹ Tandläkare med utländsk tandläkarexamen, vilka av medicinalstyrelsen medgivits tillstånd att utöva tandläkarkonsten inom folktandvården enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1953 (110 st.).

Tab. E. Sjuksköterskekåren 1930—1958 *Active nurses*

År	Elevplatser den 31/12	In- tagna elever	Tillskott		Avgångna på grund av			Antal aktiva sjuksköt. med svensk legitimation den 31/12		Utländska sjuksköterskor i landet den 31/12 (uppskattning)
			Nyutbildade	Återinträdda m. fl.	gifter-mål m. m.	pen-sion	döden	Hela antalet	Därav sjuksköt.-barn-morskor	
1930	706	640	556	10	107	60	26	7 077	..	..
1931	706	673	526	1	158	76	33	7 337	..	..
1932	706	683	585	7	297	113	41	7 478	..	..
1933	706	669	542	3	151	85	24	7 763	..	..
1934	706	637	582	—	169	111	22	8 043	..	..
1935	654	639	598	6	165	120	24	8 338	..	..
1936	654	603	561	1	167	83	29	8 621	..	..
1937	706	719	532	3	211	139	23	8 783	..	..
1938	751	798	567	5	595	133	68	8 559	..	..
1939	842	887	566	15	388	117	24	8 611	..	..
1940	1 024	995	609	27	219	141	40	8 847	..	..
1941	1 028	1 013	664	36	260	142	25	9 120	..	..
1942	1 028	1 020	813	23	307	153	21	9 475	..	..
1943	1 028	1 018	823	32	397	166	31	9 736	..	..
1944	1 063	1 031	879	23	423	175	35	10 005	..	..
1945	1 172	1 085	889	62	413	213	37	10 293	..	..
1946	1 182	1 061	888	208	545	176	44	10 624	..	..
1947	1 167	1 052	927	99	528	182	19	10 921	110	250
1948	1 192	1 132	1 031	111	508	174	18	11 263	140	300
1949	1 260	1 249	958	154	384	197	25	11 869	170	314
1950	1 387	1 382	964	132	347	102	15	12 501	211	314
1951	1 524	1 496	960	115	346	83	19	13 128	257	322
1952	1 549	1 544	1 097	207	282	97	25	14 028	313	305
1953	1 569	1 581	1 243	201	539	81	27	14 825	354	370
1954	1 611	1 596	1 310	227	574	110	18	15 660	415	200
1955	1 593	1 600	1 367	197	376	115	29	16 704	490	160
1956	1 591	1 624	1 499	193	322	154	26	17 894	515	168
1957	1 599	1 618	1 454	502	562	153	31	19 099	675	150
1958	1 611	1 657	1 427	474	739	181	32	20 045	793	168

Av de praktiserande tandläkarna var 1 535 verksamma inom folktandvården (tab. 7).

Antal invånare per tandläkare i olika länder framgår av ovanstående sammanställning. Motsvarande reservationer, som anförts om läkarna, gäller även här.

Såsom framgår av tab. D är antalet tandläkare för närvarande exceptionellt stort i åldersgrupperna 45—49 och 50—54 år, vilket beror på att förhållandevis stora årskullar utexaminerades i slutet av 1920-talet och början av 1930-talet.

Observeras bör, att i tab. D endast fast anställda inom folktandvården kunnat särskiljas. Hela antalet där verksamma är sålunda större. Tandvårdsinspektörerna och tjänsteinnehavarna inom distrikts- och centralpoliklinikerna har här inbegripits. Däremot ingår icke tandläkare i kommunal tandvård utanför den statsunderstödda folktandvården. Dessa liksom övriga tandläkare med annan angiven tjänst ingår i gruppen »Övriga yrkesverksamma», där de privatpraktiserande tandläkarna dominerar.

Sjuksköterskorna. Antalet i riket yrkesverksamma sjuksköterskor med svensk examen var 20 045 vid slutet av år 1958. Härtill kom utländska sjuksköterskor till ett antal, som beräknas till 168. Hela kåren skulle alltså uppgått till 20 213 personer. Av dessa var 743 tillika barnmorskor och har i tab. A här ovan räknats som sådana.

Kårens nettotillväxt mellan 1957 och 1958 var 946, vad angår sjuksköterskor med svensk examen. Antalet 1958 utexa-

minerade sjuksköterskor var 1 427. Se i övrigt tab. E.

Vissa sjuksköterskebefattningar och vakanser på dessa redovisas i tab. 3. Se även kap. 3.102 och 3.223.

Barnmorskorna. Totala antalet legitimerade barnmorskor under 66 år uppgick till 2 470. Av de 1 900 yrkesverksamma inom landet tjänstgjorde 590 på anstalter, 485 i distriktsvård (jämfte 50 distriktssköterskebarnmorskor), 40 såsom heltidsanställda å mödravårdscentraler och 20 å administrativa tjänster m. m. 700 tjänstgjorde såsom tillfälliga vikarier och 15 kompletterade för sjuksköterskeutbildning. 743 barnmorskor var även utbildade sjuksköterskor.

Under året utexaminerades 68 barnmorskor. Beträffande barnmorsketjänster och vakanser på dessa hänvisas till tab. 3. Se även Kap. 3.103 och 3.223.

Sjukgymnasterna. Medicinalstyrelsens sjukgymnastregister upptog vid årsskiftet — inräknat de icke yrkesverksamma — 2 671 kvinnliga legitimerade sjukgymnaster, varav 1 468 yrkesverksamma, och 205 manliga, varav 157 yrkesverksamma. Jämför också tab. 1 i tabellavdelningen.

Material till kap. 2.

Medicinalstyrelsens register: Läkare, tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor och sjukgymnaster.

Resp. anstalters årsberättelser eller annan årlig redovisning: Apotekare, apotekspersonal, sjukvårdsbiträden och övrig sjukhuspersonal.

KAP. 3

DEN ALLMÄNNA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ORGAN

3.1 Organ för hälsovård och sjukvård utanför sjukhus

3.101. Provinsial- och stadsläkarväsendet

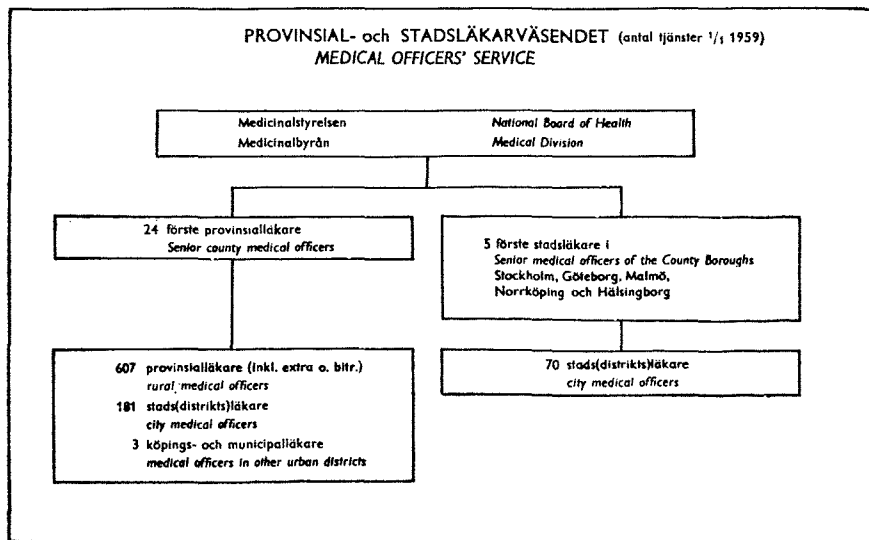
I början av år 1959 fanns 24 förste provinsialläkartjänster, 24 tjänster för biträdande förste provinsialläkare (en i varje län) och 607 inrättade tjänster för provinsialläkare (ordinarie, extra och biträdande) jfr tabell 2. De biträdande provinsialläkarna är en relativt ny institution, tillkommen under år 1956. Antalet inrättade sådana tjänster var fem.

Eftersom varje provinsialläkare (utom de biträdande) har eget distrikt, följer, att antalet distrikt var 602. Av tjänsterna som biträdande förste provinsialläkare innehades 11 av provinsialläkare och

en av f. d. provinsialläkare. Av de 607 provinsialläkarbefattningarna var 104 vakanta med eller utan insatt vikarie (97 i ordinarie, 3 biträdande och 4 i extra distrikt). Antalet provinsialläkare var alltså 503.

Av de 97 vakanserna i ordinarie provinsialläkar-distrikt den 1 januari 1959 uppehölls 47 av svenska vikarier och 40 av utländska läkare. Resten, eller 10, saknade vikarie och sköttes av provinsialläkaren i angränsande distrikt (s. k. dubbelförordnande).

Inga nya distrikt har tillkommit efter redovisningen i förra årgången av denna publikation.

PROVINSIAL- OCH STADSLÄKARVÄSENDET *Medical officers' institution*

Stads- och stadsdistriktsläkartjänsterna var 256, varav 26 vakanta. I dessa 256 tjänster ingår 75 i städerna Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Helsingborg, varav i varje stad en 1:e stadsläkartjänst jämförbar med 1:e provinssiällkartjänst. Köpings- och municipalläkartjänsterna utgjorde 3, varav en vakant med vikarie.

3.102. Distriktssköterskorna m. fl.

Distriktssköterskornas huvudsakliga verksamhet är förlagd till landsbygden och omfattar dels sjukvård i hemmen, dels hälsovård, nämligen spädbarns- och småbarnsvård, skolhygienisk verksamhet, dispensärarbete och bostadstillsyn.

Distriktsskötersketjänsternas antal vid slutet av år 1958 var 1 743 inkl. 21 första distriktsskötersketjänster. Vakanserna uppgick till 226, varav 159 helt utan vikarie, 43 med ej kompetent vikarie och 24 med kompetent vikarie (tab. 3). Antalet distriktssköterskor, inkl. kompetenta vikarier, var alltså 1 541.

Av hembesöken inom hälsovården kom 82 % på barnavård inom den förebyggande barnavårdens ram (jfr 3.104) och 14 % på dispensärvård (jfr 3.108).

I städerna motsvaras distriktssköterskorna av stadssköterskor, sjuksköterskor vid barnavårdscentraler, dispensärer, skolor m. m. Deras antal år 1958 är icke känt, men antalet tjänster i slutet av år 1957 beräknades till c:a 1 150.

3.103. Distriktsbarnmorskorna

Den öppna förlossningsvården och den förebyggande mödravården ombesörjes i första hand av distriktsbarnmorskor. Ett fåtal privatpraktiserande barnmorskor finnes alltså. Distriktsbarnmorskorna anlitas dessutom i före-

Tab. F. Distriktssköterskornas verksamhet

År	Antal distrikts-sköterskor ¹⁾	Hembesök per sjuksjukvård	Hembesök per hälsovård	Biträdd vid läkarmottagning i hälsovård. Ggr per sköterska
Year	No. of nurses	I sjukvård Nursing	I hälsovård Health care	Assisted Doctor in Health work. Times per nurse
1947	1 183	548	466	..
1950	1 264	699	468	43
1951	1 324	740	444	41
1952	1 377	776	432	40
1953	1 424	791	407	48
1954	1 456	801	395	37
1955	1 502	799	374	35
1956	1 529	838	359	32
1957	1 552	874	342	34
1958	1 563	844	328	32

¹⁾ Inkl. vikarier (med eller utan kompetens); exkl. 1:a distriktssköterskor.

byggande barnavård och hemsjukvård.

Antalet tjänster för distriktsbarnmorskor den 1 januari 1959 var 530 utslutande barnmorsketjänster, vartill kom ca 50 tjänster, som kombinerats med distriktsskötersketjänst (tab. 3). Av de förra var 12 vakanta med insatt vikarie och 32 utan vikarie. Antalet hemförlossningar, varvid barnmorska biträdd, utgjorde ca 1 100 (tab. 20), hembesök för förvård ca 80 600, för eftervård ca 22 100, för barnavård ca 1 600 och för sjukvård ca 6 100. Distriktsbarnmorskorna har biträdd vid ca 25 600 besök vid läkarmottagningar i förebyggande mödravård. De kan även åläggas tjänstgöring i slutet vård, och i sådan ordning har ca 9 300 förlossningar handhåfts av dem.

3.104. Den förebyggande mödra- och barnavården

Den förebyggande mödra- och barnavården är en organisation för kostnadsfri hälsokontroll av blivande och nyblivna mödrar och av barn i förskoleåldern. Verksamheten består i första

rummet av mottagningar hos läkare, barnmorskor och sjuksköterskor samt av besök i hemmet. Mödragymnastik meddelas, likaså råd angående födelsekontroll. Mödrarna erhåller alla de läkemedel, som erfordras för behandling av graviditetskomplikationer och både mödrar och barn erhåller behövliga skyddsläkemedel såsom vitamin- och järnpreparat o. s. v. Även resorna till mottagningarna är kostnadsfria. Organisationens omfattar hela landet.

Uppgifter om antalet mödra- och barnvårdscentraler och -stationer, övervakade mödrar och barn samt om kostnaden för verksamheten lämnas i tab. 4. Det framgår att verksamheten omfattat 85 982 barnaföderskor eller 81 % av samtliga. Antalet övervakade spädbarn var 101 381 eller 96 % av samtliga levande födda.

3.105. Den abortförebyggande verksamheten

avser enligt av medicinalstyrelsen fastställd normalinstruktion »att på ett personligt sätt taga sig an kvinna, som råkat i ett icke önskat havandeskap och härav drivits till abortönskan, hjälpa henne igenom svårigheterna och förmå henne att föda barnet. Om indikation för legal abort kan anses föreligga och kvinnan vidhåller sin önskan om abort, skall hon förhjälpas därtill». För denna verksamhet utgår statsbidrag enligt kungl. kungörelse den 21 december 1945 (SFS 1945: 863) till landsting eller stad utom landsting på villkor bl. a. att verksamheten ingår i av medicinalstyrelsen godkänd plan, att den utövas vid särskilda rådgivningsbyråer, till vilka skall vara knutna legitimerade läkare och kvinnliga kuratorer, och att avgift icke uttages för meddelande av råd eller i samband därmed utfärdat intyg. Dessutom ger en del

av byråerna råd i andra sexualfrågor, bl. a. rörande preventivmedel.

Utbyggnaden av den abortförebyggande verksamheten sker för närvarande icke i någon större utsträckning i avvakten på slutbehandlingen av förslag till omorganisation, som framlagts av 1955 års familjerådgivningskommitté.

Vid slutet av år 1958 fanns 16 rådgivningsbyråer, nämligen en i vardera Stockholms stad, Stockholms län (Solna), Uppsala län (Uppsala), Östergötlands län (Linköping), Gotlands län (Visby), Malmö stad, Helsingborgs stad, Malmöhus län (Lund), Göteborgs stad, Värmlands län (Karlstad), Västmanlands län (Västerås), Kopparbergs län (Falun), Gävle stad gemensamt med Gävleborgs län (Gävle), Gävleborgs län i övrigt (Hudiksvall) samt två i Västernorrlands län (Sundsvall och Örnsköldsvik). Till verksamheten var enligt årsberättelserna sammanlagt knutna 19 läkare, konsulter oräknade, och 37 kuratorer, varav 18 heltidsanställda. Antalet under året nyinskrivna kvinnor var 4 397. För dem som med byråernas bistånd ansökt om legal abort beviljades sådan i 1 566 fall. (Hela antalet aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap redovisas i kap. 4.61.)

Statens kostnader uppgick budgetåret 1957/58 till 283 040 kr inräknat medel till kvinnor, som av kurator ansetts ha ett omedelbart behov av hjälp (96 631 kr) samt ersättning till laboratorier för fastställande av graviditetsreaktion (38 226 kr).

3.106. Polioymningen

Under år 1958 har med hjälp av statsmedel skyddsympningar mot polio genomförts för sammanlagt omkring 350 000 barn, nämligen skolbarn, i regel

sådana födda 1943—1953, samt förskolebarn födda år 1954. Ca 80 % av de ympningsberättigade skolbarnen och ca 60 % av förskolebarnen vaccinerades. Vidare har i offentlig regi gravida kvinnor och värnpliktiga vaccinerats. På egen bekostnad har dessutom några tiotusental personer ur olika åldersgrupper vaccinerats. Totala antalet under år 1958 ympade kan uppskattas till omkring 400 000. Anslutningen till vaccinationen var mycket växlande inom olika delar av landet.

3.107. Karantänsväsendet

Jämlikt 3 § karantänskungörelsen den 24 april 1953 (SFS 1953:222) var år 1958 fortfarande följande 9 hamnstäder karantänsstationer, nämligen Stockholm, Kalmar, Malmö, Hälsingborg, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Umeå och Luleå. Bevis om rättutrotning och om befrielse från rättutrotning fick — förutom av hälsovårdsnämnd i ovannämnda 9 karantänsstationer — utfärdas av hälsovårdsnämnderna i följande 30 av medicinalstyrelsen härför godkända hamnar, nämligen Falkenberg, Halmstad, Hudiksvall, Härnösand, Karlshamn, Karlskrona, Karlstad, Kristinehamn, Köping, Landskrona, Lidköping, Lysekil, Norrköping, Oskarshamn, Otterbäcken, Amnehärads kommun, Oxelösund, Piteå, Slite, Smögen, Södertälje, Sölvesborg, Trelleborg, Uddevalla, Varberg, Visby, Västervik, Västerås, Ystad, Åhus, Örnsköldsvik.

Som tullflygplatser med internationell karaktär fungerade Stockholm-Bromma, Göteborg-Torslanda och Malmö-Bulltofta.

3.108. Tuberkulosvården

Dispensärerna. Enligt den år 1937 genomförda dispensärorganisationen är landet indelat i distriktsdispensärer, som

i regel förestås av tjänsteläkare. I varje län finns dessutom en eller flera centraldispensärer, som förestås av tuberkulosspecialister och är utrustade med röntgenanläggningar. De största städerna och Älvsborgs län har en något avvikande organisation med mer centraliserad dispensärverksamhet. Vid universiteten finns särskilda studentdispensärer.

Distriktsdispensärerna utför det förberedande fältarbetet, varefter säkra eller misstänkta tuberkulosfall remitteras till centraldispensären för närmare undersökning, bl. a. medelst röntgen (skärmbildsundersökning).

I tab. 5 återges i sammandrag vissa statistiska data ur Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift (1959, nr 3) som belyser verksamhetens omfattning under 1958.

Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar. Sedan den 1 oktober 1946 har i medicinalstyrelsens regi en systematisk undersökning av svenska folket medelst skärmbildsfotografering (röntgenfotografering) pågått i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka fall av lungtuberkulos och bringa dessa under behandling.

Alla personer, som fyllt 10 år, har rätt att bli undersökta, men även en del barn under denna ålder har medtagits. Vilka län, som besökts, och antalet i dem undersökta civila personer (utom patienter vid sinnessjukhus) framgår av tab. 18.

Verksamhetens totala omfattning framgår av följande uppgifter om antalet undersökta personer. För fullständighetens skull har även den inom försvarsväsendet bedrivna verksamheten här medtagits.

De undersökta militärerna torde i en del fall ha blivit undersökta även i egenkap av civila personer och även en del civila har undersökts mer än en gång.

	Civil allmän- het	Patienter på sinnes- sjukhus	Militärer
År 1946	22 635	—	25 104
» 1947	277 387	20 856	105 452
» 1948	524 184	—	116 973
» 1949	424 163	—	160 362
» 1950	621 091	—	97 232
» 1951	624 824	—	187 616
» 1952	566 581	—	176 612
» 1953	523 322	—	172 999
» 1954	510 386	—	175 699
» 1955	526 042	—	138 892
» 1956	456 494	—	114 626
» 1957	321 534	—	131 393
» 1958	277 976	—	156 755

Driftkostnaderna för det civila klientelet uppgick kalenderåret 1958 till 1 044 000 kr, varav hälften kommer på statsverkets och hälften på huvudmännens (landstingens och städernas utom landsting) lott. Dessutom bestrider staten ensam kostnaderna för den centrala granskningen m. m. av skärmbilderna. Denna granskning kostade budgetåret 1957/58 448 627 kr. För nyanskaffning av materiel till skärmbildsverksamheten betalade staten 249 425 kr.

Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos och andra folksjukdomar.

Från föreningens generalsekreterare har följande uppgifter erhållits.

Upplysningsarbetet har under 1958 fortsatt som tidigare genom föreläsningar, upplysningskrifter och filmföreläsningar.

Nationalföreningens bidrag till dispenserverksamheten uppgick år 1958 till 181 386 kr. Vid landets central- och studentdispensärer har med bidrag från Nationalföreningen 83 127 personer röntgenundersökts. En ambulering operationsgrupp har på föreningens bekostnad varit i verksamhet under hela året. Kostnaden härför uppgick till 145 401 kr.

Till vetenskaplig forskning rörande tuberkulos och lungsjukdomar har utbetalats 229 398 kr, till forskning rörande hjärt- och kärlsjukdomar 486 516 kr

samt till BCG-vaccination 38 967 kr. Nationalföreningens centralbibliotek för tuberkulosvårdanstalter har dragit en kostnad av 36 675 kr. För studier och eftervård har till f. d. sanatoriepatienter utbetalats 374 710 kr.

Föreningens inkomster uppgick år 1958 till 2 355 448 kr, därav medlemsavgifter 7 907 kr, jul- och nyårsmärken 291 808 kr och lyxtelegramblanketter 1 418 578 kr.

3.109. Vården av könssjuka

Kostnadsfri undersökning och behandling av personer lidande av eller misstänkta för könssjukdom i smittsamt skede sker hos vederbörande *tjänsteläkare* och i flertalet städer med över 20 000 invånare på särskilda polikliniker. Under 1958 har sådana polikliniker varit anordnade i Stockholm, Uppsala, Eskilstuna, Norrköping, Linköping, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Malmö, Lund, Helsingborg, Halmstad, Göteborg, Borås, Karlstad, Örebro, Karlskoga, Västerås, Borlänge, Gävle och Sundsvall. Poliklinikerna i de största städerna förestås av specialutbildade läkare. Vid dessa polikliniker har även ett stort antal personer vårdats, som lidit av könssjukdom i icke smittsamt skede, hudsjukdom o. s. v. Omfattningen av poliklinikernas verksamhet framgår av nedanstående sammanställning.

	Besök i tusental för:	
	Könssjukdom i smittsamt skede etc.	Könssjukdom i icke smittsamt skede etc.
1945	221	89
1950	135	105
1955	104	100
1956	98	102
1957	87	102
1958	83	103

Den nedgång i antalet besök, som här observeras sedan år 1945, kan delvis

tillskrivas förbättringar i behandlingsmetoderna.

Det epidemiologiska bekämpandet av de smittsamma könssjukdomarna bedrivs av sundhetsinspektörerna. Dessa är samtliga förste provinsialläkare, en var för sitt län, samt dessutom förste stads-läkarna i Göteborg, Malmö, Norrköping och Hälsingborg, en var för sin stad. I Stockholms stad och län finnes en särskild sundhetsinspektör. Sundhetsinspektörerna ombesörjer efterforskandet av smittkällor och återförandet till läkare av sådana personer, som avbrutit behandlingen, innan denna ansetts slutförd.

Som medhjälpare åt läkarna vid poliklinikerna i städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping samt som biträde åt sundhetsinspektörerna i vederbörande stad är ett antal socialkuratorer anställda.

Sundhetsinspektörernas verksamhet framgår av nedanstående uppgifter, som sammanställts ur av dessa till medicinalstyrelsen ingivna rapporter.

Antal personer, som anmälts som misstänkta smittkällor, var 8 942. I 1 122 fall hade anmälan gjorts till hälsovårds- eller polismyndighet. I 1 872 fall kunde de sålunda anmälda styrka smittfrihet, under det att 4 928 misstänkta smittkällor erhöll läkarbehandling (jfr vidare kap. 4.22).

Antalet personer, som under år 1958 anmälts på grund av underlåtelse att följa lagens föreskrifter eller för avbrott i behandlingen var 1 875. I 970 fall hade anmälan gjorts till hälsovårds- eller polismyndighet.

3.110. Den psykiska hälsovården

för vuxna är till största delen anknuten till den sjukvårdande verksamheten. Vid

statens sinnessjukhus utövar organ för hjälpverksamhet (se sid. 44) viss rådgivning, huvudsakligen till olika organ inom socialvård och nykterhetsvård. Liknande verksamhet utövas vid städernas polikliniker samt av vissa socialläkare.

Sedan år 1951 finnes i Stockholms stad en familjerådgivningsbyrå med uppgift att behandla äktenskapskonflikter samt att lämna råd och vägledning i familjefrågor i allmänhet. Familjerådgivningsbyråer har därefter inrättats i ytterligare några städer i landet, på de flesta håll under kommunalt och i ett fåtal fall under kyrkligt huvudmannaskap.

Mentalvårdsbyrån i Stockholm har till huvudsaklig uppgift att bedriva abortförebyggande verksamhet. Rådgivning i mentalhygieniska frågor ingår dock även i byråns verksamhet.

Av vissa organisationer bedrivs olika slag av mentalhygienisk verksamhet. Svenska föreningen för psykisk hälsovård understöder sålunda rådgivningsbyråer i familjefrågor i Södertälje och Östersund. I Stockholm bedriver S:t Lukasstiftelsen en rådgivningsbyrå med mentalhygieniskt inriktad verksamhet. Den psykiska barna- och ungdomsvården (PBU) bedrivs vid de barnpsykiatriska kliniker och de rådgivningsbyråer för uppfostringsfrågor som en del landsting och städer inrättat. Verksamheten, som står under medicinalstyrelsens tillsyn, omfattar 20 rådgivningsbyråer med 24 filialer (och 15 observations- och behandlingsavdelningar).

Inom den psykiska barna- och ungdomsvården fanns vid början av år 1959 56 läkartjänster, 2 psykologtjänster, 53 psykologassistenttjänster (36 med i huvudsak diagnostiska uppgifter och 17 med i huvudsak terapeutiska uppgifter),

48 barnpsykiatriska kuratorer och 17 pedagogassistenttjänster.

3.111. Epileptikervården

Av landets ca 50 000 epilepsisjuka behandlas mer än 95 % i öppen vård. Detta sker hos privatpraktiserande läkare och tjänsteläkare samt vid medicinska, pediatrika och neurologiska polikliniker men även vid läkarmottagning för öppen vård vid landets båda epilepsisjukhus belägna vid Vilhelmsro, Jönköping, respektive Stora Sköndal utanför Stockholm.

Personer som arbetar inom den öppna epileptikervården skall bland annat verka för att de epilepsisjuka i största möjliga utsträckning beredes möjlighet att kvarstanna i sin vanliga miljö. Detta möjliggöres framför allt genom ett rätt utnyttjande av moderna antiepileptika. Dessutom krävs emellertid en förståelsefull inställning hos de myndigheter och organisationer, som har att ta ställning till de epilepsisjukas problem. Som exempel härpå kan nämnas skolöverstyrelsens handledning »Skolhygien» av år

1947, i vilken rekommenderas att det epilepsisjuka barnet så långt som möjligt bör få deltaga i vanlig skolundervisning.

Riksföreningen för svensk epileptikervård, som bildades 1954, har till uppgift att verka för ökad förståelse för de epilepsisjukas problem. I samarbete med British League Against Epilepsy har föreningen utgivit ett identitetsmärke och ett identitetskort att bäras av de epilepsisjuka.

3.112. Folk tandvården

Författningarna angående folk tandvården trädde i kraft från och med år 1939.

Antalet distriktstandpolikliniker har sedan dess och intill slutet av år 1958 stigit till 683 (tab. 7). Antalet ett år tidigare var 649. Vid 29 polikliniker var emellertid verksamheten tillfälligt nedlagd.

Verksamheten har fortsatt att öka i omfattning, vilket framgår av tab. G.

Av de sammanlagt 746 612 barn, som redovisas i tab. G, hade 724 426 behand-

Tab. G. Antal inom folk tandvården behandlade åren 1940—1958 *Public dental care*

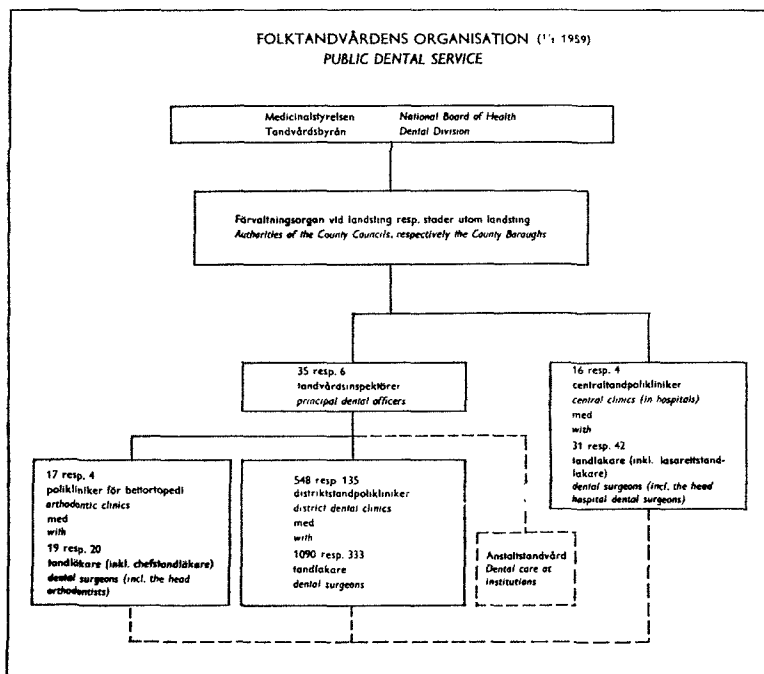
År Year	Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Persons treated</i>				År Year	Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Persons treated</i>			
	barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>			barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>	
	full- ständigt <i>complete</i> <i>treatment</i>	partiellt <i>partial</i> <i>treatment</i>	full- ständigt <i>complete</i> <i>treatment</i>	partiellt <i>partial</i> <i>treatment</i>		full- ständigt <i>complete</i> <i>treatment</i>	partiellt <i>partial</i> <i>treatment</i>	full- ständigt <i>complete</i> <i>treatment</i>	partiellt <i>partial</i> <i>treatment</i>
1940	23 121	3 073	8 909	9 346	1950	281 702	66 042	85 404	143 147
1941	48 414	5 177	15 869	21 970	1951	327 151	76 460	93 044	166 623
1942	77 548	9 076	24 038	38 465	1952	378 359	63 065	111 898	197 871
1943	96 511	11 159	31 015	48 913	1953	436 732	63 151	130 596	231 592
1944	135 339	14 962	41 418	64 643	1954	506 506	59 871	150 591	236 522
1945	162 317	18 862	48 916	78 131	1955	608 920	60 487	166 850	235 642
1946	184 424	24 844	63 044	96 049	1956	638 146	69 761	178 424	257 747
1947	205 065	30 344	70 100	102 899	1957	658 858	64 346	183 742	273 556
1948	258 061	50 440	82 603	130 131	1958	685 411	61 201	192 334	262 397
1949	268 198	60 257	81 894	138 767					

lats i organiserad barntandvård (d. v. s. vid systematisk behandling av vissa grupper, såsom årsklasser, skolklasser eller anstalter) och undergått fullständig behandling. På grundval av uppgifterna i tab. 7 kan beräknas, att i genomsnitt 63 % av distriktstandpoliklinikernas arbetstid ägnades den organiserade barn-tandvården.

Uppgifterna om antalet tandläkare i tab. 7 avser anställda personer — icke tjänster. Utöver tabellens uppgifter om 1 535 sådana tandläkare (motsvarande 32 % av samtliga i riket verksamma tandläkare) kan nämnas, att 186 vakan-

ta tjänster för tandläkare inom folktandvården fanns vid årsskiftet 1958/59.

Driftkostnaderna för folktandvården (central- och distriktstandpolikliniker) uppgick år 1958 till i runt tal 88 450 000 kr, som framgår av tab. 8. Av detta belopp bestreds 11 % med statsmedel, 35 % med avgifter (från kommuner och patienter) och 54 % med tillskott från huvudmännen (landstingen och städerna utom landsting). I beloppen ingår icke utgifter för lokaler, städning, värme och lyse, vilka bestrides av huvudmännen, kommunerna eller båda tillsammans.

3.2. Anstalter för i huvudsak sluten sjukvård

3.21. Översikt av anstalter, vårdplatser m. m.

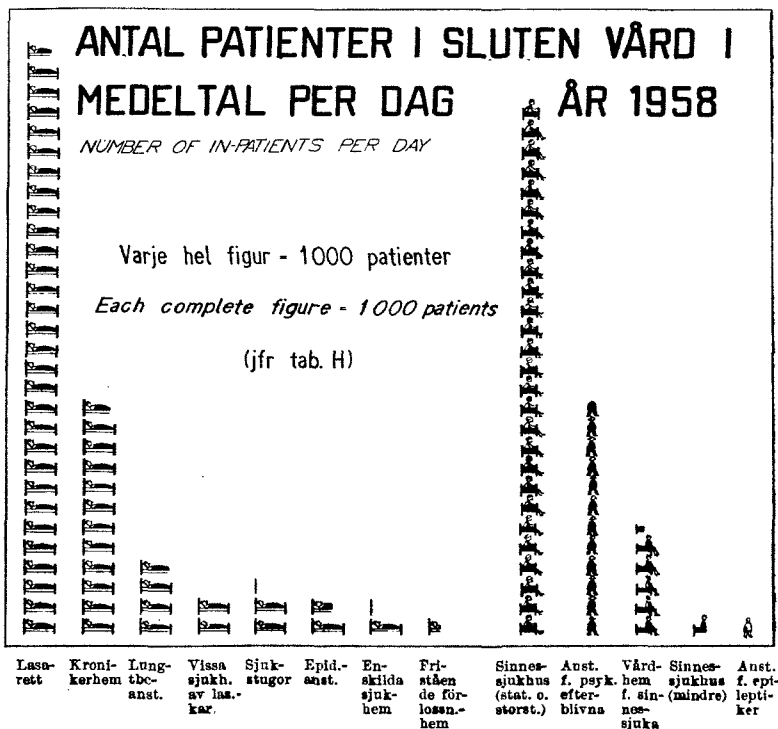
För förklaring av begreppen öppen sjukvård, sluten sjukvård och sjukvårdsanstalt hänvisas till kap. 1.1.

De anstalter, vilkas verksamhet behandlas i detta avsnitt, är inrättade i första hand för sluten sjukvård, men även öppen vård kan vara ansluten till dem.

Ifrågavarande öppna vård förekommer huvudsakligen vid lasarett, barnsjukhus, vanförestanstalter och sjukstugor. Till de statliga sinnessjukhusen är an-

knuten öppen vård i form av s. k. hjälpverksamhet.

Tabellsystemet för detta kapitel är upplagt så, att man i tabellerna H och I i texten på närmast följande sidor finner översikter av rikets hela sjukvårdsorganisation. I tab. 9 och 10 i tabellavdelningen i slutet av boken finner man ytterligare översikter — något mer detaljerade — av enbart kroppssjukvården. På de flesta av dessa översikter anges inom parentes i förspalten nummer och littera, som i sin tur leder till de delar av tab. 11 och 25, där detaljer om de särskilda sjukvårdsanstalterna redovisas.

Tab. H. Sammandrag rörande den slutna sjukvården i riket år 1958 (delvis konstruerade tal)
Survey of Swedish hospitals

Anstalter <i>Hospitals</i>	Antal an- stalter ^{31/12} 1958 <i>No. of hos- pitals</i>	Antal vård- platser ^{31/12} 1958 <i>Beds</i>	Antal intagna under år 1958 <i>Ad- mis- sions</i>	Antal vård- dagar under år 1958 <i>Bed-days</i>	Vårdade i medeltal per dag under år 1958 <i>No. of patients per day (mean)</i>
Lasarett (tab. 11 A) <i>General hospitals</i>	106	36 845	784 198	10 842 008	29 704
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär (tab. 11 B) <i>Hospital type establishments</i>	17	2 508	26 764	709 270	1 943
Sjukstugor (tab. 11 C) <i>Cottage hospitals</i>	74	2 511	44 492	767 077	2 102
Enskilda sjukhem (tab. 11 D) <i>Private hospitals</i>	45	1 357	13 193	408 135	1 118
Epidemivårdanstalter (tab. 11 E) <i>Epidemic hospitals</i>	35	3 301	35 246	574 370	1 574
Anstalter för lungtuberkulos m. m. (tab. 11 F) <i>Hospitals and cottage hospitals for TB of the lungs</i>	38	6 410	13 948	1 417 535	3 884
Fristående förlossningsanstalter (tab. 11 G) <i>Indepen- dent maternity hospitals and homes</i>	30	471	14 136	115 877	317
Kronikeranstalter (tab. 11 H) <i>Homes for the chronic sick</i>	247	12 536	16 200	4 303 131	11 789
Summa kroppssjukvård Total, somatic diseases	592	65 939	948 177	19 137 403	52 431
Statens sinnessjukhus för sinnessjuka ¹ (tab. 25 A) <i>State mental hospitals for mentally diseased</i>	22	20 386	14 566	7 870 421	21 563
Storstädernas sinnessjukhus (tab. 25A) <i>Mental hospi- tals of the three largest cities</i>	7	5 326	8 181	1 942 632	5 322
Övriga kommunala och enskilda sinnessjukhus (tab. 25 B) <i>Small mental hospitals</i>	15	591	575	222 860	610
Vårdhem för lättskötta sinnessjuka (tab. 25 C) <i>Nursing homes for mentally diseased</i>	124	5 716	3 257	1 974 346	5 409
Anstalter för psykopatiska och nervösa barn (tab. 25 D) <i>Schools for psychopathic and nervous children</i>	5	147	132	40 725	112
Summa vård av sinnessjuka Total, mental diseases ..	173	32 166	26 711	12 050 984	33 016
Statens sinnessjukhus för psykiskt efterblivna ² (tab. 25 A) <i>State mental hospitals for mentally deficient</i> ..	5	2 114	278	776 275	2 127
Övriga anstalter för psykiskt efterblivna (tab. 25 E) <i>Other establishments for mentally deficient</i>	146	10 701	1 851	3 497 673	9 583
Summa vård av psykiskt efterblivna Total, mental deficiency	151	12 815	2 129	4 273 948	11 710
Anstalter för epileptiker (tab. 25 G) <i>Etabl. for epileptics</i>	12	984	232	342 913	939
Hela den slutna sjukvården 1958 All hospitals	928	111 904	977 249	35 805 248	98 096
” ” ” ” 1957	946	109 389	957 251	35 863 938	98 257
” ” ” ” 1950	1 000	99 602	850 517	..	..
” ” ” ” 1947	1 031	94 913	740 495	..	..

¹ Exkl. Källshagens avdelning för psykiskt efterblivna. — ² Inkl. Källshagens avdelning för psy-
 kiskt efterblivna.

I tab. 11 och 25 förekommer, att en an-
 stalts platsantal icke utsatts (markerat
 med ett streck), och detta betyder då,
 att anstalten visserligen varit i gång un-
 der året men var nedlagd den 31/12.
 Vidare förekommer, att uppgifter om in-
 tagna eller vård dagar saknas för enstaka

anstalter (markerat med punkter). I
 texttabellerna finns detta oaktat inga
 luckor, emedan kompletterande tal i
 förekommande fall beräknats och inta-
 gits i de redovisade summorna. Metoden
 för kompletteringen har t. ex. för tab. H
 varit, att man utgått från vårdplatsan-

Tab. I. Anstalter och vårdplatser för sluten sjukvård den 31/12 1958 fördelade efter huvudmannakategori *Hospitals and beds according to type of hospital and responsible authority*

	Huvudman (jfr sida XI) <i>Responsible authority (cf. page XI)</i>						
	Staten (S) <i>The State</i>	Lands- ting (L) <i>County councils</i>	Städer utom lands- ting (U) <i>County boroughs</i>	Övriga kom., kom- munal- förbund (K, Kf) <i>Local author- ities</i>	Vissa fonder, stiftel- ser o. dyl. (F) <i>Funds etc.</i>	Privata före- tag (P) <i>Private</i>	Summa <i>Total</i>
Antal anstalter för: <i>Hospitals for:</i>							
Kroppssjukvård <i>Somatic diseases</i>	10	399 $\frac{1}{2}$	38 $\frac{1}{2}$	62 $\frac{1}{2}$	19	58 $\frac{1}{2}$	592
Sinnessjukvård <i>Mental</i> »	22	68	18	11	2	52	173
Vård av psykiskt efterblivna <i>Mental de- ficiency</i>	8	83 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$	—	—	45	151
Vård av epileptiker <i>Epilepsy</i>	1	1	—	—	2	8	12
Hela den slutna sjukvården <i>Total</i>	41	556	71	73 $\frac{1}{2}$	23	163 $\frac{1}{2}$	928
Antal vårdplatser <i>Beds</i>							
Lasarett, sjukstugor m. fl. (Tab. 11 A, C, D) <i>General hospitals etc.</i>	4 046	26 948	8 397	7	—	1 315	40 713
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär (Tab. 11 B) <i>Hospital type establishments</i>	781	—	284	—	1 443	—	2 508
Epidemivårdanstalter (Tab. 11 E) <i>Epidemic hospitals</i>	—	2 030	1 271	—	—	—	3 301
Anstalter för lungtbe m. m. (Tab. 11 F) <i>Hospitals and cottage hospitals for TB of the lungs</i>	—	4 938	1 220	—	252	—	6 410
Fristående förlossningsanstalter (Tab. 11 G) <i>Independent maternity hospitals and homes</i>	—	183	133	6	144	5	471
Kronikeranstalter (Tab. 11 H) <i>Nursing homes for the chronic sick</i>	—	6 369	4 413	1 012	294	448	12 536
Summa kroppssjukvård <i>Total somatic care</i>	4 827	40 468	15 718	1 025	2 133	1 768	65 939
Sinnessjukhus (Tab. 25 A, B) ¹ <i>Mental hos- pitals</i>	20 386	—	5 517	370	—	30	26 303
Vårdhem för sinnessjuka m. fl. (Tab. 25 C, D) <i>Nursing homes for mentally diseased</i>	—	4 306	478	—	56	1 023	5 863
Summa vård av sinnessjuka <i>Total, mental diseases</i>	20 386	4 306	5 995	370	56	1 053	32 166
Anstalter för psykiskt efterblivna (Tab. 25 A 1, E) ² <i>Hospitals and establishments for mentally deficient</i>	2 395	7 132	1 245	—	—	2 043	12 815
Anstalter för epileptiker (Tab. 25 G) <i>Estab- lishments for epileptics</i>	220	32	—	—	337	395	984
Hela den slutna sjukvården 1958 <i>Total</i>	27 828	51 938	22 958	1 395	2 526	5 259	111 904
» » » » 1957 »	26 991	49 620	22 576	1 570	2 545	6 087	109 389
Procentuell fördelning av vård- platserna 1958 <i>Beds, per cent</i>							
Kroppssjukvård <i>Somatic diseases</i>	7,3	61,4	23,8	1,6	3,2	2,7	100,0
Sinnessjukvård <i>Mental</i> »	63,4	13,4	18,6	1,1	0,2	3,3	100,0
Vård av psykiskt efterblivna <i>Mental de- ficiency</i>	18,7	55,7	9,7	—	—	15,9	100,0
Vård av epileptiker <i>Epilepsy</i>	22,4	3,3	—	—	34,2	40,1	100,0
Hela den slutna sjukvården <i>Total</i>	24,9	46,4	20,5	1,2	2,3	4,7	100,0

¹ Exkl. Källshagens avdelning för psykiskt efterblivna. — ² Inkl. Källshagens avdelning för psy-
kiskt efterblivna.

talet, som alltid är känt, och multiplicerat detta med en kvot angivande antalet intagna respektive vård dagar per vårdplats.

I tab. 11 och 25 har i likhet med föregående år uppgifter om anstalternas ekonomi och personal utelämnats. (Jämför dock tab. 24 beträffande de stora sinnessjukhusen.) Vad angår lasarett och epidemisjukhus har dessa förhållanden ingående redovisats på de särskilda tabellblad, vilka omtalats i missivskrivelsen i bokens början. För de statliga sinnessjukhusen har en stencilerad detaljredogörelse upprättats. Sammanfattande uppgifter om ekonomi och personal för grupper av anstalter återfinns dock liksom tidigare i detta kapitel.

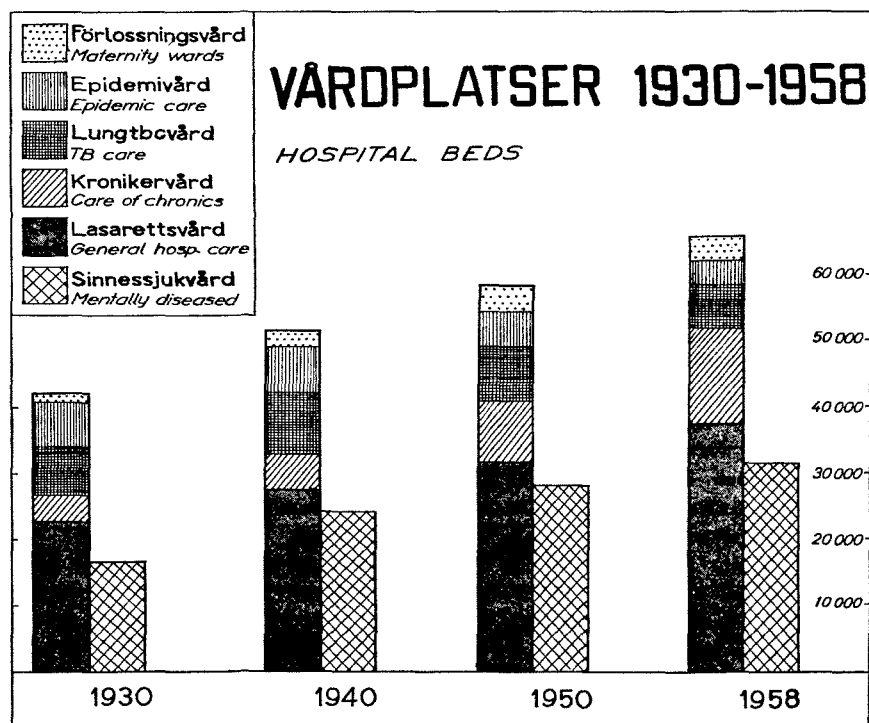
Man kan redovisa den slutna sjukvården efter flera indelningsgrunder, såsom efter *anstalternas typ* (lasarett, sanatorier o. s. v.), *vårdformen* (allmän kroppssjukvård, tuberkulosvård o. s. v.) eller *huvudmannakategori*. I denna publikation har anstaltstypen valts som huvudsaklig indelningsgrund, beroende på att materialet (årsberättelser) avlämnas anstaltsvis och att anstalterna såsom utgörande driftenheter är av särskilt intresse, men övriga nämnda indelningsgrunder förekommer också (tab. I, J, 9 och 12).

Tab. 9 ger en föreställning om hur inom kroppssjukvården anstaltstyper och vårdformer är kombinerade. Ehuru tuberkulosvård huvudsakligen bedrivs på de särskilda tuberkulossjukvårdsanstalterna, förekommer sådan vård även vid lasarett. Epidemivård och kronikervård bedrivs även vid till lasarett anslutna avdelningar, liksom omvänt kronikeranstalter utnyttjas för lasarettsvård o. s. v. Emellertid kan epidemi- och kronikervård juridiskt-administrativt sett icke

bedrivs vid lasarett, varför nu nämnda avdelningar egentligen icke är delar av ifrågavarande lasarett utan särskilda anstalter, som av praktiska skäl drives i kombination med lasarett (jfr nedan).

Av tab. H framgår, att det i slutet av år 1958 fanns 928 sjukvårdsanstalter. Talet är i någon mån beroende på, hur man uppfattar begreppet anstalt. En mera ingående redogörelse härför har lämnats i årgångarna 1947 och 1948 av denna publikation och vissa upplysningar lämnas också i kap. 1. Här skall blott nämnas, att en regel varit, att som särskilda anstalter räknats endast sådana, för vilka från andra anstalter skild ekonomisk redovisning lämnats i årsberättelsen till medicinalstyrelsen. Eftersom icke alla har sådan redovisning enär de, som ovan sades, drivs som avdelning av eller i kombination med annan anstalt, kan till antalet av de anstalter för lungtuberkulos, epidemi- och kronikervård, som upptagits i tablån, läggas ytterligare en och annan, som redovisats samman med något lasarett eller sjukstuga. De i praktiken viktigaste fallen har nämnts i förspalten till tab. 11 (t. ex. Norrköpings epidemisjukhus i tab. 11 E) och de övriga framgår av noter till samma tabell. Av tab. H framgår vidare, att 592 anstalter bedrev kroppssjukvård och 336 vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker. Av tab. 9 finner man dock, att psykiatrisk vård meddelas också på lasarett, och vilka dessa lasarett är, framgår i sin tur av tab. 10.

Hela antalet dagligen vårdade patienter på alla slag av anstalter var 98 096, motsvarande 1,3 % av hela folkmängden, därav 0,7 % på kroppssjukhus och 0,4 % på anstalter för sinnessjuka. Detta betyder, att var 76:e svensk en genomsnittsdag under året var intagen som patient

på något av rikets sjukhus. Var 142:e låg på kroppssjukhus och var 225:e på anstalt för sinnessjukvård.

Antalet intagningar vid sjukvårdsanstalterna under året var i sin helhet 977 249, vilket gör 1 på 8 invånare. Detta är icke att tyda strikt så, att var 8:e svensk någon gång under året varit intagen på sjukhus, eftersom åtskilliga patienter varit intagna mer än en gång. Särskilt gäller, att många av dem som intagits på kronikeranstalt eller vårdhem för sinnessjuka överförts dit från annan anstalt.

Rangordningen mellan anstaltstyperna med avseende på antalet i genomsnitt inneliggande per dag åskådliggöres ytterligare av diagrammet på sid. 25.

I tab. I visas, hur anstalterna fördelar sig efter huvudmannakategorier.

I tablåns övre del finner man uppgifter om antalet anstalter. I en del fall redovisas brutna tal, t. ex. 399 6/2 av landsting drivna anstalter för kroppssjukvård, och detta sammanhänger med att det finns ett litet antal anstalter, som icke kunnat hänföras till en viss huvudman utan måst delas på två (se t. ex. Gävle lasarett i tab. 11 A). I tab. I har halva anstalten i sådana fall förts till den ena och halva till den andra huvudmannen. I det anförda exemplet betyder uppgiften, att landstingen ensamma driver 339 anstalter och delar huvudmannskapet för sex med annan huvudman.

Det framgår, att landstingen på det

hela taget har såväl det största antalet anstalter som de flesta vårdplatserna. Detta sammanhänger med deras dominerande roll inom kroppssjukvården. När det gäller platsantalet inom sinnessjukvården dominerar däremot staten med sina stora sinnessjukhus. Vad angår storleken av anstalterna finner man också, att den statliga kroppssjukvården kännetecknas av mycket stora anläggningar. Vården av psykiskt efterblivna karakteriseras uppenbarligen av att anstalterna vanligen är små.

I tab. 12 lämnas uppgifter om sjukhusens utveckling sedan år 1920. Indelningsgrunden är vårdformen. Under rubriken lasarettsvård, varmed menas vård av det för lasarett, sjukstugor, barnsjukhus m. m. typiska klientelet, har sålunda icke förts t. ex. lungtuberkulosvård (men väl led-, ben- och körteltuberkulos), ej heller epidemivård, kronikervård och förlossningsvård, även om sådan vård bedrivits vid anstalt kombinerad med lasarett. I de fall, då kvinnokliniker finns, har de för gynekologfall avsedda

Tab. J. Vårdplatsantalets förändringar 1920—1958 enligt tab. 12 *Number of beds, change*

	Platsantalets förändring i medeltal per år <i>Changes number of beds, mean</i>				I procent per år (medeltal) <i>Per cent</i>			
	1920- 1930	1930- 1940	1940- 1950	1950- 1958	1920- 1930	1930- 1940	1940- 1950	1950- 1958
Lasarettsvård (exkl. enskilda sjukhem) <i>General hospitals</i>	+ 672	+ 484	+ 477	+ 652	+ 4,8	+ 2,3	+ 1,9	+ 2,1
Förlossningsvård <i>Maternity hosp. and wards</i>	+ 63	+ 145	+ 133	+ 15	+ 10,5	+ 11,8	+ 5,0	- 0,4
Epidemivård <i>Hospitals for epidemic diseases</i>	+ 43	+ 3	- 165	- 176	+ 0,7	± 0,0	- 2,4	- 3,4
Lungtuberkulosvård m. m. <i>TB Hospitals</i>	+ 225	+ 187	- 74	- 249	+ 4,4	+ 2,5	- 0,8	- 2,9
Kronikervård <i>Homes for the chronic sick</i>	..	+ 143	+ 384	+ 700	..	+ 3,7	+ 7,2	+ 7,6
Vård på enskilda sjukhem <i>Private hospitals</i>	..	- 24	- 40	+ 1	..	- 1,2	- 2,3	- 0,1
Summa kroppssjukvård <i>Total Hospitals for somatic diseases</i> ..	..	+ 938	+ 715	+ 913	..	+ 2,2	+ 1,4	+ 1,6
Vård på statens o. storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hosp. of the state and the three largest cities</i>	+ 213	+ 619	+ 248	+ 372	+ 1,8	+ 4,4	+ 1,2	+ 1,6
Vård på kommunala o. enskilda d:o <i>Small mental hospitals</i>	..	+ 7	- 33	- 87	..	+ 0,5	- 2,0	- 6,8
Vård på vårdhem för sinnessjuka <i>Homes for mentally diseased</i>	..	..	+ 172	+ 215	..	..	+ 7,5	+ 5,4
Vård på anstalter för psykopatiska o. nervösa barn <i>Schools for psychopathic and nervous children</i>	-	-	+ 9	- 8	-	-	+ 7,2	- 3,8
Summa sinnessjukvård <i>Total Hospitals for mentally diseased</i> ..	..	..	+ 396	+ 492	..	..	+ 1,6	+ 1,8
Vård av psykiskt efterblivna <i>Institutions for mental deficiency</i>	..	..	..	+ 175	..	..	..	+ 1,5
Vård av epileptiker <i>Institutions for epilepsy</i>	..	..	..	+ 4	..	..	..	+ 0,4
Total	..	..	..	+ 1 584	..	..	..	+ 1,6

¹ I jämförelsen 1950—1958 ingår 270 gynekologplatser i lasarettsvården för 1950; jfr även not 3 till tab. 12.

vårdplatserna förts till lasarettsvården (dock ej fullt renodlat för tiden t. o. m. 1950) och de för obstetrik avsedda till förlossningsvård. Platserna vid de statliga s. k. »sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna» och vid Källshagens sinnessjukhus avdelning för psykiskt efterblivna har räknats till vården av psykiskt efterblivna. Antalet vårdplatser har under den tidsperiod tabellen omfattar successivt ökat inom såväl kroppssjukvården som sinnessjukvården och ökningen har, såsom framgår av fördelningen på 10 000 av folkmängden, varit betydligt starkare än folkmängdstillväxten. Antalet vårdplatser för epidemivård har under de senaste åren ansetts kunna reduceras eller temporärt disponeras för annan vård. De enskilda sjukhemmens vårdplatsantal har efter att tidigare minskat, de senaste åren varit tämligen oförändrat. Förändringarna av vårdplatsantalet belyses närmare i ovanstående tabell.

Antalet intagningar steg mycket starkt under perioden 1940—1950, nämligen med i genomsnitt 5,6 % per år vad angår kroppssjukvården och 9,8 % vad angår sinnessjukvården. (För vården av psykiskt efterblivna och epileptiker saknas jämförliga uppgifter före 1950.) Mellan 1950 och 1958 ökades antalet intagningar genomsnittligt per år på anstalter för kroppssjukvård med 1,7 %, för sinnessjukvård med 7,4 % och för psykiskt efterblivna med 4,2 %.

Utvecklingen har, såsom framgår av tab. 12, i stort sett resulterat i en betydande minskning av medelvårdtiden. Att kronikervården uppvisar ökad medelvårdtid torde bero på, att patienterna numera intages i ett tidigare sjukdomsstadium än vad förut varit fallet. Medelvårdtiden har erhållits genom att antalet vård dagar under året dividerats med an-

talet intagningar. Beräkningsmetoden lämpar sig mindre väl för vårdformer med lång behandlingstid (kronikervård etc.) och kan ej tillämpas då medelvårdtiden överstiger ett år. Medelvårdtider för sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker har därför ej angivits i tabell 12.

3.22 Kroppssjukvården

I tab. 9 anges antalet platser per 10 000 invånare för de olika sjukvårdsområdena och vårdgrenarna. I denna tabell har hänsyn tagits till förefinliga samarbetsavtal, så att kontraherade vårdplatser förts till det sjukvårdsdistrikt, som haft rätt att utnyttja platserna. I en del fall stipulerar avtalen emellertid intet bestämt platsantal, och i dessa fall har hänsyn till avtalet icke kunnat tagas i tabellen.

För definitionen på begreppet *riksplatser* hänvisas till kap. 1.1.

Lasaretten har i tab. 11 A delats i tre huvudgrupper: Undervisningslasarett, övriga delade lasarett och odelade lasarett. Som delade har i motsats till odelade räknats lasarett uppdelade på avdelningar (här benämnda kliniker) med egna specialläkare för åtminstone medicin och kirurgi. Undantag härifrån utgjorde Sollefteå lasarett, som saknade specialläkare för medicin, samt Holtermanska sjukhuset med endast en specialavdelning. Bland de delade har undervisningssjukhusen utskilt, som en egen grupp. En specifikation av de delade lasarettens m. fl. kliniker återfinns i tab. 9 och 10.

Garnisonssjukhusen (tab. 11 B). Det angivna platsantalet avser hela antalet, även platser, som varit belagda med militära patienter.

Barnsjukhusen. Som barnsjukhus har

här räknats endast anstalter av ren lasarettstyp, däremot icke specialsjukhus för vissa sjukdomar och lyten, såsom tuberkulos eller vanförhet, även om anstalterna endast tar emot barnpatienter. Platserna på de tre sjukhus, som redovisas som barnsjukhus i tab. 11, har i tab. 9 och 10 förts till barnkliniker för medicin, kirurgi och psykiatri.

Specialsjukhus för barn med vissa sjukdomar eller lyten återfinns under rubrikerna Anstalter för vanföra (Eugeniahemmet), Pensionsstyrelsens fristående anstalter (Broströmska sjukhemmet, nedlagt under året), och Enskilda sjukhem (se nedan).

Vanförearanstalternas huvudmän är föreningar, men staten, som bestrider större delen av kostnaderna, har ett avgörande inflytande på driften.

Pensionsstyrelsens anstalter. Huvudmannaskapet för pensionsstyrelsens till lasaretten anslutna avdelningar torde få anses vara delat mellan staten och vederbörande landsting, men i tab. I har avdelningarna helt tillräknats landstingen. På dessa avdelningar fanns sammanlagt 607 platser. De flesta av dessa motager i första hand reumatiskt sjuka men även psykiatriskt klientel, om därtill finnes plats. I översikten i tab. 10 har avdelningarna upptagits som reumatiska avdelningar (med sammanlagt 463 vårdplatser) utom den till Vänersborgs lasarett knutna (120 platser), vilken förts som psykiatrisk avdelning, och en avdelning på 24 platser vid Lunds lasarett, som är ortopedisk. (Se tab. 10 med tillhörande noter.)

Pensionsstyrelsens fristående anstalter kan betraktas som statliga ehuru formellt drivna av aktiebolag. Dessa anstalter har i tab. 9 upptagits som anstalter för reumatologi. Det bör dock poängteras, att de delvis och tidvis övervä-

gande är belagda med icke-reumatiskt klientel, såsom psykiatriska fall, astmapatienter o. dyl. På dessa anstalter fanns 576 platser, och inräknat de ovannämnda lasarettanslutna anstalterna disponerade alltså pensionsstyrelsen sammanlagt 1 183 platser för sitt sjukhusklientel.

Bland sjukstugorna, vilka ju i regel ägs och drivs av landstingen, ingår även sjukstugan i Surahammar som drivs i samverkan mellan landsting och kommun. Som framgår av tab. 11 har ett stort antal sjukstugor ansluten kronikeravdelning.

Enskilda sjukhem. Under denna rubrik redovisas i tab. 11 D endast sådana enskilda sjukhem, som icke veterligen bedriver uteslutande kroniker- eller konvalescentvård. I översikten tab. 9 har samtliga hithörande platser, med undantag av barnbördsplatserna, placerats i en särskild kolumn, benämnd platser på enskilda sjukhem. Visserligen kan tyckas, att platserna på åtskilliga av ifrågavarande anstalter bort inrangeras i de kolumner, som avser specialavdelningar eller specialsjukhus, men årsberättelserna medger icke en konsekvent bedömning i detta syfte. Det kan dock nämnas, att en anstalt, Sophiahemmet, har vårdplatserna uppdelade — i detta fall på en medicinsk klinik om 33 platser och en kirurgisk om 76. Att Röda korsets hem för barn med gomdefekter i Stockholm är en specialanstalt, framgår av namnet. I stort sett är dock de i tabellen upptagna enskilda sjukhemmen icke inriktade på speciella sjukdomar eller åldrar utan belagda med blandat klientel av akut och kroniskt kroppssjuka, stundom med inslag av lättskötta sinnessjuka. Enskilda sjukhem, som uteslutande är inriktade på kroniskt klientel, har upptagits i tab. 11 H 3. I tab. 11 D har ej heller medtagits enskilda sjukhem

med karaktär av konvalescenthem. Dessa uppräknas nedan under rubriken »Övriga anstalter».

Epidemivårdanstallerna. I tab. 11 E i tabellavdelningen finns som regel alla epidemivårdanstalter upptagna som förantlett huvudmännen kostnader under året och som deklarerat någon beläggning. Under denna rubrik ingår dock icke uppgifter för Danderyds, Norrköpings, Karlskrona, Sundsvalls och Bodens epidemisjukhus samt Sollefteå, Örnsköldsviks och Kiruna epidemisjukstugor (med sammanlagt 517 vårdplatser) då dessa räknats som delar av resp. lasarett på orten. Detta är även förhållandet vad beträffar tab. H m. fl. För en fullständig redovisning av vårdplatserna hänvisas därför till tab. 9, 10 och 12. En del platser har utnyttjats som reserver för intilliggande sjukstugor eller lasarett. På åtskilliga av dem har också vårdats kroniskt sjuka. Om epidemisjukstugorna gäller rent av, att de övervägande vårdat andra patienter än epidemiskt sjuka. Att dessa likväl upptagits som epidemivårdanstalter, beror på att de står till epidemivårdens förfogande. (Se vidare nedan under rubriken »Beläggningen».)

Anstalter för lungtuberkulos. I tab. 11 F utmärkes sanatorier och tuberkulossjukhus med A och tuberkulossjukstugor och bygdesanatorier med B, motsvarande vedertagen typindelning. A-anstalterna är företrädesvis avsedda för aktiv behandling (pneumothoraxbehandling m. m.) av personer lidande av lungtuberkulos och för observation och utredning av diagnoser och av vårdbehov hos personer, som lider eller misstänkes lida av dylik tuberkulos. Till vissa sanatorier har även knutits kronikeravdelningar (jfr not 9 till tab. 11). B-anstalterna är företrädesvis avsedda för övriga fall

av lungtuberkulos, d. v. s. kroniska fall och konvalescentfall.

Tuberkulosavdelningar vid lasarett framgår av tab. 10. Samtliga dessa är A-anstalter. Av tab. 9 finner man vidare, att ett fåtal tuberkulosplatser anslutits till kronikeranstalt, och av not 17 till tab. 11 framgår, att det är Norra sjukhemmet i Örebro, som har dem. De är av typ B. De tuberkulosavdelningar för sinnessjuka, som inrättats på vissa sinnessjukhus (t. ex. Umedalens), redovisas icke särskilt i tabellavdelningen.

Förlossningsanstalter. Endast förlossningsanstalter (-avdelningar) med av medicinalstyrelsen godkända platser har upptagits i tabellerna. Andra anstalter förekommer knappast heller.

Anstalter för kroniskt sjuka. I redovisningen i tab. 11 har anstalterna uppdelats i tre grupper. Vissa förändringar företogs vid uppdelningen från och med år 1957. Flertalet kronikeranstalter har statsbidrag.

Som redan framgått av ovanstående, drivs åtskillig kronikervård på anstalter kombinerade med lasarett och sjukstugor. Detta framträder även på tab. 9. Där framträder däremot icke den kronikervård, som meddelas på epidemivårdanstalter, då denna räknas som tillfällig.

Övriga anstalter. Sjukhärbärgen redovisas icke längre i tabellavdelningen. De förekommer endast i Norrbottens län (Karesuando och Korpilombolo). De hade vid årets slut tillhopa 10 vårdplatser, varav 6 för förlossning. Slutligen följer här en uppräknings av anstalter vid slutet av år 1958 med karaktär — helt eller övervägande — av konvalescent- eller vilohem, vilka anstalter icke redovisas i tabellverket. Vissa av dem är av medicinalstyrelsen godkända såsom enskilda sjukhem, nämligen Högberga konvales-

centhem, Saltsjöbadens badhotell, Solunda sjuk- och vilohem AB, Stiftelsen Stockholms konvalescenthem i Stortorp, Svenska Röda korsets konvalescenthem för astma- och sockersjuka barn, Stuverum samt Hultafors, Ulricehamns och Mössebergs sanatorier. Dessutom kan nämnas J. Dannströms, M. Gebers, J. och G. Lamms, Elfviks, Heijkenskjölds, A. och H. Pålsons, Stenby, Vårby och Ösbyholms konvalescenthem, Ihrfeldtska barnhemmet samt Alsters konvalescenthem.

Av hälsobrunnar kan nämnas Medevi, Söderköping, Lundsbrunn, Holsby brunn, Loka, Sättra och Ramlösa.

3.221. Patienter i sluten vård, beläggning.

Intagningar. Såsom framgår av tab. H uppgick antalet intagna vid kroppssjukhusen år 1958 till 948 177. Om man subtraherar dem som intagits för förlossning (tab. 20) blir antalet 843 392.

Vårdtiden. Tab. 12 innehåller uppgifter om vårdtiden inom olika vårdformer. I tab. 11 redovisas däremot den slutna kroppssjukvården efter anstaltstyp. I uppgifterna för lasaretten om intagna och vård dagar inkluderas härvid förefintliga barnbördsavdelningar, tuberkulosavdelningar etc. Uträknas vårdtiden på grundval av sistnämnda tabell, erhålles följande serie för lasaretten:

År 1920	24,3 dagar	År 1952	14,4 dagar
• 1930	24,8	• 1953	14,3
• 1940	18,9	• 1954	14,3
• 1947	15,6	• 1955	14,4
• 1948	15,2	• 1956	14,1
• 1949	14,7	• 1957	13,8
• 1950	14,4	• 1958	13,8
• 1951	14,4		

Beläggningen. Om man uttrycker antalet i genomsnitt per dag vårdade patienter i procent av det antal platser,

som funnits tillgängligt i genomsnitt per dag, erhåller man ett uttryck för den grad, i vilken platserna utnyttjats: beläggningen. Vid beräkningen av detta tal har man att taga hänsyn till om platsantalet ändrats under året eller om anstalten eller en del därav varit stängd någon tid. Om t. ex. det sista försummas, blir beläggningen för lågt angiven. Emellertid ingår rutinmässigt en viss period, vanligtvis sommartid, då avdelningarna eller delar därav stänges för grundlig rengöring (»vädring»). Till denna rengöringstid har hänsyn icke tagits vid beräkningen av beläggningsprocenten.

I tab. K lämnas en sammanställning av de genomsnittliga beläggningstalen för skilda slag av anstalter. Vid beräkningen har vederbörlig hänsyn tagits till platsantalets förändringar under året, liksom till stängningar på grund av t. ex. reparationer eller personalbrist, i den mån anstalterna i sina årsredogörelser redovisat detta. De här redovisade talen stämmer således i regel icke med de beläggningstal, som till äventyrs skulle kunna räknas fram på de tal, som finns i tab. H.

Vid jämförelse med år 1957 kan observeras att beläggningstalen vad beträffar förlossningsanstalter sjunkit men att i övrigt talen i stort sett är oförändrade med undantag för en markerad ökning för vanföoreanstalterna.

För att belysa beläggningens art må följande uppgifter om klientelet på epidemivårdanstalterna lämnas. Dessa är hämtade ur förste provinsialläkarnas halvmånadsrapport om epidemiska sjukdomar och avser samtliga epidemisjukhus (inkl. Danderyds, Norrköpings, Karlskrona, Sundsvalls, Sollefteå, Örnköldsviks, Kiruna och Bodens) den 15 november 1958, d. v. s. en dag med relativt hög beläggning av epidemifall.

Tab. K. Beläggningen *Beds occupied*

	1958 %		1958 %
Lasarett (inkl. bb.-avd. m. m.) <i>General hospitals</i>	85	Epidemivårdanstalter ¹ <i>Epidemic hospitals and cottage hospitals</i>	52
därav undervisningslasarett	87	Anstalter för lungtbc m. m. <i>Hospitals and cottage hospitals for TB of the lungs</i>	72
» övriga delade i städer utom landsting	86	därav sanatorier	72
» » inom landsting	85	» tbc-sjukstugor	68
» odelade lasarett	85	Barnbördshus <i>Maternity hospitals</i>	81
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	85	Förlossningshem och förlossningsrum <i>Maternity homes</i>	39
Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i>	75	Anstalter för kroniskt sjuka ² <i>Homes for the chronic sick</i>	96
Vanförelanstalter <i>Hospitals for the crippled</i>	83	Enskilda sjukhem ³ <i>Private hospitals</i>	82
Pensionsstyrelsens frist. anstalter <i>Hospitals of the Pensions Board</i>	94		
Anstalter för kirurgisk tbc <i>Hospitals for surgical TB</i>	58		

¹ Redovisade i tab. 11 E.² Drivna av landsting och städer utom landsting, ej lydande under socialvårdsmyndighet.³ Uppgifter om förändringar i platsantalet under året var bristfälliga.

	Den ¹⁵ / ₁₁ 1958	
	antal fall	%
Barnförlamningsfall	82	3,1
Scarlatinafall	589	22,0
Andra fall enligt epidemilagen	179	6,7
Övriga sjukdomsfall	1 824	68,2
Summa	2 674	100,0

De tre förstnämnda grupperna vårdades kostnadsfritt enligt epidemilagen. Bland »övriga sjukdomsfall» ingår såväl infektionsfall (det största antalet) som vanliga lasarettssfall.

Hela antalet vård dagar vid epidemivårdanstalterna var 574 370 enligt tab. 11 E, (alltså exkl. Danderyds, Norrköpings, Karlskrona, Sundsvalls, Sollefteå, Örnsköldsviks, Kiruna och Bodens) men statsbidragsrekvisitionerna hos medicinalstyrelsen för motsvarande anstalter upptog likväl endast 166 503 dagar. Ungefär 408 000 skulle alltså hänföra sig till annat än epidemivård i statsbidragskungörelsens mening. I själva verket torde sistnämnda antal ha varit något högre, till följd av att begreppet vård dag icke tillämpas alldeles lika i statsbidrags-

rekvisitionerna och årsberättelserna. — Tillägges epidemivården vid tidigare nämnda 8 anstalter stiger nyssnämnda antal vård dagar enligt statsbidragsrekvisitionerna till 185 992, varav 159 219 på epidemisjukhusen och 26 773 på epidemisjukstugorna.

Anstalterna för s. k. kirurgisk tuberkulos (led-, ben- och körteltuberkulos) tar numera förutom sitt vanliga klientel i betydande utsträckning hand om eftervårdsfall till barnförlamning.

3.222. Patienter i öppen vård. Den öppna vården vid anstalterna har utvecklats hastigare än den slutna sedan 1947, vilket belyses av följande tablå, som avser lasaretten. Den öppna vården har här ställts i relation till den slutna, representerad dels av antalet vårdplatser, dels av de på dessa platser intagna patienterna. Anstalterna har att i sina årsberättelser redovisa antalet av de patienter, som avlagt besöken i öppen vård. År 1958 var antalet besök i genomsnitt 2,6 för samtliga lasarett, samma tal som år 1957.

Tab. L. Personalen¹ vid kroppssjukhusen den 31/12 1958, antal personer

Personnel at hospitals for somatic diseases

Personal Personnel	La- sarett General hospitals	Sjuk- stugor Cottage hospitals	Epidemi- vård- anstalter Epi- demic hospitals	Anstalter för lungthc Hospitals for TB of the lungs	Kroniker- anstalter ² Homes for the chronic sick	Övriga kroppss- sjukhus ² Other hospitals for somatic diseases	Summa Total
Läkare Physicians	2 642	91	88	114	281	218	(3 434)
Sjuksköterskor (i sjukvård) Nurses	7 556	279	300	369	846	586	9 936
Barnmorskor Midwives	525	68	—	—	—	61	654
Sjukkymnaster Physiotherapists ..	325	9	24 ¹ / ₂	19	58	67	502
Sysselsättnings- och arbetsterapeu- ter Occupational therap.	87	3	7 ¹ / ₂	40	28	23	188
Kuratorer Social workers	146	—	2	20 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂	15 ¹ / ₂	191
Skrivbiträden på läkarexp. Doc- tors' secretaries	1 240	—	31 ¹ / ₂	39	—	48 ¹ / ₂	1 359
Övrig vårdpersonal Auxiliary nurs- ing personnel	19 192	854	977	1 154	4 000	1 747	27 924
Husmödrar (sjuksköterskor) Mat- rons	207	1	8 ¹ / ₂	34	—	20	270
Övrig förvaltningspersonal Admin- istrative staff	868	62	23	89	100	134	1 276
Ekonomipersonal Domestic staff ..	6 919	394	268	1 088	1 262	1 044	10 975
Summa Total	39 707	1 761	1 730	2 966	6 581	3 964	(56 709)

¹ Tabellen upptar antalet personer (ej tjänster) utom vad angår förvaltnings- och ekonomipersonal, där dock de två begreppen nära sammanfaller.

² Osäkra tal, delvis konstruerade.

År	Antal besök i lasa- rettens öppna vård exkl. röntgen etc.	Besök i öppen vård per	patient i öppen vård	vård- plats	in- tagen
1947....	2 860 000	..	104,5	5,2	
1953....	3 988 000	..	121,8	5,8	
1954....	4 061 000	2,6	121,4	5,7	
1955....	4 271 000	2,6	124,7	5,9	
1956....	4 336 000	2,6	125,6	5,8	
1957....	4 441 000	2,6	125,8	5,8	
1958....	4 569 000	2,6	124,0	5,8	
därav					
Undervisningslasa- rett		2,6	125,6	6,8	
Övriga delade lasa- rett i städer ut- om landsting...		2,9	166,2	9,8	
Övriga delade lasa- rett inom lands- ting		2,5	116,6	5,0	
Odelade lasarett ..		2,4	99,5	4,4	

Röntgenavdelningarnas och de radio-
logiska klinikernas öppna vård har icke

medräknats i tablån. Besöken i denna
vård redovisas icke med samma räkne-
enhet som övrig öppen vård utan med
antalet undersökningar och behandling-
ar. Dessutom har röntgenavdelningar
etc. ofta svårt att i sin redovisning skilja
på vård av poliklinikpatienter och vård
av från de slutna avdelningarna remitte-
rade patienter. — Det kan i detta sam-
manhang upplysas, att det år 1958 vid
de delade lasarettens röntgenavdelning-
ar och radiologiska kliniker verkställdes
ca 1 748 000 undersökningar och 655 000
behandlingar i öppen och slutna vård
tillhopatagna.

3.223. Personal. Enligt anvisningarna
till årsberättelsen gäller uppgifterna om
personalen fr. o. m. år 1952 antalet tjäns-
ter, varvid likväl, vad vårdpersonalen
angår, skall anges, om helt vakanta tjäns-

Tab. M. Personal per 100 vårdplatser vid kroppsjukhus år 1958 *Personnel per 100 beds*

	Läkare <i>Physicians</i>	Sjuk- sköter- skor o. barn- morskor <i>Nurses and mid- wives</i>	Övrig vård- perso- nal ¹ <i>Other nursing pers.</i>	För- valt- nings- pers. ² <i>Admin. staff</i>	Eko- nomi- pers. <i>Domes- tic staff</i>	Summa <i>Total</i>	Därav vård- perso- nal ³ <i>Nur- sing pers.</i>	Vård- perso- nal ³ 1948 <i>Ditto 1948</i>
Lasarett <i>General hospitals</i>	7,17	21,93	56,97	2,92	18,78	107,77	78,90	62,9
därav undervisningslas.	10,34	25,14	68,20	3,69	20,32	127,69	93,34	70,9
" övriga delade	6,46	21,22	54,33	2,58	17,66	102,25	75,55	63,3
" odelade	4,30	18,74	47,40	3,47	23,23	97,14	66,14	55,8
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	3,62	13,82	34,49	2,51	15,69	70,13	48,31	43,4
Epidemisjukhus <i>Epidemic hospitals</i>	2,70	10,00	34,44	1,00	8,83	56,97	44,44	19,4
Epidemisjukstugor <i>Epidemic cot- tage hospitals</i>	2,50	4,70	17,50	..	4,73	(29,43)	22,20	11,5
A-anstalter för lungtbc. <i>TBhospi- tals</i>	1,74	5,73	19,93	1,94	16,94	46,28	25,66	21,5
Kronikeranstalter (grupp I, tab. II H) <i>Homes for the chronic sick</i> ⁴	..	6,76	32,89	0,73	9,67	(50,05)	39,65	* 30,8

¹ Inkl. sjukgymnaster, sysselsättningsterapeuter och kuratorer. — ² Obs. Sjukstugor, epidemisjukhus och -stugor, sanatorier och kronikeranstalter har stundom personal gemensam med andra

anstalter. — ³ Exkl. läkare. *Physicians excluded.*
— ⁴ Drivna av annan än socialvårdsmyndighet.
— ⁵ Osäkra tal.

ter (d. v. s. tjänster, som saknat vakansvikarie) förekommit. Antalet vid anstalterna verksamma personer kan alltså beräknas. Tab. L, som delvis innehåller konstruerade tal, avser samtliga kroppsjukhus, även enskilda och kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet.

Enligt detta överslag skulle alltså i slutet av år 1958 omkring 56 700 personer varit sysselsatta i den slutna kroppsjukvården (inkl. kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet) och till denna ansluten öppen vård. För läkarna har summatalet satts inom parentes, då dessa i viss mån är dubbelräknade. Detta gäller icke lasarettens och andra större anstalters läkare, men det är icke ovanligt, att samma person (ofta provinsialläkaren) samtidigt är läkare vid en mindre sjukstuga och en eller annan mindre anstalt för epidemisjukvård, tuberkulosjukvård, kronikervård eller förlossningsvård. Dessutom gäller, att lä-

karna liksom sjukgymnasterna och förvaltningspersonalen vid smärre anstalter vanligen icke är helt sysselsatta vid resp. anstalt. Antalet läkartjänster med tjänstårsrätt är därför stundom lägre än antalet vid sjukhusen verkande läkare. Då förvaltnings- eller ekonomipersonal varit gemensam för flera anstalter, har den räknats endast till den ena anstalten, nämligen den där man kunnat antaga, att huvudanställningen varit. Vad sjukgymnasterna och sysselsättningsterapeuterna angår, har som regel reduktion av antalet kunnat göras med hänsyn till arbetstidens längd.

Vid lasarettens tjänstgjorde enligt tab. L, ca 39 700 personer. Antalet patienter intagna i slutet vård, som dessa skötte i medeltal per dag var ca 29 700. Personalen utgjorde således i genomsnitt 1,3 per dag och sådan patient. Man bör hålla i minnet, att samma personal i öppen vård skötte ett betydande antal pa-

PERSONAL PER 100 LASARETTEN

ÅR 1947

Läkare

Physicians

Sjuksköterskor

Nurses

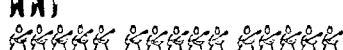
Övrig vårdpersonal

Other nursing personnel

Förvaltningspersonal

Office personnel

Ekonomipersonal

Domestic staff

VÅRDPLATSER VID

PERSONNEL PER 100 BEDS

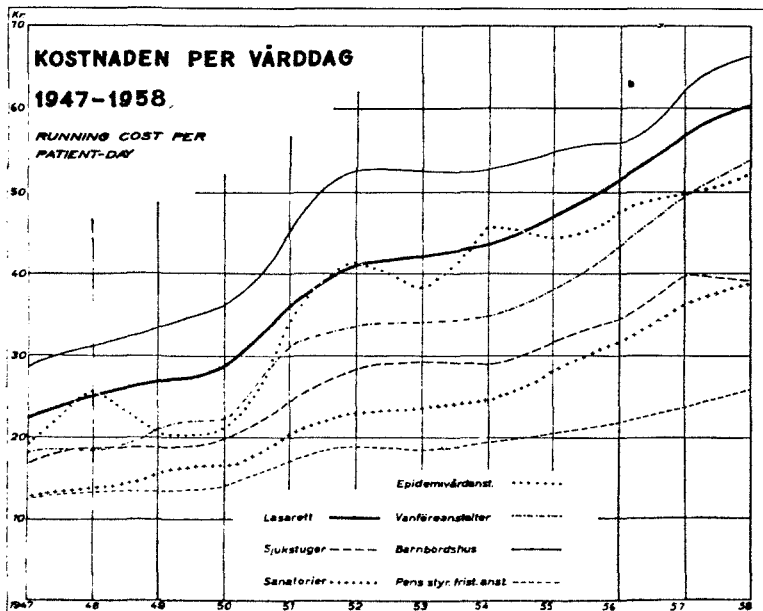
ÅR 1958

KOSTNADEN PER VÄRDDAG

1947-1958

RUNNING COST PER PATIENT-DAY

Tab. N. Kroppsjukhusens samlade driftkostnader
Running cost of hospitals for somatic diseases (total)

	Milj. kr		
	1956	1957	1958
Lasarett <i>General hospitals</i>	547,7	606,4	662,4
Garnissonssjukhus <i>Military hospitals</i>	2,5	2,6	2,7
Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i>	10,8	12,0	13,2
Vanförestalter <i>Hospitals for the crippled</i>	6,5	6,9	7,8
Anstalter för kirurgisk (led-, ben-, etc.) tbc <i>Hosp. for surgical TB</i>	3,8	3,9	4,0
Pensionsstyr. frist. anst. <i>Hospitals of the Pensions Board</i>	4,5	4,7	4,8
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	26,4	29,7	30,1
Epidemivårdanstalter <i>Epidemic hospitals</i>	27,5	30,7	30,1
Anstalter för lungtbc m. m. <i>Hospitals for TB of the lungs</i>	51,5	54,0	54,9
Barnbördshus <i>Maternity hospitals</i>	5,6	6,1	6,4
Kronikeranstalter (uppskattat) <i>Homes for the chronic sick</i>	93,4	98,6	110,8
Övriga anstalter (uppskattat) <i>Other hospitals</i>	16,3	18,3	18,2
Summa <i>Total</i>	796,5	873,9	945,4

tienter. Vid betraktandet av dessa tal bör vidare observeras, att lasarettens kontors- och ekonomiavdelningar i viss utsträckning arbetat även för andra, smärre anstalters räkning.

I tab. M lämnas vissa uppgifter om personalen per 100 vårdplatser. Av de två kolumnerna längst till höger framgår, att en betydande ökning av personaltäteten ägt rum mellan åren 1948 och 1958. Vid bedömningen härav gäller — liksom i övrigt, då relativt för olika år meddelas i detta kapitel — att skillnader, som iakttas, icke nödvändigtvis beror på förändringar inom anstalterna utan också kan ha orsakats av att urvalet av anstalter ändrats. Anstalter läggs ned, nya inrättas, anstalter ändrar karaktär och flyttas från en grupp till en annan o. s. v. Sålunda kan nämnas, att Umeå lasarett år 1958 flyttats till »undervisningslasarett».

För åren 1952—1958 kan följande sammanfattande uppgifter om vakanta tjänster utan vikarie, lämnas. De är hämtade ur sjukhusens årsberättelser och avser den 31 december. Procenttalen anger vakanserna i förhållande till motsvarande antal tjänster.

		Helt vakanta			
		läkar-tjänster		sjuk-sköterske-tjänster	
		Antal	%	Antal	%
Lasarett	1952	12	0,6	176	2,9
»	1953	15	0,7	171	2,8
»	1954	18	0,8	103	1,6
»	1955	24	1,1	93	1,4
»	1956	26	1,1	95	1,4
»	1957	38	1,5	144	2,0
»	1958	30	1,1	146	1,9
Epidemisjukhus	1952	—	—	9	4,6
»	1953	—	—	13	4,7
»	1954	—	—	2	0,9
»	1955	—	—	3	1,3
»	1956	1	1,4	4	1,5
»	1957	—	—	1	0,4
»	1958	—	—	3	1,1
A-sanatorier, lung-tbc	1952	1	0,9	36	8,1
»	1953	1	0,9	35	8,6
»	1954	2	1,7	34	8,2
»	1955	4	3,4	38	8,9
»	1956	6	5,3	40	9,6
»	1957	5	4,3	40	9,7
»	1958	5	4,4	52	12,6

Av tablån framgår icke totalantalet vakanser, vilket var vida större, ehuru till större delen täckt av vikarier med formell kompetens att sköta ifrågavarande arbetsuppgifter. Ett antal icke formellt kompetenta vikarier förekom dock också. Bland lasarettens läkare kunde dessa (svenska medicine kandidater och ut-

Tab. O. Driftkostnad per vård dag resp. per intagen 1946—1958

Running cost per bed-day and per admission

Anstalter <i>Establishments</i>	Dagkostnad, kr <i>Ope- ration cost per bed-day</i>				Föränd- ring 1957— 1958, %	Kostnad per intagen, kr <i>Oper. cost per admission</i>				Föränd- ring 1957— 1958, %
	1946	1956	1957	1958		1946	1956	1957	1958	
Lasarett <i>General hospitals</i>	16,3	51,6	57,0	60,3	+ 6	255	734	797	845	+ 6
däruv undervisningslasarett	19,0	62,3	69,5	74,8	+ 8	332	995	1 102	1 143	+ 4
• övriga delade (städer utom landsting) ..	..	56,9	62,1	62,7	+ 1	..	1 053	1 131	1 186	+ 5
• • (landsting) ..	..	46,5	51,6	54,6	+ 6	..	606	656	696	+ 6
• odelade lasarett	..	47,3	51,9	55,1	+ 6	..	626	683	733	+ 7
Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i> ..	21,5	70,7	78,4	82,0	+ 5	296	866	920	973	+ 6
Vanföreläsningsanstalter <i>Hospitals for the crippled</i>	14,3	43,5	49,1	53,9	+ 10	505	1 215	1 469	1 580	+ 8
Pensionsstyrelsens fristående anst. <i>Hospitals of the Pensions Board</i> ..	8,9	22,0	23,5	25,9	+ 10	514	1 435	1 479	1 512	+ 2
Anstalter för kirurgisk tbc <i>Hospitals for surgical TB</i>	8,6	30,4	33,4	35,2	+ 5	2 048	3 949	4 007	4 195	+ 5
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	11,5	34,5	39,8	39,3	- 1	169	550	630	677	+ 7
Epidemivårdanstalter <i>Epidemic hos- pitals and cottage hospitals</i>	13,2	47,6	49,6	52,3	+ 5	390	843	820	853	+ 4
däruv epidemisjukhus	..	49,5	52,2	54,8	+ 5	..	872	864	883	+ 2
• epidemisjukstugor	..	35,0	32,9	36,2	+ 10	..	644	543	640	+ 18
Anstalter för lungtbc <i>Hospitals and cottage hospitals for TB of the lungs</i>	9,6	31,6	36,0	38,8	+ 8	1 633	3 865	4 066	3 937	- 3
däruv sanatorier	9,9	31,6	36,1	38,8	+ 7	1 619	3 814	4 020	3 907	- 3
• tuberkulosisjukstugor	8,4	29,7	33,6	37,6	+ 12	1 729	6 536	6 970	6 221	- 9
Barnbördshus <i>Maternity hospitals</i> ..	21,6	56,1	62,4	66,6	+ 7	202	504	541	564	+ 4
Kronikeranstalter <i>Homes for the chro- nic sick</i>	8,0	23,3	24,5	25,9	+ 6	2 018	5 514	5 585	5 921	+ 6

¹ Korrigerat tal.

ländska läkare utan allmän behörighet) uppskattas till drygt 200.

3.224. **Ekonomi.** Det må framhållas, att den i tab. N—P redovisade driftkostnaden icke innefattar eventuell evalveringsersättning, pensioneringskostnader, avskrivningar, räntor och hyror i av anstalterna hyrda fastigheter. Dessa undantag beror på att systemen för täckande av utgifter på dessa konton är varierande, varför posternas medräkning skulle medföra brist på jämförbarhet olika anstalter emellan. Kostnaderna för den till anstalterna anslutna öppna vården ingår däremot i totalkostnaderna samt i driftkostnaden per vård dag och intagen, då det icke är möjligt att särskilja kostnaderna mellan öppen och slutten vård. Vad personalen betalat för kost och tvätt samt i hyra för bostad i

anstaltens egen fastighet till den del, som antagits motsvara driftutgifterna för fastigheten (vanligen 60 % av hela hyresbeloppet), har såsom i tidigare årgångar frändragits anstalternas utgiftsbelopp. Genom den allmänna sjukförsäkringen, som trädde i kraft den 1 januari 1955, uppkom arbetsgivares skyldighet att erlagga bidrag till kostnader för sjukförsäkring och moderskapshjälp. Dessa bidrag, som utgör 1,14 % av lönesummor ej överstigande 15 000 kronor för år räknat, ingår givetvis i anstalternas driftutgifter och redovisas för lasarettens del i tab. P.

Tab. N visar i sammandrag driftkostnaderna år 1958 definierade enligt ovanstående.

För vissa anstaltstyper har icke ekonomiska data lämnats av alla som bort,

Tab. P. Lasarettens driftkonton år 1958 *Running costs of general hospitals*

Kontobeteckning	Hela utgiften, 1 000-tal kronor					Per vård dag, kronor					%						
	Total					Per bed-day											
	Under- vis- nings- lasa- rett	Övr. delade lasarett		Ode- lade lasa- rett	Sum- ma <i>Total</i>	Un- der- vis- nings- lasa- rett	Övr. delade lasarett		Ode- lade lasa- rett	Samt- liga	Undervisnings- lasarett	Övr. delade lasarett		Odelade lasarett	Samtliga <i>Total</i>	D:o 1957	
		Ståders utom landsting ¹	Landstings				Ståders utom landsting ¹	Landstings				Ståders utom landsting ¹	Landstings				
Avlöningar <i>Salaries</i>	134 985	74 436	227 056	37 757	474 234	55,31	45,78	38,27	38,47	43,19	73,9	73,0	70,1	69,8	71,6	71,2	
Expeditionskostnader <i>Office ex- penses</i>	1 955	923	3 932	635	7 445	0,80	0,57	0,66	0,64	0,68	1,1	0,9	1,2	1,2	1,1	1,1	
Läkemedel <i>Medicine</i>	10 313	5 860	20 039	2 801	39 013	4,23	3,60	3,38	2,85	3,55	5,6	5,8	6,2	5,2	5,9	5,7	
Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården <i>Other articles for the medical treatment (Dressings)</i> ..	11 025	5 863	18 127	2 600	37 615	4,52	3,61	3,05	2,65	3,43	6,0	5,8	5,6	4,8	5,7	5,5	
Kosthåll <i>Food</i>	8 019	4 759	18 364	3 132	34 274	3,29	2,93	3,10	3,19	3,12	4,4	4,7	5,7	5,8	5,2	5,4	
Värme, elektrisk energi o. vatten <i>Fuel, electricity, water</i>	5 424	3 145	11 196	2 667	22 432	2,22	1,93	1,89	2,72	2,04	3,0	3,1	3,4	4,9	3,4	4,0	
Tvätt och renhållning <i>Laundry, cleaning</i>	2 006	2 050	5 496	1 044	10 596	0,82	1,26	0,93	1,06	0,96	1,1	2,0	1,7	1,9	1,6	1,6	
Inventariers underhåll och kom- plettering <i>Maintenance of plant</i> .	5 006	2 067	9 333	1 606	18 012	2,05	1,27	1,57	1,64	1,64	2,7	2,0	2,9	3,0	2,7	2,8	
Fastigheters underhåll <i>Maintenan- ce of buildings</i>	1 985	1 639	5 159	950	9 733	0,81	1,01	0,87	0,97	0,89	1,1	1,6	1,6	1,7	1,5	1,5	
Diverse <i>Miscellaneous</i>	846	451	2 903	538	4 738	0,35	0,28	0,49	0,55	0,43	0,5	0,4	0,9	1,0	0,7	0,6	
Arbetsgivarbidrag <i>Insurance con- tributions</i>	1 036	715	2 155	366	4 272	0,42	0,44	0,36	0,37	0,39	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	
Summa utgifter <i>Total</i>	182 600	101 908	323 760	54 096	662 364	74,82	62,68	54,57	55,11	60,32	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

¹ Inkl. sinnessjukavdelningen vid St Eriks sjukhus.

och för dessa har talen kompletterats med hjälp av uppgifterna om antalet vård dagar och dagkostnaden för dem, som redovisat ekonomin. För enskilda sjukhem och kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet, som icke är skyldiga redovisa sin ekonomi i årsberättelsen, har utgiften uppskattats med ledning av dagkostnaden för likartad vård. I gruppen »Övriga anstalter» ingår de små kommunala förlossningsanstalterna, de enskilda sjukhemmen och Spenshults reumatikersjukhus.

Kostnaden per vård dag (dagkostnaden) och kostnaden per intagen, som redovisas i tab. O, beror förutom på priser, löner, arbetets organisation o. dyl., på vårdens intensitet, omsättningen av patienterna och graden av beläggningen.

Större delen av ökningen i kostnaderna mellan åren 1946 och 1958 beror på ökade personalkostnader på grund av dels höjda löner och dels begränsning av arbetstiden. Förkortade vårdtider, längre driven specialisering vid lasaretten och ökad omfattning av den öppna vården har också medfört, att kostnaderna per vård dag ökats. Den relativa höjningen i kostnaderna per vård dag och per intagen mellan år 1957 och 1958 var beträffande lasaretten något mindre än mellan 1956 och 1957. Epidemivårdanstalternas varierande dagkostnader torde huvudsakligen bero på den starkt varierande beläggningen.

Vid jämförelser mellan olika år bör det, som ovan sades angående omflyttning av anstalter, iakttagas. Särskilt må påpekas, att medeltalen för grupperna undervisningslasarett och övriga delade lasarett påverkas av att Sahlgrenska sjukhuset fr. o. m. år 1952 och Umeå lasarett fr. o. m. år 1958 flyttats till gruppen undervisningslasarett. Sinnessjukavdelningen vid S:t Eriks sjukhus ingår

fr. o. m. år 1952 i lasarettens ekonomiska redovisning. Vidare har fr. o. m. år 1956 Vasa sjukhus förts till kronikeranstalterna från »övriga delade lasarett i städer utom landsting» vilket bl. a. bidrog till att sistnämnda grupps kostnader per intagen ökade förhållandevis obetydligt mellan 1955 och 1956. Vid sinnessjukhus liksom kronikeranstalter har man nämligen ett relativt till vård dagarna litet antal intagna. Omvänt är dagkostnaderna vid dylika anstalter relativt låga.

Lasarettens driftutgifter fördelade på konton framgår av tab. P. Totala driftutgifterna för samtliga lasarett ökade med 9,2 procent och avlöningsutgifterna med 9,9 procent mellan åren 1957 och 1958.

3.23. Vården av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker

I avsnittet 3.21 har en allmän översikt med tabellariska sammandrag lämnats av den slutna sjukvården, och även sinnessjukvården och vården av psykiskt efterblivna har där inplacerats i sammanhanget. Inledningsvis hänvisas dit.

Följande huvudtyper av anstalter (se tab. 25) kan särskiljas. (A) *Statens och storstädernas* (Stockholms, Göteborgs och Malmö) *sinnessjukhus* meddelar den mest kvalificerade vården. Till storstädernas anstalter utgår statsbidrag. (B) *Kommunala* (andra än storstädernas) och *enskilda sinnessjukhus* är mindre anläggningar och handhar fall, som icke kräver de stora sjukhusens terapeutiska resurser. De små kommunala sinnessjukhusen drives så gott som endast av primärkommuner (varibland ett par städer utom landsting). Dessa anstalter åtnjuter icke statsbidrag. (C) *Vårdhem för sinnessjuka* har hand om lättskötta fall. Dessa hem är dels sådana, som drives av

landsting och städer utom landsting och stundom betecknas som kommunala, dels *enskilda*. De förra har statsbidrag — de senare icke. (D) *Skolhem för psykopatiska och nervösa barn* hyser ett klientel av speciellt slag, närmast hänförligt till sinnessjukvården. Gränsen mellan sinnessjukvård och vård av psykiskt efterblivna är i organisatoriskt hänseende icke skarp. Sålunda finns särskilda sinnessjukhus för sådana psykiskt efterblivna, på vilka sinnessjukhuslagens retentionsrätt skall kunna tillämpas. Även på vanliga sinnessjukhus vårdas en del psykiskt efterblivna. På Källshagens sjukhus finns en särskild avdelning inrättad för ändamålet.

(E—F) *Flertalet anstalter för psykiskt efterblivna* är upprättade enligt lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna, som trädde i kraft den 1 januari 1955. Från lagens tillämpning undantages de som är intagna på eller försöksutskrivna från sinnessjukhus eller staten tillhörig anstalt för psykiskt efterblivna. Den i lagen angivna anstaltsorganisationen genomfördes under år 1955. Landsting och städer utom landsting är såsom huvudmän ansvariga för undervisningen och vården av de efterblivna undantagandes sådana, som är blinda, dövstumma, högradigt vanföra eller epileptiska eller av annat skäl svårigen kan undervisas eller vårdas tillsammans med andra psykiskt efterblivna samt högradigt psykiskt efterblivna, som fordrar vård på specialanstalt. Nämda huvudmän upprättar en plan för ordnandet av undervisningen och vården av de efterblivna inom sitt område. Planen skall upptaga särskolor och vårdanstalter av olika typer (även enskilda); för i planen upptagna anstalter, s. k. *plananstalter*, är huvudman ekonomiskt ansvarig.

Vissa enskilda anstalter är icke upptagna i respektive huvudmans plan utan i särskild ordning godkända som s. k. *riksanstalter*, vilka mottager efterblivna elever eller patienter från hela riket.

Särskolor, som är det gemensamma namnet för alla skolanstalter för efterblivna, kan vad internatskolorna beträffar, ha formen av småbarnshem, skolhem och yrkeshem. Vårdanstalterna är enligt nya lagen antingen arbetshem, ålderdomshem eller vårdhem.

(G) *Epileptikanstalterna* är drivna av enskilda utom två — en statlig och en landstingsdriven.

För sinnessjukvård fanns, som framgår av tab. H, på anstalter huvudsakligen avsedda för sådan vård 32 166 platser, vari Källshagens ovan nämnda avdelning för psykiskt efterblivna (283 platser) icke ingår. Talen avser det av medicinalstyrelsen fastställda platsantalet. De reservplatser, som fanns på många håll, har icke medräknats, då uppgifter om dem icke lämnas i årsberättelserna. Antalet sekundärplatser för sinnessjuka, d. v. s. platser avsedda för kroniskt klientel, var 1 992 (2 275—283), — varav 1 240 på de tre i tab. 25 upptagna sekundärsjukhusen (Psykiatriska sjukhuset, Källshagens och Gådeå sjukhus) och resten (752) på avdelningar vid Sundby, Birgittas, Restads, Sätters och Frösö sjukhus.

Platsantalet vid statens sinnessjukhus (inräknat sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna) var 22 500 vid årsskiftet 1958/1959.

För psykiskt efterblivna fanns vid slutet av år 1958 12 815 platser på särskilda anstalter, vari är inräknade de 283 platser på Källshagens sjukhus, som nyss nämndes. Dessa är i tab. 25 redovisade i kolumnen för sekundärplatser, en placering, som dock icke har avse-

Tab. Q. Beläggningen vid vissa anstalter för sinnessjuka, psykiiskt efterblivna och epileptiker
Occupancy

	1958, %
Statens sinnessjukhus för sinnessjuka <i>State mental hospitals for mentally diseased</i>	106
Storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the three largest cities</i>	100
Mindre kommunala sinnessjukhus <i>Mental hospitals under local authorities</i>	104
Landstingens vårdhem för lättskötta sinnessjuka <i>Homes for mentally diseased</i>	96
Statens sinnessjukhus för psykiiskt efterblivna <i>State mental hospitals for mentally deficient</i>	101
Landstings och städers utom landsting plananstalter för psykiiskt efterblivna <i>Under county and county borough authority</i>	86
Epileptikeranstalter <i>Establishments for epileptics</i>	95

ende på avdelningen för psykiiskt efterblivna utan på det sinnessjukhus, vari avdelningen ingår. De fyra anstalter för psykiiskt efterblivna, vilka upptagits bland de statliga sinnessjukhusen (tab. 25), är Västra Ny, Vipeholms, Västra Marks och Salberga sjukhus.

För *epileptikervård* fanns 984 platser.

3.231. Familjevård, beläggning m. m. Förutom de sinnessjuka, som vårdas på anstalterna, finns ett antal, som under sjukhusens överinseende omhänderhas i familjevård. I Stockholm och Göteborg är denna vård icke ansluten till sjukhusen och redovisas icke i denna publikation, utan ingår som en del av stadens öppna vård av psykiiskt sjuka, för vilken finnes en fristående organisation. Den statliga familjevårdens kostnader redovisas i tab. 24.

Hjälperksamheten (tab. 24) omfattar tillsyn och hjälp åt från sjukhusen försöksutskrivna och exspektanter. Denna organisation fungerar även såsom psykiatrisk, rådgivande instans inom resp. sjukhusområde. Kostnaderna för denna verksamhet utgörs huvudsakligen av avlöningar och reseersättningar till den personal, som sköter densamma.

Beläggningen på sjukhusen har i tab. Q angivits med ett procenttal, på samma sätt som för kroppssjukhusen, dock med den skillnaden, att talet beräknats på vårdplatsantalet vid årets slut — icke

på genomsnittet under året — vilket naturligtvis icke är fullt tillfredsställande.

Angående omsättningen av patienter hänvisas till kap. 4.7.

3.232. Personal. Till skillnad mot kroppssjukhusen avser uppgifterna om *sinnessjukvårdspersonalen* icke personer utan tjänster.

Då tjänsterna i regel var besatta — med ordinarie innehavare eller vikarie — kan sinnessjukvårdens personal likväl approximativt beräknas till 14 200 personer (tab. R). Antalet har erhållits genom komplettering av de i tab. 24 angivna talen dels med motsvarande tal ur årsberättelserna från landstingens vårdhem, dels med en särskild kalkyl för de enskilda vårdhemmen och de smärre kommunala sinnessjukhusen, vilka i regel icke lämnat sådana uppgifter. Det har antagits, att de sistnämnda haft samma personaluppsättning per 100 vårdplatser som landstingens vårdhem resp. de statliga sinnessjukhusen. I talen för statens sinnessjukhus har inräknats tjänster för 23 läkare, 55 tillhörande »övrig vårdpersonal», 17 tillhörande förvaltningspersonal och 3 ekonomipersonal allt inom den statliga hjälperksamheten och familjevården samt 19 läkare och 28 annan personal tillhörande de rättspsykiatriska stationerna. Atskilliga av i tab. R upptagna läkartjänster gäller deltidanställda och en del av dessa är dub-

Tab. R. Personalen vid anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterbliva och epileptiker år 1958
Personnel at establishments for mentally diseased, mentally deficient and epileptics

	Statens sinnessjukhus för sinnessjuka ¹ <i>State mental hospitals for mentally diseased</i>	Storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the three largest cities</i>	Lands- tingens vårdhem <i>Homes for mentally diseased</i>	Övriga anstalter ² <i>Other establishments</i>	Summa för vård av sinnessjuka <i>Total for mental diseases</i>	Statens sinnessjukhus för psykiskt efterblivna <i>State mental hospitals for mentally deficient</i>	Övriga statens anstalter för psykiskt efterblivna ³ <i>Other state institutions</i>
Läkare <i>Physicians</i>	232	80	(75)	(71)	(458)	12	..
Lärarpersonal <i>Teachers</i>	—	—	—	17	17	—	20
Övrig vårdpersonal <i>Other nursing personnel</i>	7 305	2 224	833	404	10 766	605	51
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	285	(49)	(16)	12	(362)	28	2
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	1 743	(508)	253	125	(2 629)	194	46
Summa <i>Total</i>	9 565	(2 861)	(1 177)	(629)	(14 232)	839	119

	Plananstalter för psykiskt efterblivna <i>Authorized</i>		Riksanstalter för psykiskt efterblivna ³ <i>Private institutions</i>	Summa för undervisn. o. vård av psykiskt efterblivna <i>Total for mentally deficient</i>	Epileptikeranstalter ³ <i>Establishments for epileptics</i>	Totalsumma <i>Total</i>
	landstings och städers utom landsting ² under county and county borough authority	enskilda ² <i>Private owned</i>				
Läkare	..	..	..	(12)	(6)	(476)
Lärarpersonal	259	—	27	306	31	354
Övrig vårdpersonal	1 453	232	349	2 690	235	13 691
Förvaltningspersonal	64	11	7	112	11	(485)
Ekonomipersonal	582	92	126	1 040	124	(3 793)
Summa	2 358	335	509	(4 160)	(407)	(18 799)

¹ Inkl. rättspsykiatriska avd. o. familjevård; exkl. Källshagens avd. för psykiskt efterblivna. —
² Uppskattade tal. — ³ Avser personer; i övrigt avser tabellen tjänster.

belräknade. Vid statens sinnessjukhus (inkl. hjälpverksamhet, familjevård och rättspsykiatri) fanns den 1/10 1958 89 vakanta läkartjänster, (92 året förut), av vilka 25 (26) icke uppehölls av vikarier. 42 vakanser uppehölls av utländska läkare eller utländska medicine studerande, av vilka 3 hade allmän behörighet enligt Kungl. Maj:ts resolution, samt 18 av svenska legitimerade läkare och 1 av svensk medicine kandidat.

I tab. R ingår som föreståndarinnor eller som översköterskor en del examinerade sjuksköterskor. Dessas antal vid slutet av år 1958 var 230 på de statliga sinnessjukhusen och ca 300 på de tre storstädernas sinnessjukhus. Dessutom fanns ett antal examinerade sjuksköterskor vid landstingens vårdhem (våren 1958 omkring 80). — Jordbrukspersonalen vid sinnessjukhusen har räknats i gruppen ekonomipersonal.

Tab. S. Vårdpersonal per 100 vårdplatser vid anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker år 1958

Nursing personnel per 100 beds at establishments for mentally diseased, mentally deficient and epileptics

	Läkare <i>Physicians</i>	Övrig vårdper- sonal <i>Other nursing personnel</i>
Statens sinnessjukhus för sinnessjuka ¹ <i>State mental hospitals for mentally diseased</i>	0,9	35,4
Storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the three largest cities</i>	1,5	41,8
Landstingens vårdhem för lättskötta sinnessjuka <i>Homes for mentally diseased</i> ..	..	17,7
Statens sinnessjukhus för psykiskt efterblivna <i>State mental hospitals for mentally deficient</i>	0,7	28,5
Landstings och städers utom landsting plananstalter för psykiskt efterblivna <i>Under county and county borough authority</i>	..	19,5
Epileptikeranstalter <i>Establishments for epileptics</i>	..	23,9

¹ Inkl. Källshagens avdelning för psykiskt efterblivna.

De i tab. R redovisade uppgifterna om personalen vid anstalter för psykiskt efterblivna avser i huvudsak antalet tjänster. Beträffande städers utom landsting plananstalter och enskilda plananstalter har antalet tjänster beräknats med ledning av landstingens tjänsteförteckningar för särskolor och vårdanstalter. Av not till tabellen framgår för vilka anstalter antalet anställda personer redovisats. Epileptikeranstalternas tal avser anställda personer. Uppgifterna är över huvud taget tämligen osäkra. År 1957 ingick drygt 50 examinerade sjuksköterskor bland vårdpersonalen. Jordbrukspersonalen vid landstings och enskilda anstalter har — till skillnad mot vid sinnessjukhusen — räknats som vårdpersonal.

Uppgifterna om personal på 100 vård-

Antal i genomsnitt per dag befintliga patienter per läkartjänst *Inpatients per day per physician*

År	Statens sinnessjuk- hus (för sinnessjuka)	Stor- städernas sinness- jukhus
1947	153	116
1948	155	105
1949	152	101
1950	152	91
1951	151	90
1952	152	82
1953	151	86
1954	150	84
1955	140	83
1956	128	74
1957	124	72
1958	113	67

platser enligt tab. S ger icke full rättvisa åt utvecklingen för de stora sinnessjukhusens del, emedan överbeläggningen på vårdplatserna något minskats under den berörda perioden. Sistnämnda förhållande spelar däremot ingen roll för här redovisade uppgifter om läkartät-

Tab. T. Driftkostnad per vård dag inom sinnessjukvården

Running cost per bed-day

	Dagkostnad, kr						Ökning
	1948	1954	1955	1956	1957	1958	1957-1958 %
Statliga sinnessjukhus	kr 8,3	13,9	15,0	16,5	18,4	20,5	11
Familjevården vid statliga sinnessjukhus ...	3,3	5,7	6,1	6,8	7,2	7,7	7
Storstädernas sinnessjukhus	11,7	19,6	21,1	22,9	26,0	28,3	9
Landstingens och städers utom landsting vårdhem för sinnessjuka	6,0	9,6	10,8	11,5	12,5	13,5	8

heten, emedan dessa enligt praxis räknats på antalet befintliga patienter. Hjälpverksamhet och familjevård är icke medräknade här lika litet som i tab. S.

3.233. Ekonomi. För de typer av anstalter för sinnessjukvård, som redovisat sin ekonomi, ställde sig dagkostnaden på sätt som framgår av tab. T. I kostnaden

för sjukhusen ingår där icke kostnaden för hjälpverksamhet och familjevård.

Totalkostnaden för driften av de statliga sinnessjukhusen inklusive de fyra med psykiskt efterblivna belagda anstalterna uppgick till 181 361 000 kr inräknat familjevård och hjälpverksamhet. Se vidare härom tab. 24, där också storstädernas sinnessjukhus redovisas.

3.3. Apoteken

3.31. Antalet apoteksinrättningar

Apoteksinrättningarna utgöres av självständiga apotek, filialapotek och sjukhusapotek. De självständiga apoteken är i princip privata företag, vilka äges och drives av apotekare enligt av Kungl. Maj:t tilldelade personliga privilegier. Apoteken är numera sammansluttna i ett kollektiv under myndigheternas överinseende varigenom bl. a. den ekonomiska rörelsefriheten begränsats avsevärt. Filialapoteken är i administrativt och ekonomiskt avseende knutna till självständiga apotek. Verksamheten för filialapoteken bedrivs oftast i nära samarbete med moderapoteket, vilket möjliggjort förenklingar i fråga om utrustning och arbetsuppgifter under bibehållande av en service, som gör dem

praktiskt taget likvärda med självständiga apotek ur allmänhetens synpunkt. De har i regel förlagts till platser, där självständiga apotek icke kan beräknas bli ekonomiskt bärkraftiga samt — framför allt på senare tid — inom områden, som är under utbyggnad t. ex. ytterområdena till de större städerna. Vid ändrade förutsättningar omprövas inrättningarnas status, varvid filialapotek kan förändras till självständiga apotek och vice versa. Även sjukhusapoteken fungerar som filialer till självständiga apotek. De är förlagda till de större sjukhusen och uteslutande inriktade på läkemedelsförsörjningen inom dessa.

Utbyggnaden av distributionsnätet sedan 1925 framgår av följande tablå.

År	Antal apoteksinrättningar		Sjukhusapotek	S:a	Folkmängd pr apot (exkl. sjukhusapot.)
	självst. apotek	filialapotek			
1925.....	381	25	—	406	
1930.....	395	25	—	420	14 620
1935.....	412	29	—	441	14 170
1940.....	416	38	8	462	14 030
1945.....	416	42	11	469	14 500
1950.....	414	67	13	494	14 651
1955.....	414	93	15	522	14 379
1958.....	415	117	15	547	13 978

Av tablå framgår, att antalet apoteksinrättningar ökat med omkring 1/3 sedan 1925 och i stort sett hållit jämna

steg med befolkningsutvecklingen. Under åren fram till 1940 utgjordes flertalet av de nytillkomna enheterna av själv-

ständiga apotek medan den därpå följande utvecklingen helt dominerats av filialapoteken.

Som komplement till apoteksinrättningarna finnes speciellt på landsbygden läkemedelsförråd, som tillhandahåller ett begränsat urval av de vanligaste läkemedlen. Förråden fungerar som utlämningsställen för självständiga apotek och förestås av personer utan farmaceutisk examen, vilka förordnats av medicinalstyrelsen efter förslag av vederbörande apoteksinnehavare. Vid utgången av år 1958 var antalet läkemedelsförråd 673.

3.32. Apotekens försäljning

Försäljningen omfattar dels recepturförsäljning d. v. s. utlämnande av läkemedel enligt av läkare (veterinär, tandläkare) utfärdade recept, dels övrig försäljning, s. k. handköpsförsäljning. I denna kategori ingår även försäljning av förbandsartiklar, kosmetika, näringspreparat o. dyl. Uppgifter om recepturförsäljningens omfattning föreligger för åren 1939, 1944, 1949 samt för varje år från och med 1952. I följande tablå belyses utvecklingen mätt i antalet utlämnade läkemedelsposter (recipe).

År	milj. recipe
1939.....	8,4
1944.....	13,7
1949.....	17,6
1952.....	19,7
1953.....	20,4
1954.....	20,9
1955.....	20,4
1956.....	21,4
1957.....	23,4
1958.....	23,9

Motsvarande uppgifter i fråga om handköpsförsäljningen begränsar sig till ett antal stickprovsundersökningar, som utförts under 1950-talet. Av de därvid

erhållna resultaten att döma har antalet handköpsexpeditioner under senare tid uppgått till ungefär dubbla antalet recipe.

3.33. Personalförhållanden

Den farmaceutiskt utbildade personalen på apoteken utgöres av legitimerade apotekare och receptarier (farm. kandidater). De legitimerade apotekarna återfinnes dels som apoteksinnehavare, dels som anställda i mera kvalificerade befattningar, medan receptarierna huvudsakligen omhänderhar tillverkning av läkemedel efter recept samt försäljningsarbete.

Antalet personer inom de båda personalkategorierna under tiden från och med 1925 visas av följande tablå.

År	Apotekare inkl. apoteksinnehavare	Receptarier inkl. farm.kand:er	S:a
1925	839	239	1 078
1930	865	476	1 341
1935	882	405	1 287
1940	872	565	1 437
1945	863	603	1 466
1950	906	962	1 868
1955	863	1 147	2 010
1958	798	1 336	2 134

Av tablå framgår att antalet farmaceuter i det närmaste fördubblats sedan 1925, så gott som uteslutande genom ökning av receptarierna medan antalet apotekare varierat i mindre utsträckning under perioden. Detta har medfört en markant förskjutning mellan de båda personalgrupperna innebärande att receptarierna från att 1925 endast ha utgjort omkring 1/5 av farmaceuterna numera utgör mer än hälften. Jämförelsen är delvis missvisande, då hänsyn icke tagits till tjänstgöringens omfattning. Apotekarna fullgör i regel heltidstjänstgöring medan omkring en tredjedel av receptarierna, av vilka flertalet är kvinnor, endast har deltidсанställning.

Trots ökningen karaktäriseras personalsituationen under senare år av ett alltmer kännbart underskott av farmaceutiskt utbildad personal, som varit särskilt märkbart i fråga om apotekarna. I anledning härav har under året åtgärder vidtagits i syfte att temporärt öka farmaceutiska institutets utbildningskapacitet.

Vid sidan av apotekarna och receptarierna tjänstgör personer utan farmaceutisk examen såsom apotekselever och apotekstekniker. Den sistnämnda personalgruppen uppgick 1935 till 1 200 personer och har därefter starkt ökats för att vid utgången av 1958 omfatta omkring 4 500 personer.

KAP. 4

HÄLSOTILLSTÅND, SJUKDOMAR, FÖRLÖSS-
NINGAR M. M.

4.1. Omgivningshygieniska förhållanden

Under år 1958 har ett flertal nya författningar på det omgivningshygieniska området tillkommit. Sålunda kan noteras att frågan om inrättande av särskilda nämnder för strålskydd och vattenvård slutgiltigt lösts. Vidare har en ny hälsovårdsstadga antagits. Stadgan, som är upplagd mera som en ram utan detaljerade konkreta bestämmelser, förutsätter en serie kompletterande ordningar, föreskrifter samt råd och anvisningar av central och lokal karaktär.

För de regionala och kommunala hälsovårdsmyndigheternas del liksom för medicinalstyrelsens del kommer den nya hälsovårdslagstiftningen att medföra ett omfattande arbete med att få fastställt lokala hälsovårdsordningar för de olika områdenas behov. Beträffande sistnämnda problemställningar kring frågan om hälsovårdstillsynen kan erinras om att medicinalstyrelsen vid remissyttrandena angående den nya hälsovårdslagstiftningen hävdade att, därest en god hälsovård skall kunna genomföras ute i landet, det är ofrånkomligt att tillsynen även i landsbygdskommunerna verkställas av väl utbildade, heltidsanställda hälsovårdsinspektörer.

Av förste provinsialläkarnas och de med dem jämställda förste stadsläkarnas årsberättelser erhålles en god överblick

av de omgivningshygieniska frågeställningar som under året varit mest aktuella i landet.

Vattenvården hör liksom under tidigare år till de centrala och mest aktuella problemen inom omgivningshygien. Förhållandena är fortfarande långt ifrån tillfredsställande. I tätorter och på landsbygden förekommer det sålunda alltjämt att kloakvatten infiltreras direkt i marken, varigenom grundvattnet och därigenom vattentäkterna ofta blir starkt utsatt för risken att bli förorenade. Vidare utsläpper ett stort antal städer och andra tätorter samt industrier sitt avloppsvatten utan föregående rening i floder, sjöar etc. Det kan emellertid noteras att flertalet ämbetsläkare rapporterar att utbyggnadstakten för vatten- och avloppsledningar jämte tillhörande reningsverk varit väsentligt större än under föregående år. Tidigare har kommunerna huvudsakligen endast varit intresserade av utbyggnad av vattenverk och de egentliga ledningsnäten för vatten och avlopp men visat mindre intresse för att anlägga reningsverk. På den punkten synes emellertid kommunernas inställning under de sista åren väsentligt ha ändrats. De kommunala myndigheterna motsätter sig numera sålunda utbyggande av effektiva reningsverk,

de visar som regel en mycket stor förståelse och ett livligt intresse för vattenvärdens moderna krav.

Även renhållningsfrågor har under året varit aktuella. Intresset för organiserad renhållning är i ständigt stigande. Det är naturligt att länsstyrelserna visat viss återhållsamhet vid fastställande av nya renhållningsordningar i väntan på den nya hälsovårdslagstiftningen. Trots detta har under året organiserad renhållning genomförts för ett stort antal tätorter.

En successivt fortskridande förbättring av bostadsstandarden rapporteras iakttagen såväl i landsbygd som i tätort. Dock nyttjas fortfarande alltför många bristfälliga bostäder och icke så få av dessa befinner sig i utdömbart skick. — En fortlöpande generell genomförd bostadsinspektion är av stort värde vid saneringen av bostadsbeståndet och är införd i flertalet städer och i ett mindre antal av köpingarna men synes endast vara sporadiskt genomförd på landsbygden.

4.2. Infektionssjukdomar

4.21. Epidemiska sjukdomar. De redovisade uppgifterna om antalet sjukdomsfall i epidemiska sjukdomar grundar sig, där intet annat anges, på sammanställningar gjorda av förste provinsialläkarna och de med dem jämställda förste stadsläkarna. Uppgifterna avseende åren t. o. m. 1950 är hämtade ur dessa läkares årsberättelser. Uppgifterna för följande år har hämtats från de av samma läkare sammanställda halvmånadsrapporterna om bl. a. epidemiska sjukdomar. Fr. o. m. år 1951 redovisas nämligen icke sammanställningar av sjukdomsfall i epidemiska sjukdomar i årsberättelserna. Hur en jämförelse mellan de båda redovisningssätten ställer sig, har framgått av en tablå i denna publikation årg. 1951, sid. 41.

Förste provinsialläkarnas och förste stadsläkarnas halvmånadsrapporter grundar sig på anmälningar, som de erhållit från de läkare, som är verksamma inom deras län eller stad, d. v. s. från dem underställda tjänsteläkare (provinsialläkare, stadsläkare m. fl.) jämte alla andra läkare, både vid sjukhus och i öppen

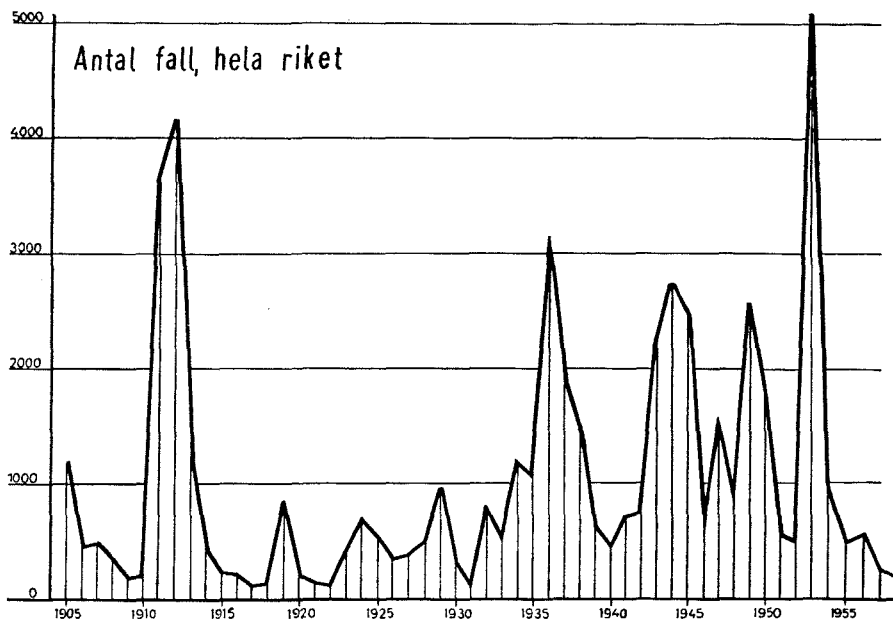
vård, som iakttagit fall av hithörande sjukdomar.

Anmälan sker enligt kungl. kungörelse av år 1953 (SFS 431 med ändring 1954: 732).

De sjukdomar, som skall anmälas, kan indelas i två huvudgrupper: Sådana som fordrar individuell anmälan (med uppgift om den sjukes namn, ålder m. m.) och sådana som anmäles summariskt i form av en sifferuppgift om antalet sedan föregående anmälan behandlade nyttillkomna fall.

Sjukdomar, som fordrar individuell anmälan är 25 till antalet, nämligen följande — varav de 19 förstnämnda upptages i 1919 års epidemilag (med ändring år 1953): Pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, återfallsfeber, gula febern, nervfeber (tyfoidfeber), paratyfus (paratyfoidfeber), scharlakansfeber, difteri, akut barnförslamning (polio), epidemisk hjärnhinneinflammation (meningokockmeningit), rödsot (dysenteri), sömnssjuka, undulantfeber, Weils sjukdom, mjältbrand (anthrax), papegojsjuka (psittakos), spetälska, elakartad gastroenterit

Poliomyelitis 1905—1958

Kurvan avser i princip såväl barnförlamning med som utan pareser (jfr dock anmärkning till tab. 13).

hos barn under 2 år, epidemisk gulsot (infektiös hepatit), malaria, primär meningoencefalit av infektiös typ, rots och tularemi. Benämningarna inom parentes är ofta använda synonymer, som icke nämnes i epidemilagen. Observeras bör, att det som enligt svensk praxis anmäles under benämningen paratyfus omfattar alla salmonellainfektioner (utom tyfoidfeber), varför det ansetts riktigare att här kalla sjukdomen för salmonellainfektioner. Dessa sjukdomar redovisas i tab. 15, där även deras nummer enligt den av världshälsövarsorganisationen antagna, internationella statistiska klassifikationen anges i tabellhuvudet.

Sjukdomar, för vilka summarisk anmälan föreskrivits, är: Kikhosta, mässling och epidemisk influensa.

Frekvensen av sjukdomar med individuell anmälningsplikt sedan år 1945 belyses av följande tablå. Alla dessa tal liksom de följande i texten — där intet annat anges — avser i princip kliniska fall, d. v. s. fall då patienten haft subjektiva sjukdomssymptom i form av feber el. dyl., till skillnad mot bacillbärarna, som icke företer dylika symptom.

År	Antal fall	År	Antal fall
1945.....	29 899	1952.....	9 947
1946.....	22 261	1953.....	21 265
1947.....	23 635	1954.....	8 965
1948.....	21 132	1955.....	10 617
1949.....	33 463	1956.....	13 133
1950.....	39 571	1957.....	21 805
1951.....	15 835	1958.....	12 967

Som framgår av tablån utgjorde år 1958 antalet sjukdomsfall 12 967 vilket

betydligt understiger motsvarande tal för år 1957 (21 805) och medeltalet för hela perioden 1945—1957 (20 887). Den höga siffran för år 1957 betingades av den under detta år ogynnsamma utvecklingen av meningoencefaliterna som emellertid år 1958 reducerades till mera blygsamma siffror.

Följande må anföras om de särskilda sjukdomarna.

Av de i epidemilagen upptagna sjukdomarna dominerar *scharlakansfebern* liksom under de senaste decennierna. 1958 anmäldes 10 389 fall, vilket innebär en ökning med 3 967 jämfört med år 1957. 1958 års siffra ligger dock väl i paritet med genomsnittet för perioden 1948—1957 (12 170). De tre första kvartalen var antalet fall 400—500 per månad men anmälningarna ökade i slutet av året och nådde i november 2 281 och i december 2 277.

Difteri, som i början av seklet var en förhärjande sjukdom men under de senaste decennierna gått ned till en beskedlig nivå, uppträdde år 1957 i 11 fall vilket innebar den högsta siffran sedan år 1953. År 1958 rapporterades endast 1 fall.

Poliofrekvensen, som redan 1957 var låg — 148 förlamningsfall och 102 utan pareser —, ökade icke år 1958. 155 förlamningsfall anmäldes och endast 37 icke-förlamade vilket måste betraktas som gynnsamma siffror med hänsyn till att genomsnittstalet för perioden 1948—1957 var 1 351 fall varav 865 förlamningsfall och att det rekordåret 1953 registrerades 3 029 paresfall. Poliofallen var tämligen jämnt utspridda över landet med undantag för Stockholms stad som hade 41 förlamningsfall och Södermanlands län som hade 38.

År 1958 anmäldes 79 fall av *meningokockeningit* (epidemisk hjärnhinnein-

flammation). Sjukdomen, som under 1910- och 1920-talen orsakade stora epidemier, har under senare år förekommit relativt sparsamt. År 1957 anmäldes 118 fall och det genomsnittliga antalet under åren 1948—1957 var 58.

Av *salmonellainfektionerna* anmäldes *tyfoidfeber* (nervfeber) under 1958 blott i 17 manifesta fall jämte 5 bacillbärare.

Salmonellainfektioner av annat slag registrerades i 545 fall (jämte 81 bacillbärare). Detta innebär en minskning jämfört med motsvarande uppgifter för år 1957 då 1 026 fall anmäldes. Antalet bacillbärare detta år var 286. I genomsnitt anmäldes under perioden 1948—1957 1 061 fall. Denna sjukdomsgrupp omfattar fall med växlande genes. Paratyfus i egentlig bemärkelse förekom blott i 57 fall, samtliga paratyfus B. I 8 av dessa påvisades en speciell variant »Java». Salmonelloserna av enterit-typ har i det stora flertalet fall orsakats av *S. typhi murium* (Breslau), 457 fall. Övriga påvisade Salmonellabakterier har varit *S. oranienburg* (57 fall), *S. montevideo* (21 fall), *S. bareilly* (15 fall), *S. enteritidis* (7 fall) och *S. newport* (2 fall).

Dysenteri anmäldes år 1958 i 40 fall mot 70 år 1957. Genomsnittet 1948—1957 var 185. Av *undulantfeber* anmäldes 1 fall. *Psittakos* (papegojsjuka), som huvudsakligen sprides med importerade papegojor, registrerades i 7 fall.

Vad beträffar övriga anmälningspliktiga sjukdomar uppträdde *meningoencephalit*, som med flera omfattande epidemier år 1957 gav ej mindre än 13 162 fall, år 1958 i endast 757 fall. Sjukdomsgruppen omfattar en rad olika virussjukdomar. Under år 1958 visade det sig i åtskilliga fall röra sig om infektioner med ECHO-virus typ 9, d. v. s. en fortsättning av 1957 års epidemi. Även den fästings-

burna RSSE-infektionen kunde påvisas varjämte i några fall konstaterades Cox-sackievirusinfektion.

Infektiös hepatit (gulsot) har haft en hög frekvens under det sista decenniet. Det genomsnittliga antalet fall var 1948—1957 2 890 årligen. 1957 rapporterades dock blott 701 fall. 1958 är förekomsten av ungefär samma storleksordning, 909 fall. Liksom 1957 kan en relativt hög frekvens noteras i Stockholms stad och län.

I övrigt kan nämnas att *tularemi* förekom i 10 fall (1957 6) varav 6 rapporterades från Malmö stad. Av *malaria* anmäldes 4 fall, samma antal som 1957 och av *elakartad gastroenterit* hos barn under två år 16 fall.

Viss rapportskyldighet föreligger även beträffande *kikhosta*, *mässling* och *epidemisk influensa*, ehuru uppgifterna om dessa sjukdomar är betydligt osäkrare. Nedan angivna antal fall har rapporterats åren 1954—1958.

	Kik- hosta	Mäss- ling	Influ- ensa
1954.....	15 000	19 300	69 400
1955.....	12 700	42 200	17 400
1956.....	11 600	2 500	10 600
1957.....	20 000	12 000	276 000
1958.....	7 000	42 000	40 000

Som framgår av tablan uppskattades antalet fall av influensa till 40 000. Fallen, som i den mån virologisk undersökning gjorts, med något undantag visade sig tillhöra typ A och den »asiatiska» varianten, var koncentrerade till årets tidigare del och torde stå i samband med 1957 års omfattande pandemi. Antalet fall som icke rapporterades är dock erfarenhetsmässigt stort och det kan totalt antagas ha förekommit mer än 100 000 influensafall 1958.

4.22. Veneriska sjukdomar. I tab. 16 och 17 lämnas uppgifter bl. a. om antalet

sjukdomsfall i olika delar av landet, om smittningsorter och sjuka av olika kön och ålder. Dessa uppgifter inkluderar i princip även militärpatienter, men redovisningen av dessa till förste provinssiäläkarna — vilka i sin tur redovisar till medicinalstyrelsen — torde vara mycket bristfällig. Även civila fall torde under senare år ha blivit relativt ofullständigt redovisade, sammanhängande bl. a. med ändrade behandlingsmetoder, i sin tur sammanhängande med tillgång- en på nya antibiotika.

Om antalet fall av samtliga veneriska sjukdomar i de åldersklasser, där sjukdomarna förekommit i avsevärd frekvens, fördelas på medelfolkmängden i dessa åldersklasser erhålles i omstående tablå angivna tal för år 1958.

Vidare kan man genom att jämföra olika årgångar av denna publikation finna, att en viss utjämning mellan könen efterhand framträtt, så att när männen år 1920 svarade för 75 % av samtliga rapporterade fall, uppgick deras andel år 1958 till endast 64 %.

4.23. Tuberkulos. Uppgifter om tuberkulosens utbredning finns i tab. 19, som utgör en sammanställning av tabeller i Nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift (1959, nr 3). Morbiditeten illustreras av uppgifterna om antalet hos dispensärerna registrerade personer med tuberkulos av olika slag och i olika stadier (öppen tbc resp. annan tbc). Att fastställa, om en tuberkulos är »öppen» d. v. s. i smittsamt stadium, kan emellertid många gånger vara vanskligt, varför de uppgifter, som meddelas här, om, icke bör betraktas som exakta uttryck för det verkliga antalet. Vidare bör observeras, att antalet nyupptäckta fall icke är ett gott uttryck för tuberkulos-sjukligheten inom ett område, eftersom

forskningarna efter tuberkulosfall bedrivs med olika intensitet i olika delar av landet.

I tabellen anges vidare dödligheten i tuberkulos för hela riket (per 1 000 invånare 0,08 ‰) enligt statistiska centralbyråns beräkningar.

I tab. 18 redovisas omfattningen av och några resultat från medicinalstyrelsens hittills utförda skärmbildsundersökningar av civila personer. Det framgår härav, att totala antalet under åren 1946—1958 undersökta personer uppgår till 5 676 619. Några relativtal utvisande om-

fattningen av undersökningarna länsvis har icke utförts, då vid sådana beräkningar hänsyn icke kan tagas vare sig till omflyttningen och mortaliteten hos befolkningen under den period skärmbildsundersökningar pågått eller till att vissa personer undersökts mer än en gång. Bland de undersökta personerna hade man i genomsnitt funnit tuberkulösa sjukdomstecken hos 2,9 %. Såsom framgår av en för tidigare år företagen specialundersökning torde emellertid flertalet av dessa fall vara kända förut och bragta under kontroll.

	Antal fall av veneriska sjukdomar per 100 000 invånare i åldern					
	15—19 år	20—24 år	25—29 år	30—39 år	40—49 år	50—59 år
Män	522,7	1 308,1	767,9	314,2	97,3	26,8
Kvinnor	665,0	595,7	303,8	128,9	51,8	14,9
I allt	592,7	954,9	537,3	222,4	74,8	20,7

4.3. Skador genom våld

I detta avsnitt lämnas en del uppgifter om antalet på sjukhus intagna på grund av skador genom våld (förgiftning inbegripen).

Statistiken avser *samtliga* på akutsjukhus i slutet vård intagna fall av skador fördelade efter skadeorsak enligt den internationella klassifikationen. Polikliniskt behandlade fall ingår icke. Resultatet redovisas i tab. 21.

Som framgår av anmärkning till tabellen, har materialet hämtats från de typer av anstalter, där akuta olycksfall brukar intagas. Kronikeranstalter och vanförelanstalter är alltså icke medtagna, då dessa i regel mottager sina olycksfall, sedan de behandlats på något av de medräknade sjukhusen. Icke heller är sinnessjukhusen medtagna, och detta kan eventuellt ha någon betydelse för redovisningen av självmorden. Om sålunda statistiken gått miste om ett och annat fall, torde å andra sidan också ha förekommit, att fall blivit dubbelräknade, nämligen när de intagits för samma skada på flera sjukhus eller avdelningar av samma sjukhus (t. ex. vid huvudskada både på en kirurgisk klinik och en ögonklinik). — Slutligen bör observeras, att talen i tabellen delvis är konstruerade (kompletterade), enär icke alla, som bort lämna uppgift, fullgjort denna skyldighet (se anmärkningen i tabellhuvudet). Avsikten med kompletteringen är, att talen skall bli jämförliga med föregående års, men det är uppenbart, att man genom densamma inför ett osäkerhetsmoment i statistiken. Detta kan dock knappast vara särskilt stort det senaste året, emedan kompletteringen då endast medfört en genomsnittlig höjning av siffrorna med 1,5 %.

Däremot är det naturligtvis möjligt att fel — även systematiska sådana — kan ha uppkommit vid sjukhusens klassificering av skadeorsakerna, t. ex. i de många fall, då det varit tveksamt, om en skada orsakats genom olycksfall eller självmordsförsök.

Följande sammanfattning och jämförelse med föregående år må lämnas:

Intagna på grund av:	1956	1957	1958
<i>Admitted to hospital</i>			
Olycksfall <i>Accidents</i>			
Trafik <i>Traffic</i> ...	14 444	14 800	15 096
Förgiftning <i>Poisoning</i>	1 376	1 479	1 846
Övriga <i>Other accidents</i>	32 761	32 004	34 633
Självmord etc.: <i>Self-inflicted injuries</i>			
Förgiftning <i>Poisoning</i>	2 802	2 836	2 855
Övriga <i>Other</i>	308	257	270
Misshandel o. dyl. <i>Assault</i>	569	558	532
Summa Total	52 260	51 931	55 232

Antalet intagna på grund av skador genom våld utgjorde år 1958 6,5 % av samtliga intagna på ifrågavarande anstalter (6,3 % år 1957).

»Övriga olycksfall» utgör den största orsaksgruppen med 63 % av alla skade-fall genom våld och 67 % av de egentliga olycksfallen, d. v. s. de som blir kvar, om man bortser från avsiktligt tillfogade skador. Bland »övriga olycksfall» ingår en väsentlig del av olyckorna under arbetsutövning, ehuru dylika naturligtvis finns även bland trafikolyckorna och förgiftningarna. Under rubriken »fall från höjd» i tabellen döljer sig t. ex. fall från byggnadsställningar och tak. »Fallande föremål» inkluderar ras i gru-

vor, »skärande eller stickande föremål» omfattar bl. a. splitter från arbetsstycken o. s. v.

Trafikolyckorna utgjorde 27 % av alla skadefallen och 29 % av olycksfallen.

Antalet intagna på grund av självmordsförsök genom förgiftning var så gott som oförändrat jämfört med år 1957. Större delen av dessa förgiftningsfall utgjordes av sömnmedelsförgiftningar, vilkas antal obetydligt överstiger 1957 års tal. Sedan år 1954 har dessa självmordsfall dock ökat avsevärt, nämligen från 1 726 till 2 580 år 1958. Uppgifter om samtliga sömnmedelsförgiftningar redovisas närmare i det följande.

Enligt tab. 21 hade 864 personer avlidit år 1958 av sina skador, sedan de intagits på sjukhus. Personer, som omkommit genom våldsam död och icke införts till sjukhus eller som införts dit, efter det att döden inträtt, är däremot icke med i denna statistik. Sådana dödsfall är vida flera än här redovisade döda. Enligt statistiska centralbyråns publikation »Dödsorsaker» omkom sålunda av skador genom yttre våld och förgiftning 4 394 år 1957 (senare uppgift saknas). Omkring 80 % av dem, som ljuter en våldsam död, torde alltså avlida utan att dessförinnan komma på sjukhus.

Betydande skillnader mellan könen framträder i sjukhusmaterialet. I totalantalet intagna skadefall övervägde männen med sina 34 552 fall (63 % av samtliga). Samma tendens framträder i ännu mer utpräglad grad i statistiska centralbyråns material över döda, där männens andel av dödsfall genom våldsam död och förgiftning var 73 % år 1957.

Könens andelar är emellertid rätt olika för skilda grupper av orsaker. Männens andel var sålunda i sjukhusmaterialet 71 % i fråga om trafikolycksfall, 60 %

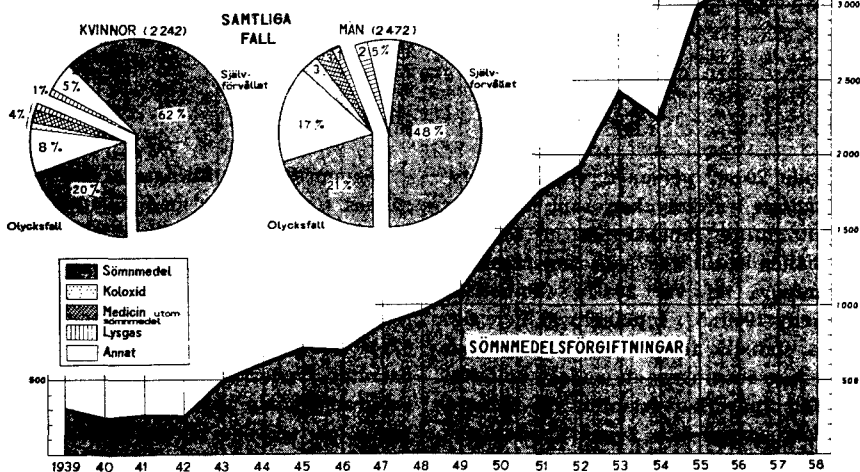
i fråga om förgiftningar genom olycksfall, 60 % i fråga om övriga olycksfall, 49 % i fråga om självmord och självmordsförsök och 78 %, när det gällde misshandel och mordförsök.

Ännu större skillnader kan upplettas, om man går längre i specifikation av orsakerna. Utpräglad »manliga» ter sig olyckor i samband med motorcyklar, järnvägstrafik och överhuvudtaget maskiner, skärande eller stickande föremål, fallande föremål, elektrisk ström, explosioner, skott o. s. v.

Skadeorsaker där kvinnorna starkt överväger är svårare att leta upp, åtminstone så länge man håller sig till olycksfallen. Där överväger de mera avsevärt endast i fråga om fall i trappor och fall i samma plan. Det kan antagas, att det här gäller gamla personer, som halkat eller snavat. För denna tydning talar den bland dessa kvinnor relativt höga dödligheten. Däremot överväger kvinnorna bland dem som gjort självmordsförsök (51 % kvinnor). Detta gäller visserligen icke alla självmordsmetoder men det gäller för de viktigaste bland dem, nämligen förgiftningarna (53 % kvinnor). Männen överväger starkt inom grupperna hängning, skott och skärande eller stickande vapen, men även för dem var förgiftningen den främsta metoden.

Den bild av självmordsförsöken, som sjukhusmaterialet ger, skiljer sig i hög grad från den som förmedlas av centralbyråns statistik över de fullbordade döden. Bland de sistnämnda var det männen som dominerade med 78 % av samtliga fall (år 1957). Vidare var fördelningen på metoder en annan vad beträffar männen i det förgiftningarna här fått träda tillbaka för hängning eller strypning; bland männen spelade dessutom skott och sprängning en framträ-

FÖRGIFTNINGSFALL INTAGNA PÅ SJUKHUS ÅR 1958

dande roll. För kvinnorna hade förgiftningsfallen den högsta frekvensen även i centralbyråns statistik.

Antalet av dem som avlidit, utgjorde i vårt material 1,6 % av dem som intogs skadade på sjukhus. Den högsta dödligheten observeras i självmordsgruppen (2,3 %) och därefter bland trafikolycksfallen (1,9 %). För männen var dödligheten räknad på samtliga skadefall 1,5 % och för kvinnorna 1,6 %. Om man sorterar bort olyckorna genom »fall i samma plan», vartill skäl kan föreligga, då man här sannolikt har en kategori av annan orsakstyp än övriga (jfr ovan), beräknas dödlighetstalet på grund av våld till 1,5 % för män och 1,1 % för kvinnor.

Rörande trafikolyckor och sömnmedelsförgiftningar under olika år kan ytterligare följande uppgifter meddelas. De avser samtliga på akutsjukhus intagna (vuxna och barn, olycksfall och självmordsförsök).

	Trafik-olycksfall	Sömnmedelsförgiftningar
1939	8 576	302
1945	6 729	707
1950	9 392	1 466
1951	10 511	1 748
1952	12 370	1 920
1953	14 590	2 425
1954	14 564	2 234
1955	14 570	3 014
1956	14 444	3 174
1957	14 800	3 246
1958	15 096	3 563

Materialet till dessa serier har ändrat beskaffenhet flera gånger under den redovisade perioden, varför jämförbarheten icke är absolut. (Se härom denna publikation årgång 1952, sid. 45—47.) De sju sista årens uppgifter är emellertid fullt jämförbara och man ser av dem, att antalet trafikolycksfall icke skiljer sig nämnvärt de senaste sex åren.

Då det kan vara av intresse att jämföra sjukhusens uppgifter om trafikolycksfall med annan statistik belysande samma sak, må omtalas att statistiska centralbyrån för år 1958 preliminärt re-

År	Självtillfogad skada (diagnos-nr E 970)						Totalantalet döda, diagnos-nr E 970 (på sjukhus och i övrigt)		
	Antalet intagna på sjukhus			Antalet döda på sjukhus					
	män	kvinnor	s:a	män	kvinnor	s:a	män	kvinnor	s:a
1953.....	682	1 163	1 845	34	43	77	102	90	192
1954.....	610	1 116	1 726	25	30	55	82	76	158
1955.....	989	1 428	2 417	25	35	60	105	92	197
1956.....	989	1 519	2 508	24	15	39	134	92	226
1957.....	1 008	1 564	2 572	14	22	36	134	94	228
1958.....	1 197	1 383	2 580	20	20	40	..	..	..

dovisade 20 892 personer, vilka skadats vid sådana trafikolyckor, som föranlett polisutredning, innebärande en ökning i förhållande till 1957, då motsvarande preliminära tal var 20 074 (Statistisk Tidskrift 1959: 5). I princip skiljer sig denna statistik från vår genom å ena sidan begränsningen att endast omfatta polisfall (påverkar framför allt trampcykelolyckorna) och å andra sidan utvidgningen att omfatta även andra än på sjukhus intagna personer.

Ökningen av antalet i trafiken skadade eller dödade personer från år 1939 till 1958 är enligt polismaterialet 140 % och enligt sjukhusmaterialet 76 % (se diagrammet sid. 57.

4.4. Den aktuella kariesprocenten hos sjuåringar

I årsberättelserna från folktandvårdspoliklinikerna ingår uppgifter bl. a. om antalet permanenta tänder hos sex- och sjuåriga patienter angripna av karies men ej behandlade. Genom att sätta dessa tänders antal i relation till totala antalet främbrutna permanenta tänder hos samma barn kan man erhålla ett procenttal, som är ett summariskt uttryck för vårdbehovet. Sådana procenttal benämnes här »aktuell kariesprocent».

I tab. U redovisas resultatet av en bearbetning av materialet beträffande sjuåriga barn. Dock bör observeras, att man före 1949 som sjuåringar räknade

Sömnmiddelsförgiftningarna, till vilka räknas förgiftningar med följande klassifikationsnummer: E 871, E 873, E 874, E 877, E 878 och E 970, företer år 1958 en ökning på 317, som huvudsakligen hänför sig till klassifikationsnummer E 871: olycksfall genom förgiftning med barbitursyrederivat. I sammanställningen ovan lämnas uppgifter på antalet intagna på sjukhus under diagnos-nr E 970 åren 1953—1958. Därjämte anges totalantalet döda samt antalet döda på sjukhus i samma diagnos. Det senare antalet har varit i stort sett oförändrat de senaste åren; uppgift om totalantalet avlidna år 1958 föreligger icke ännu.

alla barn i folkskolans första klass, medan man fr. o. m. nämnda år gått direkt efter åldern. Emellertid torde denna omständighet endast äga ringa betydelse vid bedömningen av den aktuella kariesprocentens förändringar.

Procenttalen från olika år växlar i en del fall till synes omotiverat inom ett och samma län. Det är icke uteslutet, att detta förhållande i vissa fall kan sammanhånga med brister i det statistiska materialet. Genomgående låga tal, d. v. s. relativt lågt vårdbehov, visar sig för Södermanlands län och höga för Östergötlands, Värmlands och Örebro län.

Tab. U. Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941—1958 *Rate of caries frequency in permanent teeth in seven year old children (percentage).*

Landstingsområde, städer	1941	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1950	1955	1957	1958
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	—	—	24,1	25,0	26,9
Stockholms län	27,5	23,1	20,6	20,9	20,8	23,4	23,1	25,3	24,0	23,8	22,0
Uppsala län	—	26,4	19,0	16,2	19,5	18,7	20,6	19,0	21,2	19,4	20,4
Södermanlands län	22,7	19,1	17,7	16,1	14,3	13,0	15,8	14,7	19,9	17,3	18,0
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	—	28,3	30,2	28,2
Östergötlands län i övr. .	37,9	35,6	33,3	35,5	32,6	31,8	34,3	34,3	34,1	34,1	32,3
Jönköpings län	33,3	20,6	28,0	22,0	22,8	19,8	21,0	28,5	29,0	28,9	27,6
Kronobergs län	29,8	26,6	30,4	25,4	23,7	25,5	27,3	34,5	31,5	28,0	23,6
Kalmar läns norra	24,9	12,7	17,6	25,5	19,4	14,2	20,9	19,6	19,8	20,9	21,0
Kalmar läns södra	—	36,6	28,9	29,4	24,4	24,5	25,1	26,0	30,7	26,4	26,0
Gotlands län	—	—	21,3	16,7	29,7	21,7	24,8	25,7	21,3	22,7	21,5
Blekinge län	—	20,2	19,9	13,9	19,2	20,6	27,8	29,9	35,3	35,9	36,9
Kristianstads län	27,7	28,3	26,7	25,3	27,3	25,4	..	32,0	29,8	33,9	33,6
Malmö stad	—	—	—	—	—	—	—	..	36,9	36,5	36,3
Hälsingborgs stad	—	—	—	—	32,6	33,8	35,5	35,8	40,0	37,3	36,0
Malmöh. län i övr.	22,7	28,2	28,6	30,5	29,8	27,5	28,9	29,0	32,6	31,5	31,9
Hallands län	51,3	31,9	27,3	26,6	29,3	28,7	32,0	33,2	34,9	33,1	33,1
Göteborgs stad	—	—	—	—	—	32,4	33,0	33,7	30,4	30,4	28,0
Göteb. o. Boh. l. i övr. .	28,4	26,3	22,4	27,8	29,6	28,2	25,9	31,7	30,7	31,0	28,9
Älvsborgs län	31,5	30,2	27,0	27,2	29,2	33,1	34,3	35,5	35,9	35,9	32,6
Skaraborgs län	30,7	37,0	28,2	32,8	30,2	22,1	23,2	31,3	22,2	19,9	20,6
Värmlands län	38,6	35,3	31,8	33,6	32,4	30,5	37,1	33,1	33,8	35,9	32,2
Örebro län	33,9	28,0	31,3	25,6	24,6	25,7	32,2	37,4	34,8	34,4	32,4
Västmanlands län	15,8	13,6	18,5	15,9	17,7	18,6	19,2	17,8	21,5	24,5	25,2
Kopparbergs län	—	—	—	—	24,9	20,2	21,1	23,0	20,8	19,0	18,2
Gävle stad	20,8	19,1	13,9	19,4	17,7	22,7	21,0	31,7	25,7	25,0	22,6
Gävleb. län i övr.	16,0	26,8	28,7	24,6	24,4	20,4	22,5	24,2	21,5	20,0	19,4
Västernorrlands län	—	—	35,9	..	31,7	33,7	29,8	31,7	27,6	25,2	24,9
Jämtlands län	—	39,3	38,0	34,7	35,1	34,9	36,3	32,1	28,1	26,5	25,2
Västerbottens län	33,2	27,3	22,0	27,3	28,4	25,0	22,7	27,2	21,2	22,5	23,5
Norrbottens län	44,3	19,7	27,3	28,1	26,4	28,2	26,5	29,0	32,0	32,9	31,3
Hela riket (medeltal)	29,1	24,3	24,9	24,1	24,4	25,3	28,2	29,3	28,3	28,2	27,6

Genomsnittstalet för hela riket sjönk från 29,1 % år 1941 till 24 à 25 % åren 1943—1947. Det genomsnittliga vårdbehovet i det permanenta bettet hos sjuåringarna i folktandvården minskades sålunda med ca 15 %. År 1948 ökade den aktuella kariesprocenten ånyo och uppnådde år 1950 ett genomsnitt på 29,3 %. Denna höga nivå har sedan dess bibehållits i stort sett oförändrad. En obetydlig sänkning kan redovisas för år 1958, då talet var 27,6. Som synes av tabellen förekom dock även under dessa

senare år betydande förändringar i enskilda städers eller landstingsområdens tal.

Det här redovisade vårdbehovet hos sjuåringar skulle sannolikt varit ännu större de senaste åren om icke en betydande sexårstandvård förekommit. I 1954 års årgång av denna publikation påvisades, att i områden med ringa sexårstandvård var den aktuella kariesprocenten förhållandevis hög.

Den aktuella kariesprocenten för sexåringar var 23,9 åren 1957 och 1958.

4.5. Förlossningar och aborter

4.51. Förlossningar och födda barn. I tab. 20 har uppgifter från såväl barnmorskornas som förlossningsanstalternas årsberättelser sammanförts. Där redovisas länsvis antalet förlossningar på anstalt och utom anstalt. I summan för hela riket har anstaltsvården delats upp på de tre anstaltstyperna I—III, vilka avgränsats i huvudsak enligt definitioner, som givits i befolkningsutredningens betänkande om förlossningsvården (SOU 1945: 50, s. 152) och i sammandrag återfinnes i noterna till tabellen. I praktiken har deras tillämpning inneburit, att anstalter, vilkas platsantal i tab. 9 och 10 förts i kolumnen obstetriska vårdplatser med egen specialläkare — alltså de mest kvalificerade avdelningarna — räknats

till grupp I. Övriga barnbördsavdelningar vid lasarett och alla förlossningsavdelningar vid sjukstuga har förts till grupp II. Barnbörds husen i tab. 11 G har räknats till typ I. Övriga anstalter har räknats till typ III.

Tab. V här i texten utgör ett koncentrat av innehållet i tab. 20. Av denna statistik framgår, att numera endast 1,1 % av alla förlossningar äger rum annorstädes än på förlossnings- eller sjukvårdsanstalt.

Fr. o. m. år 1952 har definitionen på begreppet fullgången nyfödd ändrats till överensstämmelse med internationell konvention. Tidigare räknades barn, som var minst 47 cm långt eller vägde minst 2 700 g som fullgånget, varvid längden

Tab. V. Antal barnaföderskor och födda barn år 1958 (enligt inkomna årsberättelser)

Mothers and newborn

Vårdform <i>Type of care</i> (cf. table 20)	Antal barnaföderskor <i>No. of mothers</i>		Antal födda barn <i>Newborn</i>							
	Absoluta tal	%	Fullgångna <i>Mature</i>				Ofullgångna <i>Immature</i>			
			Levande födda <i>Live-born</i>	Därav avlidna i % ¹ <i>Thereof dead, per cent</i>	Död- födda <i>Still-born</i>	Döda under förloss- ningen i % av dödf. ²	Levande födda <i>Live-born</i>	Därav avlidna i % ¹ <i>Thereof dead, per cent</i>	Död- födda <i>Still-born</i>	Döda under förloss- ningen i % av dödf. ²
Anstalter av typ I..	66 791	63,0	63 495	0,4	596	46,6	2 993	16,0	502	25,9
„ „ „ II..	35 037	33,1	33 354	0,4	349	43,3	1 425	15,4	194	22,7
„ „ „ III..	2 957	2,8	2 895	0,2	21	38,1	52	7,7	5	40,0
Utom anstalt <i>Not in maternity institution but under the care of a midwife</i>	1 198	1,1	1 148	0,3	8	50,0	45	11,1	8	25,0
Summa Total 1958	105 983	100,0	100 892	0,4	974	45,3	4 515	15,7	709	25,1
„ „ 1957	107 651		102 065	0,4	1 002	45,4	4 973	16,9	716	25,1
„ „ 1956	108 443		103 069	0,4	1 078	49,0	4 705	16,7	789	23,6
„ „ 1955	107 889		102 496	0,4	1 127	45,1	4 692	16,0	795	24,7
„ „ 1954	105 643		100 548	0,5	1 115	48,3	4 446	17,6	733	21,8
„ „ 1953	110 227		(104 876)	0,4	(1 203)	50,8	(4 433)	18,7	(820)	25,3
„ „ 1952	110 723		(105 160)	0,5	(1 281)	55,7	(4 415)	18,8	(773)	26,2
„ „ 1951	110 522		105 387	0,5	(1 527)	46,1	(4 157)	19,6	(716)	25,8

¹ Inom 7 dagar efter födelsen (betr. fall utom anstalt 10 dagar). *Within 7 (10) days.*

² Döda under levering i % of all stillborn.

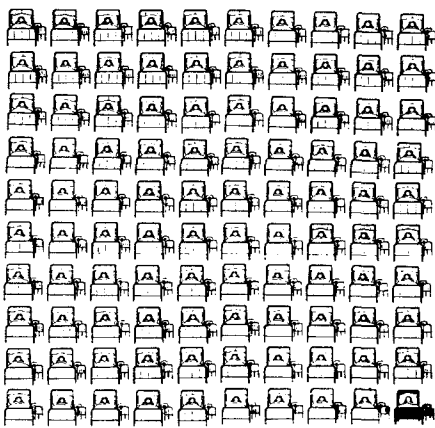
FÖRLOSSNINGS- VÄRDEN

DELIVERIES AT INSTITUTIONS (white)
AND AT HOME (dark), PER CENT

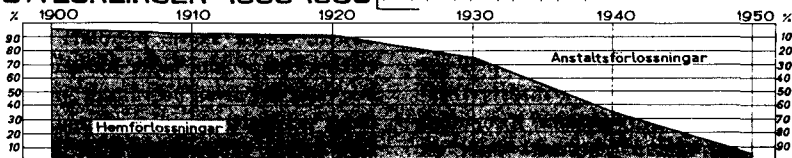
PROCENTUELL FÖR- DELNING ÅR 1958

Anstaltsförlossning =

Hemförlossning =

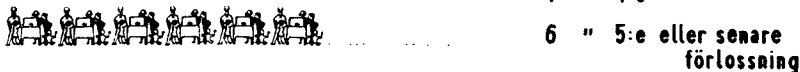
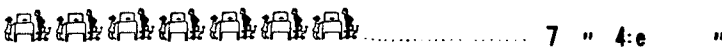
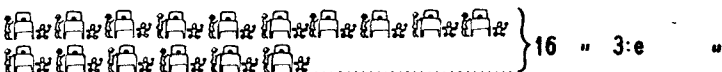
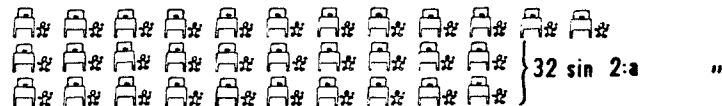
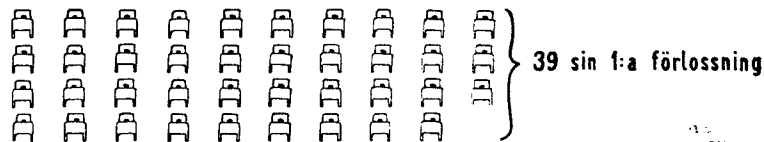
UTVECKLINGEN 1900-1950

BÖRDNUMMER

BIRTHS BY PARITY, PER CENT

Av 100 barnsängskvinnor år 1958 hade:

Ofullgångna i % av samtliga födda						
År	Förlossn.anst., typ			Annan anstalt	Utom anstalt	Summa
	I	II	III			
1947	4,7	4,3	2,5	..	3,1	4,3
» 1948	4,8	4,3	2,3	3,1	3,1	4,3
» 1949	4,8	4,0	1,9	3,4	3,0	4,1
» 1950	4,4	4,0	1,9	1,6	3,1	4,0
» 1951	4,9	4,3	1,8	1,9	2,9	4,4
» 1952	5,0	4,7	2,5	0,5	3,0	4,6
» 1953	4,9	4,8	2,9	1,3	3,0	4,7
» 1954	5,4	4,3	3,6	2,0	3,2	4,9
» 1955	5,2	5,0	3,0	5,0	4,9	5,0
» 1956	5,4	4,7	2,4	—	5,0	5,0
» 1957	5,5	4,9	2,4	—	6,1	5,2
» 1958	5,2	4,6	1,9	—	4,4	4,9

vid skiljaktigt utslag fick avgöra. Nu går gränsen så, att den som väger mer än 2500 g, räknas som fullgången. På de nya blanketterna till årsberättelse från anstalt användes dock icke uttrycken fullgången och ofullgången, utan där står »över 2500 g» resp. »högst 2500 g». Motsvarande rubriker har införts i anstalternas förlossningsloggare. Efter denna ändring väntar man att finna en minskad frekvens ofullgångna nyfödda enligt årsberättelserna, men så är icke fallet. Tvärt om inträffade på det hela taget en höjning efter 1951, som framgår av sammanställningen ovan. Förklaringen härtill synes ligga i att man tidigare huvudsakligen gått efter längden vid barnens klassificering och att längd- och viktnormerna icke helt motsvarade varandra. (Se denna publikation årgång 1952.)

Vidare finner man av sammanställningen ovan, att av på anstalt födda det största procentuella antalet ofullgångna registreras på anstalter av typ I, som kan väntas ha de mest komplicerade fallen. Kolumnen »Utom anstalt» avser fall handhavda av distriktsbarnmorskor och övriga barnmorskor i öppen vård.

Sedan år 1952 inhämtas från förlossningsanstalterna uppgifter om bördens ordningsnummer sett ur den födande kvinnans synpunkt. Dessa har i ett större sammanhang medicinskt intresse, ef-

tersom risken för komplikationer m. m. i viss mån sammanhänger med vilken förlossning i ordningen det gäller och är även av betydelse för befolkningsstatistiken och via denna för befolkningspolitiken. Talen säger, populärt uttryckt, vilka kvinnor som föder barnen — i vilken mån det är en begränsad grupp, som föder många barn, eller många kvinnor, som föder vardera ett eller två barn. Endast anmälningspliktiga foster räknas. Barn födda inom och utom äktenskap räknas lika. Antalet förlossningar med uppgift om bördnummer omfattade åren 1956—1958 resp. 98, 99 och (preliminärt) 99 % av samtliga förlossningar i riket.

I tab. X lämnas en specifikation av bördnummerstatistiken för 1958. Bland de ofta inkluderade fränskilda och änkor. Ett sammandrag härav jämte motsvarande tal för föregående år följer här.

	År 1956	År 1957	År 1958
Antal bördor med uppgift	106 680	106 271	104 599
Därav i % med ordningsnumret:			
1	39,3	39,5	39,0
2	31,6	31,5	32,3
3	16,3	16,3	16,1
4	7,1	7,1	7,2
5	3,0	3,0	2,9
6	1,4	1,3	1,3
7 el. högre	1,3	1,3	1,2
Summa	100,0	100,0	100,0

Tab. X. Förlösningsar på anstalt år 1958 fördelade efter barnaföderskans ålder, civilstånd och bördens ordningsnummer. Relativtal per 100 000 barnaföderskor

Births per 100 000 according to marital status, age and parity (g = married; og = not married)

Börd- nummer Parity	Under 20 år		20—24 år		25—29 år		30—34 år		35—39 år		40 år och däröver		Summa
	g	og	g	og	g	og	g	og	g	og	g	og	
1	3 550	3 549	12 782	2 494	9 861	600	3 990	217	1 436	118	334	31	38 962
2	738	232	8 171	602	11 324	357	7 091	178	2 860	99	633	19	32 304
3	39	6	2 035	174	4 797	175	4 839	147	3 002	65	800	30	16 109
4	4	—	397	29	1 758	62	2 250	75	1 870	65	729	14	7 253
5	—	—	68	2	516	28	852	34	915	34	423	12	2 884
6	—	—	14	3	166	11	356	14	458	25	235	6	1 288
7 och högre	—	—	3	—	50	1	268	8	444	17	395	14	1 200
Summa	4 331	3 787	23 470	3 304	28 472	1 234	19 646	673	10 985	423	3 549	126	100 000

Fördelningen på bördsnummer skilde sig, som man ser, icke nämnvärt de tre åren.

I förlösningsanstaltens årsberättelser ingår också några uppgifter om amningen, nämligen om modern ammade det nyfödda barnet vid tidpunkten för utskrivningen från anstalten och om mjölken i så fall var tillräcklig. För år 1958 ställde sig en sammanställning av dessa uppgifter sålunda:

		Mödrar som ammat i % av samtliga		
		Mjolk till- räcklig	Mjolk otill- räcklig	Till- hopa
Anstalt typ	I ...	83,2	14,3	97,5
	II ...	83,4	14,6	98,0
	III ...	86,1	12,5	98,6
Samtliga anstalter		83,3	14,4	97,7

Självklart har procenttalen uträknats först sedan talet för samtliga mödrar reducerats med hänsyn till dödfödda barn, avlidna barn och avlidna mödrar. Den grupp av mödrar, som uppgifterna gäller, omfattar så reducerad omkring 102 000 fall. Den lilla rest på 2,3 % av icke ammande, som framkommer (100—97,7),

skulle alltså representera dem, som icke alls haft bröstmjölk, som varit sjuka eller alltför klena eller som icke velat amma. Med hänsyn till vissa brister i anstaltens redovisning har reduktionen av de avlidna etc. måst göras genom en summarisk kalkyl och de framkomna resultaten är bl. a. av denna orsak icke exakta.

Av tab. 20 framgår, i hur många fall barnaföderskor dött i samband med förlösningsperioden 1947—1958 kan följande uppgifter härom lämnas.

År	Antal barna- föderskor	Därav döda i sam- band med förlösn.	
		Antal	På 100 000 föderskor
1947	128 189	110	86
1948	127 622	96	75
1949	122 494	96	78
1950	115 957	71	61
1951	110 522	85	77
1952	110 723	52	47
1953	110 227	57	52
1954	105 643	60	57
1955	107 889	45	42
1956	108 443	39	36
1957	107 651	35	33
1958	105 915	30	28

Det antal döda mödrar, som ovan redovisas, överensstämmer tämligen nära

Tab. Y. Abortfall (på sjukvårdsanstalter intagna fall) år 1958

Abortions (in-patients at hospitals). (Numbering according to international classification)

	Spontana el. ej speci- ficerade .0	Prov. på med. el. leg. ind. .1	Andra provo- cerade .2	Annan abort .3	Summa
650 Utan uppgift om feber el. förgiftning	10 025	2 777	15	308	13 125
651 Med uppgift om feber	432	65	18	60	575
652 „ „ „ förgiftning (ej feber)	22	7	—	1	30
Summa 1958	10 479	2 849	33	369	13 730
„ 1957	10 467	3 160	81	394	14 102
„ 1956	10 990	3 644	51	428	15 113
„ 1955	11 090	4 153	77	408	15 728
„ 1954	10 425	4 824	93	389	15 731
„ 1953	11 325	4 591	140	312	16 368

med det som statistiska centralbyrån brukar upptaga under rubriken »Havandeskapets, förlossningens och barnsängstidens sjukdomar» i publikationen »Dödsorsaker» (SOS), ehuru det icke nödvändigtvis behöver vara fråga om identiska fall, eftersom man i förlossningsstatistiken icke efterfrågar vissa bestämda sjukdomar utan de i samband med förlossningen avlidna, oavsett dödsorsaker. Sälunda redovisade centralbyrån för år 1947 105 och 1957 34 fall (de, som avlidit i samband med abort, icke medräknade).

4.52. Aborter. Om det totala antalet aborter, som årligen äger rum i vårt land, har man ingen säker kännedom. Däremot har man uppgifter om aborter verkställda enligt lagen om avbrytande av havandeskap (se även kap 4.6) och om övriga vid våra sjukhus i sluten vård intagna ävensom av barnmorskor i öppen vård omhändertagna abortfall.

Ett sammandrag av anstälternas uppgifter om aborter meddelas i tab. Y, som i allt upptager 13 730 aborter. Till detta tal kan läggas 127, som utgör det

antal, som distriktsbarnmorskor o. d. redovisat (utan närmare specifikation av fallens art); alltså tillhopa 13 857 abortfall. Här ingår 2 849 aborter framkallade på medicinsk eller legal indikation. Flertalet av dessa ingrepp har utförts enligt lagen om avbrytande av havandeskap.

I tab. Y anges aborternas klassifikationsnummer enligt det internationella systemet, dels i vänstra kanten med ett tresiffrigt tal dels i tabellhuvudet med en decimalsiffra. I den första kolumnen, med decimalsiffran 0, har man det största antalet — en blandning av spontana och ej specificerade aborter. Sådana som provocerats på medicinsk indikation eller enligt lagen om avbrytande av havandeskap har uppförts under decimalen 1. Under decimalen 2 har man det lilla antal fall, som veterligen framkallats utan tillstånd. Som »annan abort» (decimal 3) har räknats drubbörd, blödning efter abort, som icke ägt rum på den redovisande anstalten, placentalpolyper m. m.

Antalet abortfall med feber utgjorde 4,7 % av samtliga fall, bortsett från de

legala aborterna. Motsvarande tal för 1957 var 4,4, 1956 5,3 och för 1955 6,6. För aborter som framkallats på medicinsk eller legal indikation var frekvensen feberfall 2,3 % år 1958. Det må till-

fogas, att de fall av legala aborter, som förts på nummer 652,1 merendels brukar utgöras av sådana, där graviditetstoxikos spelat in som orsak till havandeskapets avbrytande.

4.6. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar

4.61. Aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap. Abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap den 17 juni 1938 (nr 318) med ändring den 17 maj 1946 kan erhållas efter tillstånd antingen av medicinalstyrelsen eller, då fråga icke är om abort på eugeniska indikationer eller icke gäller rättsinkapabla kvinnor, av två läkare (på s. k. två-läkarutlåtande). Dessutom kan avbrytande av havandeskap i vissa fall ske utan sådant tillstånd, om tiden icke medger dess inhämtande (s. k. nödfall). Lagändringen år 1946 innebar att förutsättningarna för avbrytande av havandeskap i viss mån utökades samtidigt som medicinalstyrelsen erhöll större befogenhet att lämna tillstånd.

Med rättsinkapabel menas i detta fall, att kvinnan på grund av rubbad själsverksamhet vid bedömningen inom medicinalstyrelsen anses sakna förmåga att själv lämna giltigt samtycke till ingreppet.

Antalet *ansökningar* om abort, som ställts till medicinalstyrelsen åren 1949—1958 framgår av följande tablå, vari även angives procenttalet bifallna ansökningar. En viss sänkning av nämnda procenttal kan konstateras under denna period.

	Hela antalet	Därav bifallna
		Antal %
1949	5 736	5 086 89
1950	6 361	5 149 81
1951	6 884	5 751 84
1952	6 023	4 790 80
1953	5 908	4 758 81
1954	6 079	4 792 79
1955	5 694	4 060 71
1956	5 229	3 583 69
1957	4 853	2 994 62
1958	4 366	2 830 65

Antalet till medicinalstyrelsen inkomna berättelser om *verkställda* aborter alltsedan abortlagens tillkomst ställde sig som följer:

År	Antal	År	Antal
År 1939	439	År 1949	5 503
» 1940	506	» 1950	5 889
» 1941	496	» 1951	6 328
» 1942	568	» 1952	5 322
» 1943	703	» 1953	4 915
» 1944	1 088	» 1954	5 089
» 1945	1 623	» 1955	4 562
» 1946	2 378	» 1956	3 851
» 1947	3 534	» 1957	3 386
» 1948	4 585	» 1958	2 823

Av de år 1958 inkomna berättelserna gällde 334 operationer, som verkställdes år 1957. Resten hade opererats år 1958.

Aborternas fördelning på län m. m. framgår av tab. Z, varest aborternas antal satts i relation dels till antalet kvinnor (i alla åldrar) i resp. län, dels till antalet barnaföderskor. Det idealiska skulle vara att sätta dem i relation till

Tab. Z. Antalet utförda legala aborter och steriliseringar fördelat efter vederbörandes hemort
Abortions and sterilizations induced for medical or legal indications according to domicile of the patient

Län, städer	Aborter åren 1956—1958					Steriliseringar år 1958	
	Absoluta tal			På 10 000 kvinnor ¹ 1958	På 100 barnaföderskor 1958 ²	Absoluta tal	På 10 000 invånare ³
	1956	1957	1958				
Stockholms stad	816	770	847	19,7	7,7	220	2,7
Stockholms län	381	290	231	10,7	3,4	159	3,7
Uppsala län	156	136	81	9,6	3,1	77	4,6
Södermanlands län	118	83	54	4,8	1,7	42	1,9
Norrköpings stad	40	22	22	4,7	1,8	46	5,1
Östergötlands län i övr. .	75	79	40	3,0	1,0	51	1,9
Jönköpings län	98	68	53	3,8	1,3	27	1,0
Kronobergs län	42	28	20	2,6	1,0	25	1,6
Kalmar län	58	54	36	3,1	1,1	52	2,2
Gotlands län	22	21	26	9,4	3,0	14	2,5
Blekinge län	53	56	35	4,9	1,8	35	2,4
Kristianstads län	90	79	43	3,4	1,3	45	1,7
Malmö stad	169	131	94	8,2	2,9	78	3,5
Hälsingborgs stad	28	12	20	5,1	2,0	34	4,5
Malmöhus län i övr. .	87	89	61	3,8	1,4	56	1,8
Hallands län	41	44	31	3,7	1,3	24	1,4
Göteborgs stad	299	259	137	6,7	2,2	67	1,7
Göteb. o. Bohus l. i övr..	96	91	124	11,6	4,1	56	2,6
Älvsborgs län	108	132	107	5,7	2,1	64	1,7
Skaraborgs län	39	46	34	2,8	1,0	24	1,0
Värmlands län	92	124	97	6,8	2,5	62	2,1
Örebro län	109	106	75	5,7	2,2	89	3,4
Västmanlands län	112	86	96	8,6	2,7	47	2,1
Kopparbergs län	86	67	61	4,3	1,5	40	1,4
Gävleborgs län	191	46	145	10,0	3,6	117	4,0
Västernorrlands län	167	129	96	6,7	2,4	71	2,5
Jämtlands län	46	109	41	6,0	2,1	28	2,0
Västerbottens län	44	51	41	3,5	1,1	63	2,6
Norrbottnens län	121	49	56	4,5	1,2	73	2,8
Utlandet <i>Abroad</i>	67	118	12	..	..	—	—
Okänd ort <i>Unknown</i>	—	11	7	..	..	—	—
Summa	3 851	3 386	2 823	7,6	2,7	1 786	2,4

¹ Per 10 000 women. — ² Per 100 women in childbed. (*Legitimate and illegitimate maternities*).
 — ³ Per 10 000 inh.

antalet graviditeter, men detta är av kända skäl icke möjligt. En annan lämplig relation skulle vara till antalet kvinnor i fertil ålder, men kvinnornas åldersfördelning meddelas länsvis endast vid folkräkningstillfällena — d. v. s. senast för år 1950. I brist på dessa uppgifter torde relationen till barnaföderskorna få accepteras såsom ett uttryck för

den relativa frekvensen. Det bör vidare observeras, att så som talen står i tabellen är de blott approximativt riktiga, enär antalet barnaföderskor är beräknat på befolkningsstatistikens uppgifter om födda barn. I genomsnitt för riket svarade mot 100 barnaföderskor 2,7 legala aborter.

För dödsfallen gäller följande serie,

i vilken dödsfall vid kombinerad abort-steriliseringsooperation anges separat. (Promilletalen anger i sistnämnda fall relationen till abort-steriliseringsooperationerna.) Inga dödsfall har under år 1958 förekommit vid abortoperation.

Dödsfall vid abortoperation					
Hela antalet			Därav vid samtidig sterilisering		
Antal ‰			Antal ‰		
År 1949..	7	1,27	5	3,43	
» 1950..	7	1,19	5	3,39	
» 1951..	6	0,95	2	1,29	
» 1952..	5	0,94	4	2,83	
» 1953..	2	0,41	1	0,84	
» 1954..	3	0,59	—	—	
» 1955..	5	1,10	2	1,74	
» 1956..	2	0,52	—	—	
» 1957..	2	0,59	—	—	
» 1958..	—	—	—	—	

Tab. Å, som utgör ett sammandrag av tab. 22 i tabellavdelningen, anger antal av medicinalstyrelsen beviljade ansökningar om legala aborter fördelade efter indikationer.

Av de 67 fallen med eugenisk indikation har 15 beviljats på grund av sinnessjukdom, 25 på grund av psykisk efterblivenhet, 2 på grund av epilepsi och 25 på grund av kroppslig sjukdom (se tab. 22). Av 1 135 fall med indikationen »sjukdom» utgjordes 261 av psykisk rubbning av något slag och 17 av epilepsi. Indikationen svaghet upptog 1 383 och förutsedd svaghet 188 fall eller 49 % resp. 7 % av samtliga 2 830 fall. Hela antalet fall, där mentala rubbningar utgjort medicinsk eller eugenisk abortindikation uppgick alltså till 301 eller 11 % av samtliga av medicinalstyrelsen beviljade legala aborter.

I 36 fall har sterilisering ställts som villkor för havandeskapets avbrytande, varav 9 på grund av sinnessjukdom, 19 på grund av psykisk efterblivenhet, 1 på grund av epilepsi och övriga 7 på grund av kroppslig sjukdom.

Av medicinalstyrelsen på »humanitär

Tab. Å. Antal av medicinalstyrelsen år 1958 beviljade ansökningar om legala aborter fördelade efter olika indikationer

No. of applications of abortions granted by the National Board of Health

	Absoluta tal	Procentuell fördelning
Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>	67	2,4
Medicinsk och socialmedicinsk indikation <i>Medical and socio-medical indication</i>		
Sjukdom <i>Disease</i>	1 135	40,1
Svaghet <i>Weakness</i>	1 383	48,9
Förutsedd svaghet <i>Anticipated weakness</i>	188	6,6
Humanitär indikation <i>Humanitary indication</i>	57	2,0
Summa <i>Total</i>	2 830	100,0

indikation» beviljade 57 fall har samtliga avsett graviditet tillkomna genom brottsligt hävdande, 48 fall hänförde sig till kvinnor, som icke fyllt 15 år och 9 fall till våldtäkt.

Tab. Ä. Antal utförda legala aborter med tillstånd av två läkare och vid nödfall enligt till medicinalstyrelsen inkomna rapporter

No. of abortions with authorization of two physicians and with emergency

	Absoluta tal		
	1956	1957	1958
Tillstånd av två läkare <i>Authorization of two physicians</i>			
Medicinsk och socialmedicinsk indikation <i>Medical and socio-medical indication</i>	578	496	442
Humanitär indikation <i>Humanitary indication</i>	4	5	3
Nödfall <i>Emergency</i>	4	3	2
Summa	586	504	447

Tab. Ö. Antal utförda steriliseringar enligt till medicinalstyrelsen åren 1956—1958 inkomna rapporter.

No of sterilizations induced for medical or legal indications

	Absoluta tal			Procentuell fördelning		
	1956	1957	1958	1956	1957	1958
Medicinalstyrelsens tillstånd <i>Authori-</i> <i>zation of National Board of Health</i>	1 630	1 635	1 639	92,2	91,6	91,8
Utan abort.....	649	653	697	36,7	36,6	39,0
Med abort.....	981	982	942	55,5	55,0	52,8
Tillstånd av två läkare <i>Authorization</i> <i>of two physicians</i>	122	144	134	6,9	8,1	7,5
Utan abort, kvinnor.....	44	67	57	2,5	3,8	3,2
Med abort, kvinnor.....	78	77	77	4,4	4,3	4,3
Nödfall <i>Emergency</i> , kvinnor.....	16	6	13	0,9	0,3	0,7
Summa	1 768	1 785	1 786	100,0	100,0	100,0

Tab. Ä anger indikationerna för de legala aborter, som utförts med tillstånd av två läkare och vid nödfall. Av de 442 aborter, som verkstälts på medicinsk och social-medicinsk indikation har 101 gjorts på diagnosen psykogen depression, 49 på grund av lungtuberkulos och 49 på grund av svaghet.

Förteckning med ytterligare detaljer beträffande diagnoser vid tillstånd såväl av medicinalstyrelsen som av två läkare och vid nödfall förvaras i manuskript hos medicinalstyrelsen.

4.62. Steriliseringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 23 maj 1941 (nr 282) om sterilisering. Liksom i fråga om aborter kan ingreppet utföras antingen efter tillstånd av medicinalstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare och dessutom i s. k. nödfall av en läkare.

Under 1958 inkom till medicinalstyrelsen 2 097 *ansökningar* om sterilisering, av vilka 1 915 bifölls (1957 var antalet ansökningar 1 971, varav 1 802 bifölls). Dessa 1 915 beviljade ansökningar fördela sig på kön och indikationer m. m. som framgår av tab. 23.

Bland fallen med eugenisk indikation

utgjordes 21 av sinnessjukdom, 92 av psykisk efterblivenhet, 24 av kroppslig sjukdom och 4 av epilepsi. Bakom medicinsk indikation i grupp I ligger 906 fall av svaghet (47 % av samtliga 1 915 kvinnor) och 358 med psykiska sjukdomstillstånd eller mentala defekter. Hela antalet fall där dylika psykiska defekter haft avgörande betydelse som steriliseringsindikation uppgick till 471, de eugeniska fallen med sinnessjukdom och psykisk efterblivenhet inräknade, vilket gör 25 % av samtliga 1 915 fall. Social indikation har förelegat i 152 fall (29 män och 123 kvinnor). Med social indikation avses fall, då vederbörande på grund av sinnessjukdom, psykisk efterblivenhet eller annan rubbning av själsverksamheten eller ock på grund av asocialt levnadssätt anses vara för framtiden uppenbart olämplig att handha vårdnaden om barn. Det må tillfogas, att uttrycket social indikation för sterilisering har en helt annan innebörd än ordet »social», som ingår i begreppet social-medicinsk indikation för abort. I senare fallet gäller det ju kvinnor, vilkas sociala förhållanden (arbetsbörda, försörjningsplikt o. s. v.) i kombination med medicinska förhållanden gör

För första gången intagna på sinnessjukhus:

År	Statens sinnessjukhus		Storstädernas sinnessjukhus		I allt	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
1953.....	3 275	3 173	1 088	1 129	4 363	4 302
1954.....	3 252	3 065	1 232	1 046	4 484	4 111
1955.....	3 565	3 381	1 360	1 174	4 925	4 555
1956.....	4 084	3 548	1 736	1 304	5 820	4 852
1957.....	3 985	3 686	1 683	1 272	5 668	4 958
1958.....	4 178	3 822	1 525	1 166	5 703	4 988

de under året för första gången på sinnessjukhus intagna åren 1953—1958. De statliga sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna har här inte medräknats.

Totalt sett har antalet för första gången intagna varit så gott som oförändrat sedan år 1956.

I tab. 29, som även innefattar de statliga sjukhusen för psykiskt efterblivna, har de första gången insjuknade fördelats efter ålder vid intagningen. Talen ger bl. a. vid handen, att mer än en tredjedel av de intagna uppnått en ålder av femtio år.

I antalet intagningar enligt tab. 26 ingår även personer, som intagits på sinnessjukhus för observation eller undersökning enligt kap. 4 eller 6 sinnessjuklagen. Enligt kap. 4 sker intagningen antingen på egen begäran eller på polismyndighets föranstaltande. Kap. 6 äger tillämpning på sådana personer, som dömts för brott och beträffande vilka domstolen förordnat om intagande för undersökning.

Befintliga patienter, vårdformer. I genomsnitt per dag befann sig under år 1958 omkring 33 000 patienter på anstalt för sinnessjukvård (de statliga sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna ej medräknade), därav 65 % på statliga sinnessjukhus, 16 % på de tre storstädernas och 16 % på vårdhemmen. Resten fördelar sig på de mindre kommunala

och enskilda sinnessjukhusen och anstalterna för psykopatiska och nervösa barn. I dessa tal har försöksutskrivna eller i familjevård utplacerade icke medräknats.

I tab. 27 lämnas en översikt av klientelet vid slutet av år 1958 och i följande tablå vad angår statens sinnessjukhus för sinnessjuka av förhållandena under de senaste åren.

År	Befintliga i slutet av året	Därav i % I familjevård	Försöksutskrivna
1953.....	29 958	2,1	26,1
1954.....	30 084	2,2	26,0
1955.....	30 758	2,3	27,1
1956.....	30 905	2,4	27,8
1957.....	31 236	2,5	28,6
1958.....	31 341	2,6	28,9

Av visst intresse är att studera *omsättningen* av patienterna, d. v. s. de under en viss period intagna eller utskrivna satta i relation till de tillgängliga vårdplatserna. Följande tablå är avsedd att belysa denna sak, men då de till buds stående uppgifterna om antalet vårdplatser icke inkluderar reservplatser, har i stället för platser räknats med det i genomsnitt under året vårdade klientelet. Talen anger alltså de under ett år utskrivnas (exkl. till annat sinnessjukhus förflyttade) antal per 100 i genomsnitt per dag vårdade patienter. Statens sinnessjukhus för psykiskt efterblivna (utom Källshagens avdelning) ingår icke i

beräkningen. Däremot ingår sekundäravdelningar.

Talen ger vid handen att omsättningen i hög grad ökat de senaste 5 åren. Efter som antalet insjuknade icke minskat under denna period innebär detta, att vårdtiderna i genomsnitt avkortats.

År	Omsättningen av klientelet, % Statens sinnes- sjukhus	Storstädernas sinnes- sjukhus
1954.....	45	89
1955.....	47	99
1956.....	57	116
1957.....	57	122
1958.....	64	121

Den betydande skillnaden i omsättningsprocent på statens sjukhus å ena sidan och storstädernas sjukhus å den andra innebär tydligen att utskrivningspraxis icke överensstämmer. Sålunda framgår av följande sammanställning, att klientelet på storstädernas sjukhus i större omfattning än på statens sjukhus utgöres av patienter, som tidigare en eller flera gånger erhållit vård på sinnessjukhus.

Intagna patienter, vilka även tidigare varit intagna, i % av hela antalet resp. år gjorda intagningar:

År	Statens sinnes- sjukhus	Storstädernas sinnes- sjukhus
1954.....	39	55
1955.....	40	55
1956.....	41	56
1957.....	44	58
1958.....	45	61

Sjukdomsformer. I tab. BB lämnas en redovisning av de åren 1956—1958 för första gången intagna patienternas för-

delning efter sjukdomsform. Tabellen har utarbetats på grundval av uppgifter i sjukhusens årsberättelser.

Antalet för första gången intagna med diagnosen alkoholförgiftning (alkoholpsykos) ökade mellan åren 1954 och 1956 anmärkningsvärt, medan uppgifterna för år 1957 visade en stabilisering. År 1958 har en viss nedgång skett. Totalt led 10,6 % av de intagna år 1958 av alkoholförgiftning mot 12,2 år 1957. Vad beträffar på storstädernas sinnessjukhus intagna män var antalet alkoholsjuka år 1958 40,0 % av samtliga för första gången intagna män. I fråga om alkoholpsykos är alkoholens roll uppenbar, men det är icke uteslutet att den även vad beträffar andra sjukdomsformer kan ha bidragit som utlösande faktor.

Tab. BB ger även upplysning om patienternas könsfördelning. Kvinnorna uppvisar större tal än männen, då det gäller schizofreni, manisk-depressiv, psykogen samt presenil sjukdom. Diagnoserna sinnessjukdom genom alkoholförgiftning samt abnorm personlighet är däremot vanligare hos männen.

Det bör emellertid understrykas att de i tab. BB samt här ovan anförda procenttalen anger olika sjukdomsformers andel bland för första gången *inskrivna*, således icke sjukdomsformernas procentuella andel bland de vid ett visst tillfälle *befintliga* patienterna. Genom att patienter, som lider av schizofreni, kräver lång vårdtid — ofta uppdelad på flera vårdtillfällen — är denna sjukdom, såsom framgår av tab. 30, alltså den dominerande bland det befintliga klientelet.

Av följande sammanställning framgår, att intagningsfrekvensen på sjukhus är större i storstäderna än i landet i övrigt.

Första gången intagna per 1 000 av medelfolkmängden:

Tab. BB. För första gången intagna på sinnessjukhus fördelade efter sjukdomsform, åren 1956
Number of patients admitted for the first time into mental hospitals according to diagnosis.

Sjukdomsform <i>Diagnosis</i>	Statens sinnessjukhus för sinnessjuka <i>Mental hospitals of the State</i>				
	Män <i>Male</i>			Kvinnor <i>Female</i>	
	År 1956	År 1957	År 1958	År 1956	År 1957
1 Manisk-depr. <i>Manic-depressive reaction</i>	249	253	286	360	339
2 Schizofreni <i>Schizophrenic disorder</i>	555	501	532	576	520
3 Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	20	27	27	23	37
4 Epileptisk ssjd. <i>Psychosis from epilepsy</i>	42	50	49	31	33
5 Presenil ssjd. <i>Presenile psychosis and dementia</i>	220	262	287	484	504
6 Senil ssjd. <i>Senile psychosis</i>	336	392	421	336	416
Sinnessjukdom på grund av:					
7 Arteriosklerotiska förändr. <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	171	152	196	176	144
8 Andra grövre förändringar i hjärnan <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i>	161	150	166	60	80
9 Syfilitisk infektion, paralytisk form <i>General paralysis of insane</i>	2	5	1	2	1
10 D:o annan form i centrala nervsystemet <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	—	3	1	1	4
11 Annan infektion <i>Psychosis due to other infection</i>	19	18	25	11	30
12 Alkoholförgiftning <i>Alcoholic psychosis</i>	566	507	453	14	17
13 Annan förgiftning <i>Psychosis due to other intoxication</i>	57	31	56	30	41
14 Autointoxikation <i>Psychosis due to auto-intoxication</i>	25	17	27	87	91
15 Psykogen ssjd., hysterisk form <i>Hysteria</i>	7	6	11	82	78
16 Annan form <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	692	650	628	614	688
17 Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i> ..	750	758	811	542	546
18 Sinnessvaghet <i>Imbecility</i>	91	103	96	66	73
19 Psykisk efterblivenhet <i>Idiocy</i>	6	8	10	2	7
20 Annan eller okänd diagnos <i>Other or unknown diagnosis</i>	115	92	95	51	37
21 Summa <i>Total</i>	4 084	3 985	4 178	3 548	3 686
Därav, i %,					
22 Manisk-depr. ssjd.	6,1	6,3	6,8	10,1	9,2
23 Schizofreni	13,6	12,6	12,7	16,2	14,1
24 Presenil ssjd.	5,4	6,6	6,9	13,6	13,7
25 Senil ssjd.	8,2	9,8	10,1	9,5	11,3
26 Ssjd. på grund av alkoholförgiftning	13,9	12,7	10,8	0,4	0,5
27 Psykogen ssjd.	17,1	16,5	15,3	19,6	20,8
28 Abnorm personlighet	18,4	19,0	19,4	15,3	14,8

År	Statens sinnessjukhus		Storstädernas sinnessjukhus	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
1954.....	1,1	1,1	1,9	1,5
1955.....	1,2	1,2	2,1	1,6
1956.....	1,4	1,2	2,6	1,8
1957.....	1,4	1,3	2,5	1,7
1958.....	1,4	1,3	2,3	1,6

I tab. 31 redovisas antalet på statens ochorstädernas sinnessjukhus avlidna patienter med fördelning på dödsorsaker. En viss ökning av totalantalet döda kan konstateras. Vissa sjukdomar, som är vanliga vid hög ålder, utgör de största av de specificerade grupperna av döds-

—1958.

	Storstädernas sinnessjukhus <i>of the three largest cities</i>						I allt (män och kvinnor) <i>Total (male and female)</i>		
	Män <i>Male</i>			Kvinnor <i>Female</i>					
År 1958	År 1956	År 1957	År 1958	År 1956	År 1957	År 1958	År 1956	År 1957	År 1958
346	65	46	52	97	63	66	771	701	750
525	115	113	94	163	160	134	1 409	1 294	1 285
31	7	6	7	2	2	5	52	72	70
34	14	8	8	9	10	4	96	101	95
543	41	36	32	132	164	126	877	966	988
438	96	92	88	139	164	199	907	1 064	1 146
166	46	60	92	70	83	61	463	439	515
93	64	117	77	87	87	87	402	434	423
—	2	1	2	1	—	—	7	7	3
1	—	1	—	—	2	—	1	10	2
48	11	11	15	9	9	17	50	68	105
24	707	702	610	65	68	48	1 352	1 294	1 135
29	44	45	49	30	25	33	161	142	167
100	17	11	8	45	31	25	174	150	160
71	—	—	—	10	3	4	99	87	86
749	246	272	268	332	295	286	1 884	1 905	1 931
509	139	108	97	75	83	53	1 506	1 495	1 470
70	3	6	3	15	11	10	175	193	179
6	1	—	—	—	1	1	9	16	17
39	88	48	23	23	11	7	277	188	164
3 822	1 736	1 688	1 525	1 804	1 272	1 166	10 672	10 626	10 691
9,1	3,7	2,7	3,4	7,4	5,0	5,7	7,2	6,6	7,0
13,7	6,6	6,7	6,2	12,5	12,6	11,5	13,2	12,2	12,0
14,2	2,4	2,1	2,1	10,1	12,9	10,8	8,2	9,1	9,2
11,5	5,5	5,5	5,8	10,7	12,9	17,1	8,5	10,0	10,7
0,6	40,7	41,7	40,0	5,0	5,3	4,1	12,7	12,2	10,6
21,5	14,2	16,2	17,6	26,2	23,4	24,9	18,7	18,7	18,9
13,3	8,0	6,4	6,4	5,8	6,5	4,5	14,1	14,1	13,7

orsaker. I anslutning till vad ovan anförts rörande alkoholpsykoserna fästes uppmärksamheten på att 16 män år 1956, 9 år 1957 och 11 män och 1 kvinna år 1958 avlidit i delirium tremens, under

det att denna dödsorsak tidigare förekom ytterst sällan bland sinnessjukhusens klientel. Av de 12 fallen år 1958 inträffade 5 påorstädernas sinnessjukhus.

Material till kap. 4

Årsberättelser från förste provinsial- och stadsläkare: Kap. 4.1, 4.22, tab. 16, 17.

Halvmånadsrapporter från förste provinsial- och stadsläkare: Kap. 4.21, tab. 14, 15.

Nationalföreningen mot tuberkulos: Kap. 4.23 (Tuberkulos, delvis), tab. 19.

Årsberättelser från sjukvårdsanstalter: Kap. 4.2, 4.3, 4.7, tab. 20, 21, 24—31.

Årsberättelser från folktandvårdspolikliniker: Kap. 4.4.

Årsberättelser från barnmorskor och förlösningsanstalter: Kap. 4.5, tab. 20.

Uppgifter om av medicinalstyrelsen beviljade ansökningar om aborter och steriliseringar samt rapporter om verkställda aborter, steriliseringar och kastreringar: Kap. 4.6, tab. 22, 23.

Uppgifter från medicinalstyrelsens skärmbildsbyrå: Kap. 4.23 (Tuberkulos, delvis), tab. 18.

KAP. 5

DET ALLMÄNNAS KOSTNADER FÖR HÄLSO-
OCH SJUKVÅRD

De uppgifter om kostnader för olika slag av sjukvård, som lämnats i kap. 3.224 och 3.233, avser bruttoutgifterna för driften av ifrågavarande anstalter (utom räntor, tomträttsavgälder, pensionskostnader m. m.). I detta kapitel redovisas det allmännas kostnader för drift, nyanläggning och nyinredning med *netto*belopp, sedan inkomsterna (t. ex. patientavgifterna) frångämits.

Med det allmänna menas här staten och kommunerna. De sistnämnda är uppdelade på landsting, städer utom landsting och övriga primärkommuner. Kostnaderna omfattar direkta utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål, undervisning av personal m. m. men icke den omgivningshygieniska verksamhet, som tar sig uttryck i omsorgen om vattenverk, avloppsanläggningar, gatuhållning o. dyl.

Uppgifterna om *statens* utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål har sammanställts efter publikationen Budgetredovisningen. Praktiskt taget alla poster inom medicinalstaten har därvid medräknats, och till detta har från övriga stater hämtats och tillagts de militära utgifterna för sjukvårdsändamål, bidraget till sjukkassor, utgifterna för medicinsk undervisning (approximativt beräknat), skolhälsovård, understöden åt medicinsk forskning m. m. Poster, som

icke kunnat medtagas, till följd av redovisningssättet är kostnaderna för de statsanställdas pensionering och kostnader för verksläkare och anvisningsläkare. Investeringskostnader ingår med hela de belopp, som tagits i anspråk under redovisningsåret, och häruti skiljer sig vår framställning från den eljest brukliga, när det gäller statsutgifterna. Enligt praxis tages nämligen i regel endast en del (vanligen hälften) av de verkliga investeringsutgifterna med bland utgifterna det år medlen tages i anspråk. Genom att taga upp hela beloppet, uppnår man överensstämmelse med landstingens och städernas utom landsting redovisningssätt. Statsbidrag till anläggning och drift av bl. a. kommunal hälso- och sjukvård ingår bland statens kostnader, men givetvis icke bland landstingens, städernas o. s. v.

Uppgifterna rörande *landsting och städer utom landsting* har för åren 1948—1957 hämtats ur publikationen Kommunernas finanser (utgiven av statistiska centralbyrån) och för år 1958 sammanställts inom medicinalstyrelsen på till centralbyrån inkommet, ehuru icke slutgranskat, material till samma publikation. Centralbyråns granskning har tidigare erfarenhetsmässigt resulterat i att en del belopp, som i den preliminära redovisningen förts som »övriga utgifter»,

Tab. CC. Statens, landstingens och städernas utom landsting nettoutgifter (drift- och anläggningskostnader)
för hälso- och sjukvård åren 1948–1958, milj. kr

Net expenses (operation and investments) for different forms of health and medical care, million kronor, of the State, the counties and the county boroughs

Myndighet, år Authority, year	Las.- o. förlossn.- vård Gen. hosp. care	Epi- demi- vård Epid. care	Tbc-vård (utom dispen- särvård) TB-care	Kro- niker- vård Chronic sick	Vård av sinnessju- ka m. m. Mental care	Dis- pensär- vård TB disp.	Distrikts- vård m. m. Public health nursing	Föreb- mödra- o. barnavård Maternity and child welfare	Barn- morske- vården Midwi- fery	Folk- tand- vård Dental care	Övrigt Other	Sum- ma Total
Staten The State												
1948/49	30,9	0,8	5,7	2,8	83,5	3,0	3,9	3,5	2,8	2,4	97,9	237,2
1952/53	50,3	0,8	6,2	2,6	148,2	4,5	6,9	3,9	3,8	6,1	143,7	377,0
1953/54	40,7	1,0	6,9	3,5	160,7	3,0	6,8	6,0	3,3	8,7	156,0	396,6
1954/55	43,1	1,4	4,5	3,5	177,2	3,6	7,0	5,1	3,3	8,1	249,8	506,6
1955/56	44,5	0,8	4,1	3,8	196,0	2,6	7,5	4,4	3,2	9,6	354,2	630,7
1956/57	48,4	6,1	3,9	4,5	221,2	2,5	8,8	6,5	3,1	9,9	363,7	678,6
1957/58	58,6	2,1	3,7	5,0	243,2	2,9	9,5	9,2	3,4	10,0	393,9	741,5
1958/59	58,2	1,8	2,6	4,4	265,8	3,0	10,2	8,2	3,4	10,6	405,4	773,6
Landsting Counties												
1948	169,9	7,6	21,8	7,8	9,4	2,9	7,3	2,0	5,8	9,3	3,9	247,7
1952	304,1	13,5	36,6	24,5	23,2	4,5	11,8	3,1	5,5	18,8	14,1	459,7
1953	327,2	20,2	32,8	31,1	21,9	4,6	11,9	2,9	5,1	21,4	16,0	495,1
1954	350,7	19,8	34,7	39,3	25,5	4,8	13,2	3,1	5,1	23,6	23,8	543,6
1955	389,4	17,0	35,4	44,3	30,7	4,8	15,4	3,6	5,1	25,5	21,7	592,9
1956	443,0	17,3	37,8	51,0	39,6	4,2	16,1	4,1	4,9	30,8	25,6	674,4
1957	509,2	19,2	41,2	60,8	47,9	5,1	18,3	4,6	5,0	36,5	28,8	776,6
1958 (prel.)	572,9	20,1	42,2	77,4	49,7	5,6	19,0	4,8	4,7	39,0	35,5	870,9
Städer utom landsting County boroughs												
1948	77,6	5,3	7,3	6,6	6,3	2,6	1,8	0,4	0,0	2,3	11,2	121,4
1952	133,2	7,4	11,9	10,9	17,3	4,3	1,4	1,3	0,1	9,6	12,4	209,8
1953	133,3	10,1	12,7	12,4	16,0	4,0	1,3	1,4	0,1	9,1	13,0	213,4
1954	141,1	11,5	12,1	13,3	16,5	4,1	1,8	1,2	0,1	9,8	17,4	228,9
1955	157,0	11,1	13,1	16,5	23,2	4,7	2,0	1,6	0,1	11,8	14,9	256,0
1956	180,8	12,2	12,4	20,0	25,2	4,4	2,6	1,4	0,1	13,9	15,1	288,1
1957	196,0	12,5	11,9	24,9	31,7	4,6	3,0	1,5	0,0	16,7	24,0	326,8
1958 (prel.)	211,0	12,8	11,3	29,5	30,8	4,3	3,0	1,6	0,0	19,8	30,0	354,1
Tillhopa Total												
1948	278,4	13,7	34,8	17,2	99,2	8,5	13,0	5,9	8,6	14,0	113,0	606,3
1952	487,6	21,7	54,7	38,0	188,7	13,3	20,1	8,3	9,4	34,5	170,2	1 046,5
1953	501,2	31,3	52,4	47,0	198,6	11,6	20,0	10,3	8,5	39,2	185,0	1 105,1
1954	534,9	32,7	51,3	56,1	219,2	12,5	22,0	9,4	8,5	41,5	291,0	1 279,1
1955	590,9	28,9	52,6	64,6	249,9	12,1	24,9	9,6	8,4	46,9	390,8	1 479,6
1956	672,2	35,6	54,1	75,5	286,0	11,1	27,5	12,0	8,1	54,6	404,4	1 641,1
1957	763,8	33,8	56,8	90,7	322,8	12,6	30,8	15,3	8,4	63,2	446,7	1 844,9
1958 (prel.)	842,1	34,7	56,1	111,3	346,3	12,9	32,2	14,6	8,1	69,4	470,9	1 998,6

Tab. DD. Specifikation för år 1958 av tab. CC, milj. kr

Specification of table CC for the year 1958

Vårdform	Staten (1958/59)	Lands- ting	Städer utom landsting
Lasarettsvård	58,15	569,34	208,53
Förlösningssvård vid anstalt	0,09	3,60	¹ 2,43
Epidemivård	1,79	20,15	12,83
Tuberkulosvård (lungbo utom dispensär)	2,61	42,21	11,31
Kronikervård	4,39	77,41	29,57
Sinnessjukvård	236,71	13,31	22,54
Psykisk barn- och ungdomsvård	0,50	2,92	0,93
Vård av psykiskt efterblivna	24,79	36,41	8,28
Epileptikervård	4,32	2 ..	2 ..
Dispensärvård	3,00	5,57	4,31
Distriktsvård (av sjuksk.)	10,23	19,02	3,02
Förebyggande mödra- o. barnavård	8,15	4,75	1,58
Barnmorskeväsen	3,35	4,65	0,03
Folkvandvård och kommunal tandvård	10,56	38,99	19,76
Utbildning av medicinalpersonal	54,81	—	—
Medicinsk forskning	5,95	—	—
Provinsialläkarstaten	16,38	—	—
Central statl. administr. ..	7,72	—	—
Statliga laboratorier och statens institut för folkhälsan	10,90	—	—
Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	12,74	—	—
Beredskapsjukhus	5,40	—	—
Militär sjukvård	12,20	—	—
Bidrag till sjukkassor	250,90	—	—
Statens arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen	20,28	—	—
Övrigt	7,67	32,58	29,01
Summa	773,59	870,91	354,13
Summa per invånare, kr			
Per inhabitant, kr	104	150	216

¹ 271

¹ Endast Stockholms stad. Ingår för övriga städer i lasarettsvården.

² Kan ej specificeras, ingår dock i totalsumman.

³ Inkl. utgifter av primärkommuner, som avses i tab. EE.

flyttats till andra konton, i första hand lasarettsvården. I landstingens och stä-

Statsbidrag till sjukkassor

State contributions to sickness funds

	Milj. kr.
Grundsjukpenning	70,7
Grundhempenning	6,3
Barntillägg	11,6
Läkarvård och tandläkarvård	71,4
resor till dito	8,4
Sjukhusvård och vård å förlösningssanstalt	¹ 0,4
Resor till och från sjukhus och förlösningssanstalter	7,0
Moderskapspenning:	
grundpenning	14,3
barntillägg till d:o	0,9
Bidrag för gottgörelse till arbetsgivare ..	2,5
Frivillig försäkring enl. SFL	2,9
Frivillig försäkring enl. särskild lag	0,5
Bidrag för läkemedelsersättning	6,4
Medlemsbidrag	24,5
Avgiftslindringsbidrag	11,2
Avgiftsersättningsbidrag	11,9
Summa	250,9

¹ Avser sjukhusvård utom riket.

dernas redovisning ingår även kostnaden för de anställdas pensionering. Investeringsskostnaderna avser som nämnts hela utgiften under redovisningsåret, även om de bestritts med lånemedel. Följaktligen ingår icke avskrivningar, ej heller amorteringar på tidigare upptagna lån bland utgifterna. Nettoutgifterna för andra primärkommuner än städer utom landsting har även erhållits ur publikationen Kommunernas finanser för år 1957 och framgår av tab. EE. Senare uppgifter föreligger ej.

Det allmänna sammanlagda kostnad

Tab. EE. Primärkommuners, andra än städer utom landsting, nettoutgifter (drift o. anlägg.) för hälso- och sjukvård

Net expenses etc. of local authorities except county boroughs

År 1950	17,7 milj. kr
» 1951	20,2 » »
» 1952	16,8 » »
» 1953	18,6 » »
» 1954	18,9 » »
» 1955	20,5 » »
» 1956	22,4 » »
» 1957 (prel.)	18,9 » »

Tab. FF. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) år 1958 (1958/59), milj. kr

Investments for health and medical care of the State, the county councils and county boroughs, million kronor

Vårdform	Staten 1958/59 <i>The State</i>	Landsting 1958 ¹ <i>County councils</i>	Städer utom landsting 1958 <i>County boroughs</i>	Summa <i>Total</i>
Lasarettsvård <i>General hospital care</i>	18,48	123,53	} 35,37	177,65
Förlossningsvård vid anstalt <i>Maternity wards</i>	0,09	0,18		
Epidemivård <i>Epidemic care</i>	—	3,22	1,59	4,81
Tuberkulosvård (lungbce utom dispensär) <i>TB care</i>	0,34	5,00	0,49	5,83
Kronikervård <i>Care of chronic sick</i>	0,27	18,98	3,28	22,53
Psykisk barna- och ungdomsvård <i>Mental care of children and youth</i>	0,50	0,41	0,03	0,94
Sinnessjukvård <i>Care of mentally sick</i>	32,00	2,11	4,95	39,06
Vård av psykiskt efterblivna <i>Care of mentally deficient</i> ..	5,51	13,50	1,21	20,22
Epileptikervård <i>Care of epileptics</i>	0,91	" ..	" ..	0,91
Dispensärvård <i>TB dispensaries</i>	0,05	0,68	0,01	0,74
Distriktsvård (av sjuksköterskor) <i>Public health nursing</i> ..	—	0,02	0,00	0,02
Förebyggande mödra- och barnavård <i>Maternity and child welfare</i>	—	0,02	0,09	0,11
Barnmorskeväsen <i>District midwifery</i>	—	—	—	—
Folk tandvård och kommunal tandvård <i>Public dental care etc.</i>	0,15	2,57	0,37	3,09
Övrig hälso- och sjukvård <i>Other</i>	*27,37	5,38	3,87	36,62
Summa Total 1958	85,67	175,60	51,26	312,53
" 1957	65,48	151,81	41,29	258,70
" 1956	66,41	125,36	37,05	229,94
" 1955	55,04	104,91	29,18	193,89
" 1954	50,72	98,25	21,24	170,35
" 1953	52,48	84,83	23,09	160,08
" 1952	40,46	73,00	15,75	127,20

¹ För åren 1952—57 reviderade tal.

² Kan ej specificeras, ingår dock i totalsumman.

³ Därav för utbildning av medicinalpersonal 14,84 milj. kr, beredskapssjukhus 5,40 milj. kr och militär sjukvård 4,22 milj. kr.

för hälso- och sjukvård, så som dessa begrepp här fattats, kan för år 1958 uppskattas till ca 2 020 miljoner kronor. Kalenderårssuppgifterna för kommunerna har härvid liksom i tab. CC lagts samman med statens för budgetåret 1958/59.

Av de 1 998,6 miljoner, vartill totalbeloppet för 1958 uppgår enligt tab. EE belöpte sig 39 % på staten, 43 % på landstingen och 18 % på städerna utom landsting. Ser man på de särskilda utgiftsposterna, finner man, att 42 % av totalbeloppet gick till lasarets- och förlossningsvård (inräknat vård på sjuk-

stugor, garnisonssjukhus, barnsjukhus, förlossningsanstalter, vanföreanstalter — dock ej yrkesundervisning och dylikt — anstalter för kirurgisk tuberkulos och pensionsstyrelsens anstalter), 17 % till vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker och 13 % till bidrag till sjukvård, för att nämna de största beloppen. Proportionerna var dock i hög grad avvikande för stat, landsting och städer tagna var för sig.

Som synes av specifikation på sidan 79 över statsbidrag till sjukvård ingår i denna förutom poster avseende er-

Tab. GG. Landstingens och städernas utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål år 1958. Miljoner kronor

Running costs for health and medical care of the county councils and county boroughs. Million kronor

Sjukvårdsområde (län, stad) <i>Counties, county boroughs</i>	Kroppssjukvård <i>Somatic diseases¹</i>	Sinnessjukvård <i>Mental diseases</i>	Vård av psykiskt efterblivna <i>Mental deficiency</i>	Totalkostnad för drift <i>Total</i>
Stockholms.....	59,70	1,91	2,28	63,89
Uppsala.....	21,32	0,21	0,62	22,15
Södermanlands ..	25,39	0,52	1,27	27,18
Östergötlands....	28,40	0,53	1,29	30,22
Jönköpings.....	30,56	0,41	0,88	31,85
Kronobergs.....	14,99	0,39	0,56	15,94
Kalmar na.....	10,64	0,26	0,35	11,25
sa.....	15,57	0,40	0,47	16,44
Gotlands.....	6,49	—	0,20	6,69
Blekinge.....	15,89	0,46	0,36	16,71
Kristianstads.....	21,03	1,33	0,16	22,52
Malmöhus.....	54,13	1,21	0,93	56,27
Hallands.....	18,74	0,52	0,53	19,79
Göteborgs o. Boh.	22,91	0,24	0,92	24,07
Älvsborgs.....	39,24	0,84	1,13	41,21
Skaraborgs.....	22,23	0,19	0,99	23,41
Värmlands.....	35,45	0,74	1,04	37,23
Örebro.....	30,09	0,80	1,59	32,48
Västmanlands.....	27,22	0,19	0,90	28,31
Kopparbergs.....	31,02	0,27	1,07	32,36
Gävleborgs.....	29,96	0,34	0,97	31,27
Västernorrlands..	36,34	0,55	1,29	38,18
Jämtlands.....	15,09	0,20	0,38	15,67
Västerbottens....	27,22	0,56	0,79	28,57
Norrbottnens.....	39,09	0,63	1,94	41,66
Landsting, summa	658,71	13,70	22,91	695,32
Stockholm.....	139,02	14,33	5,72	159,07
Göteborg.....	67,73	1,74	—	69,47
Malmö.....	39,32	1,47	0,66	41,45
Norrköping.....	12,23	0,95	0,30	13,48
Hälsingborg.....	11,91	—	0,22	12,13
Gävle.....	7,12	—	0,17	7,29
Städer, summa	277,33	18,49	7,07	302,89
Total	936,04	32,19	29,98	998,21

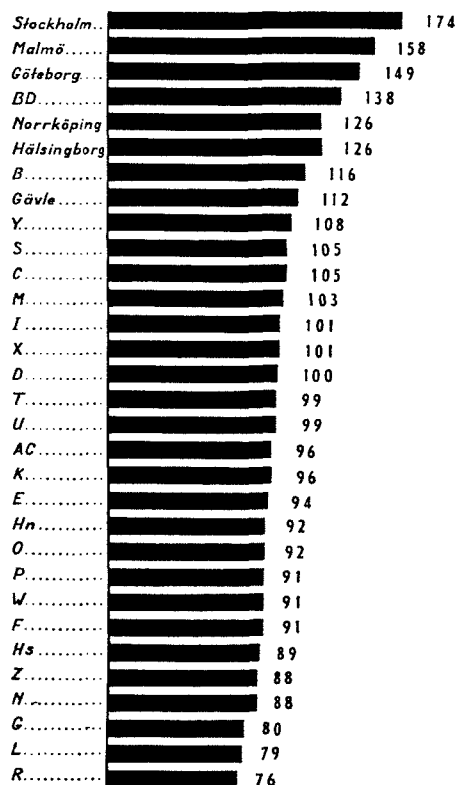
¹ Inklusive vissa för kropps- och sinnessjukvård gemensamma kostnader.

sättning för sjukvård även poster, som är att betrakta som ersättning för inkomstbortfall.

Betraktar man utvecklingen sedan 1948 enligt tab. CC, finner man, att denna vad angår statens utgifter betecknar en

LANDSTINGENS OCH STÄDERNAS DRIFTUTGIFTER PER INVÅNARE

I MEDELTA 1954–1958, KRONOR
Running cost per inhabitant

stegring med 226 % från periodens första till dess sista år, att motsvarande tal för landstingen blir 252 % och för städerna utom landsting 192 %. Vid studiet av dessa tal, och ännu mera av talen för de särskilda vårdgrenarna, bör observeras, att utgifterna icke håller helt jämna steg med utbyggnad och drift av hithörande verksamhet utan att också tidpunkten, då utbetalning sker (då statsbidrag rekvireras o. s. v.) påverkar redovisningen. En del oregelbundenhe-

ter i utvecklingen enligt tabellen kan förklaras på detta sätt.

I tab. DD har 1958 års belopp specificerats något finare och framställt med två decimaler. Vad landsting och städer angår, har specifikationen drivits så långt som materialet i statistiska centralbyrån medger. I huvudsak avser de nio första raderna (lasarettsvård, förlossningsvård, epidemivård etc.) slutet sjukvård.

I de små belopp för hälso- och sjukvård som redovisats i tab. EE för primärkommuner, som icke är städer utom landsting, ingår ersättningar till hälsovårdsnämnder, där sådana funnits, till extra provinsialläkare, köpings-, municipa-

pal- och stadsläkare, kronikerhem m. m.

Bryter man ur tab. DD ut investeringskostnaderna, erhåller man ett resultat, som framgår av tab. FF.

I tab. GG finner man uppgifter om de särskilda landstingens och städernas utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål.

Då det allmännas kostnader för hälso- och sjukvård till största delen bestrides med skattemedel, kan det vara motiverat att sätta de förra i relation till de senare. Om man gör så, finner man, att statens utgifter enligt ovan (773,6 milj. kr) utgjorde 13 % av den år 1958/59 inbetalade skatten på inkomst och förmögenhet.

KAP. 6

DET INTERNATIONELLA HÄLSO- OCH
SJUKVÅRDSARBETET

Internationella hälsovårdsfrågor handhas sedan november 1952 av nämnden för internationella hälsovårdsärenden (NIH). Ordförande under år 1958 var generaldirektören för medicinalstyrelsen.

Världshälsovårdsorganisationen (WHO) och särskilt dess Europakontor i Köpenhamn fortsatte under år 1958 att utveckla den del av sitt program, som består i intereuropeiska kurser, seminarier och konferenser. Sverige hade tillfälle utse representanter vid: seminarium i Köpenhamn angående »Treatment of Criminals and Delinquents», i Spa, Belgien, angående »Prevention of Accidents in Childhood» och i Nizza »for Sanitary Engineers»; »travelling» seminarium i Portugal och Storbritannien angående »Public Health Administration» och i Frankrike och England angående »Occupational Health»; konferens i Helsingfors angående »Public Health Nursing», kurs i Oxford i »Radiation Protection for Officers in Public Health Services» samt symposium i Stockholm angående »the Role of the Hospital in Public Health».

I likhet med tidigare år anordnades av WHO i samarbete med de nordiska ländernas medicinalförvaltningar högre hälsovårdskurser i Göteborg för skandinaviska tjänsteläkare. Detta år deltog fyra svenska läkare och en sjuksköterska

i ifrågavarande kurs. Med anknytning till denna kursverksamhet anordnades jämväl i Göteborg och i Stockholm en enmånads kurs i hygien, epidemiologi m. m. för sanitäringenjörer, vid vilken sex svenskar deltog.

WHO har på förslag av nämnden utdelat följande stipendier: till arkitekt för studier i Amerikas Förenta Stater och Kanada av sjukhusplaneringsfrågor m. m.; till barnpsykoterapeut för studier i Norge vid Dr. Waals institut; till kurskonsulent för kurs i Amerikas Förenta Stater i »Health Education» samt till läkare för studier i Amerikas Förenta Stater av alkoholismens behandling samt postoperativ vård; i Amerikas Förenta Stater och Storbritannien av rehabilitering; i Storbritannien och Irland av perinatal dödlighet samt i Storbritannien kurs i tropisk medicin vid »London School of Hygiene and Tropical Medicine».

Nämnden har vidare ingivit förslag till Europarådet rörande stipendier på den allmänna hälsovårdens område. Europarådet har därefter utdelat stipendier till en högre tjänsteman i statsförvaltningen för studier över hälsovårdsadministration i Tyskland; till ingenjör för studier i Schweiz av rationalisering av sjukhuskök och födoämnesdistribution vid sjukhus; till läkare för studier i Tyskland, Schweiz och Frankrike av

larynxfysiologi och foniatri samt till sjuksköterska för studier i England av psykiatrisk sjuksköterskeutbildning.

Under året har ett åttiototal WHO-stipendiater från trettiosju olika länder representerande samtliga världsdelar besökt Sverige för studier inom skilda delar av hälso- och sjukvården. Studiebesöken har planlagts och organiserats av nämndens kansli och stipendiaterna har fullgjort sina studier på vetenskapliga, teoretiska och kliniska institutioner, på olika sjukhus i landet samt hos tjänsteläkare, distriktssköterskor och

andra grenar av samhällets medicinska och sociala verksamhet. Dessutom har studieprogram ordnats för ett femtiotal andra besökare från ett trettiotal olika länder.

Nämnden har med ordföranden och en av dess ledamöter varit representerad vid elfte världshälsovårdsförsamlingen i Minneapolis i maj 1958, med ordföranden vid WHO:s regionalmöte för Europa i Monte Carlo samt med en ledamot och sekreteraren vid Europarådets hälsovårdsexpertkommittés möte i Strassburg i juli.

SUMMARY

Organization

1.2.¹ All the activities in the field of Public Health in Sweden are either operated or controlled by public authorities.

Public health is under the *Ministry of the Interior and Health*, the chief of which is a member of the Cabinet.

The National Board of Health is the principal instrument of the State for governing, superintending and promoting the activities and the work of the institutions pertaining to this field. The Board supervises the medical personnel, the hospitals and the pharmacies and has the direct control of the State mental hospitals, the State Pharmaceutical Laboratory, the State institutions for forensic medicine, a unit for mass-radiofluorography etc.

The National Board of Health is concerned with the subsidies granted by the Government for special medical care, i. e. for the equipment and operating of hospitals for tuberculosis, hospitals for epidemic diseases, chronic diseases, paediatric diseases, maternity care, mental diseases and establishments for mentally deficient.

The main part of the administration of the health and sick care rests with local authorities. The County Councils, 25 in number, and the 6 County Boroughs shall see to it that the sick receive the hospital care required. The County Council districts correspond to the 24 counties, one of which is divided into two districts (see page X and XI). The main part of the care of the mentally diseased has, however, been taken over by the State all over the country; only the three largest cities (Stockholm, Gothenburg and Malmö) have their own independent organizations. The State is also the responsible authority for the Medical Officers' organization, whereas the County Councils and County Boroughs are responsible for

the services of the District Public Health Nurses, District Midwives, Public Dental Care etc.

The *National Institute of Public Health* is an independent body outside the jurisdiction of the National Board of Health. It conducts inquiries into health matters submitted by public authorities, corporations and private individuals, but is also engaged in independent research in the fields of general, industrial and food hygiene. It is also engaged in teaching and in spreading of public health information. The *Central Board of Hospital Planning and Equipment* is another independent body engaged in standardization of hospital buildings and equipment. The *National Bacteriological Laboratory* is a third one.

Population

1.3. At the end of 1958 the *population* of Sweden amounted to 7 436 066 of whom 3 767 766 were living in cities (table 1). During the same year 107 203 children were born (105 567 live born and 1 636 stillborn) and 71 065 persons died. The general death rate was 9,9 per 1 000 of the mean population, the rate of live births 14,2. The infant mortality rate as measured by the number of dead during the first year per 1 000 live births was 15,9 and during the period 1951/55 the mean expectation of life was 70,49 years at birth for men and 73,43 for women. (Most of these figures are to be found in the Statistical abstract of Sweden — Statistisk årsbok.)

Personnel

2. In chapter 2 figures are given as to the medical personnel. Thus there were 6 600 active physicians at the end of 1958. The number includes 375 foreign physicians working in Sweden on a limited license. The number of physicians given in table 1 refers to the fully

¹ The numbering of the paragraphs refers to the preceding chapters and subheadings.

licensed doctors, active and non active. The active dental surgeons were 4 790 in number. The number of fully licensed dental surgeons, active and non active, appears from table 1. There were 19 470 active nurses and 1 900 active midwives. The total of the medical personnel amounted to 91 390, administrative and domestic staff at hospitals not included. If the last two groups are added (see Tables L and R), the total amounts to 107 919. In 1950 the number was 75 000 corresponding to 2,4 % of the economically active population.

Public Health Services

3.101. There were 602 rural medical officers' districts at the beginning of 1959; 101 of them, however, were vacant, the activity being maintained by substitutes or by the officer of an adjoining district. In 5 districts there were also assistant medical officers. In each county there is a Senior County Medical Officer, appointed by the Government, and an assistant County Medical Officer. As there are 24 counties, these two categories make 48 doctors. Altogether there were 655 posts in this organization (table 2). In the purely urban districts there were 259 posts, 27 of which were vacant (Cf. also diagram, chapt. 3.101.)

3.102. It was estimated that 1 584 Public Health nurses were in general service in rural districts and small towns (table 3).

3.103. The district midwives numbered 498, 50 excluded who were at the same time Public Health nurses. Their activity is concentrated on prenatal care of pregnant women, since about 99 % of all deliveries take place in hospitals. They assist, however, to a considerable extent at deliveries in maternity homes, cottage hospitals etc.

3.104. The maternity and child welfare organization with 1 629 working units (clinics, centres and branches) controlled 81 % of all mothers and 96 % of all newborn as well as a great number of preschool children. The conditions differed rather widely in different parts of the country. The highest figures are to be found in one county bor-

ough, where 99 % of all mothers were controlled and in one county and one county borough where all children were treated, whereas in other places the lowest figures were 52 % and 87 % respectively (table 4).

3.105. At the end of the year, 16 Consultation Bureaus for Sexual Hygiene and Abortion Cases subsidized by the State were in operation, the number of new visitors amounting to 4 397. To each bureau at least one physician and two or three social workers were attached.

3.106. About 400 000 persons have been vaccinated against poliomyelitis during 1958.

3.108. 62 central and 645 district TB dispensaries were working in 1958. In the former 562 178 X-ray examinations were made (table 5).

3.109. In 21 of the largest towns medical treatment for venereal diseases was given free of charge at special policlinics. The number of visits to these policlinics, amounted to 186 000, 83 000 of which had reference to the disease in its contagious phase.

3.110. Mental care of children and youth was given at 20 child guidance clinics with 24 subclinics (15 clinics with beds for observation and care).

3.111. Of about 50 000 epileptics more than 95 % were treated in ambulatory care.

3.112. At the end of the year the Public Dental service included all counties and county boroughs. The activity was located to 20 central policlinics, mostly situated in the premises of a general hospital, and to 683 district policlinics (table 7). In the policlinics 1 535 dental surgeons were employed, i. e. 32 % of the total number in the country. 1 423 dental surgeons attached to the district policlinics worked in total 2 354 000 hours (figures not complete), 63 % of the time was especially reserved for children. (Number of persons treated appears from table G.)

Hospitals

3.21. If the institutions mainly meant for recreation and rest are excluded, the number of hospitals of all kinds

	Hospitals	Beds	Admissions	Bed-days
General hospitals and similar	227	42 335	869 590	12 434 232
Hospitals for TB of the lungs	38	6 410	13 948	1 417 535
Other hosp. for somatic diseases	327	17 194	64 639	5 285 636
Mental hospitals	173	32 166	26 711	12 050 984
Institutions for mentally deficient	151	12 815	2 129	4 273 948
Establishments for epileptics	12	984	232	342 913
Total	928	111 904	977 249	35 805 248

amounted to 928 at the end of the year. The total number of beds, admissions and bed-days during the year appears from the adjoined abstract (cf table H).

By »General hospitals and similar» in the table above is understood general hospitals, children's hospitals, hospitals for bone, joint and glandular tuberculosis, orthopedic hospitals, cottage hospitals, i. e. small general hospitals (cf. table 11 C), and also independent maternity hospitals and maternity homes. 89 % of all beds reserved for maternity care are to be found in the general and cottage hospitals (cf. table 9). »Other hospitals for somatic diseases» comprise homes for chronic sick, epidemic hospitals and private hospitals.

Alternatively it is possible to group the hospitals in accordance with the type of patients treated. Thus e. g. you take away from the general hospitals and similar a few departments for chronic sick, TB of the lungs etc. and all maternity wards (except the beds reserved for gynecological cases) and add a few beds for general hospital patients which are to be found at maternity hospitals and homes for chronic sick. This will result in what in this book is called beds for »general hospital care». The following figures have been compiled.

General hospital care	36 000 beds
Maternity care	3 600 »
Epidemic care	3 700 »
Care of TB of the lungs	6 600 »
» chronic sick	14 800 »
» at private hospitals	1 300 »
Total	66 000 beds

»Care at private hospitals» is detached as a special item, although it does not differ from other forms of care. The patients, however, form a rather hetero-

genous group. Some of the private hospitals are regular general hospitals, and others have a majority of chronic sick patients, but to many of them acute somatic cases as well as chronic somatic cases and mild forms of nervous conditions are admitted.

The number of hospital beds (111 900) was 150 per 10 000 inhabitants, 88 of which in somatic hospitals and 62 in mental hospitals of all types. It appears from table 9, that 19,9 beds were available for chronic sick, 5,0 for epidemic diseases, 8,8 for TB of the lungs, 4,8 (2,9 + 1,9) for maternity care and — if 1,8 beds at private hospitals are not included — the remainder, or 48,4 beds for »general hospital care».

A conspicuous feature of the Swedish hospital system is that the main part of the establishments are owned and operated by public authorities. 24,9 % of the beds available belong to the State, 66,9 % to counties or county boroughs, 1,2 % to local authorities (small towns, parishes), 4,7 % to private enterprises and 2,3 % to funds, associations etc. (table I). The last group may for practical purposes be added to the State institutions, the difference being merely formal since these enterprises are constituted as foundations etc. but operated in close collaboration with the State authorities, which have representatives in their administrative committees and pay grants to cover their expenses. In some cases the State owns all the shares in the enterprise. The orthopedic hospitals, hospitals for bone, joint and glandular TB and some hospitals for TB of the lungs belong to this category (code letter F, see page XI). The different categories of authorities mentioned above, however, vary in importance according to different types of care.

The mean occupancy of beds appears to have been 85 % at general hospitals, 72 % at sanatoria, 52 % at epidemic TB hospitals, 96 % at homes for chronic sick, 106 % at the State mental hospitals and 100 % at the mental hospitals of the three largest cities (tables K and Q). The high figure of the State mental hospitals is somewhat exaggerated as certain reserve beds have not been taken into consideration in the statistics. The mean bed-days were 13,8 at the general hospitals for all types of patients (page 34).

It has already been mentioned that during 1958 the total number of admissions into all the hospitals taken together were about 980 000 and the number of bed-days 35,8 millions. The last figure means that 98 000 in-patients were treated per day, which corresponds to 1,3 % of the population of Sweden. At general hospitals proper the number of in-patients per day was about 29 700. Every workday the same hospitals were visited by 15 200 out-patients (patients at X-ray departments not included), who were treated at polyclinics organized either by those responsible for the inpatients' care, which is often the case in the county boroughs, or by the physicians in accordance with an agreement between them and the authorities of the hospital, an arrangement which is prevailing in the counties.

The personnel of the somatic hospitals is calculated to be about 56 700 individuals, whereof about 3 400 doctors (table L), and the personnel of the institutions for mental diseases, mental deficiency and epileptics about 18 000 individuals, whereof about 480 doctors (table R). Some of these doctors have been counted more than once, because, under certain circumstances the local medical officer may be at the same time chief of e. g. a small cottage hospital, an epidemic cottage hospital or a home for chronic sick in his district.

The density of the hospital personnel appears from the statement that 108 persons per 100 beds were employed at general hospitals, 70 at cottage hospitals, 46 at hospitals for TB of the lungs

and 50 at homes for chronic sick, physicians excluded (table M). These figures comprise all categories of personnel, even the administrative and domestic staffs. The nursing personnel, physicians excluded, amounted to 79 at general hospitals, and the physicians alone to 7,2. A concrete impression is derived from the fact that the personnel of all categories working at general hospitals amounted to 1,3 individuals per inpatient. It ought, however, to be kept in mind, that the same personnel also took care of a considerable number of outpatients.

The personnel of the mental hospitals is less numerous than that of the somatic hospitals. Calculated per 100 beds the nursing personnel (physicians excluded) amounts to 35 at the State hospitals and to 42 at the hospitals of the three largest cities. These figures are to be found in table S, where also data for establishments for mentally deficient are given. The average number of patients per physician was 113 at the State mental hospitals against 67 at the hospitals of the cities mentioned.

The total running costs of the Swedish hospitals for somatic diseases is estimated at 945,4 million kronor, 662,4 million of which are referable to the general hospitals proper (table N). The average cost per bed-day amounted to 60,3 kr at the general hospitals, 38,8 at the hospitals for TB of the lungs and 25,9 at homes for chronic diseases (table O). On the whole these figures signify that the cost per bed-day has increased more than three times compared with 1946. The cost per admission has not risen in the same proportion. The running cost per patient-day in 1958 was found to be 20,5 kr at the State mental hospitals and 28,3 kr at the mental hospitals of the three largest cities (table T).

Salaries constitute the predominant part of the running costs of the hospitals and is the main lever of the increase of this cost during the last years. The increase of the salaries is partly due to a general raise of the

wages partly to a shortening of the working day of the bedside personnel. In the accounts of the general hospitals 71,6 % of the running costs are entered under the heading salaries (table P).

Hospital care in a public ward is compensated by the new health insurance. Compensation is given over a two year period (730 days) if necessary for any one illness. For old-age pensioners the period is limited to 90 days (180 days from 1 Jan. 1959). If the patient has a private room or goes to a private hospital, he is reimbursed for that part of the costs which corresponds to the price charged in a public ward at the hospital in his home district. Compensation for the cost of delivery is given in full for care in a public ward. Doctors' care during pregnancy is given free of cost at maternity clinics.

Diseases, deliveries etc.

4.2. The number of epidemic diseases with individual notification is 25. The sum of cases amounted to 12 967 (174 per 100 000 inh. in 1958 (table 15). In 1957 the corresponding figures were 21 805 (296 per 100 000 inh.). The high total of 1957 was mainly due to the great increase in the cases of viral meningo-encephalitis, namely 13 162 (179 per 100 000 inh.). The sum 12 967 also included scarlet fever with 10 389 cases (140 per 100 000 inh.) and salmonella infections other than typhoid fever with 545 cases (7 per 100 000 inh.).

The number of reported cases of influenza was about 40 000. Most of the cases seem to refer to the A virus group. However, cases not reported are numerous and the total number of cases of influenza can be estimated at more than 100 000.

The TB morbidity is characterized by the figures 8,3 per 1 000 inhabitants, which stands for the number of persons suffering from the disease and registered at the TB central dispensaries, 0,5 which stands for persons with contagious TB of the lungs, 0,6 for new findings during 1958 of all forms of TB and 0,08 for fatal cases of tuberculosis (all forms)

(table 19). Since 1946 the massradio-fluorography unit of the National Board of Health has examined 5,7 million individuals, whereof positive findings in 2,9 % of the cases, already known cases included (table 18).

4.3. The number of patients brought to hospital because of poisoning by soporifics was in 1947 871. The figures for 1956, 3 174, for 1957, 3 246 and for 1958, 3 563 are not comparable with the above mentioned figure for 1947, since the international classification of the cases was introduced in 1952 (table 21).

4.4. Table U shows that in 1958 the percentage of permanent teeth with non treated caries in seven-year-old children was 27,6 %. It would have been even higher, had not a number of counties introduced public dental care for pre-school children.

4.5. According to the population registers the number of children born in 1958 was 107 203 (preliminary figure). In the statistics of the National Board of Health, based upon the annual reports of the hospitals and midwives, 107 090 newborn are notified. From table V appears that only 1,1 % of all deliveries took place in the patient's home with a midwife in charge. Furthermore 63,0 % were attended to in establishments of type I, i. e. maternity wards under the care of a specialist obstetrician, and 33,1 % in establishments of type II by a general surgeon and finally 2,8 % in type III, i. e. small maternity homes supervised by the medical officer of the district or some other local practitioner. Table V also gives relative figures for mature and premature children liveborn, and stillborn respectively, dead during delivery etc. It ought to be observed, that the Swedish definition of live birth refers to the breathing exclusively (cf. footnotes to table 20).

The annual reports of the hospitals give account for 13 730 abortions. Of these 2 849 had been induced for medical or legal indications (cf. next paragraph).

4.6. When abortion, sterilization or castration for legal indications has been

accomplished, the operating doctor has to send a report to the National Board of Health within one month.

During 1958 2 823 reports on legal abortions were registered. The corresponding figure for 1957 was 3 386. In 1945, the year prior to an extension of the legal indications, the number was 1 623. The great majority of the abortions were authorized by the National Board of Health (2 376), the remainder being carried out on the responsibility of two physicians, not to mention the very small number of emergency cases.

4.7. Exact data regarding the annual amount of individuals falling sick with mental diseases are not available, but the frequency is elucidated by the fact that in 1958 5 811 men and 5 031 women were admitted to mental hospitals to undergo treatment for the first time (table 26). At the mental hospitals of the State and the three largest cities — where the most effective and qualified treatment is given — 39 575 patients were recorded at the end of 1958. Of these 72 % were in the mental hospitals, 2 % in private homes supervised by the hospitals and 26 % conditionally released (table 27). The percentage distribution of the same patients according to type of disease is shown in table 30. In the same table data are given for mental hospitals of second order (small mental hospitals operated by local authorities) and nursing homes — institutions intended for chronic cases.

Expenses (investments included) of the State, counties and county boroughs in 1958

Health and medical care, total...	1 999 mill. kr
General hospital care.....	41,8 %
Maternity wards	0,3 »
Hospitals for TB of the lungs ...	2,8 »
Epidemic care	1,7 »
Care of chronic sick	5,6 »
» » mentally sick	13,9 »
» » » deficient	3,5 »
» » epileptics	0,2 »
TB dispensaries	0,6 »
Public health nursing	1,6 »
Maternity and child welfare	0,7 »
District midwifery	0,4 »
Public dental care	3,5 »
Other	10,2 »
Subtotal	86,8 »
Military medical care.....	0,6 »
Contributions to sickness funds ..	12,6 »
Total	100,0 »

Expenses out of public funds for health and medical care

In 1958 the expenses of the State, the counties and the county boroughs for »general hospital care» were 836,02 million kronor (table DD). If 6,12 million kronor for maternity care at hospitals are added, the sum amounts to 842,14 millions. Reduced by 177,65 millions, see table FF, concerning investments, the remainder, 664 millions, represents the running cost.

The total of table CC amounts to about 2 000 million kr, i. e. 270 kr per inhabitant (about equivalent of 18 English pounds). The share of the State amounts to 39 %, corresponding to 13 % of the State income tax for the same year.

Tab. 1. Antal läkare, tandläkare, apotekare och sjukgymnaster vid slutet av år 1958

Population of Sweden, number of physicians, dental surgeons, pharmacists and physiotherapists

Bostadsort (län, städer) <i>Domicile (counties, county boroughs)</i>	Rikets folk- mängd ^{31/12} 1958 <i>Popu- lation</i>	Läkare ¹ <i>Physicians</i>		Tandläkare ² <i>Dental surgeons</i>		Apo- teks- inne- havare <i>Phar- ma- cists, proprie- tors of chemist's shops</i>	Apotekspersonal (tjänstgörande) <i>Pharmaceutical personnel</i>			Kvinnl. sjuk- gymn. (prakt.) <i>Female physio- thera- pists (active)</i>
		Hela an- talet <i>Total No.</i>	På 10000 inv. <i>Per 10000 inh.</i>	Hela an- talet <i>Total No.</i>	På 10000 inv. <i>Per 10000 inh.</i>		Apote- kare <i>Phar- ma- cists</i>	Farm. kand. ³ (recept.) <i>Bache- lors of phar- macy</i>	Apo- teks- elever <i>Pupils</i>	
Stockholms stad	804 910	1 779	22,1	1 076	13,4	46	93	273	115	306
Stockholms län	432 599	324	7,5	253	5,8	19	19	72	15	128
Uppsala	165 887	307	18,5	106	6,4	7	9	32	12	39
Södermanlands län	223 923	134	6,0	120	5,4	13	13	41	6	33
Norrköpings stad	90 026	78	8,7	60	6,7	5	5	22	7	20
Östergötlands län i övr.	268 802	161	6,0	129	4,8	14	15	42	16	48
Jönköpings län	283 063	169	6,0	135	4,8	13	11	41	22	36
Kronobergs	159 085	75	4,7	68	4,3	9	7	17	8	11
Kalmar läns n.a.	91 640	47	5,1	40	4,4	6	2	17	2	26
» s.a.	145 377	70	4,8	52	3,4	7	6	18	4	
Gotlands län	55 701	27	4,8	20	3,6	3	2	6	2	7
Blekinge	144 836	74	5,1	73	5,0	7	6	20	8	16
Kristianstads län	257 479	152	5,9	143	5,6	16	11	32	17	42
Malmö stad	221 700	258	11,6	263	11,9	10	17	52	35	71
Hälsingborgs	75 668	95	12,6	73	9,6	3	8	17	8	34
Malmöhus län i övrigt .	319 992	433	13,5	199	6,2	18	12	53	18	91
Hallands län	168 571	94	5,6	104	6,2	9	8	22	12	34
Göteborgs stad	397 205	617	15,5	339	8,5	17	33	101	45	133
Göteb. o. Bohus l. i övr.	216 628	109	5,0	78	3,6	12	7	27	9	26
Älvsborgs län	372 830	230	6,2	187	5,0	18	17	62	13	47
Skaraborgs	249 266	129	5,2	98	3,9	14	6	32	5	33
Värmlands	291 035	155	5,3	125	4,3	15	12	54	20	38
Örebro	261 419	163	6,2	122	4,7	16	11	33	14	42
Västmanlands	227 899	136	6,0	113	5,0	14	13	28	16	32
Kopparbergs	285 366	139	4,9	129	4,5	21	9	52	12	28
Gävle stad	53 135	64	12,0	47	8,8	4	6	15	4	13
Gävleborgs län i övr. .	240 885	84	3,5	75	3,1	13	8	33	2	32
Västernorrlands län...	289 050	156	5,4	132	4,6	15	12	50	13	33
Jämtlands	142 022	68	4,8	64	4,5	10	4	14	3	22
Västerbottens	240 403	114	4,7	98	4,1	16	6	23	13	18
Norrbottens	259 694	106	4,0	70	2,7	16	4	35	6	29
Summa										
i städer <i>cities</i>	3 767 786	5 750	15,3	3 782	10,0	236	342	1 036	446	1 225
på landsb. <i>country</i> ..	3 668 300	797	2,2	809	2,2	170	50	300	36	243
i utlandet <i>abroad</i> ...		55		23						
Total	7 436 066	6 602	8,9	4 624	6,2	406	392	1 336	482	1 468
Därav: män <i>male</i>	3 709 716	5 761	..	3 404	..	366	251	72	56	—
kvinnor <i>female</i>	3 726 350	841	..	1 220	..	40	141	1 264	426	1 468
Totalsumma 1957..	7 392 872	6 333	8,6	4 387	5,9	400	418	1 237	378	1 425
1956..	7 341 122	6 045	8,2	4 232	5,8	389	436	1 206	282	1 293
1955..	7 290 112	5 822	8,0	4 103	5,6	398	465	1 147	245	1 225
1954..	7 234 664	5 619	7,8	3 899	5,4	401	477	1 126	243	1 103
1953..	7 192 316	5 452	7,6	3 771	5,2	394	499	1 065	264	1 054
1952..	7 150 606	5 285	7,4	3 608	5,0	402	515	998	243	920
1951..	7 099 204	5 134	7,2	3 473	4,9	414	486	981	218	946
1950..	7 046 920	4 915	7,0	3 376	4,8	413	493	962	208	958

Legitimerade läkare och läkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution äger generell behörighet att utöva läkarkonsten. Omfattar även icke yrkesverksamma. Antalet verksamma läkare, inklusive vissa här icke upptagna utlänningar, beräknas till 6 604 (se texten, kap. 2).

¹ Legitimerade tandläkare, även icke yrkesverk-

samma, och tandläkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution utövar tandläkarkonsten samt tandläkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4/11 1953 utövar tandläkarkonsten inom folktandvården. Antalet verksamma, inklusive vissa här icke upptagna utlänningar, beräknas till 4 792 (se texten, kap. 2).

² Inkluderar farmaceuter med utländsk utbildning.

Tab. 2. Antal civila läkarbefattningar med tjänstärätt i början av år 1959*Number of posts for physicians*

Se även beträffande sinnessjukhusen tab. 24.

Län eller stad, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Antal inrättade civila läkarbefattningar med tjänstärätt ¹									
	Förste provinsialläkare o. bitr. d:o ² <i>Senior County Medical Officers etc.</i>	Provinsial-, extra och biträdande prov.-läkare <i>Rural Medical Officers</i>	Stads-, köpings- och municipalläkare ³ <i>City and Borough Medical Officers</i>	Psyk. barn- o. ungdoms- vård m. m. ⁴ <i>Mental care of children and the youth</i>	Vid anstalt för <i>At hospitals for</i>			Fängelsläkare <i>Prison Medical Officers</i>	Läkare vid medicinska un- derv.-anstalter <i>Professors at inst. for med. education</i>	Övriga läkarbefattningar med tjänstärätt ⁵ <i>Other posts</i>
					tuberkulosjuka <i>TB</i>	andra kroppsligt sjuka <i>other somatic diseases</i>	sinnessjuka <i>mentally diseased</i>			
Stockholms stad	—	—	34	19	—	465	66	7	2	58
Stockholms län	22	31	15	11	12	323	1	3	86	46
Uppsala län	22	13	4	4	—	128	20	—	46	—
Södermanlands län	22	18	11	—	2	74	12	—	—	1
Norrköpings stad	—	—	9	—	—	39	—	—	—	1
Östergötlands län i övr. ...	22	26	9	—	3	75	11	2	—	1
Jönköpings län	22	23	14	2	9	83	17	—	—	2
Kronobergs län	22	22	3	—	2	40	10	—	—	1
Kalmar län	22	26	9	—	3	56	11	1	—	2
Gotlands län	22	7	1	—	2	14	4	—	—	1
Blekinge län	22	14	4	—	4	44	8	—	—	1
Kristianstads län	22	28	4	4	6	77	—	—	—	1
Malmö stad	—	—	6	2	—	131	9	4	—	1
Hälsingborgs stad	—	—	2	—	2	34	15	—	—	1
Malmöhus län i övr.	22	25	9	1	4	195	22	—	55	2
Hallands län	22	14	3	—	7	53	—	—	—	2
Göteborgs stad	—	—	24	8	7	271	29	4	49	14
Göteborgs o. Boh. län i övr. ...	22	23	6	—	3	58	—	—	—	2
Älvsborgs län	22	37	12	3	9	122	21	—	—	1
Skaraborgs län	22	25	10	—	3	69	—	—	—	—
Värmlands län	22	32	12	2	4	84	12	—	—	2
Örebro län	22	22	10	3	3	61	3	—	—	1
Västmanlands län	22	20	11	1	3	78	3	—	—	—
Kopparbergs län	22	33	8	—	5	79	13	—	—	2
Gävleborgs län	22	31	12	—	5	86	—	—	—	2
Västernorrlands län	22	38	7	—	8	92	17	2	—	1
Jämtlands län	22	24	1	—	4	41	8	—	—	—
Västerbottens län	22	38	7	1	5	81	11	—	11	3
Norrbottnens län	22	37	6	2	5	102	8	—	—	4
Summa 1959	48	607	263	63	120	3 075	331	23	249	153
1958	48	605	260	57	121	2 935	307	23	226	153
1957	48	603	257	54	122	2 837	296	21	203	151
1956	48	595	250	47	122	2 656	270	18	195	148
1955	48	586	244	43	123	2 523	252	16	187	138
1954	48	575	240	35	132	2 454	252	16	189	138

¹ Är flera befattningar förenade hos samma person, har de upptagits var för sig, varför antalet befattningar överstiger antalet tjänsteläkare.

² Inkluderar biträdande l:e provinsialläkare (utan tjänstärätt), av vilka 11, som tillika är provinsialläkare, även ingår i nästa kolumn.

³ Inkluderar 5 med l:e provinsialläkare jämställda l:e stadsläkare i städer utom landsting.

⁴ Inkluderar 5 länspsykiater (2 i Kristianstads och 3 i Stockholms län).

⁵ Här ingår förvaltningsläkare (hos medicinalstyrelsen, försvarets sjukvårdsstyrelse o. s. v.), läkare vid dispensärer m. fl.

Tab. 3. Vissa sjukskötersketjänster den 31 december 1958 och barnmorsketjänster den 1 januari 1959

Certain posts for nurses and midwives

Län eller stad, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Sjukskötersketjänster ¹ <i>Posts for nurses</i>						Barnmorsketjänster <i>Posts for midwives</i>					
	Vid anstalter för kroppssjukvård hos ² <i>Somatic hosp.</i>					I distriktsvård ³		Summa	Vid anstalter	I öppen vård <i>Out-pat. care</i>		Summa
	station	landsting etc.	övriga ⁴	Summa	Därav vakanta utan vikarie	Antal	Därav besatta ⁵			Distriktsvård	Förebyggande mödravård ⁶	
Stockholms stad	157	1 059	261	1 477	26	—	—	1 477	91	2	12	105
Stockholms län	470	336	30½	836	17	102	92	938	19	25	1	45
Uppsala	296	62	11	369	—	45	41	414	18	10	2	30
Södermanlands län	—	278	—	278	2	74	68	352	18	14	1	33
Norrköpings stad	—	142	3	145	2	—	—	145	8	1	1	10
Östergötlands län i övr.	—	307	2½	310	11½	72	66	382	23	17	2	42
Jönköpings län	24	291	14	329	13	82	71	411	25	19	1	45
Kronobergs	—	136	—	136	—	50	44	186	16	18	1	35
Kalmar läns norra	—	89	—	89	3	38	31	127	6	11	—	17
„ södra	—	136	5	141	1	50	40	191	11	19	—	30
Gotlands län	—	61	1	62	7½	19	12	81	3	12	—	15
Blekinge	—	147	—	147	1	44	37	191	13	13	—	26
Kristianstads	—	264	15½	280	8½	78	69	358	17	19	1	37
Malmö stad	—	321	—	321	3	—	—	321	9	1	—	10
Hälsingborgs stad	—	128	11	139	8½	—	—	139	6	1	1	8
Malmöhus län i övr.	—	491	6	497	13½	89	73	586	21	14	3	38
Hallands län	—	172	28	200	4½	51	44	251	14	10	1	25
Göteborgs stad	—	741	42½	783	—	—	—	783	42	1	6	49
Göteb. o. Bohus län i övr.	—	215	1	216	—	64	53	280	16	19	2	37
Älvsborgs län	—	418	1	419	31	87	70	506	33	25	1	59
Skaraborgs	9	242	2	253	13½	74	60	327	22	20	—	42
Värmlands	—	333	—	333	6	96	83	429	29	26	1	56
Örebro	—	333	1	334	3	65	64	399	18	14	2	34
Västmanlands	—	280	—	280	7½	58	55	338	17	14	1	32
Kopparbergs	—	326	—	326	21½	83	72	409	20	33	1	54
Gävle stad	}	353	—	353	17	97	94	450	{	6	1	—
Gävleborgs län i övrigt.												
Västernorrlands län	11	322	24	357	3	102	100	459	21	34	—	55
Jämtlands	8	150	—	158	—	60	59	218	9	37	—	46
Västerbottens	—	272	—	272	13½	66	60	338	18	42	—	60
Norrbottnens	118	215	—	333	6	97	83	430	36	35	—	71
Summa	1 093	8 620	460	10 173	244	1 743	1 541	11 916	623	530	41	1 194
Därav vakanta utan vikarie <i>Vacant</i>	6	231	7	244	—	159	—	403	15	32	—	47

¹ Tabellen upptager icke av sjuksköterskor uppehållna tjänster inom sinnessjukvården och — med undantag av distriktsvården — ej heller sjukskötersketjänster i sådan öppen sjukvård, som icke är ansluten till anstalt. Se i övrigt noterna 2 och 4.

² Omfattar icke samtliga enskilda sjukhem (se not 4), ej heller kronikeranstalter lydande under socialvårdsmyndighet. Detta bör observeras vid jämförelse med personaltablån i kap. 3.22. — Inkluderar husmoderstjänster.

³ *Public health nurses (rural districts)* 51 av dessa tjänster är kombinerade med distriktsbarnmorsketjänster.

⁴ Avser huvudsakligen tjänster hos huvudmän av kategori F (föreningar etc. — se kodförteckningen i början av boken) och de största enskilda sjukhemmen (Betaniasystrarnas sjukhem, Ersta sjukhus, Röda Korsets sjukhem, Sophiahemmet, Samariterhemmet, Tranås kuranstalts privatvård, Sjukhemmet Solhöjden och Carländerska sjukhemmet).

⁵ Inkl. 24 tjänster besatta med kompetent vikarie, 43 tjänster besatta med vikarie utan formell kompetens ej medräknade.

⁶ Heltidstjänster.

⁷ Hela antalet vakanser var 44.

Tab. 4. Den förebyggande mödra- och barnvården år 1958

Län, städer Counties, county boroughs		Antal hälsovårdsorgan Organs								Barnaföderskor Mothers					
		Mödravårdscentraller, typ I Type I Maternal Welfare Centres	Barnavårdscentraller, typ I Type I Child Welfare Centres	Mödravårdscentraller, typ II	Barnavårdscentraller, typ II	Mödra- och barnavårdscentraller, typ II	Barnavårdsstationer Child welfare stations	Mödra- och barnavårdsstationer	Mödra- och barnavårdsfällaler Mat. and child welfare branches	Hela antalet ¹ Total number of mothers	Övervakade Supervised		Medeltal besök per barnaföderska ² Visits per mother		
											Antal Number	%	hos läkaren	hos barnmorskan	hembesök av barnmorskan
1	Stockholms stad	12	63	—	1	—	1	—	—	10 945	8 294	76	4,2	3,5	0,5
2	Stockholms län	5	9	2	3	—	5	27	63	6 833	5 040	74	2,9	4,2	1,5
3	Uppsala	2	4	1	—	—	1	9	8	2 642	2 340	89	3,1	4,5	0,9
4	Södermanlands	1	6	4	2	—	4	11	31	3 196	2 823	88	2,0	4,8	0,7
5	Norrköpings stad	3	3	—	—	—	—	—	—	1 229	1 221	99	3,8	3,5	0,3
6	Östergötl. län i övr. . .	2	2	1	—	—	3	19	29	3 841	3 248	85	3,0	4,5	1,4
7	Jönköpings län	1	5	7	5	—	3	15	39	3 980	3 459	87	2,8	4,1	1,0
8	Kronobergs	1	1	—	—	—	—	20	26	2 005	1 886	94	2,8	3,9	1,6
9	Kalmar läns norra . . .	1	1	1	—	—	3	11	15	3 140	1 117	94	2,9	3,9	1,4
10	Kalmar läns södra . . .	1	—	2	2	1	5	10	15		1 827		2,9	4,4	0,7
11	Gotlands län	—	1	1	—	—	—	7	4	878	677	77	1,9	2,4	1,6
12	Blekinge	1	2	—	—	—	1	15	16	1 898	1 592	84	2,1	5,0	0,9
13	Kristianstads	2	2	1	1	1	4	22	19	3 366	2 707	80	2,3	6,7	0,9
14	Malmö stad	1	6	—	—	—	—	—	—	3 218	1 661	52	3,2	—	—
15	Hälsingborgs stad . . .	1	5	—	—	—	—	—	—	997	544	55	4,5	6,5	0,6
16	Malmöhus län i övr. . .	1	2	2	—	4	6	17	27	4 302	3 130	73	2,6	5,4	0,9
17	Hallands län	1	1	2	1	—	4	12	22	2 353	1 711	73	2,8	3,3	0,7
18	Göteborgs stad	6	27	—	—	—	—	—	—	6 114	4 615	75	3,5	3,9	0,8
19	Göteb. o. Boh. län i övr.	2	2	1	1	—	2	23	47	3 014	2 690	89	2,8	6,0	1,4
20	Älvsborgs län	2	5	5	4	—	1	33	58	5 087	3 827	75	2,5	3,7	0,8
21	Skaraborgs	3	2	—	—	—	1	26	16	3 541	2 134	60	2,3	4,4	1,0
22	Värmlands	1	1	3	1	1	5	30	46	3 925	3 104	79	2,6	3,6	1,5
23	Örebro	1	1	5	5	1	7	15	23	3 338	2 922	88	2,8	5,6	1,0
24	Västmanlands	1	3	3	2	1	8	13	16	3 604	2 742	76	2,6	4,3	0,9
25	Kopparbergs	1	1	2	2	3	—	23	29	4 096	3 755	92	2,5	5,0	1,2
26	Gävle stad	1	2	—	—	—	—	—	3	770	963	96	2,8	2,7	0,8
27	Gävleborgs län i övr. .	2	1	3	3	—	5	23	22	3 214	2 861		2,3	5,2	1,5
28	Västernorrlands län . .	2	2	2	2	1	3	30	31	4 009	3 310	83	2,6	3,8	1,9
29	Jämtlands	1	1	—	—	—	—	22	60	1 974	1 869	95	2,6	3,4	1,8
30	Västerbottens	2	2	—	—	—	—	36	130	3 784	3 528	93	2,6	2,2	0,6
31	Norrbottens	2	4	4	—	1	2	30	129	4 641	4 385	94	2,5	2,6	1,3
32	Summa Total	63	167	52	35	15	74	499	724	105 934	85 982	81	2,8	4,1	1,0

¹ Dessutom mottagningar på tjänsteresor till avlägset belägna platser.² Talen har beräknats på uppgifter om antalet

födda (levande födda plus dödfödda) och är således endast approximativa. 1 000 födda har antagits motsvara 988 barnaföderskor.

Maternity and child welfare

Spädbarn Infants						Småbarn Little children						Utgifter för driften, kr Running cost			
Antal levande födda ⁴ Number of live born	därav övervakade supervised		Medeltal besök per spädbarn Visits per infant			Antal över- vakade ett- åringar Number super- vised one year old children	Medeltal besök per ettåring Visits per one year old child			Antal över- vakade 2—7- åringar Number super- vised 2—7 years	Medeltal besök per 2—7-åring Visits per 2—7 year old child				
	Antal Num- ber	%	hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan		hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan		hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan		
10 911	9 755	89	4,0	1,6	5,0	8 028	1,9	0,2	1,2	21 241	1,6	0,1	0,9	2 447 572	1
6 821	6 601	97	3,3	1,6	3,5	5 586	1,1	0,4	0,7	11 725	0,8	0,4	0,5	707 112	2
2 634	2 562	97	4,2	0,8	5,2	2 288	1,9	0,3	1,9	4 542	1,0	0,1	1,0	389 400	3
3 180	3 126	98	4,1	0,9	4,1	2 925	1,4	0,3	1,3	5 161	0,8	0,4	0,8	376 707	4
1 228	1 220	99	3,8	—	6,9	1 173	1,8	—	0,6	2 149	0,8	—	0,4	231 047	5
3 820	3 809	100	3,5	0,4	4,2	2 940	1,3	0,3	1,3	6 538	0,7	0,2	1,0	454 096	6
3 959	3 854	97	3,5	0,6	3,6	3 615	1,4	0,2	0,9	7 801	0,9	0,2	0,6	489 729	7
1 997	1 966	98	3,4	0,4	4,8	1 614	1,2	0,1	1,2	1 866	0,7	—	0,6	266 287	8
} 3 131	1 233	} 98	3,5	0,5	6,1	1 212	1,4	0,2	1,6	4 068	0,9	0,1	1,0	170 368	9
	1 828		13,3	0,8	5,6	1 607	1,2	0,2	1,2	2 401	0,8	0,1	0,6	222 161	10
879	866	99	3,6	0,5	4,6	692	0,9	—	0,8	1 478	0,5	0,1	0,5	105 703	11
1 893	1 770	94	3,6	1,3	4,5	1 629	1,1	0,4	1,5	3 918	0,7	0,3	0,7	159 740	12
3 362	3 259	97	3,0	0,6	4,1	2 924	1,4	0,2	1,5	9 188	0,7	0,1	0,8	273 637	13
3 199	3 181	99	5,3	2,7	4,5	2 798	1,2	1,5	0,2	12 048	0,8	1,0	0,1	562 850	14
997	867	87	5,7	6,0	5,0	788	2,4	2,9	2,0	3 251	1,1	2,5	0,7	221 904	15
4 288	3 796	89	2,8	1,4	3,8	3 145	1,2	0,6	1,2	6 492	0,8	0,5	0,6	456 085	16
2 350	2 299	98	3,5	0,4	4,5	1 989	1,0	0,2	1,2	5 219	0,5	0,2	1,0	218 556	17
6 146	5 835	95	3,0	1,5	5,5	5 167	0,9	0,3	1,2	11 185	0,6	0,1	0,8	900 927	18
2 989	2 958	99	3,2	1,6	5,1	2 971	1,1	0,5	1,6	6 037	0,6	0,3	0,9	289 646	19
5 066	4 974	98	3,6	0,8	4,0	4 664	1,6	0,3	1,5	8 592	0,7	0,3	0,8	519 185	20
3 534	3 359	95	2,1	0,7	5,0	2 947	0,9	0,1	1,3	4 025	0,7	0,1	0,9	216 634	21
3 909	3 822	98	3,4	0,6	4,5	3 534	1,7	0,2	1,6	3 937	0,9	0,2	0,8	425 822	22
3 325	3 296	99	3,8	0,6	4,7	3 268	1,2	0,1	1,0	5 254	0,9	0,1	0,5	555 163	23
3 582	3 566	99	3,9	1,2	4,2	3 434	1,6	0,5	1,4	6 219	0,9	0,4	0,7	421 192	24
4 090	3 718	91	2,7	0,8	3,4	3 042	1,8	0,2	1,1	2 813	0,9	0,2	0,8	448 525	25
765	762	100	4,8	0,9	4,3	496	2,0	0,4	1,0	886	1,5	0,3	0,6	135 928	26
3 200	3 123	98	3,3	0,7	4,4	3 177	1,3	0,2	1,3	5 092	0,7	0,1	0,6	340 260	27
3 976	3 847	97	2,7	0,6	5,1	3 888	1,0	0,2	1,7	12 535	0,5	0,2	0,8	522 949	28
1 950	1 939	99	3,2	0,2	4,9	2 009	1,6	0,1	2,1	6 143	0,9	0,1	1,2	270 270	29
3 770	3 630	96	2,7	—	4,2	3 738	1,0	—	2,0	4 977	0,8	—	1,4	335 093	30
4 616	4 560	99	2,6	0,4	5,6	4 493	1,2	0,2	2,0	13 803	0,7	0,2	1,4	769 740	31
105 567	101 381	96	3,5	1,0	4,7	91 781	1,4	0,4	1,3	200 584	0,8	0,3	0,8	13 904 288	32

* Inkluderar i kolumnerna »besök hos läkaren» och »besök hos barnmorskan» även kvinnor, som erhållit eftervård.

* Preliminär uppgift (jfr not 7 till tab. 20).

Tab. 5. Verksamheten vid centralsdispensärer år 1958 enligt uppgifter från Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos

Central dispensaries of TB

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal cen- tralsdispen- särer <i>No. of dis- pensaries</i>	Undersökta nyttillkomna personer <i>New cases examined</i>	Röntgen- undersök- ningar <i>No. of X-ray examinations</i>	Calmette- vaccina- tioner <i>No. of BCG vaccinations</i>	TB-under- sökningar ¹ <i>TB-tests</i>
Stockholms stad	1	9 142	82 388	1 106	8 595
Stockholms län	4	2 909	14 703	36	1 281
Uppsala län	1	3 775	18 913	207	592
Södermanlands län	2	3 430	8 953	16	292
Norrköpings stad	1	2 805	7 568	86	206
Östergötlands län i övrigt	2	3 717	9 259	1	905
Jönköpings län	3	5 965	16 413	290	1 087
Kronobergs län	2	2 293	8 594	1 903	513
Kalmar län (norra o. södra)	3	3 795	9 446	2 260	421
Gotlands län	1	2 616	25 756	23	62
Blekinge län	2	2 436	7 985	22	765
Kristianstads län	2	4 688	9 280	183	452
Malmö stad	1	8 799	43 199	1 376	1 014
Hälsingborgs stad	1	3 172	5 780	210	56
Malmöhus län i övrigt	1	4 945	43 036	2 687	500
Hallands län	2	2 390	9 180	252	111
Göteborgs stad	1	19 135	58 856	4 345	2 420
Göteborgs o. Bohus län i övr.	3	9 201	13 897	913	362
Älvsborgs län	4	10 247	22 495	3 728	843
Skaraborgs län	1	2 502	4 407	—	102
Värmlands län	3	6 238	15 717	26	464
Örebro län	2	4 833	10 117	15	215
Västmanlands län	1	1 247	6 974	—	279
Kopparbergs län	2	5 850	9 939	367	549
Gävle stad	1	1 278	4 420	167	96
Gävleborgs län i övrigt	2	2 827	6 472	7	1 752
Västernorrlands län	3	4 833	18 673	1 057	1 198
Jämtlands län	1	2 422	6 365	—	155
Västerbottens län	4	7 392	21 538	157	1 122
Norrbottens län	5	7 804	41 855	1	876
Summa Total 1958	62	152 686	562 178	21 441	27 285
1957	62	151 419	588 352	19 449	26 608
1956	62	154 479	577 163	..	..
1955	62	152 737	573 319	..	..
1954	62	149 530	546 155	..	..
1953	61	140 904	581 150	..	..
1952	61	142 252	504 169	..	..
1951	59	150 258	567 569	..	..
1950	58	136 067	503 865	..	..
1949	54	134 562	473 887	..	..

¹ Avser provtagningar rörande förekomsten av tuberkulosbaciller.

Anm. Antalet distriktsdispensärer var c:a 645 år 1958.

Tab. 6. Antal apotek m. m. och dessas försäljningsbelopp år 1958

Pharmacies

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal apotek <i>No. of pharmacies</i>			Läke- medels- förråd <i>Medi- cine supply</i>	Apotekens försäljning, kr <i>Total sale</i>	Antal in- vånare per apotek ¹ <i>Inh. per pharmacy</i>	Läkemedels- förbruk- ning per invånare, kr <i>Sale per inh.</i>
	Själv- ständiga <i>inde- pendent</i>	Filial- apotek <i>branch</i>	Sjuk- husapo- tek at <i>hospital</i>				
Stockholms stad	48	14	6	6	58 663 347	12 982	} 59,0
Stockholms län	19	7	—	50	14 331 714	16 638	
Uppsala "	7	5	1	14	9 440 357	13 821	} 56,9
Södermanlands "	13	6	1	7	10 480 935	11 785	
Norrköpings stad	5	1	—	} 15	5 648 588	15 004	} 47,4
Östergötlands län i övr.	14	7	—		11 371 770	12 800	
Jönköpings län	14	4	—	19	12 509 073	15 726	} 44,2
Kronobergs "	9	4	—	17	6 094 362	12 237	
Kalmar "	15	2	—	19	10 435 816	13 942	} 44,0
Gotlands "	3	1	—	15	2 150 938	13 925	
Blekinge "	7	1	—	6	6 107 680	18 105	} 42,2
Kristianstads "	16	6	1	9	9 598 464	11 704	
Malmö stad	10	1	1	} 24	12 870 493	20 155	} 52,7
Hälsingborgs stad	3	2	—		5 062 960	15 134	
Malmöhus län i övrigt	20	—	1	} 2	14 576 896	16 000	} 45,1
Hallands län	9	—	—		7 609 589	18 730	
Göteborgs stad	17	6	1	} 43	24 540 768	17 290	} 52,3
Göteborgs o. Bohus län i övr.	12	3	—		7 593 172	14 442	
Älvsborgs län	18	6	—	26	15 870 735	15 535	} 42,6
Skaraborgs "	14	3	—	11	10 358 951	14 663	
Värmlands "	15	6	—	36	13 181 446	13 859	} 45,3
Örebro "	16	5	—	7	11 636 080	12 449	
Västmanlands "	14	4	—	13	9 779 533	12 661	} 51,7
Kopparbergs "	22	1	—	52	12 132 746	12 407	
Gävle stad	4	—	1	} 36	3 534 879	13 284	} 41,1
Gävleborgs län i övr.	13	6	—		8 563 385	12 678	
Västernorrlands län	15	4	—	40	12 127 907	15 213	} 42,0
Jämtlands "	10	4	1	48	7 045 487	10 144	
Västerbottens "	16	6	1	73	9 769 870	10 927	} 40,6
Norrbottens "	17	2	—	85	10 404 109	13 668	
Hela riket 1958 <i>Total</i>	415	117	15	673	353 492 050	13 978	47,5
» » 1957	415	106	15	657	323 392 900	14 190	43,7
» » 1956	413	101	15	628	279 353 028	14 282	38,1
» » 1955	414	93	15	572	243 187 046	14 379	33,4
» » 1954	414	87	14	533	215 896 106	14 440	29,8
» » 1953	414	80	13	518	203 945 508	14 559	28,4
» » 1952	414	78	13	514	192 077 557	14 534	26,9
» » 1951	414	73	13	510	167 602 161	14 577	23,6
» » 1950	414	67	13	511	149 192 366	14 651	21,2
» » 1949	414	61	13	507	142 860 500	14 708	20,4

¹ Sjukhusapotek ej medräknade.

Tab. 7. Folktandvård. Verksamhet m. m. år 1958

Public dental care. Activity etc.

Huvudman (lands- ting, städer utom landsting) <i>Responsible authority (counties, county boroughs)</i>	Antal tandpoli- kliniker den 1/1 1959 <i>Dental clinics</i>			Antal tandläk. den 1/1 1959 vid No. of dental surgeons			Antal vid distriktstend- poliklinikerna behandlade Number of patients treated at district dental clinics				Arbetsstimmar av tandläkare i tand- vård (i distr.) <i>Hours worked at district policlinics</i>	
	central central	dis- trikts dis- trict	för tand- regle- ring for ortho- don- tics	central- tand- poli- klini- kerna ¹ central	dis- trikts- tand- poli- klini- kerna ¹ dis- trict	pol. för tand- regle- ring for ortho- don- tics	barn children		vuxna adults		hela antalet total	därav i org. barn- tandv. thereof org. child dental care
							full- stän- digt compl. treat- ment	parti- tiellt partial treat- ment	full- stän- digt compl. treat- ment	parti- tiellt partial treat- ment		
Stockholms stad ...	3	79	3	37	145	15	71 427	2 145	3 637	4 265	199 366	171 858
Stockholms län	—	33	1	—	98	1	44 896	2 370	12 235	18 072	165 073	97 110
Uppsala	1	15	1	3	33	1	21 808	606	4 136	5 113	56 800	38 355
Södermanlands	1	15	1	3	50	1	27 047	2 244	10 173	11 714	86 243	50 305
Norrköpings stad ...	—	5	—	—	16	—	9 784	997	778	1 993	22 378	17 853
Östergöt. län i övr.	1	21	1	2	42	1	26 435	1 334	6 403	9 322	70 505	46 817
Jönköpings län	1	28	1	2	57	1	26 255	3 645	8 324	10 783	105 142	61 871
Kronobergs	1	14	—	1	12	—	5 842	377	2 704	2 737	23 905	13 889
Kalmar läns norra	—	15	—	—	22	—	12 786	978	6 210	2 981	49 925	22 958
» södra	1	18	1	2	30	1	16 150	1 998	3 989	8 326	51 348	33 379
Gotlands län	—	8	—	—	11	—	4 451	864	1 696	4 676	21 640	11 300
Blekinge	—	16	—	—	31	1	13 506	1 412	3 812	7 877	61 519	35 078
Kristianstads	1	32	1	2	52	1	24 363	2 253	8 239	7 032	92 443	55 112
Malmö stad	—	18	—	—	48	—	24 946	4 077	1 575	3 897	72 529	57 126
Hälsingborgs stad	—	4	—	—	17	—	8 225	1 229	757	2 971	30 888	20 606
Malmöhus län i övr.	1	32	1	3	71	1	25 782	2 969	8 993	11 507	115 304	69 523
Hallands län	1	17	1	1	38	1	19 135	1 997	4 432	7 723	68 727	43 985
Göteborgs stad	1	26	1	5	99	5	36 562	2 564	7 963	11 518	138 779	76 382
Göteborg, o. Bohus län i övr.	1	24	—	2	37	—	14 587	2 696	5 503	7 390	63 461	39 595
Älvsborgs län	1	37	2	2	68	2	28 983	3 021	11 898	10 269	117 863	68 785
Skaraborgs	1	11	—	1	28	—	14 414	450	2 921	6 495	49 812	23 454
Värmlands	—	24	1	—	65	1	19 948	3 755	8 699	15 043	97 125	56 660
Örebro	—	11	1	—	25	1	12 627	1 142	996	1 830	40 862	35 598
Västmanlands	1	17	1	2	39	1	19 652	2 098	6 339	7 492	61 962	37 899
Kopparbergs	1	28	1	2	51	2	30 303	1 468	12 855	10 581	87 470	52 230
Gävle stad	—	3	—	—	8	—	5 515	221	1 658	1 834	12 813	7 608
Gävleborgs län i övr.	—	25	1	—	52	1	29 710	2 833	14 251	15 172	92 057	52 671
Västernorrlands län	—	26	—	—	51	—	25 923	1 237	8 601	9 583	83 143	49 317
Jämtlands	—	23	—	—	30	—	12 496	2 267	3 613	7 041	50 087	30 267
Västerbottens	1	23	—	1	33	—	19 805	1 916	7 720	15 048	50 996	30 361
Norrbottnens	1	35	1	2	64	1	32 048	4 038	11 224	22 112	113 393	65 647
Summa Total	20	688	21	73	1 423	39	685 411	61 201	192 334	262 397	2 353 558	1 473 599
därav landsting Counties	16	548	17	31	1 090	19	528 952	49 968	175 966	235 919	1 876 805	1 122 166
städer utom lands- ting County boroughs	4	135	4	42	333	20	156 459	11 233	16 368	26 478	476 753	351 433
Summa Total 1957	20	649	13	67	1 397	32	658 858	64 346	183 742	273 556	2 254 897	1 430 331
» » 1956	20	630	..	38	1 409	..	633 146	69 761	178 424	257 747	2 168 871	1 365 364
» » 1955	19	596	..	33	1 342	..	608 920	60 487	166 850	235 642	2 056 021	1 296 398
» » 1954	16	498	..	29	1 068	..	506 506	59 871	150 591	236 522	1 739 407	1 043 620
» » 1953	16	461	..	30	971	..	436 732	63 151	130 596	231 592	1 591 635	953 984

¹ Lasarettstendläkare, bitr. lasarettstendläkare och assistenttandläkare.² Avser tandläkare vid Södersjukhusets och Eastmaninstitutets centraltandpolikliniker.³ Dessutom har i organiserad barntandvård vid Eastmaninstitutets centraltandpoliklinik 5 945 barn (0—15

år) erhållit fullständig behandling och 8 053 barn partiell behandling samt vid tandläkarhögskolan i Stockholm 658 barn fullständig behandling och 55 barn partiell behandling.

⁴ Dessutom fanns 37 annextandpolikliniker.

Tab. 8. Folk tandvårdens utgifter och inkomster för driften år 1958
Distrikts- och centraltandpolikliniker

Public dental care, running cost and receipts

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Responsible authority</i> <i>(counties, county boroughs)</i>	Utgifter för driften, 1 000-tal kr <i>Running cost, 1 000 kr</i>			Inkomster att täcka vidstående driftutgifter, 1 000-tal kr <i>Receipts to cover running cost, 1 000 kr</i>				
	Avlö- ningar <i>Salaries</i>	Övrigt utom för lokaler, städning, värme, lyse <i>Other expenses except for premises</i>	Summa <i>Total</i>	Stats- bidrag till driften <i>Subsi- dies from the State</i>	Årsav- gifter av kom- muner <i>Receipts for child- ren from local au- thorities</i>	Behand- lings- avgifter <i>Fees</i>	Vissa övriga in- komster <i>Other sources</i>	Huvud- mannens (lands- tingets, stadens) kostnad <i>Respon- sible authority</i>
Stockholms stad	9 833	1 297	11 130	656	4	580	40	9 850
Stockholms län	4 588	729	5 317	717	198	1 842	202	2 358
Uppsala »	1 732	389	2 121	349	106	572	77	1 017
Södermanlands »	2 552	558	3 110	432	133	1 182	—	1 363
Norrköpings stad	618	146	764	78	—	153	—	533
Östergötlands län i övrigt	2 178	430	2 608	421	133	971	61	1 022
Jönköpings »	2 882	1 266	4 148	418	128	1 179	—	2 423
Kronobergs »	709	199	908	92	34	377	—	405
Kalmar läns norra	1 061	274	1 335	204	48	595	17	471
» » södra	1 480	310	1 790	238	80	663	62	747
Gotlands län	570	110	680	70	24	244	39	303
Blekinge »	1 635	368	2 003	214	71	758	—	960
Kristianstads »	2 373	412	2 785	383	131	1 128	—	1 143
Malmö stad	2 127	437	2 564	200	—	266	—	2 098
Hälsingborgs »	861	94	955	66	—	195	—	694
Malmöhus län i övrigt	3 320	501	3 821	404	240	1 462	4	1 711
Hallands län	1 913	398	2 311	305	88	684	—	1 234
Göteborgs stad	4 939	1 082	6 021	292	—	1 364	—	4 365
Göteborgs o. Bohus län i övr.	1 839	320	2 159	233	85	892	—	949
Älvsborgs län	3 325	702	4 027	462	136	1 621	—	1 808
Skaraborgs »	1 168	278	1 446	230	71	590	—	555
Värmlands »	2 899	846	3 745	309	107	1 559	—	1 770
Örebro »	979	221	1 200	196	74	160	21	749
Västmanlands »	1 823	710	2 533	311	105	919	—	1 198
Kopparbergs »	2 752	660	3 412	482	159	1 513	—	1 258
Gävle stad	381	194	575	44	—	168	—	363
Gävleborgs län i övrigt	2 829	619	3 448	518	167	1 689	1	1 073
Västernorrlands län	2 427	849	3 276	411	—	1 361	—	1 504
Jämtlands »	1 447	354	1 801	198	73	765	—	765
Västerbottens »	1 738	398	2 136	368	213	1 042	101	412
Norrbottnens »	3 548	773	4 321	512	160	1 603	6	2 040
Summa Total	72 526	15 924	88 450	9 813	2 768	28 097	631	47 141
därav landsting Counties ...	53 767	12 674	66 441	8 477	2 764	25 371	591	29 238
städer utom landsting County boroughs ...	18 759	3 250	22 009	1 336	4	2 726	40	17 903
Summa Total 1957	66 121	15 760	81 881	9 727	2 394	24 454	518	44 788
» » 1956	60 363	13 667	74 030	8 987	2 355	23 459	445	38 784
» » 1955	54 318	11 393	65 711	8 736	2 300	21 304	437	32 934

Tab. 9. Översikt av vårdplatserna på kroppssjukhusen den ³¹/₁₂ 1958

Sjukhus och sjukvårdsområden <i>Type of hospital. Responsible authorities (counties, county boroughs)</i>	Platser på all- männa sjuk- avd. <i>At non- spe- cial- ized dep:ts</i>	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller specialanstal- <i>Beds at special departments or special hospitals for</i>							
		medi- cin <i>medi- cine</i>	medi- cinsk barn- sjuk- vård <i>pedia- trics</i>	thor- axme- dielin <i>thora- cic me- dicine</i>	reuma- tologi <i>rheu- mato- logy</i>	hud- o. köns- sjuk- domar <i>der- mato- vene- reology</i>	neuro- logi <i>neuro- logy</i>	tbc-sjukd. <i>TB</i>	
								lung- tbc <i>lung</i>	led-, ben- o. körtel- tbc <i>joint-, bone-etc.</i>
1 Lasarett General hospitals (tab. 10 o. 11 A)	2 472	8 507	1 900	148	488	650	240	444	62
2 Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hosp. type establishments</i> (tab. 11 B)	205	—	349	—	700	—	—	—	537
3 Sjukstugor Cottage hospitals . (tab. 11 C)	1 578	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Enskilda sjukh. Private hosp. (tab. 11 D)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Epidemivårdanst. Epid. hosp. (tab. 11 E)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Anst. f. lungtbc TB hospitals . (tab. 11 F)	—	—	—	—	—	—	—	6 063	—
7 Fristående förlösningssanst. ³ (tab. 11 G)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronikeranstalter ⁴ (tab. 11 H):									
8 landstings o. städers utom landsting ⁴	15	—	—	—	—	—	—	16	—
9 primärkommuners ⁴	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11 Summa vårdplatser Total	4 268	8 507	2 249	148	1 188	650	240	6 523	599
Per 10000 invånare Per 10000 inhabitants									
12 Riksplatser ⁵ i Stockholms stad o. län ...	—	2,1	0,2	0,4	2,6	0,4	0,3	—	—
13 " på övriga orter.....	—	—	—	—	1,3	—	—	0,2	0,9
14 Stockholms stad	—	16,5	4,1	0,7	—	3,0	1,6	8,8	0,8
15 Stockholms län	1,6	8,2	1,5	0,9	—	1,1	0,2	5,6	—
16 Uppsala "	3,8	10,1	4,2	—	—	1,5	—	9,0	—
17 Södermanlands "	6,7	13,2	5,3	—	—	—	—	4,7	—
18 Norrköpings stad	—	10,1	6,2	—	—	1,8	—	8,7	—
19 Östergötlands län i övrigt	9,2	8,7	2,2	—	—	0,9	—	5,8	—
20 Jönköpings län	11,9	9,0	1,9	—	—	—	0,0	4,9	—
21 Kronobergs "	8,8	6,7	1,7	—	—	—	0,1	6,2	—
22 Kalmar läns n:a	3,8	10,1	2,9	—	—	—	0,1	12,2	—
23 " " s:a	13,8	9,1	1,1	—	—	—	0,1	11,6	—
24 Gotlands län	—	11,5	3,6	—	—	—	—	12,0	—
25 Blekinge "	—	18,1	1,6	—	1,7	—	0,1	15,1	—
26 Kristianstads "	—	13,6	2,4	—	—	—	0,0	6,5	—
27 Malmö stad	—	8,4	5,9	—	—	3,3	—	9,2	—
28 Helsingborgs stad	—	19,7	6,3	—	—	—	0,1	5,0	—
29 Malmöhus län i övrigt	7,8	9,1	5,2	—	—	1,3	0,6	9,0	—
30 Hallands län	7,3	10,2	2,9	—	—	—	0,1	7,4	—
31 Göteborgs stad	—	9,6	4,2	—	—	2,4	0,8	8,9	—
32 Göteborgs och Bohus län i övrigt	8,0	10,0	2,6	—	—	0,1	0,1	7,6	—
33 Älvsborgs län	5,7	10,4	2,5	—	—	0,2	0,1	8,9	—
34 Skaraborgs "	4,8	11,1	1,5	—	—	—	—	5,8	—
35 Värmlands "	13,5	7,2	1,8	—	—	—	—	7,0	—
36 Örebro "	4,6	10,6	2,6	—	—	1,1	—	6,7	—
37 Västmanlands "	0,5	14,0	1,7	—	—	—	—	5,3	—
38 Kopparbergs "	13,0	9,5	1,7	—	—	—	—	10,3	—
39 Gävle stad	—	12,6	4,9	—	—	—	—	11,3	—
40 Gävleborgs län i övrigt	10,5	11,8	2,3	—	—	—	—	5,0	—
41 Västernorrlands län	4,3	11,2	2,5	—	—	—	—	14,8	—
42 Jämtlands "	6,8	8,7	3,0	—	—	—	—	12,9	—
43 Västerbottens "	15,3	11,2	2,4	—	—	—	—	14,1	—
44 Norrbottens "	16,0	12,2	3,0	—	—	—	—	15,0	—
45 Hela riket Sweden	5,7	11,5	3,0	0,2	1,6	0,9	0,3	8,8	0,8
46 därav landstingsområden (exkl. rikspl.)	7,3	10,4	2,5	0,1	0,0	0,3	0,1	8,5	—
47 städer utom landsting (exkl. rikspatser)	—	13,4	4,6	0,4	—	2,6	1,0	8,8	0,4

¹ I regel finnes för dessa avdelningar (anstalter) egna specialläkare. Undantag utgör vissa avdelningar för physicians. — ² Independent maternity homes etc. — ³ Homes for chronic sick. — ⁴ Ej lydande under socialvårdsområde. Available to all citizens on same terms. — ⁵ Inkl. pensionsstyrelsens avdelning i Vänersborg (120 vårdpl.),

Number of beds at hospitals for somatic diseases

ter för¹

allergologi allergology	geriatrik geriatrics	psykiatri psychiatry	barnpsykiatri child psychiatry	kirurgi surgery	barnkirurgi child surgery	ortopedi orthopedics	neurokirurgi neurosurgery	neurotraumatologi neurotraumatology	thoraxkirurgi thoracic surgery	plastikkirurgi plastic surgery	urologi urology	obstetrik o. (el.) gynekologi obstetrics, gynecology	ögon- sjuk- domar ophthal- mology	
												ob- stetr. platser obstet- rics	gynek. platser gynecology	
106	118	1 111	60	9 411	71	834	177	20	223	128	86	1 964	1 631	863
—	—	—	20	—	220	477	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	208	117	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
106	118	1 111	80	9 411	291	1 311	177	20	253	128	86	2 172	1 748	863
—	—	0,9	0,0	1,4	0,2	1,7	0,3	0,2	0,8	0,2	0,4	0,2	0,3	0,3
—	—	0,6	—	—	—	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—
0,8	1,5	1,0	0,2	12,3	1,4	1,5	0,6	—	0,2	0,3	—	5,9	3,7	0,8
—	—	—	0,3	10,6	0,7	—	0,2	—	0,1	—	—	2,5	2,2	0,6
—	—	—	—	9,3	—	1,9	—	—	2,4	2,1	—	5,7	4,5	1,2
—	—	3,1	—	13,4	—	—	—	—	—	—	—	1,7	2,0	1,2
—	—	4,3	—	13,2	—	3,1	—	—	—	—	—	6,0	1,9	1,1
—	—	1,2	—	8,2	—	1,9	—	—	—	—	—	3,3	2,3	1,1
—	—	—	0,3	10,2	—	1,1	0,2	—	0,1	—	—	1,7	1,2	1,1
—	—	—	—	8,7	—	0,6	0,3	—	0,1	—	—	1,9	1,8	0,9
—	—	—	—	10,5	—	—	0,2	—	0,2	—	—	3,2	3,5	1,1
—	—	—	—	9,5	—	0,7	0,3	—	0,3	—	—	1,6	3,2	1,4
—	—	—	—	20,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,6
—	—	—	—	16,6	—	0,7	0,3	—	0,3	—	—	1,9	2,5	1,3
—	—	0,9	—	16,3	—	1,6	0,3	—	0,2	—	—	2,9	1,7	1,2
—	—	3,5	—	9,6	—	6,1	0,2	—	1,1	—	—	4,3	2,6	1,4
—	—	—	—	20,4	—	3,3	0,3	—	0,3	—	—	5,2	5,3	—
—	—	—	—	9,8	—	4,1	0,5	—	0,5	—	1,1	2,7	2,3	1,5
—	—	1,7	—	12,6	—	—	0,2	—	0,1	—	—	1,7	2,7	1,2
1,1	—	2,2	—	16,1	3,1	—	0,7	—	0,5	0,7	—	5,2	3,5	1,1
—	—	—	—	12,6	0,1	—	—	—	0,3	—	—	1,6	1,9	1,3
—	—	1,5	0,3	11,3	0,1	2,4	—	—	0,3	—	—	2,3	2,2	1,2
—	—	—	—	14,0	—	—	—	—	—	—	—	2,2	2,3	1,0
—	—	0,9	—	8,5	—	—	—	—	—	—	—	2,2	1,0	0,8
—	—	1,2	0,5	10,8	—	1,8	—	—	—	—	—	1,5	1,9	1,1
—	—	3,0	—	15,4	—	2,6	—	—	—	—	—	2,6	1,3	1,1
—	—	—	—	12,1	—	—	—	—	—	—	—	1,1	1,0	1,1
—	—	—	—	16,8	—	—	—	—	—	—	—	5,3	3,0	2,4
—	—	—	—	14,2	—	—	—	—	—	—	—	1,1	0,6	1,3
—	—	—	—	18,8	—	—	—	—	—	—	—	2,9	1,8	1,5
—	—	—	—	11,1	—	—	—	—	—	—	—	1,5	2,3	1,1
—	—	—	—	11,3	—	—	—	—	—	0,6	—	2,4	2,4	1,0
—	—	1,2	0,5	13,5	—	2,3	—	—	—	—	—	0,8	2,0	1,5
0,1	0,2	1,5	0,1	12,7	0,4	1,8	0,2	0,0	0,3	0,2	0,1	2,9	2,4	1,2
—	—	0,6	0,1	12,1	0,1	1,0	0,1	—	0,1	0,1	0,1	2,2	2,0	1,1
0,6	0,7	1,8	0,1	13,4	1,4	1,9	0,5	—	0,3	0,3	—	5,4	3,5	1,0

reumatologi och psykiatri samt the-sjukstugor. Beds at general hospitals etc. with — as a rule — specialist myndighet. — ¹ Lydande under socialvårdsmyndighet. — ² Som ej genom avtal disponerats av särskilt sjukvårds-som icke har lasarettpsykiatri i egentlig mening.

Sjukhus och sjukvårdsområden <i>Type of hospital. Responsible authorities (counties, county boroughs)</i>	Platser på specialavd. <i>Beds at special depart.</i>			Platser på barn- börds- avd. utan egen special- läkare <i>Ma- ternity wards without spec.</i>	Plat- ser på andra lasa- retts- avd. <i>Other dept.s at gen. hosp.</i>	Plat- ser på kro- niker- avd. <i>For chro- nic sick</i>	Platser på en- skilda sjukhem (utom bb- platser) <i>Private hospitals (except ma- ternity wards)</i>	Plat- ser på epide- mi- avd. <i>Beds at epi- demic hospi- tals</i>	Summa vård- platser <i>Total</i>	
	öron-, näs- o. hals- sjuk- domar <i>oto-, rhino-, laryngo- logy</i>	rehabi- lite- rings- avd. <i>rehabi- litation</i>	radio- logi <i>radio- logy</i>							
Lasarett	1 414	17	518	925	378	1 375	—	506	36 845	1
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	2 508	2
Sjukstugor	—	—	—	342	—	593	—	—	2 511	3
Enskilda sjukhem	—	—	—	13	—	—	1 344	—	1 357	4
Epidemivårdanst.	—	—	—	—	32	49	—	3 220	3 301	5
Anst. f. lungtbc	—	—	—	—	—	317	—	—	6 410	6
Fristående förlossningsanst.	—	—	—	146	—	—	—	—	471	7
Kronikeranstalter ² :	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
landstings o. städers utom landsting ⁴	—	—	—	14	47	8 541	—	—	8 633	8
primärkommuners ⁵	—	—	—	—	—	3 161	—	—	3 161	9
enskilda	—	—	—	—	3	739	—	—	742	10
Summa vårdplatser	1 414	17	518	1 440	458	14 775	1 344	3 726	65 939	11
Per 10 000 invånare										
Riksplatser ⁶ i Stockholms stad o. län ...	0,4	—	0,9	—	—	—	—	—	14,2	12
" på övriga orter	—	—	—	—	—	—	—	—	3,4	13
Stockholms stad	1,8	—	0,7	—	0,2	36,4	8,1	6,5	119,4	14
Stockholms län	1,8	—	0,4	1,7	—	15,0	4,9	3,5	63,6	15
Uppsala	3,7	—	—	1,6	—	21,1	5,8	6,0	93,9	16
Södermanlands	2,1	—	0,5	2,9	—	12,0	—	6,9	75,7	17
Norrköpings stad	4,1	—	—	—	—	34,2	—	8,1	102,8	18
Östergötlands län i övrigt	1,8	—	—	1,5	1,1	19,8	—	5,0	74,0	19
Jönköpings län	1,0	—	0,3	2,3	0,1	17,8	3,8	3,7	73,1	20
Kronobergs	1,8	—	0,6	2,8	—	10,7	—	4,0	57,7	21
Kalmar läns na	1,0	—	0,9	1,9	1,7	21,0	—	4,7	79,0	22
" " sa	1,8	—	0,5	2,7	—	15,9	4,8	3,0	81,4	23
Gotlands län	2,3	—	—	4,7	—	28,6	—	9,7	94,8	24
Blekinge	1,8	—	0,6	2,3	—	17,7	—	5,1	87,7	25
Kristianstads	1,7	—	0,6	1,4	—	13,9	—	2,3	67,5	26
Malmö stad	2,2	—	1,2	—	—	28,3	1,6	11,8	100,7	27
Hälsingborgs stad	4,0	—	0,5	—	—	14,5	—	14,0	98,9	28
Malmöhus län i övrigt	2,2	—	0,7	2,0	0,4	20,6	0,6	4,2	86,2	29
Hallands län	1,7	—	1,2	2,7	—	22,6	—	4,0	80,3	30
Göteborgs stad	1,6	—	0,8	0,3	—	26,1	3,2	8,3	100,4	31
Göteborgs och Bohus län i övrigt	1,3	—	0,6	2,6	—	17,5	—	3,9	72,1	32
Älvsborgs län	1,7	0,4	0,6	2,1	1,5	16,5	—	3,1	75,3	33
Skaraborgs	2,0	—	0,7	1,6	1,0	17,1	—	3,6	68,7	34
Värmlands	1,2	—	1,0	3,0	—	17,4	—	4,3	69,8	35
Örebro	1,2	—	0,7	1,6	3,1	24,9	—	3,8	79,7	36
Västmanlands	1,3	—	0,3	2,3	—	10,4	—	2,4	64,2	37
Kopparbergs	2,0	—	—	2,8	—	14,9	0,5	4,0	74,0	38
Gävle stad	3,0	—	2,5	—	—	7,9	2,4	11,5	83,6	39
Gävleborgs län i övrigt	1,3	—	0,5	3,7	—	18,2	—	3,8	74,3	40
Västernorrlands län	2,2	—	—	1,7	1,8	14,4	—	6,3	84,2	41
Jämtlands	1,6	—	—	1,5	—	12,5	—	5,9	68,9	42
Västerbottens	3,1	—	0,6	4,1	7,0	9,1	—	4,5	89,1	43
Norrbottnens	1,3	—	0,2	5,8	—	20,2	—	1,2	96,7	44
Hela riket <i>Sweden</i>	1,9	0,0	0,7	1,9	0,6	19,9	1,8	5,0	88,7	45
därav landstingsområden (exkl. rikspl.) ..	1,8	0,0	0,5	2,5	0,8	16,8	0,9	4,1	76,2	46
städer utom landsting (exkl. riksplatser) ..	2,1	—	0,8	0,1	0,1	30,8	5,0	8,3	109,3	47

Tab. 10. Specifikation av lasarettens och barnsjukhusens vårdplatser den ³¹/₁₂ 1958

Anstalter <i>Establishments</i>	Huvudman		Platser på all- män sjuk- avd. <i>At non- spe- cial- ized dep:ts</i>	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller spe- <i>Beds at special departments or special hospitals for</i>						
	Kategori <i>Responsible authority</i>	Län/bokstav <i>County, c. borough</i>		medi- cin <i>medi- cine</i>	medi- cinsk barn- sjuk- vård <i>pedia- trics</i>	thorax- medi- cin <i>thor- acic medi- cine</i>	reuma- tologi <i>rheu- mato- logy</i>	hud- o. köns- sjuk- domar <i>der- mato- vene- reology</i>	neuro- logi <i>neuro- logy</i>	tbc- TB <i>lung- tbc lung</i>
1 A. Lasarett General hospitals			2 472	8 507	1 900	148	488	650	240	444
2 1. Undervisningslasarett University (teaching) hospitals			—	1 554	521	148	325	306	141	307
3 Karolinska sjukh., Stockholm*	S	—	—	(†) 314	(†) 127	† 148	† 73	(†) 165	—	—
4 Serafimerlasarettet, »	S	—	—	(†) 184	—	—	—	(†) 78	—	—
5 Akademiska sjukhuset, Uppsala*	G	—	—	168	79	—	—	25	—	121
6 Lunds lasarett	L	M	—	171	139	—	† 132	42	27	66
7 Allmänna sjukhuset, Malmö	U	(M)	—	187	131	—	—	74	—	120
8 Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg ..	U	(O)	—	380	17	—	—	—	36	—
9 Umeå lasarett	L	AC	—	150	28	—	† 120	—	—	—
10 2. Övriga delade lasarett i städer utom landsting (inkl. speciallasa- rett) Other specialized general hos- pitals in county boroughs			—	1 388	207	—	26	284	99	137
11 Sabbatsbergs sjukhus, Stockholm ..	U	A	—	214	—	—	—	—	—	—
12 S:t Görans » , »	U	A	—	279	—	—	—	103	—	137
13 S:t Eriks » , »	U	A	—	362	—	—	—	—	—	—
14 Södersjukhuset, » ..	U	A	—	293	98	—	—	66	99	—
15 Norrköpings lasarett	U	(E)	—	91	61	—	† 26	16	—	—
16 Hålsingborgs »	U	(M)	—	149	48	—	—	—	—	—
17 Holtermanska sjukh., Göteborg (spec.-las.)	U	(O)	—	—	—	—	—	99	—	—
18 3. Övriga delade lasarett i lands- tingsområden Other specialized ge- neral hospitals in county councils			—	5 565	1 172	—	137	60	—	—
19 Löwenströmska lasarettet, Upplands Väsby	L	B	—	53	—	—	—	—	—	—
20 Mörbys lasarett, Danderyd ..	L	B	—	93	—	—	—	—	—	—
21 Norrtälje »	L	B	—	53	—	—	—	—	—	—
22 Södertälje »	L	B	—	91	—	—	—	—	—	—
23 Eskilstuna »	L	D	—	115	65	—	—	—	—	—
24 Kullbergsska sjukhuset, Katrineholm	L	D	—	75	—	—	—	—	—	—
25 Nyköpings lasarett	L	D	—	106	54	—	—	—	—	—
26 Linköpings »	L	E	—	148	55	—	—	25	—	—
27 Vadstena »	L	E	—	85	—	—	—	—	—	—
28 Jönköpings »	L	F	—	117	54	—	—	—	—	—
29 Nässjö »	L	F	—	34	—	—	—	—	—	—
30 Värnamo »	L	F	—	105	—	—	—	—	—	—
31 Växjö »	L	G	—	107	27	—	—	—	—	—
32 Västerviks »	L	Hn	—	93	27	—	—	—	—	—
33 Kalmar »	L	Hs	—	133	16	—	—	—	—	—
34 Visby »	L	I	—	64	20	—	—	—	—	—
35 Karlshamns »	L	K	—	62	—	—	—	—	—	—
36 Karlskrona »	L	K	—	200	24	—	25	—	—	—
37 Hässleholms »	L	L	—	72	—	—	—	—	—	—

Noter, se nästa uppslag.

Anstalter	Huvudman		Platser på allmän sjuk-avd.	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller spe-						
	Kategori	Länsbokstav		medicin	medicinsk barnsjukvård	thorax-medicin	reumatologi	hud- o. köns-sjukdomar	neurologi	tbc- lung- tbc
38 Kristianstads lasarett	L	L	—	143	61	—	—	—	—	—
39 Simrishamns	L	L	—	64	—	—	—	—	—	—
40 Ängelholms	L	L	—	130	—	—	—	—	—	—
41 Landskrona	L	M	—	60	26	—	—	—	—	—
42 Halmstads	L	N	—	110	49	—	—	—	—	—
43 Varbergs	L	N	—	62	—	—	—	—	—	—
44 Mölndals	L	O	—	105	—	—	—	—	—	—
45 Uddevalla	L	O	—	112	50	—	—	—	—	—
46 Alingsås	L	P	—	104	—	—	—	—	—	—
47 Borås	L	P	—	163	56	—	—	6	—	—
48 Vänersborgs	L	P	—	108	33	—	—	—	—	—
49 Falköpings	L	R	—	95	41	—	—	—	—	—
50 Lidköpings	L	R	—	110	—	—	† 56	—	—	—
51 Mariestads	L	R	—	71	—	—	—	—	—	—
52 Karlstads	L	S	—	128	52	—	—	—	—	—
53 Kristinehamns	L	S	—	46	—	—	—	—	—	—
54 Säffle	L	S	—	47	—	—	—	—	—	—
55 Karlskoga	L	T	—	96	—	—	—	—	—	—
56 Lindesbergs	L	T	—	36	—	—	—	—	—	—
57 Örebro	L	T	—	146	67	—	—	29	—	—
58 Fagersta	L	U	—	60	—	—	—	—	—	—
59 Köpings	L	U	—	58	—	—	—	—	—	—
60 Sala	L	U	—	50	—	—	—	—	—	—
61 Västerås	L	U	—	151	39	—	—	—	—	—
62 Falu	L	W	—	150	49	—	—	—	—	—
63 Ludvika	L	W	—	60	—	—	—	—	—	—
64 Mora	L	W	—	60	—	—	—	—	—	—
65 Bollnäs	L	X	—	75	—	—	—	—	—	—
66 Hudiksvalls	L	X	—	76	30	—	—	—	—	—
67 Gävle	L	X	—	133	52	—	—	—	—	—
68 Sandvikens	L	X	—	66	—	—	—	—	—	—
69 Härnösands	L	Y	—	72	—	—	—	—	—	—
70 Sollefteå	L	Y	—	—	—	—	—	—	—	—
71 Sundsvalls	L	Y	—	152	50	—	—	—	—	—
72 Örnsköldsviks	L	Y	—	100	23	—	—	—	—	—
73 Östersunds	L	Z	—	124	43	—	—	—	—	—
74 Skellefteå	L	AC	—	120	30	—	—	—	—	—
75 Bodens (garnis.)	S	BD	—	105	48	—	† 56	—	—	—
76 Gällivare	L	BD	—	67	31	—	—	—	—	—
77 Luleå	L	BD	—	75	—	—	—	—	—	—
78 Piteå	L	BD	—	69	—	—	—	—	—	—
79 4. Odelade lasarett (se tab. 11 med tillhörande noter) <i>Non specialized general hospitals</i>			2 472	—	—	—	—	—	—	—
80 B. Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i>			—	—	349	—	—	—	—	—
81 Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Sthlm	F	A	—	—	68	—	—	—	—	—
82 Samariten, barnsjh., Stockholm	F	A	—	—	125	—	—	—	—	—
83 Göteborgs barnsjukhus	U	(O)	—	—	156	—	—	—	—	—

¹ I regel finnes för dessa avdelningar (anstalter) egna specialläkare. Undantag utgör vissa avdelningar för reumatologi och psykiatri. — ² För radiologifall avdelade platser på medicinska och kirurgiska kliniker medräknade. — ³ Avser den ³⁰/₁₀₀. — ⁴ Inkluderar

brännskadeavdelning på 18 platser. — ⁵ Uppdelningen på gynnekologiska och obstetriska platser är ungefärlig. — ⁶ Inkluderar pensionsstyrelsens avdelning med 24 vårdplatser. — ⁷ Avdelning på 153 vårdplatser för långvarigt sjuka, ej tagen i bruk under året och på 15

ciansatster för ¹

sjukd.	allergologi	geriatrik	psykiatri	barnpsykiatri	kirurgi	barnkirurgi	ortopedi	neurokirurgi	neurotraumatologi	thoraxkirurgi	plastikkirurgi	urologi	obstetrik o. (el.) gynekologi	
led-, ben- o. körteltbc													obstetr.-platser	gynek.-platser
—	—	—	22	—	141	—	31	—	—	—	—	—	55	40 38
—	—	—	—	—	96	—	—	—	—	—	—	—	—	— 39
—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	34	30 40
—	—	—	—	—	99	—	—	—	—	—	—	—	—	— 41
—	—	—	29	—	137	—	—	—	—	—	—	—	28	45 42
—	—	—	—	—	76	—	—	—	—	—	—	—	—	— 43
—	—	—	—	—	111	—	—	—	—	—	—	—	—	— 44
—	—	—	—	—	157	—	—	—	—	—	—	—	35	37 45
—	—	—	—	—	116	—	—	—	—	—	—	—	—	— 46
—	—	—	30	—	158	—	90	—	—	—	—	—	53	36 47
—	—	—	(†) ¹⁰ 148	11	130	—	—	—	—	—	—	—	29	43 48
—	—	—	—	—	124	—	—	—	—	—	—	—	28	29 49
—	—	—	—	—	143	—	—	—	—	—	—	—	29	30 50
—	—	—	—	—	84	—	—	—	—	—	—	—	—	— 51
—	—	—	27	—	147	—	—	—	—	—	—	—	65	29 52
—	—	—	—	—	65	—	—	—	—	—	—	—	—	— 53
—	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	— 54
—	—	—	—	—	104	—	—	—	—	—	—	—	—	— 55
—	—	—	—	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	— 56
—	—	—	32	14	136	—	46	—	—	—	—	—	40	50 57
—	—	—	—	—	72	—	—	—	—	—	—	—	—	— 58
—	—	—	—	—	77	—	—	—	—	—	—	—	—	— 59
—	—	—	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	— 60
—	—	—	68	—	132	—	60	—	—	—	—	—	60	30 61
—	—	—	—	—	169	—	—	—	—	—	—	—	30	29 62
—	—	—	—	—	88	—	—	—	—	—	—	—	—	— 63
—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—	—	— 64
—	—	—	—	—	88	—	—	—	—	—	—	—	—	— 65
—	—	—	—	—	86	—	—	—	—	—	—	—	—	— 66
—	—	—	—	—	177	—	—	—	—	—	—	—	55	31 67
—	—	—	—	—	79	—	—	—	—	—	—	—	—	— 68
—	—	—	—	—	88	—	—	—	—	—	—	—	—	— 69
—	—	—	—	—	106	—	—	—	—	—	—	—	—	— 70
—	—	—	—	—	208	—	—	—	—	—	—	—	57	33 71
—	—	—	—	—	140	—	—	—	—	—	—	—	28	20 72
—	—	—	—	—	158	—	—	—	—	—	—	—	22	32 73
—	—	—	—	—	118	—	—	—	—	—	—	—	35	27 74
—	—	—	32	12	120	—	60	—	—	—	—	—	20	51 75
—	—	—	—	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	— 76
—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—	—	— 77
—	—	—	—	—	86	—	—	—	—	—	—	—	—	— 78
—	—	—	—	—	¹³ 100	—	—	—	—	—	—	—	—	— 79
—	—	—	—	20	—	220	—	—	—	—	—	—	—	— 80
—	—	—	—	20	—	92	—	—	—	—	—	—	—	— 81
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 82
—	—	—	—	—	—	128	—	—	—	—	—	—	—	— 83

vårdplatser för tandläk.inst. — ⁸ Radiologiplatserna disponeras av medicinska kliniken. — ⁹ Tandklinik. — ¹⁰ Inkluderar pensionsstyrelsens avdelning för nervöst och reumatiskt sjuka med 120 vårdplatser. — ¹¹ Kronisk barnavdelning. — ¹² Inkluderar 6 vårdplatser på

barn-, 6 på ögon-, 10 på öron- och 27 på konvalescentavdelning utan egen specialläkare. — ¹³ Ekmanska sjukhuset. — ¹⁴ Kiruna lasarett. — † Riksplatser. — (†) Riksplatser ingår.

108 TAB. 10 (forts.). SPECIFIKATION AV LASARETTENS OCH BARNSJUKHUSENS VÅRDPLATSEER

Anstalter <i>Establishments</i>	Platser på specialavdelningar <i>Beds at special departments</i>				Platser på barn- börds- avd. utan egen special- läkare <i>Maternity wards without spec.</i>	Plat- ser på andra lasa- retts- avd. <i>Other dep'ts at gen. hosp.</i>	Plat- ser på kro- niker- avd. <i>For chro- nic sick</i>	Platser på epide- miavd. <i>Beds at epi- demic hospitals</i>	Summa vård- platser <i>Total</i>
	ögon- sjuk- domar <i>ophthal- mology</i>	öron-, näs- o. hals- sjuk- domar <i>oto-, rhino-, la- ryngo- logy</i>	rehabi- lite- ring <i>rehabi- lita- tion</i>	radio- logi ^a <i>radio- logy</i>					
1 A. Lasarett	863	1 414	17	518	925	376	1 375	506	36 845
2 1. Undervisningslasarett	253	385	—	384	—	179	—	—	8 652
3 Karolinska sjukhuset ^b	(†) 70	(†) 89	—	(†) 149	—	—	—	—	1 876
4 Serafimerlasarettet ^a	—	—	—	—	—	—	—	—	525
5 Akademiska sjukhuset ^b	30	76	—	—	—	—	—	—	1 055
6 Lunds lasarett	49	60	—	80	—	11	—	—	1 456
7 Allmänna sjukhuset	30	48	—	23	—	—	—	—	1 214
8 Sahlgrenska sjukhuset	49	68	—	118	—	—	—	—	1 754
9 Umeå lasarett	25	44	—	14	—	168	—	—	772
10 2. Övriga delade lasarett i stä- der utom landsting	61	197	—	28	—	10	242	85	5 063
11 Sabbatsbergs sjukhus	27	66	—	—	—	—	—	—	717
12 St Görans »	—	—	—	—	—	—	92	—	991
13 St Eriks »	—	—	—	—	—	—	—	—	611
14 Södersjukhuset	19	57	—	28	—	10	150	12	1 584
15 Norrköpings lasarett	15	44	—	—	—	—	—	73	601
16 Hälsingborgs »	—	30	—	—	—	—	—	—	460
17 Holtermanska sjukhuset	—	—	—	—	—	—	—	—	99
18 3. Övriga delade lasarett i lands- tingsområden	549	832	17	106	565	187	818	413	19 875
19 Löwenströmska lasarettet ...	—	—	—	—	14	—	56	—	179
20 Mörby lasarett	—	24	—	13	—	—	—	132	539
21 Norrtälje »	—	—	—	—	13	—	26	—	162
22 Södertälje »	—	20	—	—	25	—	54	—	329
23 Eskilstuna »	15	25	—	11	—	—	—	—	501
24 Kullbergska sjukhuset	—	—	—	—	19	—	—	—	169
25 Nyköpings lasarett	12	22	—	—	23	—	—	—	325
26 Linköpings »	24	50	—	—	—	30	88	—	722
27 Västena »	—	—	—	—	—	—	—	—	171
28 Jönköpings »	31	27	—	5	—	3	—	—	475
29 Nässjö »	—	—	—	—	11	—	48	—	145
30 Värnamo »	—	—	—	—	26	—	55	—	305
31 Växjö »	15	29	—	—	—	—	—	—	375
32 Västerviks »	10	—	—	3	—	—	—	—	290
33 Kalmar »	20	27	—	—	—	—	—	—	404
34 Visby »	9	13	—	—	19	—	—	—	241
35 Karlshamns »	—	—	—	—	17	—	—	—	165
36 Karlskrona »	19	26	—	—	—	—	53	74	629
37 Hässleholms »	—	—	—	—	16	—	—	—	182

[illegible]

Tab. 11. Anstalter för kroppssjukvård år 1958

Hospitals for somatic diseases

Tabellen avser att utgöra en fullständig förteckning över de svenska kroppssjukhus, som varit i verksamhet under redovisningsåret. Av texten kap. 1.1 framgår, hur gränsen för vad som uppfattats som sjukvårdsanstalt dragits. Av gränsdragningen följer bl. a., att en rad konvalescenthem (se härom kap. 3.22 under rubriken »Övriga anstalter») icke medräknats. Icke heller omfattar tabellen institut för blinda och döva eller avdelningar för akut sjuka vid ålderdomshem m. m. — Begreppet anstalt avser den förvaltningsekonomiska enheten. Ehuru huvudindelningsgrunden är vårdformen (lasarettsvård, förlösningssvård, tuberkulosvård o. s. v.), kommer härigenom en avdelning för t. ex. tuberkulosvård vid lasarett att

räknas som del av lasarettet, om räknenskaperna är gemensamma. Vid t. ex. kronikeranstalter förekommer av samma skäl avdelningar för lasarettsvård. I samtliga dessa och liknande fall har förhållandet anmärkts i not till vårdplatsantalet. Å andra sidan förekommer, att anstalter, som ligger i samma byggnadskomplex, har skild ekonomi och på den grund räknats som skilda anstalter, vilket icke framgår av tabellen.

Parentes kring summatal betyder, att talet är ofullständigt, enär uppgift för en eller flera anstalter saknas. — Tecken- och kodförteckning finnes på sidan IX i början av boken.

Anstaltens namn, adress (och huvudman) ¹	Län/bokstav County	Vårdplatser den 31/12 Beds		Antal intagna under året Admis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days	Anstaltens namn, adress (och huvudman) ¹	Län/bokstav County	Vårdplatser den 31/12 Beds		Antal intagna under året Admis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days
		Hela an- talet Total	Därav på bb.- avd. Ma- ternity					Hela an- talet Total	Därav på bb.- avd. Ma- ternity		
A. Lasarett General hospitals		36 845	2 889	784 198	10842008	(forts. A)					
1. Undervisningslasarett Universi- ty (teaching) hospitals		8 652	578	159 729	2 440 589	Sollefteå lasarett	Y	171	19	4 134	45 723
Karolinska sjh., Sthlm.(S)	—	* 1 876	* 87	* 28 601	* 472 089	Sundsvalls »	Y	714	57	16 236	212 559
Serafimerlas., Sthlm.(S)	—	* 525	* 7	* 7 293	* 137 159	Örnsköldsviks »	Y	391	* 28	9 211	125 298
Akademiska sjh., Uppsala(S)	C	* 1 055	95	* 21 482	* 317 383	Östersunds »	Z	417	22	11 831	142 250
Lunds lasarett(L)	M	* 1 456	* 72	24 562	417 815	Skellefteå »	AC	360	35	8 684	102 370
Allmänna sjh., Malmö(U)	(M)	* 1 214	* 95	24 150	370 133	Bodens » (garnissonssjh.)(S)	BD	590	20	12 947	162 464
Sahlgrenska sjh., Göteborg(U)	(O)	1 754	205	40 882	557 164	Gällivare »	BD	* 225	15	5 031	72 125
Umeå lasarett(L)	AC	772	24	12 759	168 846	Luleå »	BD	* 275	25	4 902	85 379
						Piteå »	BD	* 227	15	3 626	70 664
2. Övriga delade lasarett (inkl. speciallasarett ²) (huvudman L, där ej annat anges) Other spe- cialized general hospitals		24 938	1 951	550 624	7 419 884	3. Odelade lasarett (huvudman L, där ej annat anges) Non specia- lized general hospitals		3 255	360	73 845	981 535
Sabbatsbergs sjukhus, Sthlm.(U)	A	717	96	14 013	214 111	Östhammars lasarett	B	* 74	5	1 327	29 794
St. Eriks » , , ,(U)	A	* 611	30	10 700	190 251	Enköpings »	C	55	16	1 817	18 534
St. Görans » , , ,(U)	A	* 991	—	9 845	264 496	Flens »	D	93	13	2 203	26 277
Södersjukhuset, , , ,(U)	A	* 1 584	137	26 996	479 545	Finspångs »	E	79	9	2 330	26 276
Löwenströmska lasarettet, Upp- lands-Väsby(U)	B	* 179	14	3 103	44 752	Kisa »	E	* 147	12	1 857	28 858
Mörby lasarett, Danderyd ...	B	539	73	10 700	147 654	Söderköpings »	E	109	7	2 400	32 805
Norrtilje »(U)	B	* 162	13	2 821	48 252	Eksjö »	F	119	12	3 731	37 983
Södertälje »(U)	B	* 329	25	7 549	86 793	Ljunby »	G	108	15	2 893	28 767
Eskilstuna »(U)	D	501	* 37	10 919	141 944	Finspångs »	HS	96	9	2 215	29 946
Kullbergsska sjukh., Katrineholm	D	169	19	3 567	47 522	Oskarshamns »	HS	126	14	3 547	43 803
						Härby »	M	87	12	2 136	24 979
						Trelleborgs »	M	96	14	2 856	33 697
						Ystads »	M	104	13	2 993	32 453

Nyköpings lasarett.....	D	325	23	8 334	93 178	Falkenbergs lasarett.....	N	95	13	2 570	28 218
Linköpings »	E	* 722	50	15 069	228 796	Ekmanska sjh., Göteborg.....(U)	(O)	¹⁰ 100	—	2 164	32 983
Norrköpings »(U)	(E)	* 601	* 64	12 484	169 031	Kungälv's lasarett.....	O	62	7	1 918	20 259
Vadstena »	E	171	—	4 137	54 773	Lysekils »	O	* 126	12	1 977	40 362
Jönköpings »	F	475	48	12 889	145 707	Strömstads »	O	* 119	8	1 662	38 991
Nässjö »	F	* 145	11	2 280	46 777	Trollhättans »	P	70	9	2 203	23 119
Värnamo »	F	* 305	26	4 608	83 498	Skövde »	R	80	12	2 038	25 253
Växjö »	G	375	30	11 262	123 698	Arvika »	S	83	9	2 379	26 744
Västerviks »	Hn	290	29	6 070	85 924	Filipstads »	S	91	16	2 045	22 080
Kalmar »	Hs	404	23	9 596	112 046	Torsby »	S	128	12	3 085	40 782
Visby »	I	241	19	5 594	72 232	Ärjängs »	S	58	9	789	16 646
Karlsbamns »	K	165	17	4 374	57 403	Avesta »	W	140	17	3 565	40 128
Karlskrona »	K	* 629	27	12 241	180 543	Ljusdals »	X	109	17	2 485	31 839
Hässelholms »	L	182	16	4 300	62 508	Söderhamns »	X	120	12	2 604	26 608
Kristianstads »	L	556	55	13 413	170 517	Backe »	Y	62	10	1 572	19 849
Simrishamns »	L	172	12	3 565	49 061	Svogs »	Z	* 116	9	1 420	32 856
Ängelholms »	L	368	34	9 816	119 245	Haparanda »	BD	* 74	8	1 678	24 048
Hälsingborgs »(U)	(M)	460	39	10 223	137 706	Kalix »	BD	* 162	15	2 449	47 343
Landskrona »	M	211	26	4 125	57 714	Kiruna »	BD	* 167	14	2 937	49 195
Halmstads »	N	456	28	11 225	140 614						
Varbergs »	N	153	15	4 178	47 500						
Holtermanska sjh., Göteborg (spe- ciallasarett) ?(U)	(O)	99	—	1 314	31 707	B. Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär Hos- pital type establishments					
Mälandals lasarett	O	* 304	22	7 407	97 059			2 508	—	26 764	709 270
Uddevalla »	O	* 415	35	10 985	136 295						
Älvsåsa »	P	* 332	21	4 301	72 726	1. Garnisonssjukhus (huvudman S) Military hospitals		205	—	3 629	58 426
Borås »	P	* 724	* 53	15 461	201 059	Garnisonssjukhuset i Stockholm (ingår i Karolinska sjukhuset, tab. 11 A)					
Vänersborgs »	P	553	29	12 184	165 516	Garnisonssjukhuset i Eksjö	F	¹¹ 100	—	1 866	27 263
Falköpings »	R	* 417	23	10 194	135 150	» » Karlsborg »	R	¹¹ 34	—	657	12 396
Lidköpings »	R	* 398	29	10 335	116 252	» » Sollefteå ...	Y	¹¹ 71	—	1 106	18 767
Mariestads »	R	170	15	4 662	54 001	» » Boden (se tab. 11 A)	BD				
Karlstads »	S	515	65	15 047	178 169						
Kristinehamns »	S	123	12	3 145	37 110	2. Barnsjukhus Children's hospitals		589	—	13 612	161 529
Säffle »	S	99	7	1 754	21 791	Kronprinsessan Lovisas vårdan- stalt för sjuka barn, Sthlm (F)	A	180	—	5 495	53 617
Karlskoga »	T	268	19	6 236	74 160	Samariten, barnsjh., Sthlm ... (F)	A	125	—	1 813	31 730
Lindesbergs »	T	86	8	2 084	26 025	Göteborgs barnsjukhus.....(U)	(O)	284	—	6 304	76 192
Örebro »	T	637	40	18 549	198 039						
Fagersta »	U	148	16	3 120	42 443	3. Anstalter för vanföra (huvud- man F) Hospitals for the crippled		477	—	4 674	143 933
Köpings »	U	151	16	3 946	45 618	Eugeniahemmet, sjukavd., Sthlm†	—	* 39	—	* 119	* 9 632
Sala »	U	136	16	3 304	38 685	Norrbackainst., sjukavd., Sthlm†	—	171	—	* 1 468	* 48 146
Västerås »	U	602	60	15 781	180 224	Vanföranst. sjukavd., Hälsingb.†	—	65	—	* 751	* 21 064
Falu »	W	* 524	30	14 340	159 610	» » Göteborg†	—	94	—	* 1 098	* 29 964
Ludvika »	W	* 191	12	3 619	51 450	» » Härnös- sand†.....	—	108	—	* 1 238	* 35 127
Mora »	W	186	16	2 833	36 108						
Bollnäs »	X	187	24	4 747	58 442						
Hudiksvalls »	X	247	19	6 320	81 521						
Sandvikens »	X	157	12	3 604	49 709						
Gävle »(L + U)	X	531	55	11 457	151 332						
Härnösands »	Y	180	20	3 788	57 060						

Noter, se slutet av tabellen.

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Länsboks- stav	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂		Antal intagna under året	Antal vård- dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Länsboks- stav	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂		Antal intagna under året	Antal vård- dagar under året
		Hela an- talet	Därav på bb.- avd.					Hela an- talet	Därav på bb.- avd.		
4. Pensionsstyrelsens fristående anstalter (huvudman S) Hospi- tals of the Pensions Board		576	—	3 171	186 893	(forts. C)					
Pens.-styr. sjh. i Nynäshamn† ...	—	250	—	1 152	71 847	Burträsk	AC	38	8	427	11 449
» » Tranås†	—	182	—	1 364	65 239	Byske	AC	32	—	201	10 591
Broströmska sjh. f. barn, Gbg (nedl. ³⁰ / ₁₀)†	—	—	—	13	2 834	Dorotea	AC	35	5	571	9 424
Pens.-styr. sjh. i Året†	—	144	—	642	46 973	Jörn (se tab. 11 H 1)	AC	—	—	—	—
						Lycksele	AC	41	7	908	13 883
5. Reumatikersjukhus (huvudman F) Hospital for rheumatic diseases						Malåträsk	AC	33	7	972	11 299
Spenshults sjukhus†	—	124	—	727	45 028	Nordmaling	AC	59	7	916	18 116
						Norsjö	AC	37	7	641	9 122
6. Anstalter för led-, ben- o. kör- telitbe (huvudman F) Hospitals for surgical TB		537	—	951	113 461	Robertfors	AC	37	7	587	11 097
Kronprinsessan Viktorins kusta- natorium, Vejbystrand†	—	¹² 215	—	291	52 770	Sorsele	AC	26	6	507	6 184
Kustsanatoriet Apelviken, Apel- viksstrand†	—	¹² 322	—	660	60 691	Stensele	AC	39	9	1 259	10 768
						Tärna, Tärnaby	AC	19	4	297	4 545
						Vilhelmina	AC	68	8	780	19 787
						Vindeln	AC	19	—	334	5 115
						Åsele	AC	37	7	442	9 992
						Arjeplog	BD	36	4	500	9 643
						Arvidsjaur	BD	60	9	1 323	19 221
						Jokkmokk	BD	57	7	874	16 753
						Pajala	BD	32	8	688	10 415
						Vittangi	BD	32	4	528	8 419
						Överkalix, Tallviksudden	BD	66	9	915	15 794
						Övertorneå	BD	51	11	672	14 337
C. Sjukstugor (huvudman L, där ej annat anges) Cottage hospitals		2 511	342	44 492	767 077	D. Enskilda sjukhem (se även H 3) (huvudman P, där ej annat anges) Private hospitals		1 357	13	13 193	408 135
Leufsta, Löfvsta bruk	C	16	2	122	4 727	*Ajas sjuk- o. vilohem, Syster ...	A	35	—	71	9 500
Tierp	C	19	8	677	6 325	*Betaniasystrarnas sjukhem	A	56	—	956	16 495
Mariefred	D	18	—	372	5 066	*Bethelhemmet	A	17	—	36	5 491
Strängnäs	D	37	7	1 019	11 962	*Birgittahemmet	A	17	—	16	5 397
Trosa	D	24	3	433	7 422	*Ellens sjukhem, Syster	A	20	—	24	7 254
Rejmyre	E	5	—	72	1 376	Ersta sjukhus (Diakonissanst.) ...	A	107	—	2 466	38 122
Åtvidaberg	E	16	7	225	3 046	*v. Essens klinik, Edith	A	18	—	56	1 678
Gislaved	F	16	—	280	5 356						
Hyltebruk	F	16	2	280	4 959						

Sävsjö	F	• 73	9	605	19 219	*Hirschs minne, Fanny	A	18	—	96	6 108
Tranås	F	38	8	969	13 087	*Läkarhuset, Vällingby	A	6	—	189	1 056
Unnaryd	F	• 30	—	250	11 368	*Riddargatan 35—37, Sjukhem ..	A	30	—	46	10 706
Vetlanda	F	40	10	1 514	14 448	*Rålambshovshemmet	A	17	—	49	5 525
Lenhovda	G	30	10	346	5 481	*Röda Korsets sjukhus	A	72	—	1 220	18 138
Tingsryd	G	• 61	7	943	19 479	*S:ta Elisabeth, Sjukhemmet ..	A	22	—	48	7 279
Vimmerby	Hn	30	6	1 494	12 099	*S:ta Ragnhildshemmet	A	9	—	24	3 084
Söderåkra	Hs	• 36	—	125	10 861	*Skinnarvikshemmet	A	12	—	8	4 316
Kungsbacka	N	39	8	1 053	12 113	*Sophiahemmet	A	109	—	1 448	33 928
Laholm	N	19	9	641	6 348	*Stockholms privatklinik	A	18	—	207	2 267
Lilldal (se tab. 11 H 1) ..	O	—	—	—	—	*Svenska Diabetestiftelsens	—	—	—	—	—
Bäckefors (s. k. större sjukstuga)	P	• 102	12	1 294	21 720	sjukhem	A	18	—	182	4 048
Svenljunga	P	• 55	6	561	18 639	*Södermalms privata sjukhem ...	A	11	—	72	3 135
Ulricehamn	P	28	8	1 167	10 553	*Vasahemmet	A	21	—	22	7 530
Åmål	P	36	6	878	13 207	*Östermalms sjuk-, diet- o. vilohem	—	—	—	—	—
Skara	R	17	—	157	5 237	hem	A	16	—	5	5 229
Dalby, Värmlands-Dalby	S	32	8	458	7 858	*Betaniastiftelsens sjukhem,	—	—	—	—	—
Hagfors	S	• 64	8	1 588	22 197	Stocksund	B	22	—	20	7 944
Sunne	S	30	6	927	10 165	Björnbo sjukhus, Lidingö	B	36	—	413	11 824
Askersund	T	50	8	1 132	15 441	*Djursholms sjukhem	B	19	—	23	6 489
Hällefors	T	35	6	1 133	11 166	*Lidingö	B	16	—	12	6 635
Ljusnarsberg, Kopparberg	T	24	—	551	8 839	*Marielunds » Lidingö ..	B	19	—	23	6 393
Nora, Nora stad	T	24	—	635	8 599	Privata sjukhemmet, Saltsjöbaden	B	22	—	24	7 902
Surahammar	U	14	4	252	3 432	R. Korssets hem f. barn m. gom-	—	—	—	—	—
Östervåla (nedlagd ^{2/12})	U	—	—	94	3 568	defekter, Lidingö	B	18	—	72	6 546
By, Västanhede	W	14	—	202	3 782	*S:t Josefs sjukhem, Nacka	B	18	—	29	6 518
Domnarvet	W	• 107	8	1 413	37 864	Sigridsgårdens sjuk- o. konv.-hem,	—	—	—	—	—
Gagnef, Djurås	W	15	—	178	5 498	Uttran	B	41	—	5	2 691
Grangårde, Sunnansjö	W	14	—	185	5 014	Andreas Andrs minne, sjh., Uppsala	C	13	—	2	4 459
Grängesberg	W	• 27	6	337	8 350	Samariterhemmet, Uppsala (P+L)	C	84	—	1 409	24 169
Hodemora	W	16	—	163	4 694	*Kullagårdens sjuk- o. vilohem,	—	—	—	—	—
Leksand	W	14	—	213	4 653	Smål.-Taberg	F	17	—	8	5 759
Lima	W	• 18	2	220	6 140	*Tranås kuranstalt (privatavd.) ..	F	90	—	1 691	29 618
Långshyttan	W	17	2	235	3 734	Solhöjden, sjukhemmet, Berga ...	Hs	70	—	460	24 219
Malung	W	24	6	515	6 055	*Betaniastiftelsens sjukhem,	—	—	—	—	—
Nås, Vansbro	W	16	—	159	3 063	Malmö	(M)	16	—	90	3 784
Smedjebacken	W	34	4	1 127	11 296	*S:ta Elisabeth, Sjukhemmet	(M)	20	—	102	6 647
Svärdsjö	W	15	—	170	4 599	Malmö	(M)	20	—	24	7 333
Särna	W	• 28	3	364	7 345	*Håkansons sjukh., Dr P., Eslöv	M	20	—	58	2 710
Älvdalen	W	• 41	3	447	13 546	Bräcke Östergård, Göteborg	(O)	30	—	860	12 492
Hofors	X	23	—	556	6 155	*Carlanderska sjukh., Göteborg ...	(O)	49	—	439	11 659
Ljusne	X	30	—	85	11 306	*Göteborgs priv. sjuk- o. förl.-hem	(O)	35	13	74	3 000
Kilforsen (nedlagd)	Y	—	—	2	13	*S:t Sigfridsgården, Göteborg	(O)	12	—	2	3 925
Gäddede	Z	• 16	—	173	3 451	*Örgryte priv. sjukh., Göteborg.	(O)	13	—	31	3 921
Ström, Strömsund	Z	• 80	6	787	27 942	*Backgårdens vilohem, Hedemora	W	15	—	—	—
Bjurholm	AC	—	—	233	4 139	*S:ta Elisabeth, Sjukhemmet,	(X)	13	—	21	5 212
Bureå	AC	20	—	139	7 121	Gävle	(X)	13	—	—	—

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den 31/12	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den 31/12	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
E. Epidemivårdanstalter <i>Epidemic hospitals and cottage hospitals</i>		13 301	13 35 246	13 574 370	(forts. F 1)				
Debiterade vård dagar för epidemilags- fall ¹⁴		—	—	185 992	Målilla sanatorium, Målilla kyrkby ..	Hn Hs	112 169	227	42 289
1. Epidemisjukhus (huvudman L, där ej annat anges) <i>Epidemic hospitals</i>		2 741	30 914	497 789	Visby, läns sanatorium	I	67	220	17 276
Debit. vård dagar för epidemilagsfall ¹⁴		—	—	159 219	Furs sanatorium, Saleboda	K	239	362	38 195
Stockholm	(U)	513	5 342	97 649	Broby sanatorium	L	187	378	28 841
Danderyd (ing. i Mörby las., Danderyd tab. 10 o. 11 A)	A	—	—	—	Kungshults " , Hälsingborg ... (U)	(M)	68	129	19 600
Sundbyberg (nedlagt 7/3)	B	—	86	1 626	Orupssanatoriet } Malmö stad (U)	(M)	85	319	45 131
Uppsala	C	100	985	19 438	Orupssanatoriet } landstinget	M	223	208	31 606
Eskilstuna	D	131	1 376	22 013	Fagereds sanatorium, Lila	N	125	1 145	62 269
Norrköping (ing. i Norrk. las., tab. 10 o. 11 A)	(E)	—	—	—	Renströmska sjukhuset, Göteborg .. (U)	(O)	210	148	23 172
Linköping	E	136	1 814	33 104	Romanäs sanatorium	(O)	102	81	15 250
Jönköping	F	106	1 218	19 934	Sävsjö sanatorium	(U)	98	211	36 558
Växjö	G	64	1 212	17 062	Svenshögen, läns sanatorium	O	145	264	21 665
Kalmar	Hs	43	553	5 633	Kroppsfjälls sanatorium, Dals-Rostock	P	119	215	22 755
Visby	I	54	697	12 971	Sjö-Gunnarbo, läns sanatorium, Åsunden	P	142	261	26 068
Karlskrona (ing. i Karlskrona las., tab 10 o. 11 A)	K	—	—	—	Västeråsens sanatorium, Borås	P	90	193	22 525
Kristianstad	L	60	653	8 520	Stora Ekebergs sanatorium, Axvall ..	R	144	555	51 335
Malmö	(U)	262	3 080	50 046	Arvika, centralsanatorium	S	204	226	35 674
Hälsingborg	(M)	106	1 494	24 168	Garphytte sanatorium, Garphyttan ...	T	160	522	32 121
Lund	M	90	1 481	23 421	Västerås, läns sanatorium	U	121	278	41 845
Göteborg	(U)	360	1 462	18 208	Högbö, centralsanatorium, Falun	W	214	247	25 892
Borås	P	83	786	10 217	Solbackens sanatorium, Hedemora ...	W	102	120	16 830
Lidköping	R	91	911	11 873	J. Selggrens sanat., Strömsbro (U)	(X)	60	480	51 682
Arvika	S	47	875	10 969	Bollnäs, centralsanatorium	X	173	300	51 869
Karlstad	S	79	697	13 623	Sundsvall, läns sanatorium	Y	206	389	40 417
Örebro	T	109	1 288	24 246	Örnsköldsvik, läns sanatorium	Y	220	229	1 254
Västerås	U	54	1 519	18 778	Solliden, centralsanatorium, Östersund.	Z	229	719	80 265
Falun	W	48	490	8 190	Hälinäs sanatorium	AC	384	627	56 742
Gävle	X	61	805	12 267	Sandträsk, centralsanatorium	BD	389	—	—
Sundsvall (ing. i Sundsvalls las., tab. 10 o. 11 A)	Y	—	—	—	2. Tuberkulossjukstugor (B-anstalter) (huvudman L, där ej annat anges)				
Östersund	Z	84	1 234	19 370	Tjårnäs sanatorium, Hedemora .. (U)	A	71	90	16 375
Umeå	AC	69	856	14 473	Strattholma "	C	28	64	4 556
Boden (ing. i garnissonsjh. i Boden, tab 10 o. 11 A)	BD	—	—	—	Statortna tuberkulossjukst., Linghem (stängd för tbc-vård 27/3)	E	—	16	1 940
					Strömstads tuberkulossjukhem (F)	O	20	11	6 551
					Nylands " (nedl. 21/3)	Y	—	—	500

2. Epidemisjukstugor (huvudman L)

<i>Epidemic cottage hospitals</i>		560	4 332	76 571
Debiterade vård dagar för epidemilagsfall ¹⁴		—	—	26 773
Norrköping	B	21	53	865
Nyköping	D	23	652	6 004
Västervik	Hn	¹⁵ 59	421	7 070
Landskrona	M	44	327	4 244
Halmstad	N	68	309	3 984
Uddevalla	O	¹⁶ 104	247	18 798
Vänersborg	P	¹⁵ 47	539	7 468
Mariestad (ingår i Mariestads las., tab. 10 o. 11 A, med. avd.)	R	—	—	—
Hällefors (nedlagd ¹⁷ / ₁₆)	T	—	69	1 419
Ludvika	W	36	476	4 600
Mora	W	29	244	6 183
Bollnäs	X	40	429	10 086
Hudiksvall	X	51	334	3 527
Sollefteå (ing. i Sollefteå las., tab. 10 o. 11 A)	Y	—	—	—
Örnsköldsvik (ing. i Örnsköldsviks las., tab. 10 o. 11 A)	Y	—	—	—
Skellefteå	AC	38	232	2 323
Kiruna (ingår i Kiruna las., tab. 11 A)	BD	—	—	—

F. Anstalter för lungtuberkulos Hospitals and cottage hospitals for TB of the lungs

1. Sanatorier (A-anstalter) TB hospitals (huvudman L, där ej annat anges)

Hessleby, Hessleby sanatorium Jub.-fondt	(F)	—	112	167	22 664
Österåsen, Österåsens sanatorium Jub.-fondt	(F)	—	120	248	33 058
Söderby sjukhus, Uttran	(U)	A	448	860	103 705
Uttran, länssanatoriet	B	232	545	65 010	—
Uppsala, centralsanatoriet (ingår i Akad. sjukhuset, tab. 10 o. 11 A) ..	C	—	106	212	25 130
Löt, länssanatoriet, Malmby	D	—	78	501	50 805
Kolmårdssanatoriet	(E)	—	156	—	—
Eksjö sanatorium	(F)	—	194	1 046	56 589
Lugnet, länssanatoriet, Växjö	G	—	58	110	16 170

G. Fristående förlossningsanstalter Maternity hospitals and homes

1. Barnbördshus Maternity hospitals

Allmänna b.b., Stockholm	(F)	A	¹⁸ 144	4 963	42 546
Södra b.b., »	(U)	A	¹⁹ 133	4 499	39 298
Motala b.b.	(L)	E	¹⁶ 48	1 863	14 084

2. Förlossningshem och förlossningsrum, statsbidragsberättigade, drivna av landsting eller primärkommun (huvudman L, där ej annat anges) Maternity homes, operated by county council (L) or local authority (K)

Nynäshamns förl.-hem	B	7	142	918
Gustavsbergs förl.-rum	B	4	82	563
Hallstaviks »	B	4	94	721
Västerhaninge » (nedl. ¹⁷ / ₁₆)	B	—	50	353
Valdemarsviks förl.-hem	E	6	82	623
Markaryds »	G	6	95	876
Älmhults »	G	6	128	1 004
Hultsfreds förl.-rum	Hn	5	82	550
Virserums »	Hn	3	28	179
Nybro förl.-hem (stängt hela året)	Hs	—	—	—
Torsås »	Hs	5	60	461
Högeby förl.-rum	Hs	4	73	452
Mörbylånga förl.-hem	Hs	5	69	453
Burgsviks förl.-rum	I	4	75	607
Rönneviks förl.-hem	I	3	62	361
Ronneby »	K	12	181	1 198
Olofströms förl.-rum	K	4	138	1 041
Osby förl.-hem	L	7	157	1 249
Härleby » , Gilleby	O	7	104	792
Kinna »	P	10	168	1 093
Limmareds förl.-rum (nedl. ³⁰ / ₁₆) ..	P	—	17	129
Surte förl.-hem	P	5	101	682
Tidaholms »	R	5	41	312
Wara »	R	7	133	768
Hofors »	(K)	X	6	213
Gäddede förl.-rum	Z	2	51	422
Hede »	Z	2	61	306
Svenstaviks »	Z	2	54	360
Vännäs förl.-hem	AC	10	214	1 452

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den 31/12	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den 31/12	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
3. Enskilt förlossningshem (huvud- man P) Private maternity home ...					(forts. H 1)				
Röda Korsets förl.-hem, Rockneby ...	Hs	5	56	479	Romares stiftelse, Hälsingborg(U)	(M)	25	16	8 851
					Anderslövs sjukhem.....	M	29	21	10 233
					Billesholms »	M	22	17	7 684
					Höganäs »	M	27	17	8 897
					Hörby » I.....	M	40	23	14 441
					Hörby » II.....	M	22	42	5 674
					Lunds »	M	75	53	26 884
					Mårtenslunds » , Lund.....	M	100	142	33 255
					Sjöbo »	M	24	14	8 173
					Skurups »	M	26	12	9 361
					Svedala »	M	24	24	4 013
					Teckomatorps »	M	27	18	9 537
					Trelleborgs »	M	34	26	11 925
					Ystads »	M	40	37	13 240
					Fagereds san., kron.-avd., Lia	N	20	21	7 549
					Falkenbergs sjukhem	N	51	61	18 420
					Halmstads »	N	70	144	17 027
					Kungsbacka »	N	40	66	14 430
					Laholms »	N	36	50	12 860
					Varbergs »	N	50	54	18 032
					Vasa sjukhus, Göteborg	(U)	941	2 099	323 495
					Liljals sjukstuga, Källekrärr	O	15 23		3 173
					Partille sjukhem, Mölndal	O	50	100	8 093
					Svenshögens san., kron.-avd.	O	85	197	29 759
					Bolltorps vårdhem, Alingsås	P	48	55	16 151
					Borås »	P	29	9	10 111
					Dalbobergens » , Vänersborg	P	15 47	277	15 786
					Dannebackens » , Trollhättan	P	21	49	7 284
					Fritsla vårdhem	P	31	16	10 741
					Högsäters »	P	18	12	6 623
					Kartens » , Vargön	P	36	29	12 483
					Limmareds »	P	27	35	9 229
					Melleruds »	P	26	21	10 729
					Skene »	P	26	26	8 376
					Trollhättans »	P	44	98	5 602
					Ulricehamns »	P	15 34	41	12 116
					Falköpings »	R	24	25	8 535
					Haga sjukhem, Tidaholm	R	32	21	12 202
II. Kronikeranstalter Homes for chronic diseased.....		12 536	(16 101)	4 303 131					
1. Kronikeranstalter, ej lydande under socialvårdsmyndighet, drivna av lands- ting och städer utom landsting (huvudman I, där ej annat anges) Operated by counties and county boroughs, not under social administra- tion		8 633	12 910	2 980 724					
Blackebergs sjukhus, Bromma .. (U)	A	179	226	59 210					
Stigberget-Åsö sjukhus, Stockholm (U)	A	219	476	72 857					
Djursholms sjukhem.....	B	24	28	8 478					
Lidingö »	B	94	147	26 982					
Lövstalsunds » , Södertälje....	B	17	16	6 115					
Norrstälje »	B	40	50	14 384					
Sundbybergs »	B	24	56	7 119					
Svartsjö »	B	16	37	5 499					
Södertälje »	B	70	84	5 795					
Upplands-Väsby »	B	30	46	11 039					
Vaxholms »	B	34	92	11 498					
Västerhaninge »	B	34	51	12 187					
Enköpings »	C	64	136	23 143					
Tierps sjukstuga, kron.-avd.	C	12	52	4 305					
Upplandsbodarnas sjukhem	C	38	35	13 155					
Tunåsens » , Uppsala	C	128	245	46 959					
Älvkarleö »	C	22	9	7 322					
Östra pav. (ep.-sjh.), Uppsala	C	56	78	20 200					
Eskestuna sjukhem	D	69	67	26 390					
Flens sjukhem	D	29	29	8 653					
Lövåsens sjukhem, Katrineholm....	D	44	39	14 808					
Nyköpings sjukhem	D	69	51	23 703					
Strängnäs »	D	20	16	7 128					

Sandbyhovs sjukh., Norrköping (U) ..	(E)	136	291	50 294	Lidköpings vårdhem	R	30	30	10 075
Trozellisjukhuset, Norrköping (U)	(E)	95	300	32 333	Mariestads »	R	42	71	15 005
Finspångs lasarett, kron.-avd.	E	23	49	8 135	Sjöröds » , Hjo	R	41	18	14 702
Mjölby sjukhem	E	37	36	12 993	St. Ekebergs san., kron.-avd., Axvall	R	125	132	43 429
Motala » med annexavd.	E	101	195	37 880	Arvika sjukhem	S	22	10	6 794
Söderköpings »	E	41	42	14 754	Arvika nya »	S	52	108	17 328
Vadstena lasarett, kron.-avd.	E	30	21	10 833	Dalby sjukhem, Värmlands-Dalby ...	S	8	7	3 117
Huskvarna vårdhem	F	50	74	17 478	Ekshärads sjukhem	S	11	43	3 617
Jönköpings » , Stjärneborg	F	70	50	24 618	Filipstads las., kron. avd.	S	46	110	14 124
Nobynäs » , Stjärneborg	F	50	23	18 453	Karlstads » , » (inkl. Kla-				
Nässjö » (ing. i Nässjö las.,					raborgs avd.)	S	168	246	58 905
tab. 11 A)	F				Kristinehamns sjukhem	S	58	58	20 932
Vetlanda »	F	50	51	18 091	Sunne » (nedl. 1/6)	S	—	1	2 042
Värnamo » (ing. i Värnamo					Säffle »	S	22	36	7 655
las., tab 11 A) ..	F				Torsby »	S	19	33	6 768
Ljungby sjukhem	G	69	34	25 032	Torsby las., kron.-avd.	S	17	30	5 799
San., Lugnet, kron.-avd., Växjö	G	20	15	7 123	Uddeholms sjukhem (nedl. 30/6)	S	—	6	2 646
Växjö sjukhem	G	43	59	15 496	Askersunds »	T	28	46	9 982
Gamleby »	Hn	51	86	17 927	Degerfors »	T	35	77	6 044
Hjorteds »	Hn	40	64	14 403	Fellingsbro »	T	18	29	5 648
Hultsfreds »	Hn	79	56	28 548	Hallsbergs »	T	39	108	11 994
Vimmerby »	Hn	22	36	8 012	Hällefors »	T	17	79	3 289
Borgholms »	Hs	52	51	18 912	Kopparbergs »	T	60	63	21 159
Kalmar lasarett, kron.-avd.	Hs	16	44	4 640	Laxå »	T	35	71	11 792
Mönsterås vårdhem	Hs	15	9	5 844	Lindesbergs »	T	20	40	7 172
Oskarshamns sjukhem	Hs	51	77	18 370	Norra sjukhemmet, Örebro	T	15,17 225	190	78 286
Hemse sjukhem	I	39	43	13 648	Västra » , »	T	120	131	42 951
Mariahemmet, Visby	I	64	71	22 986	Arboga sjukhem	U	30	66	9 393
Asarums sjukhem	K	18	17	6 413	Sala »	U	54	207	19 191
Karlshamns lasarett, kron.-avd.	K	32	26	11 553	Västerås »	U	153	311	52 322
Karlskrona sjukhem	K	47	47	16 901	Borlänge »	W	30	45	10 398
Ronneby »	K	14	14	5 377	Gagnefs » , Djursås	W	20	8	6 673
Sölvesborgs »	K	51	42	18 554	Hedemora »	W	21	23	7 225
Broby san., kron.-avd.	L	40	46	14 457	Hovgårdens » , Stora Tuna	W	21	30	7 308
Gyllebo sjukhem	L	30	17	10 608	Krylbo »	W	22	21	7 732
Hässelholms »	L	42	84	19 658	Leksands »	W	22	8	7 555
Mansdala » , Öresholm	L	68	118	25 091	Malunga »	W	30	31	10 466
Osby »	L	36	39	13 025	Svärdsjö »	W	10	13	3 300
Simrishamns »	L	30	26	10 668	Södra Dalarnas sjukhem, Hedemora ..	W	30	14	10 775
Vittskövle » , Vittskövleby	L	25	9	9 096	Västerdalarnas » , Vansbro	W	22	28	7 885
Åstorps »	L	33	45	11 865	Bergsjö sjukhem	X	30	17	10 795
Ängelholms »	L	32	80	5 207	Näs sjukhem, Storvik	X	34	43	11 553
Örkellunga »	L	36	37	13 002	Sandvikens sjukhem	X	24	26	8 580
Malmö sjukhem I	(U) (M)	233	326	84 253	Sandvikens prov. sjukhem	X	25	46	8 552
Malmö sjukhem II	(U) (M)	395	379	143 791	Sjukhemmen, Ljusdal	X	81	99	29 102
Hälsingborgs epid.-sjukh., kron.-avd.	(U) (M)				Sävsåsa vårdhem, Bollnäs	X	35	66	11 106
		41	59	15 147	Söderhamns »	X	40	61	14 999

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₁	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₁	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
Valbo sjukhem, Hagaström	X	21	12	7 537	(forts. H 2)				
Forse » , Österforse	Y	39	19	13 748	S:t Olofshemmet, Halmstad	N	49	68	17 700
Frånö »	Y	55	29	19 951	*Östergården, Varberg	N	30	29	11 355
Frånsta »	Y	24	12	8 666	*Jonsereds ålderdomshem (nedl. d. ¹ / ₂)	O	—	1	1 850
Hammars » , Nyland	Y	40	31	14 675	*Kungälv »	O	10	7	5 287
Husums »	Y	23	10	8 287	*Sotenäs sjukhem, Toasene	O	13	8	5 241
Själövads » , Översjåla	Y	36	25	12 619	*Tanums ålderdomshem, Orrekläpp ..	O	10	4	3 627
Sundsvalls »	Y	59	41	21 174	Alingsås »	P	10	8	3 649
Utanede » , Edsele	Y	20	17	7 158	Örby ålderdomshem, Kinna	P	6	6	1 677
Kvarnsveds » , Erösön	Z	20	1	7 175	Fägre »	R	4	—	1 460
Jörns »	AC	¹⁶ 36	222	11 351	*Vilan, Skara	R	24	29	7 996
Lövångers »	AC	40	40	11 344	Skövde ålderdomshem	R	14	12	4 926
Bodens »	BD	53	74	17 499	Tidaholms »	R	18	20	6 489
Råneå »	BD	20	47	6 780	*Backa vårdhem, Molkom	S	10	15	3 641
Älvsbyns sjuk- o. förlossningshem	BD	¹⁸ 52	172	17 223	*Eda ålderdomshem, Charlottenberg ..	S	12	20	4 265
					*Fogdhyttans ålderdomsh., Filipstad .	S	8	31	2 708
					*Kroppa » , Nykroppa	S	15	16	5 278
					*Norra Råda vårdhem, Myra	S	12	7	3 884
					*Askers ålderdomshem	T	6	—	2 190
					*Degerfors »	T	21	15	2 944
					Karlskoga »	T	37	58	12 953
					Ljusnarsbergs vårdhem, Rällsä	T	17	18	4 864
					*Sölgården, Stora Mellösa	T	6	6	2 022
					Östra Bohrs vårdhem, Vedeväg	T	11	21	4 838
					*Södertulls sjukhus, Gävle	(X)	42	..	14 900
					Färila vårdhem	X	5	2	1 664
					Hedesunda ålderdomshem	X	4	2	1 460
					Hille » , Hilleby ...	X	9	3	3 280
					Hudiksvalls »	X	15	27	5 458
					Ljusdals »	X	11	23	3 642
					Söderala vårdhem, Kinstaby	X	20	34	7 139
					Sandvikens ålderdomshem	X	26	44	9 490
					Österfärnebo »	X	4	—	1 460
					*Birstahemmet, Sundsbruk	Y	31	25	10 983
					*Nätra ålderdomshem, Bjästa	Y	12	7	4 764
					Östersunds »	Z	11	4	3 757
2. Kronikeranstalter lydande under so- cialvårdsmyndighet, drivna av städer utom landsting och primärkommuner (huvudman K, där ej annat anges) <i>Operated by county boroughs (U) and local authorities under social ad- ministration</i>		3 161	(2 823)	1 091 705					
*Fristads ålderdomshem, Spånga (U)	A	14	8	5 109					
*Högalids vårdhem, Stockholm ..(U)	A	268	293	98 641					
*Rosenlunds » , Stockholm ..(U)	A	488	256	171 404					
*Sabbatsbergs » , Stockholm ..(U)	A	497	441	170 122					
Stureby » , sjukavd., Ensko- de	¹⁶ (U)	A	840	674					
*Artursbergs sjukhem, Södertälje....	B	40	26	14 345					
*Knivstaorts ålderdomshem, Knivsta	B	—	6	3 183					
Lidingö »	B	23	22	8 278					
*Nynäshamns »	B	20	22	8 107					
*Solna »	B	30	38	11 603					
*Sundbybergs sjukhem	B	15	17	5 903					
Lena sjuk- o. ålderdomsh., Vättholma (nedl. ¹² / ₂)	C	—	—	409					

Uppsala ålderdoms- o. sjukhem	C	30	32	10 229	3. Enskilda sjukhem för kronikervård.					
Strängnäs ålderdomshem	D	6	—	2 160	Private and funds		742	368	250 702	
*Finspångs »	E	16	29	5 671						
Hjälmsäter, Linköping	E	82	102	27 959	*Blomsterfondens vårdavd.(P)	A	15	23	15	8 210
Kolmårdens vårdhem	E	6	2	2 087	*Ersta sjukhem, Diakonissanstalt,					
Höstro, Långaryd	F	12	4	4 380	Stockholm	(P)	A	15	6	5 104
Nässjö ålderdomshem	F	12	7	3 592	Stockholms sjukhem	(P)	A	150	57	53 582
Vilan, Skillingaryd	F	12	7	3 547	*Flen, Stift. Södermanl. läns sjukh. (F)	D	A	32	10	11 598
Hovmantorps ålderdomshem	G	4	3	1 356	*Lennings sjukhem, Norrköping ... (P)	(E)	E	77	33	27 442
Tallbacka sjukhem, Markaryd	G	8	15	2 877	Vallahemmet, Linköping	(P)	E	35	13	12 672
Gammelgården, Nybro	Hs	7	4	2 177	Berghems sjuk- och vilohem, Gränna					
Högsby ålderdomshem	Hs	8	14	2 836	 (P)	F	F	18	15	4 480
Kalmar sjukhem	Hs	22	48	8 009	Kjellbergs minne, Jönköping	(P)	F	18	3	6 082
Solgården, Päråd	Hs	17	22	6 230	*Hemmets sjukhem, Kalmar	(P)	Hs	18	5	6 187
*Fristad, Visby	I	26	20	8 940	*Gotlands » , Visby	(P)	I	30	9	7 616
Bräkne-Hoby ålderdomshem	K	15	10	5 161	*Privata sjukhemmet, Osby	(P)	L	17	15	3 224
*Ramdala »	K	5	1	1 825	*Kjellstorps sjukhem, Hälsingborg. (P)	(M)	M	14	5	4 767
*Ronneby landskommuns ålderdomsh.	K	16	22	5 485	Ribbings » , Lund	(F)	M	87	91	28 877
*Ågård, Johannishus	K	5	1	1 591	Göteborgs »	(F)	(O)	96	33	34 728
Landskrona sjukhem	M	22	30	8 030	Ulrichamn, För. Älvsb. läns sjukh. (F)	P	P	37	34	12 788
Ystada »	M	28	30	9 710	Skövde, Stift. Skarab. läns sjukh. (F)	R	R	42	1	11 884
Hemgården, Eldsberga	N	7	4	2 513	*Lilla Sjukhemmet, Örebro	(P)	T	4	—	1 460
S:t Laurentiihemmet, Falkenberg	N	27	43	9 308	*Fristads sjukhem, Härnösand(P)	Y	Y	29	23	10 001

Noter till tab. 11

¹ Beträffande huvudmännen, se koden på sida XI.

² Länsbokstaven avser huvudmannens län (stad) eller eljest det område, som huvudsakligen utnyttjar anstalten. Då fråga är om stad, som ej deltagar i landsting, har länsbokstaven satts inom parentes (dock ej för Stockholm, som har egen bokstav). Se koden sida XI.

³ Ungefärligt antal.

⁴ Avser den %.

⁵ Avser budgetåret 1957/58.

⁶ Därbland även platser för annat än egentlig lasarettsvård. Jfr tab. 10.

⁷ Holtermanska sjukhuset för hud- och könssjukdomar.

⁸ Exkl. sinnessjuk- och alkoholistavdelning (400 vårdplatser). Se tab. 25 A.

⁹ Därav visst antal vårdplatser för kroniskt sjuka, enligt följande: (För delade lasarett med kronikerplatser hänvisas till tab. 10.)

Östhammars lasarett	73	(stängd för rep. ^{31/12})
Kisa »	50	
Lysekils »	50	
Strömstads »	53	
Svegs »	44	
Haparanda »	17	
Kalix »	47	
Kiruna »	31	

Summa på odelade lasarett 315 platser för kronikervård.

Sävsjö sjukstuga	40
Unnaryds »	14
Tingsryds »	27
Söderåkra »	25
Bäckeåkers »	20
Svenljunga »	25
Hagfors »	26

forts. nästa sida

Domnarveta sjukstuga.....	69
Grängesberg „.....	6
Lima „.....	10
Särna „.....	10
Älvdalens „.....	22
Gäddede „.....	6
Ströms „.....	50
Byske „.....	22
Dorotea „.....	9
Lyckeöle „.....	10
Malåträsk „.....	6
Nordmalings „.....	22
Sorsele „.....	6
Vilhelmina „.....	30
Åsele „.....	9
Arjeplogs „.....	10
Arvidsjaur „.....	21
Jokkmokks „.....	20
Pajala „.....	12
Vittangi „.....	15
Övertälja „.....	27
Övertorneå „.....	24

Summa på sjukstugor 593 platser för kronikervård.

Uddevalla epidemisjukstuga.....	49	platser för kronikervård.
Eksjö sanatorium.....	54	
Kungsholts „.....	30	
Kroppsfjälls „.....	20	
Högbo „.....	21	
Bollnäs „.....	54	
Sundsvalls „.....	48	
Sollidens „.....	46	
Hällnäs „.....	44	

Summa på sanatorier 317 platser för kronikervård.

¹⁰ Kirurgisk klinik.

¹¹ Enligt avtal disponeras större delen av vårdplatserna av landstinget.

¹² Platser för barnförämningsfall ingår.

¹³ Exkl. Norrköpings, Karlskrona, Sundsvalls och Bodens epidemisjukhus samt Sollefteå, Örnsköldsviks och Kiruna epidemisjukstugor.

¹⁴ Ett stort antal epidemivårdanstalter har förutom epidemivård även bedrivit annan akut kroppssjukvård eller kronikervård. Intagna och vård dagar för hela denna verksamhet ingår i talen för de särskilda anstalterna. (Se härom texten kap. 3.22.) Som ett uttryck för den egentliga epidemivården lämnas därför under summeraderna i tab. 11 E summeriska uppgifter för antalet debiterade vård dagar för epidemilagsfall enligt till medicinalstyrelsens inkomna statsbidragsrekvisitioner. Dessa uppgifter är dock icke fullt jämförbara med övriga.

¹⁵ Här ingår vissa platser för konvalescentvård (ev. lasarettsvård) eller förlossningar enligt följande:

Västerviks epidemisjukstuga	16	(konvalescens)
Vänersborgs epidemisjukstuga ...	16	(konvalescens)
Liljals sjukhem	5	(stängt för rep. ^{31/12})
Dalobergens vårdhem	10	(konvalescens)
Ulrichehamns „.....	4	(konvalescens)
Degerfors sjukhem	5	(konvalescens)
Laxå „.....	5	(konvalescens)
N:a sjukhemmet, Örebro	23	(konvalescens)
Jörns sjukhem	10	(sjukstuga)
Blomsterfondens vårdavd.	3	(konvalescens)

Summa 97 platser för lasarettsvård.

Jörns och Älvsbyns sjukhem 6 resp. 8 platser för förlossningsvård.

¹⁶ Avdelningar för gynekologi ingår (48 platser på Allmänna b.b., 49 platser på Södra b.b. och 20 platser på Motala b.b.).

¹⁷ Därav 16 platser på tuberkulosavdelning.

¹⁸ Därav 322 vårdplatser på statsbidragsberättigad avdelning. Övriga platser saknar statsbidrag.

* -- Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter.

Tab. 12. Vårdplatser, intagningar och vård dagar i olika vårdformer åren 1920—1958

År Year	Lasarettsvård <i>General hospitals etc.</i>			Anstalter och avdel- ningar för förloss- ningsvård ² <i>Maternity hosp. and wards</i>	Anstalter o. avdel- ningar för epidemi- vård <i>Hospitals for epidemic diseases</i>	Anstalter och avdel- ningar för lungtu- berkulos <i>TB hospi- tals</i>	Hem och avdelning- ar för kroniker- vård <i>Homes for chronic diseased</i>	Enskilda sjukhem (exkl. bb) <i>Private hospitals</i>
	Lasarett ¹ <i>General hospitals</i>	Sjuk- stugor ¹ <i>Cottage hospitals</i>	Övriga anstalter ² <i>Hosp. type establish- ments</i>					
Vårdplatser <i>Beds</i>								
1 1920	11 253	1 279	1 578	599	6 327	5 162	..	..
2 1930	15 800	1 562	3 471	1 228	6 753	7 414	3 902	1 974
3 1940	19 909	1 641	4 122	2 674	6 779	9 286	5 332	1 737
4 1950	26 112	1 449	2 882	4 003	5 131	8 546	9 175	1 336
5 1955	28 968	1 662	2 677	3 685	3 888	7 368	12 926	1 216
6 1958	31 830	1 591	2 508	3 612	3 726	6 553	14 775	1 344
Antal intagningar <i>Admissions</i>								
7 1920	144 832	15 846	8 198	23 100	33 203	11 649	..	..
8 1930	223 451	25 275	18 443	31 954	21 765	15 322	12 355	6 487
9 1940	322 273	34 231	26 691	78 035	32 393	19 257	14 519	5 688
10 1950	540 493	35 487	27 777	129 849	56 204	15 626	13 295	13 589
11 1955	629 480	37 132	28 022	117 483	33 959	15 208	18 231	13 123
12 1958	683 268	34 808	26 764	113 662	40 707	15 788	20 186	12 994
Vård dagar <i>Bed-days</i>								
13 1920	3 729 203	365 066	507 261	218 096	810 876	1 714 754	..	..
14 1930	5 526 395	528 634	576 163	387 470	1 010 872	2 546 122	1 219 448	617 617
15 1940	6 448 320	604 585	1 029 437	807 145	1 135 015	3 053 686	1 746 578	599 985
16 1950	8 099 234	503 531	858 510	1 085 594	780 574	2 419 580	3 053 944	395 715
17 1955	9 001 894	537 620	775 254	958 401	597 456	1 904 086	4 377 707	374 909
18 1958	9 566 588	494 501	709 270	886 467	637 925	1 439 167	4 996 923	406 562
Per 10 000 av folkmängden <i>Per 10 000 population</i>								
Vårdplatser <i>Beds</i>								
19 1920	19,1	2,2	2,7	1,0	10,7	8,7	..	..
20 1930	25,7	2,5	5,7	2,0	11,0	12,1	6,3	3,2
21 1940	31,2	2,6	6,5	4,2	10,6	14,6	8,4	2,7
22 1950	37,0	2,1	4,1	5,7	7,3	12,1	13,0	1,9
23 1955	39,7	2,3	3,7	5,1	5,3	10,1	17,7	1,7
24 1958	42,8	2,1	3,4	4,9	5,0	8,8	19,9	1,8
Antal intagningar <i>Admissions</i>								
25 1920	245,3	26,8	13,9	39,1	56,2	19,7	..	..
26 1930	363,8	41,2	30,0	52,0	35,4	25,0	20,1	10,6
27 1940	505,8	53,7	41,9	122,5	50,9	30,2	22,8	8,9
28 1950	767,0	50,3	39,4	184,3	79,7	22,2	18,9	19,3
29 1955	863,5	50,9	38,4	161,2	46,6	20,9	25,0	18,0
30 1958	918,9	46,8	36,0	152,9	54,7	21,2	27,1	17,5
Vård dagar <i>Bed-days</i>								
31 1920	6 315,9	618,3	859,1	369,3	1 373,3	2 904,2	..	..
32 1930	8 997,5	860,7	938,0	630,8	1 645,0	4 145,3	1 985,4	1 005,5
33 1940	10 120,7	948,9	1 615,7	1 266,8	1 781,4	4 792,8	2 741,3	941,7
34 1950	11 493,3	714,5	1 218,3	1 540,5	1 107,7	3 433,5	4 333,7	561,6
35 1955	12 348,2	737,5	1 063,4	1 314,7	819,5	2 611,9	6 005,0	514,3
36 1958	12 865,2	665,0	953,8	1 192,1	857,9	1 935,4	6 719,9	546,7
Medelvårdtid <i>Mean bed-days</i>								
37 1920	25,7	23,0	61,9	9,4	24,4	147,2	..	..
38 1930	24,7	20,9	31,2	12,1	46,4	166,2	98,7	95,2
39 1940	20,0	17,7	38,6	10,3	35,0	158,6	120,3	105,5
40 1950	15,0	14,2	30,9	8,4	13,9	154,8	229,7	29,1
41 1955	14,3	14,5	27,7	8,2	17,6	125,2	240,1	28,6
42 1958	14,0	14,2	26,5	7,8	15,7	91,2	247,5	31,3

¹ Exkl. b.b., avd., lungtbeavd., epidemivd., kronikeravd. Inkl. gyn. avd. på barnbördshus. — ² Barnsjukhus, fristående anstalter. — ³ Fram till och med 1950 har ett antal gynekologiplatser (270 år 1950) inräknats avd. för psykiskt efterblivna. — ⁴ Avser endast landstingens vårdhem.

Beds, admissions and bed-days according to type of care

Anstalter för kropp- sjukvård, summa <i>Hospitals for somatic diseases, total</i>	Statens o. storstäder- nas sinnes- sjukhus <i>Mental hosp. of the State and the three largest cities</i>	Övriga kommun- ala o. enskilda sinnes- sjukhus <i>Small mental hospitals</i>	Vårdhem för sinnes- sjuka <i>Homes for mentally diseased</i>	Anstalter för psyko- patiska och ner- vösa barn <i>Schools for psychopa- thic and nervous children</i>	Anstalter för sinnes- sjuka, summa <i>Hospitals for mental diseases, total</i>	Anstalter för psy- kiskt efter- blivna <i>Institu- tions for deficiency</i>	Anstal- ter för epilep- tiker <i>Hospi- tals for epilepsy</i>	Hela den slutna sjuk- vården <i>All hospitals</i>	
..	11 933	..	..	—	..	..	..	..	1
42 104	14 067	1 539	..	—	..	..	..	..	2
51 480	20 252	1 613	2 278	123	24 266	..	..	..	3
58 634	22 733	1 289	3 995	211	28 228	11 417	953	99 232	4
62 390	23 692	833	5 082	172	29 779	11 959	980	105 108	5
65 939	25 712	591	5 716	147	32 166	12 815	984	111 904	6
..	* 4 039	..	..	—	..	..	..	..	7
355 052	* 5 652	1 215	..	—	..	..	..	..	8
533 087	* 6 384	728	* (892)	63	(8 067)	..	..	..	9
832 320	* 13 838	860	* (1 221)	99	(16 018)	1 465	157	(849 960)	10
892 638	18 046	723	3 110	126	22 005	1 859	282	916 784	11
948 177	22 747	575	3 257	132	26 711	1 956	225	977 069	12
..	* 4 465 559	..	..	—	..	..	..	..	13
12 412 221	* 6 009 134	..	..	—	..	..	..	..	14
15 424 751	* 8 686 233	621 107	* (491 910)	43 958	(9 843 208)	..	..	..	15
17 196 682	* 9 494 006	463 486	* (1 155 484)	69 006	(11 181 982)	..	..	..	16
18 527 327	9 838 334	294 403	1 747 436	46 372	11 926 545	4 060 892	345 977	34 860 741	17
19 137 403	9 813 053	222 860	1 974 346	40 725	12 050 984	4 273 948	342 913	35 805 248	18
..	20,2	..	..	—	..	..	..	..	19
68,5	22,9	2,5	..	—	..	..	..	..	20
80,8	31,8	2,5	3,6	0,2	38,1	..	..	..	21
83,2	32,2	1,8	5,7	0,3	40,0	16,2	1,4	140,8	22
85,6	32,5	1,1	7,0	0,2	40,8	16,4	1,4	144,2	23
88,7	34,6	0,8	7,7	0,2	43,3	17,2	1,3	150,5	24
..	6,8	..	..	—	..	..	..	..	25
578,1	9,2	2,0	..	—	..	..	..	..	26
836,7	10,0	1,2	1,4	0,1	12,7	..	..	..	27
1 181,1	19,6	1,2	1,7	0,2	22,7	2,1	0,2	1 206,1	28
1 224,5	24,7	1,0	4,3	0,2	30,2	2,5	0,4	1 257,6	29
1 275,1	30,6	0,7	4,4	0,2	35,9	2,6	0,3	1 313,9	30
..	7 563,0	..	..	—	..	..	..	..	31
20 208,2	9 783,4	..	..	—	..	..	..	..	32
24 209,3	13 633,1	974,8	772,1	69,0	15 449,0	..	..	..	33
24 403,1	13 472,6	657,7	1 639,7	97,9	15 867,9	..	..	..	34
25 414,5	13 495,5	403,9	2 397,0	63,6	16 360,0	5 570,4	474,6	47 819,5	35
25 736,0	13 196,6	299,7	2 655,1	54,8	16 206,2	5 747,5	461,1	48 150,8	36
..	..	..	..	..	..	..	..	..	37
35,0	..	..	..	..	..	..	..	..	38
28,9	..	..	..	..	..	..	..	..	39
20,7	..	..	..	..	..	..	..	..	40
20,8	..	..	..	..	..	..	..	..	41
20,2	..	..	..	..	..	..	..	..	42

garnissonsjukhus, vanförelanstalters sjukavdelningar, anstalter för led-, ben- o. körteltbe, pensions-styrelsens i förlossningsvården. För senare år ingår alla gynekologiplatser i kasarettsvården. — * Inkl. Kalfishagens

Tab. 13. Vissa epidemiska sjukdomar 1875—1958. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation (6:e revisionen)

Epidemic diseases 1875—1957. Numbering according to the international statistical classification (6th revision)

Anmärkning. Materialet till denna tabell utgöres av förste provinsialläkarnas och med dessa jämställda stadsläkares rapporter.

Vid bedömningen av siffrorna måste hänsyn tagas till att de diagnostiska metoderna undergått betydande förändringar under tiden från 1875. Med bakteriologins utveckling har allt större möjligheter öppnats för en specifik diagnos, som vid t. ex. tyfus-paratyfus kommit att omfatta ett mycket stort antal bakteriearter, flertalet framkallande en annan sjukdomsbild (akuta *Salmonella*-gastro-enteriter) än den, som var karaktäristisk för sjukdomen

under periodens tidigare skede. Den väsentliga effekten av diagnostikens utveckling torde på denna punkt ha blivit en ökning av antalet rapporterade fall. För barnförlamning infördes anmälningsplikt först år 1905. Siffrorna för denna sjukdom påverkas av att fall utan förlamningar till en början anmälades i mindre omfattning än senare.

I difteri har sedan 1894 även strypsjuka inkluderats i de till medicinalstyrelsen inkomna rapporterna. Före nämnda år redovisades strypsjuka särskilt. För att uppnå bättre jämförbarhet har denna sjukdom tillagts difterin även för perioden 1875—1893.

År Year	Schar- lakans- feber <i>Scarlet fever</i>	Difteri <i>Diph- theria</i>	Barn- för- lam- ning <i>Polio</i>	Salmo- nella- infek- tioner <i>Salmo- nella in- fections</i>	Dy- sen- teri <i>Bacil- lary dysen- tery</i>	Meningo- kockme- ningit <i>Meningo- coccal menin- gitis</i>	År	Schar- lakans- feber	Difteri	Barn- för- lam- ning	Salmo- nella- infek- tioner	Dy- sen- teri	Menin- gokock- me- ningit
	050 ¹	055	080	040-042	045	057.0							
1875	4 117	2 733	..	7 153	812	37	1915	13 086	11 471	214	1 301	68	910
1876	9 684	4 043	..	5 995	405	39	1916	10 482	12 385	207	1 495	179	557
1877	16 682	4 116	..	5 002	443	30	1917	9 490	14 674	99	1 836	576	224
1878	15 655	5 492	..	8 282	587	47	1918	7 769	27 645	122	2 941	89	118
1879	10 060	5 801	..	5 178	245	27	1919	9 310	40 514	820	3 827	53	116
1880	8 461	7 258	..	6 271	1 014	21	1920	9 750	26 448	181	1 266	71	102
1881	6 195	7 732	..	4 398	814	32	1921	9 264	15 133	141	1 123	125	120
1882	6 066	8 020	..	6 288	4 211	40	1922	10 718	6 610	112	896	63	79
1883	13 661	8 581	..	5 898	512	400	1923	10 829	4 840	309	808	37	85
1884	14 327	6 901	..	6 304	357	83	1924	10 882	4 240	656	1 401	82	115
1885	14 443	5 386	..	4 510	179	77	1925	10 613	3 820	517	1 458	108	136
1886	12 900	5 025	..	6 045	694	94	1926	8 513	3 561	341	816	59	147
1887	9 698	6 284	..	4 698	254	112	1927	5 289	3 776	375	417	77	127
1888	6 084	4 798	..	3 736	139	117	1928	6 017	2 820	482	440	60	131
1889	6 991	4 878	..	6 866	226	196	1929	8 533	2 630	950	456	97	112
1890	12 975	6 848	..	4 263	175	605	1930	8 046	4 178	304	541	128	67
1891	8 994	5 853	..	4 010	697	227	1931	5 922	2 576	98	337	626	62
1892	9 628	6 776	..	4 194	236	102	1932	5 241	1 933	777	597	1 385	58
1893	12 046	10 086	..	3 949	739	111	1933	7 425	1 708	506	294	1 437	56
1894	9 818	10 196	..	3 826	327	122	1934	10 912	935	1 173	382	1 557	48
1895	7 345	8 675	..	3 547	330	96	1935	8 081	916	1 049	429	776	45
1896	7 586	8 061	..	3 438	692	165	1936	7 567	781	* 3 112	511	464	51
1897	6 487	8 837	..	2 751	518	118	1937	14 572	299	* 1 888	545	328	51
1898	5 745	11 219	..	2 351	332	89	1938	26 113	107	* 1 450	447	522	53
1899	9 159	20 446	..	2 698	957	283	1939	40 505	181	* 615	479	228	31
1900	9 428	21 004	..	2 200	865	255	1940	24 373	290	* 450	456	166	32
1901	11 147	21 435	..	3 573	873	167	1941	12 953	280	* 720	643	652	104
1902	9 180	14 993	..	1 440	277	99	1942	20 684	1 284	* 750	270	1 458	110
1903	7 081	13 933	..	1 550	292	91	1943	29 812	2 457	* 2 198	444	1 669	77
1904	8 312	14 994	..	1 717	395	102	1944	29 537	3 868	* 2 716	258	1 786	118
1905	11 473	18 996	1 199	2 313	303	113	1945	15 931	2 620	* 2 446	359	661	90
1906	8 122	15 298	429	1 823	225	82	1946	12 087	932	* 558	677	480	130
1907	4 918	11 460	467	1 732	112	81	1947	11 111	357	* 1 481	1 206	442	86
1908	5 750	8 856	316	1 916	321	66	1948	7 744	206	818	362	123	67
1909	7 617	9 602	172	1 130	94	52	1949	23 960	73	2 360	212	168	60
1910	9 614	10 460	186	1 866	136	611	1950	34 527	71	1 704	391	180	45
1911	12 000	12 027	3 646	1 916	113	40	1951	13 661	30	551	160	102	46
1912	9 043	10 294	4 112	1 214	57	68	1952	7 816	30	492	147	94	30
1913	10 228	11 927	1 220	1 513	72	127	1953	5 413	13	5 090	8 770	432	30
1914	10 204	12 030	325	1 940	60	70	1954	5 543	1	1 009	812	128	51
							1955	7 581	4	486	703	484	65
							1956	9 027	—	549	481	67	72
							1957	6 422	11	250	1 035	70	118
							1958	10 389	1	192	562	40	79

¹ Även puerperal scarlatina (stat. klass. 681). — * Inkl. fall utan förlamning, vilka enligt de osäkra uppgifter, som finnes för vart och ett av åren 1936—1947 utgjorde respektive 517, 246, 163, 70, 56, 170, 121, 258, 265, 610, 133 och 416. För åren efter 1947 hänvisas till tab. 14. För åren före 1936 är antalet okänt.

Tab. 14. Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med individuell anmälningsplikt åren 1948—1958

Cases (as a rule only clinical) of notifiable infectious diseases reported during 1948—1958

År, månad Year, month	Scharlakansfeber <i>Scarlet fever</i>	Difteri (kliniska fall) <i>Diphtheria</i>	Barnförslämning <i>Acute polio</i>		Salmonella-infekt. utom tyfoidf. (klin.) <i>Salmonella inf. excl. typhoid fever</i>	Tyfoidf. (nervfeber) (kliniska fall) <i>Typhoid fever</i>	Dysenteri (rödsot) <i>Bacillary dysentery</i>	Inhemsk sömn-sjuk <i>Acute infectious encephalitis</i>	Meningo-kock-meningit (epid. hjärnhinneinfl.) <i>Meningococcal meningitis</i>	Undulantfeber <i>Bruceellosis</i>	Weillsjukdom <i>Weill's disease</i>	Infektios hepatit (hepatitis epid.) <i>Infectious hepatitis</i>
			med förslämning <i>paralytic</i>	utan förslämning <i>non-paralytic</i>								
Säsongsfördelning år 1958:												
Januari	508	—	4	2	25	—	1	—	5	—	—	78
Februari	553	—	2	2	45	2	—	—	3	—	—	64
Mars	568	—	3	—	33	5	—	—	6	—	—	74
April	426	—	2	1	18	3	7	—	6	—	—	57
Maj	426	1	2	—	24	—	1	—	4	—	—	77
Juni	403	—	3	—	21	—	7	—	11	—	—	50
Juli	245	—	5	—	58	1	2	—	3	—	—	80
Augusti	397	—	13	1	96	2	6	—	9	—	—	96
September	832	—	25	1	88	1	8	—	6	—	—	75
Oktober	1 473	—	31	2	94	1	5	—	18	1	—	85
November	2 281	—	41	11	36	1	1	—	4	—	—	94
December	2 277	—	24	17	4	1	2	—	4	—	—	79
Summa 1958 Total¹	10 359	1	155	37	* 545	* 17	40	—	79	1	—	909
„ 1957 ¹	6 422	11	148	102	1 026	9	70	—	118	—	—	701
„ 1956 ¹	9 027	—	248	301	456	25	67	3	72	3	1	2 051
„ 1955 ¹	7 581	4	325	161	685	18	484	—	65	3	5	1 038
„ 1954 ¹	5 545	1	554	455	800	12	128	1	51	—	—	1 101
„ 1953 ¹	5 413	13	3 029	2 061	8 760	10	432	1	30	9	1	1 087
„ 1952 ¹	7 816	30	363	129	129	18	94	2	30	6	—	1 200
„ 1951 ¹	13 661	30	339	212	140	20	102	5	46	7	3	1 221
„ 1950	34 527	71	1 164	540	* 360	* 31	180	5	45	17	—	2 522
„ 1949	23 960	73	1 843	717	* 165	* 47	168	5	60	17	3	6 313
„ 1948	7 744	206	636	182	* 306	* 56	123	5	67	25	5	11 667
Medeltal per år Average 1949—1958	12 434	23	817	471	1 307	21	177	2	60	6	2	1 814
Därav under:												
Januari	1 127	4	34	9	31	1	14	1	4	—	—	270
Februari	979	2	14	5	35	1	26	—	5	—	—	194
Mars	869	2	11	3	22	2	19	—	4	1	—	194
April	730	2	7	2	24	2	15	—	4	1	—	156
Maj	692	2	8	3	28	1	5	—	4	1	1	138
Juni	621	2	13	4	255	2	13	—	5	1	—	116
Juli	439	2	38	19	539	2	5	—	6	—	—	107
Augusti	564	3	107	77	148	3	10	—	7	1	—	130
September	1 091	1	184	132	110	3	21	1	5	1	—	128
Oktober	1 832	1	207	131	54	1	23	—	7	—	1	126
November	1 913	1	131	63	43	2	17	—	4	—	—	130
December	1 577	1	63	23	18	1	9	—	5	—	—	125

¹ Se texten kap. 4 angående materialet. — * För salmonellainfektioner tillkommer uppgifter om bacillbärare med 5 för tyfoidfeber och 81 för andra salmonellainfektioner. — * Inkl. bacillbärare (se texten).

Tab. 15. Insjuknade i vissa epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt, länsvis år 1958 (kliniska fall)

Cases of notifiable epidemic diseases (clinical cases) reported during the year in each county (county borough)

Län, vissa städer Counties, county boroughs	Schar- lakans- feber <i>Scarlet fever</i>	Difteri (kli- niska fall) <i>Diph- theria</i>	Barn- förlamning <i>Acute polio</i>		Salmo- nella- infekt. utom tyfoidf. (klin.) <i>Salmo- nella inf. excl. typhoid fever</i>	Tyf- oid- feber <i>Ty- phoid fever</i>	Dysen- teri (rödsot) <i>Bacil- lary dysen- tery</i>	In- hemsk sömn- sjuka <i>Acute infect- ious encepha- litis</i>	Meningo- kockme- ningit (epid. hjärnhin- neinfl.) <i>Meningo- coccal mening.</i>	Me- ningo- ence- falit <i>Viral men- enceph.</i>	Un- du- lant- feber <i>Brucel- losis</i>	Weils sjuk- dom <i>Weil's dis- ease</i>	In- fektös hepatit (hepat. epid.) <i>In- fectious hepatitis</i>	Övriga epide- miska sjuk- domar <i>Other notifi- able inf. diseases</i>	Summa <i>Total</i>
	050	055	med för- lamning <i>paralytic</i>	utan för- lamning <i>non paralytic</i>											
Stockholms stad	902	1	41	13	116	3	9	—	1	45	—	—	185	1 12	1 328
Stockholms län	527	—	8	2	31	3	3	—	5	73	—	—	83	2 1	736
Uppsala	138	—	2	1	14	—	—	—	2	18	—	—	10	3 1	186
Södermanlands	240	—	38	12	11	—	—	—	6	49	—	—	58	—	414
Norrköpings stad	86	—	1	—	6	—	—	—	—	4	—	—	6	—	103
Östergötlands län i övr.	699	—	4	—	15	—	—	—	4	56	—	—	16	—	794
Jönköpings län	220	—	4	—	13	—	—	—	1	21	—	—	27	—	286
Kronobergs	113	—	8	—	2	5	—	—	5	25	—	—	24	4 2	184
Kalmar läns na	59	—	1	—	42	—	—	—	—	2	—	—	2	—	106
» s:a	98	—	1	—	5	—	—	—	—	56	—	—	36	—	196
Gotlands län	44	—	1	—	3	—	—	—	1	47	—	—	3	—	99
Blekinge	166	—	1	—	29	—	4	—	3	57	—	—	5	2 1	266
Kristianstads	578	—	2	—	53	1	1	—	5	4	—	—	17	—	661
Malmö stad	606	—	2	—	32	—	1	—	6	21	—	—	29	5 7	704
Hälsingborgs	142	—	1	1	6	—	1	—	—	2	—	—	—	—	153
Malmöhus län i övr.	697	—	2	—	28	—	8	—	5	18	—	—	15	6 1	774
Hallands län	213	—	2	1	5	—	—	—	—	4	—	—	8	—	233
Göteborgs stad	215	—	10	—	24	—	10	—	1	41	—	—	73	—	374
Göteborgs o. Bohus län i övr.	138	—	—	—	9	1	—	—	—	1	—	—	15	—	164
Älvsborgs län	436	—	3	—	14	2	1	—	—	12	—	—	36	—	504
Skaraborgs	291	—	—	—	12	—	1	—	3	5	—	—	17	6 2	331
Värmlands	222	—	5	—	6	—	—	—	5	38	—	—	31	3 3	310
Örebro	211	—	—	1	16	1	—	—	1	27	—	—	25	2 1	283
Västmanlands	499	—	4	4	7	—	—	—	3	26	—	—	33	5 1	577
Kopparbergs	473	—	3	—	8	—	1	—	2	12	—	—	6	—	505
Gävleborgs	570	—	2	1	14	—	—	—	4	13	—	—	34	7 3	641
Västernorrlands	649	—	2	—	15	—	—	—	13	28	1	—	38	6 2	748
Jämtlands	240	—	—	—	3	1	—	—	2	27	—	—	20	—	293
Västerbottens	402	—	5	1	2	—	—	—	1	13	—	—	34	—	458
Norrbottnens	515	—	2	—	4	—	—	—	—	12	—	—	23	—	556
Hela riket	10 389	1	155	87	545	17	40	—	79	757	1	—	909	37	12 967

1 fall av malaria, 3 fall av papegojsjuka och 8 fall av elakartad gastro-enteritis hos barn under 2 år. — 2 Elakartad gastro-enteritis hos barn under 2 år.
 — 3 Tularemi. — 4 Malaria. — 5 6 fall av tularemi och 1 fall av papegojsjuka. — 6 Papegojsjuka. — 7 1 fall av tularemi och 2 fall av elakartad gastro-
 enteritis hos barn under 2 år. — 8 1 fall av tularemi och 1 fall av malaria.

Tab. 16. Fall av venerisk sjukdom år 1958 fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort jämte översikt för åren 1949—1957

Cases of venereal diseases according to domicile and place of infection

Län, vissa städer <i>Counties, county boroughs</i>	Årvid syfilis <i>Congenital syphilis</i>		Förvärvat syfilis <i>Acquired syphilis</i>			Gonorré <i>Gonorrhoea</i>			Ulcus molle <i>Chancroid</i>			Summa <i>Total</i>	På 1 000 av folk- mängden <i>Per 1000 in- habitants</i>	
	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Summa <i>Total</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Summa <i>Total</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	S:a <i>Total</i>			
Bostadsort. <i>Patients' domicile.</i>														
Stockholms stad	1	1	9	3	12	2 231	1 443	3 674	—	—	—	3 688	4,6	
" län	—	—	3	—	3	545	305	850	—	—	—	853	2,0	
Uppsala "	—	—	—	—	—	130	97	227	—	—	—	227	1,4	
Södermanlands "	—	—	—	1	1	158	89	247	—	—	—	248	1,5	
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	163	108	271	—	—	—	271	3,0	
Östergötlands län i övr.	—	—	1	—	1	124	78	202	—	—	—	203	0,8	
Jönköpings län	—	—	2	2	4	132	69	201	—	—	—	205	0,7	
Kronobergs "	—	—	—	—	—	36	16	52	—	—	—	52	0,4	
Kalmar "	—	—	—	—	—	152	49	201	3	—	3	204	0,9	
Gotlands "	—	—	—	—	—	54	17	71	—	—	—	71	1,3	
Blekinge "	—	—	2	—	2	127	22	149	—	—	—	151	1,0	
Kristianstads "	—	—	—	—	—	99	54	153	—	—	—	153	0,6	
Malmö stad	1	—	7	—	7	360	211	571	1	—	1	580	2,6	
Hälsingborgs stad	—	—	3	—	3	78	37	115	1	—	1	119	1,6	
Malmöhus län i övr.	—	—	4	—	4	160	77	237	2	—	2	243	0,8	
Hallands län	—	—	3	—	3	63	28	91	—	—	—	94	0,6	
Göteborgs stad	—	—	12	6	18	1 083	721	1 804	1	—	1	1 823	4,6	
Göteb. o. Boh. län i övr.	—	—	—	1	1	238	116	354	—	—	—	355	1,6	
Älvsborgs län	—	—	2	—	2	315	224	539	—	—	—	541	1,5	
Skaraborgs "	—	—	—	1	1	135	57	192	—	—	—	193	0,8	
Värmlands "	—	—	—	—	—	211	87	298	—	—	—	298	1,0	
Örebro "	—	—	1	—	1	228	113	341	—	—	—	342	1,3	
Västmanlands "	—	—	—	—	—	186	93	279	—	—	—	279	1,2	
Kopparbergs "	—	—	—	—	—	329	158	487	1	—	1	488	1,7	
Gävleborgs "	—	—	3	—	3	353	161	514	—	—	—	517	1,8	
Västernorrlands "	—	—	1	3	4	249	116	365	—	—	—	369	1,3	
Jämtlands "	—	—	1	1	2	104	70	174	1	—	1	177	1,2	
Västerbottens "	—	—	—	—	—	86	79	165	—	—	—	165	0,7	
Norrbottnens "	—	—	1	2	3	160	54	214	—	—	—	217	0,8	
Summa Total 1958	2	1	55	20	75	8 289	4 749	13 038	10	—	10	13 126	1,8	
Smittningsort för ovanstående fall. <i>Place of infection.</i>														
De fem största städerna	2	—	7	6	13	4 075	2 662	6 737	1	—	1	6 753	..	
Sverige i övrigt	—	—	6	6	12	3 248	1 918	5 166	1	—	1	5 179	..	
Danmark	—	—	2	—	2	235	32	267	—	—	—	269	..	
Finland	—	—	—	1	1	48	8	56	—	—	—	57	..	
Norge	—	—	—	1	1	42	9	51	—	—	—	52	..	
Övriga utlandet	—	—	33	1	34	489	23	512	7	—	7	553	..	
Okänd ort	—	1	7	5	12	152	97	249	1	—	1	263	..	
Summa Total 1957	4	5	52	38	90	8 128	4 602	12 730	10	1	11	12 840	1,7	
" " 1956	2	1	76	47	123	8 813	4 897	13 810	15	—	15	13 951	1,9	
" " 1955	6	3	105	63	168	9 027	4 825	13 852	16	—	16	14 045	1,9	
" " 1954	2	9	108	54	162	8 903	4 814	13 717	23	1	24	13 914	1,9	
" " 1953	7	6	105	79	184	9 261	4 791	14 052	11	1	12	14 261	2,0	
" " 1952	8	4	208	127	335	9 852	5 111	14 963	26	4	30	15 340	2,1	
" " 1951	10	10	273	180	453	9 170	4 124	13 294	26	1	27	13 794	1,9	
" " 1950	8	12	358	250	608	7 005	3 207	10 212	40	3	43	10 883	1,5	
" " 1949	11	15	436	290	726	6 831	2 912	9 743	58	6	64	10 559	1,5	

Tab. 17. Fall av venerisk sjukdom år 1958 efter ålder och kön

Cases of venereal diseases by age and sex

Sjukdom Disease	Summa Total	Den smittades ålder Age of the infected										okänd Ålder un- known age
		under 1 år under 1 year	1-9 år years	10-14 år years	15-19 år years	20-24 år years	25-29 år years	30-39 år years	40-49 år years	50-59 år years	60 år o. däröver 60 years and more	
Syfilis ¹ {M. M.	57	1	—	—	9	15	11	16	4	—	1	—
Syphilis {Kv. F.	21	—	—	—	1	3	3	10	4	—	—	—
Summa Total	78	1	—	—	10	18	14	26	8	—	1	—
Gonorré {M. M.	8 289	—	—	6	1 333	2 880	1 739	1 636	521	124	27	3
Gonorrhoea {Kv. F.	4 749	1	5	94	1 655	1 294	682	664	271	71	8	4
Summa Total	13 038	1	5	100	2 988	4 174	2 421	2 300	792	195	35	7
Ulcus molle {M. M.	10	—	—	—	5	2	3	—	—	—	—	—
Chancreoid {Kv. F.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa Total	10	—	—	—	5	2	3	—	—	—	—	—

¹ Här ingår samtliga fall av syfilis, såväl medfödd som förvärvad. Congenital and acquired.

Tab. 18. Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar 1946—1958. Antal undersökta civila personer (exkl. patienter på sinnessjukhus) och gjorda fynd

Massradiofluorography of the National Board of Health

Län, städer Counties, county boroughs	Antal skärmbildsundersökta per- soner Number of individuals examined				Därav med nedanstående fynd 1946—1958 Number of findings			
	1946— 1956	1957	1958	Summa 1946— 1958 Total	Pågående el. ej säkert läkta fall av tuberkulos ¹	Pro i % av de undersökta ²	Övrigt patolo- giskt Other findings	Osäkra fynd Uncertain findings
Stockholms stad	692 596	143 205	66 732	902 533	28 022	3,0	..	4 241
Stockholms län	491 686	—	—	491 686	13 127	2,7	1 052	3 533
Uppsala län	122 156	—	—	122 156	2 743	2,2	1 247	1 725
Södermanlands län	346 223	—	—	346 223	7 552	2,2	833	2 155
Norrköpings stad	61 380	13 779	52 149	127 308	3 474	2,7	..	979
Östergötlands län i övr.	205 509	—	29 519	235 028	5 982	2,5	..	1 890
Jönköpings län	290 136	5 497	—	295 633	8 025	2,7	900	2 162
Kronobergs län	129 419	—	—	129 419	3 373	2,6	700	1 044
Kalmar län	251 619	86 641	25 730	363 990	8 714	2,4	..	2 676
Gotlands län	—	—	19 744	19 744	456	2,3	245	187
Blekinge län	102 154	—	25 650	127 804	5 251	4,1	..	1 257
Hälsingborgs stad	53 592	—	—	53 592	1 410	2,6	207	339
Hallands län	125 090	—	—	125 090	3 976	3,2	359	1 207
Göteborgs stad	259 847	—	—	259 847	9 890	3,8	1 194	1 428
Göteborgs o. Bohus län i övr.	150 661	—	—	150 661	6 059	4,0	..	1 304
Älvsborgs län	273 539	—	—	273 539	10 619	3,9	..	2 362
Skaraborgs län	183 984	—	—	183 984	5 285	2,9	..	1 325
Värmlands län	248 044	—	—	248 044	4 959	2,0	1 314	1 869
Västmanlands län	164 043	—	—	164 043	3 509	2,1	1 104	1 189
Kopparbergs län	206 570	—	39 411	245 981	7 768	3,2	..	1 903
Gävle stad	32 269	—	—	32 269	881	2,7	135	126
Gävleborgs län i övr.	300 557	72 412	—	372 969	9 472	2,5	..	2 674
Västernorrlands län	221 886	—	4 242	226 128	9 897	4,4	..	2 042
Västerbottens län	157 747	—	6 085	163 832	4 237	2,6	913	1 044
Norrbottnens län	6 402	—	8 714	15 116	354	2,3	307	203
Summa Total	5 077 109	321 534	277 976	5 676 619	165 035	2,9	..	40 864

¹ Active or not definitely healed TB. Inklusive fall under dispensärkontroll. Inclusive of cases already controlled by TB dispensary. — ² Number of persons examined.

Tab. 19. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1958 enligt uppgifter från Nationalföreningen mot tuberkulos

Tuberculosis morbidity and mortality

Län, städer Counties, county boroughs	Tbc-fall kvarstående i central- dispensärregister den 31/12 <i>Persons with TB registered at Central dispensaries</i>					Nyupptäckta tbc-fall införda i centraldispensärregister <i>New findings of TB entered into registers of Central dispensaries</i>					Avlidna i tbc (alla slag) enligt statistiska central- byråns mate- rial <i>Deaths from TB (all forms)</i>					
	Hela an- talet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>			Hela an- talet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>			Hela an- talet <i>All cases</i>		Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>			
			Hela an- talet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>				Hela an- talet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>		Antal <i>Num- ber</i>	På 1 000 inv.	Antal <i>Num- ber</i>	På 1 000 inv.		
Stockholms stad	8 733	10,8	7 457	711	0,9	671	0,8	497	221	0,3	..	..	..	..		
Stockholms län	3 822	8,8	3 372	179	0,4	261	0,6	195	48	0,1	..	..	..	..		
Uppsala län	1 550	9,3	1 279	63	0,4	85	0,5	51	21	0,1	..	..	..	..		
Södermanlands län	1 548	6,9	1 309	125	0,6	79	0,4	51	27	0,1	..	..	..	..		
Norrköpings stad	642	7,1	563	68	0,8	95	1,1	77	15	0,2	..	..	..	..		
Östergötlands län i övrigt .	2 008	7,5	1 636	97	0,4	127	0,5	90	12	0,0	..	..	..	..		
Jönköpings län	1 852	6,5	1 466	150	0,5	108	0,4	62	21	0,1	..	..	..	..		
Kronobergs län	1 368	8,6	1 138	126	0,8	87	0,5	58	22	0,1	..	..	..	..		
Kalmar län	1 981	8,4	1 733	112	0,5	120	0,5	83	14	0,1	..	..	..	..		
Gotlands län	560	10,1	482	44	0,8	49	0,9	37	10	0,2	..	..	..	..		
Blekinge län	1 283	8,9	1 077	148	1,0	81	0,6	59	28	0,2	..	..	..	..		
Kristianstads län	2 293	8,9	1 927	133	0,5	111	0,4	77	37	0,1	..	..	..	..		
Malmö stad	1 853	8,4	1 636	48	0,2	113	0,5	82	8	0,0	..	..	..	..		
Hälsingborgs stad	467	6,2	420	35	0,5	48	0,6	36	17	0,2	..	..	..	..		
Malmöhus län i övr.	2 595	8,1	2 256	88	0,3	170	0,5	122	26	0,1	..	..	..	..		
Hallands län	1 016	6,0	805	75	0,4	77	0,5	35	12	0,1	..	..	..	..		
Göteborgs stad	3 106	7,8	2 634	171	0,4	238	0,6	164	81	0,2	..	..	..	..		
Göteborgs o. Bohus län i övr.	1 566	7,2	1 234	115	0,5	135	0,6	96	48	0,2	..	..	..	..		
Älvsborgs län	2 107	5,7	1 723	160	0,4	146	0,4	94	36	0,1	..	..	..	..		
Skaraborgs län	892	3,6	401	101	0,4	141	0,6	80	27	0,1	..	..	..	..		
Värmlands län	2 066	7,1	1 661	59	0,2	174	0,6	103	30	0,1	..	..	..	..		
Örebro län	1 906	7,3	1 287	190	0,7	162	0,6	90	30	0,1	..	..	..	..		
Västmanlands län	1 169	5,1	941	215	0,9	90	0,4	56	23	0,1	..	..	..	..		
Kopparbergs län	2 123	7,4	1 694	161	0,6	229	0,8	161	74	0,3	..	..	..	..		
Gävle stad	352	6,6	312	8	0,2	24	0,5	21	6	0,1	..	..	..	..		
Gävleborgs län i övr.	1 962	8,1	1 665	99	0,4	187	0,8	120	54	0,2	..	..	..	..		
Västernorrlands län	3 744	13,0	2 960	147	0,5	239	0,8	141	34	0,1	..	..	..	..		
Jämtlands län	904	6,4	664	9	0,1	77	0,5	44	22	0,2	..	..	..	..		
Västerbottens län	3 001	12,5	2 466	65	0,3	235	1,0	131	24	0,1	..	..	..	..		
Norrbottnens län	3 018	11,6	2 304	118	0,5	292	1,1	162	43	0,2	..	..	..	..		
Summa Total 1958	61 487	8,3	50 502	3 820	0,5	4 651	0,6	3 075	1 071	0,1	591	0,08				
1957	65 031	8,8	53 260	4 366	0,6	5 071	0,7	3 445	1 037	0,1	638	0,09				
1956	66 543	9,1	54 033	4 825	0,6	5 743	0,8	4 011	1 125	0,1	703	0,10				
1955	69 520	9,6	55 807	5 483	0,8	6 404	0,9	4 385	1 355	0,2	775	0,11				
1954	71 680	9,9	56 170	6 166	0,9	7 256	1,0	4 769	1 380	0,2	935	0,13				
1953	74 649	10,4	57 104	6 685	0,9	7 724	1,1	4 991	1 391	0,2	1 022	0,15				
1952	77 754	10,9	58 324	7 043	1,0	8 516	1,2	5 438	1 496	0,2	1 233	0,17				
1951	80 840	11,4	59 320	7 537	1,1	10 108	1,4	6 660	1 590	0,2	1 617	0,23				
1950	82 542	11,8	59 320	7 905	1,1	10 550	1,5	6 588	1 655	0,2	1 553	0,22				
1949	84 633	12,2	59 172	8 443	1,2	11 611	1,7	7 392	1 775	0,3	1 995	0,29				
1948	86 938	12,6	59 192	8 474	1,2	12 808	1,9	7 933	2 117	0,3	2 813	0,41				

**Tab. 20. Förlossningar¹ och födda barn år 1958 fördelade efter sjukvårds-
områden och vårdform**

Sjukvårdsområden och vårdform <i>Counties, county boroughs and type of care</i>	Antal barna- föderskor ¹ <i>No. of mothers</i>		Antal födda barn ² <i>No. of newborn</i>								
	Hela antalet <i>Total</i>	Därav fall, då modern avlidit <i>Cases when mother died</i>	Fullgångna ³ <i>Mature</i>				Ofullgångna <i>Immature</i>				Summa födda <i>Total No. of newborn</i>
			Levande födda ⁴ <i>Liveborn</i>	Därav avlidna ⁵ <i>Deceased</i>	Dödfödda <i>Stillborn</i>	Därav döda under förlossningen <i>Dead during delivery</i>	Levande födda ⁴ <i>Liveborn</i>	Därav avlidna ⁵ <i>Deceased</i>	Dödfödda <i>Stillborn</i>	Därav döda under förlossningen <i>Dead during delivery</i>	
Stockholms stad och län	17 510	4	16 771	46	144	62	682	125	126	25	17 723
Sluten vård.....	32	—	32	—	—	—	—	—	—	—	32
Öppen vård, staden.....	50	—	48	—	—	—	2	—	—	—	50
„ „ „, länet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala län..... Sl. v.	2 935	—	2 790	16	30	13	126	20	15	2	2 961
Ö. v.	16	—	15	—	—	—	1	—	—	—	16
Södermanlands län..... Sl. v.	3 192	1	3 034	7	50	11	133	29	27	5	3 244
Ö. v.	7	—	8	—	—	—	—	—	—	—	8
Norrköpings stad..... Sl. v.	1 515	1	1 455	3	5	2	57	10	14	5	1 531
Ö. v.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Östergötlands län i övr. Sl. v.	3 473	1	3 297	14	35	20	153	21	31	14	3 516
Ö. v.	27	—	26	—	—	—	1	—	1	—	28
Jönköpings län..... Sl. v.	3 991	1	3 796	13	44	21	179	23	28	6	4 047
Ö. v.	14	—	14	—	—	—	—	—	—	—	14
Kronobergs län..... Sl. v.	1 984	3	1 894	4	14	10	80	16	18	3	2 006
Ö. v.	26	—	26	—	—	—	—	—	—	—	26
Kalmar läns norra..... Sl. v.	1 077	—	1 020	4	4	1	59	9	9	2	1 092
Ö. v.	14	—	13	—	—	—	1	—	—	—	14
Kalmar läns södra..... Sl. v.	2 009	—	1 922	9	14	6	76	10	14	4	2 026
Ö. v.	9	—	8	—	—	—	1	—	1	—	10
Gotlands län..... Sl. v.	774	1	738	1	6	4	36	9	2	—	782
Ö. v.	106	—	103	—	1	1	2	1	1	—	107
Blekinge län..... Sl. v.	1 869	1	1 779	8	16	3	88	12	10	2	1 893
Ö. v.	21	—	19	—	1	—	1	1	—	—	21
Kristianstads län..... Sl. v.	3 749	3	3 561	13	31	15	179	24	16	2	3 787
Ö. v.	29	—	29	—	—	—	—	—	—	—	29
Malmö stad..... Sl. v.	3 227	—	3 030	5	39	10	171	19	20	2	3 260
Ö. v.	4	—	3	—	—	—	1	—	—	—	4
Hälsingborgs stad..... Sl. v.	998	—	939	4	5	1	60	8	5	1	1 009
Ö. v.	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Malmöhus län i övrigt.. Sl. v.	3 870	—	3 658	16	35	16	187	34	31	8	3 911
Ö. v.	5	—	5	1	—	—	—	—	—	—	5
Hallands län..... Sl. v.	2 387	1	2 281	10	22	11	105	12	13	3	2 421
Ö. v.	11	—	10	—	—	—	1	—	—	—	11

¹ Tabellen omfattar förlossningar på anstalter samt utom anstalt, när barnmorska biträdd. Icke redovisat i tabellen är det lilla antal förlossningar utom anstalt, där barnmorska icke biträdd. *The table comprises deliveries at hospitals and maternity homes as well as in private homes in case a midwife has assisted, i. e. practically speaking all deliveries.*

² Barn = levande födda och sådana dödfödda, som mäter minst 35 cm i längd. *Child = all liveborn and still-born having a length of at least 35 cm.*

³ Fostrets vikt över 2 500 g. *Weight of fetus more than 2 500 g.*

⁴ Levande födda = foster, som andats. *Liveborn = Fetus, who has breathed.*

⁵ Beträffande på anstalt födda inom 7 dagar från födelsen och beträffande övriga 10 dagar. *Within 7 days from delivery (10 days as regards children not born at maternity institution).*

Deliveries¹ and newborn according to regions and type of care

Sjukvårdsområden och vårdform	Antal barna-föderskor		Antal födda barn								Summa födda
	Hela antalet	Därav fall, då modern avlidit	Fullgångna				Ofullgångna				
			Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under förlossningen	Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under förlossningen	
Göteborgs stad	Sl. v. 6 243	—	5 951	22	40	25	274	50	25	8	6 290
	Ö. v. 31	—	29	—	—	—	2	—	—	—	31
Göteborgs- och Bohuslän	Sl. v. 2 862	—	2 750	12	23	14	105	14	10	3	2 888
	Ö. v. 58	—	57	—	—	—	1	—	—	—	58
Älvsborgs län	Sl. v. 4 912	—	4 682	20	41	16	196	21	41	13	4 960
	Ö. v. 138	—	138	1	—	—	1	—	—	—	139
Skaraborgs län	Sl. v. 3 582	—	3 424	13	28	16	147	19	22	7	3 621
	Ö. v. 12	—	12	—	—	—	—	—	—	—	12
Värmlands län	Sl. v. 3 891	5	3 719	17	42	21	153	29	23	3	3 937
	Ö. v. 47	—	48	—	—	—	1	1	—	—	49
Örebro län	Sl. v. 3 307	—	3 157	12	31	11	132	19	23	6	3 343
	Ö. v. 14	—	13	—	—	—	1	—	—	—	14
Västmanlands län	Sl. v. 3 501	2	3 320	6	47	25	154	23	19	8	3 540
	Ö. v. 27	—	26	—	—	—	2	—	—	—	28
Kopparbergs län	Sl. v. 4 143	—	3 905	15	34	14	133	17	22	4	4 094
	Ö. v. 58	—	55	—	—	—	3	—	—	—	58
Gävle stad och Gävleborgs län	Sl. v. 3 927	—	3 753	13	43	17	153	31	23	7	3 972
	Ö. v. 22	—	18	—	1	—	3	—	2	2	24
Västernorrlands län	Sl. v. 3 884	2	3 673	15	45	25	182	38	33	10	3 933
	Ö. v. 117	—	103	—	3	1	10	2	—	—	116
Jämtlands län	Sl. v. 1 731	—	1 626	9	21	12	87	12	22	6	1 756
	Ö. v. 234	—	230	1	1	1	4	—	1	—	236
Västerbottens län	Sl. v. 3 750	3	3 586	21	33	19	159	22	24	8	3 802
	Ö. v. 41	—	37	1	1	1	2	—	1	—	41
Norrbottnens län	Sl. v. 4 492	1	4 233	17	44	16	224	27	35	9	4 536
	Ö. v. 23	—	18	—	—	—	4	—	1	—	23
Summa slutna vård	104 755	30	99 744	365	966	437	4 470	703	701	176	105 881
Därav anstalt av typ I*....	66 791	18	63 495	236	596	278	2 993	479	502	130	67 586
” ” ” ” ” II*....	35 037	11	33 354	124	349	151	1 425	220	194	44	35 322
” ” ” ” ” III*....	2 957	1	2 895	5	21	8	52	4	5	2	2 973
Summa öppna vård*	1 198	—	1 148	4	8	4	45	5	8	2	1 209
Totalsumma	105 953	30	100 892	369	974	441	4 515	708	709	178	107 090

* Typ I = Specialanstalt för förlossningsvård med särskild, specialutbildad läkare. *Maternity hospital (department) with specialist obstetrician.*

Typ II = Annan förlossningsavdelning än typ I vid lasarett eller förlossningsavdelning vid sjukstuga. *Other maternity department at general hospital or cottage hospital than type I.*

Typ III = Andra anstalter än typ I och II (t.ex. förlossningshem, förlossningsrum). *Other maternity institution than type I and II (maternity home).*

Öppen vård = t.ex. i patientens eller barnmorskans hem. *Not in maternity institution but under the care of a midwife.*

¹ Enligt preliminär uppgift från statistiska centralbyrån uppgick år 1958 antalet födda i hela riket till 107 203, varav 105 567 levande och 1 636 dödfödda.

Tab. 21. Fall av skador genom våld intagna på sjukhus år 1958*Cases of injuries through accidents, poisonings and violence admitted into hospitals*

Anmärkning. Materialet utgöres av årsberättelser från lasarett, sjukstugor, garnisonsjukhus och barnsjukhus. Uppgifter saknas dock från en del anstalter (eller avdelningar av anstalter), som veterligen vårdat skadefall. Med anledning härav har summorna för anstalter, som inkommit med uppgift, höjts i den proportion, med vilken vårdplatsantalet för samtliga sjukhus av angivna slag översteg platsantalet för dem, som

lämnat uppgift. Hänsyn har härvid tagits endast till vårdplatser, som vanligtvis tar emot olycksfall. Denna komplettering har utförts separat för odelade lasarett o. dyl., medicinska, kirurgiska och pediatrika avdelningar. Effekten på skadefallens totalsumma har blivit en höjning från 54 418 till här redovisade 55 232, d. v. s. med 1,5 %.

Nr i den internationella klassifikationen	Beskrivning (nummer i svensk klassifikation)	Intagna Number admitted		Döda på sjukhuset Dead in hospital		Nr	Beskrivning	Intagna		Döda på sjukhuset	
		m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.			m.	kv.	m.	kv.
	Trafikolycksfall Traffic accidents ...	10 689	4 407	241	53	E 916	Skada av eld och explosion i brännbart ämne	356	91	13	3
						E 917	Skada av frätande eller hett ämne .	856	485	6	2
						E 918	» » strålning (radium, röntgen), ej terapeutiskt använd	3	5	—	—
E 860-866	Lufttrafik (E 1)	17	3	—	—	E 919	Skada genom skott och sprängning	318	15	8	—
E 850-858	Vattentrafik (E 2)	79	6	1	—	E 920	Främmande kropp i öga eller orbita	270	13	—	—
E 810-825	Motortrafik på allmänt befaren väg och enskilt område					E 921	Inandning och nedsväljning av föda med kvävning eller andningshinder	21	20	1	1
E 830-835	motorcyklar (även mopeder) (E 3, E 4)	3 592	661	72	10	E 922	Inandning och nedsväljning av annat föremål med kvävning eller andningshinder	14	6	—	1
	andra motorfordon (buss, bil o. s. v.) (E 5, E 6)	4 582	2 478	124	38	E 923	Främmande kropp, inkommen genom naturliga öppningar, utan andningshinder	272	297	1	1
E 800-802	Järnvägstrafik (E 7)	89	21	12	1	E 924	Kvävning i bädd	1	1	—	1
E 840, 841	Spårvagnstrafik (E 8)	38	35	3	—	E 925	Kvävning under andra och ospecificerade omständigheter	1	—	—	—
E 844, 845	Annan vägtrafik utom med trampcykel (E 9)	335	164	10	4	E 926	Bristande omvårdnad av barn under 1 års ålder	7	3	—	—
E 842, 843	Tramcykelolyckor (E 10)	1 957	1 039	19	—	E 927	Bett och sting av giftigt djur	132	116	—	—
	Olycksfall genom förgiftning Accidental poisoning	1 118	730	3	6	E 928	Skada av djur på annat sätt (ej i trafik)	281	117	4	1
E 870	Morfin och andra opiumderivat ...	26	17	—	—	E 929	Drunkning	43	9	5	1
E 871	Barbitursyra-derivat	351	307	1	2	E 930	Skada av högt eller lågt lufttryck .	1	—	—	—
E 872	Acetylsalicylsyra och salicylat ...	33	31	—	—	E 931	Skada av heta eller solstrålning ..	10	10	—	—
E 873	Bromider	—	2	—	—	E 932	Förfrysning	48	8	—	—
E 874	Andra analgetica och hypnotica ...	43	39	—	1						
E 875	Sulfonamider	2	3	—	—						
E 876	Stryknin	2	—	—	—						
E 877	Belladonna, atropin och hyoscin ...	11	10	—	—						

E 878	Andra och ospecificerade läkemedel	119	101	—	—	E 933	Hunger, törst och utmattning	5	2	2	—
E 879	Svamp och andra födoämnen (ej genom bakterier eller bakterietoxiner)	6	4	1	—	E 934	Skada vid naturkatastrof (ej blyxt)	—	1	—	—
E 880	Alkoholer (ej alkoholism)	98	17	—	2	E 935	Skada av blyxt	6	3	—	—
E 881	Petroleum-produkter	47	29	—	—	E 936	Andra och ospecificerade olyckshändelser	3 462	914	14	5
E 882	Övriga industriella lösningsmedel ..	35	25	—	—		Själv-mord och själv-tillfogad skada				
E 883	Frätande ämnen	44	22	—	—		<i>Self-inflicted injuries</i>	1 537	1 588	47	24
E 884	Kvikksilver och dess föreningar ...	9	1	—	—	E 970	Själv-mord o. s. v. genom förgiftning med analgetica och hypnotica ..	1 197	1 383	20	20
E 885	Bly „ „ „ (ej blyarsenat)	29	4	—	—	E 971	Själv-mord o. s. v. genom förgiftning med andra fasta och flytande ämnen	92	98	7	—
E 886	Arsenik och antimon och deras föreningar	4	—	—	—	E 972	Själv-mord o. s. v. genom förgiftning med lys-(kok-, annan nytto-)gas ..	41	23	—	—
E 887	Fluorider	2	—	—	—	E 973	Själv-mord o. s. v. genom förgiftning med andra gaser	15	6	1	1
E 888	Andra och ospecificerade fasta och flytande ämnen	116	85	—	1	E 974	Själv-mord o. s. v. genom hängning eller strypning	19	4	2	1
E 890	Lys-(kok-, svets- och annan nytto-)gas	26	15	—	—	E 975	Själv-mord o. s. v. genom dränkning	3	7	1	—
E 891	Avgaser från motorfordon (ej i trafik)	13	1	—	—	E 976	Själv-mord o. s. v. genom skott eller sprängning	33	1	6	—
E 892	Annan kolmonoxid (ej brand eller explosion)	48	10	—	—	E 977	Själv-mord o. s. v. genom skärande eller stickande vapen	85	39	2	—
E 893	Cyngas	3	1	—	—	E 978	Själv-mord o. s. v. genom hopp från höjd	20	17	5	2
E 894	Andra specificerade gaser och ångor (ej brand eller explosion, ej narkos)	39	5	1	—	E 979	Själv-mord o. s. v. på annat eller ospecificerat sätt	32	10	3	—
E 895	Gaser och ångor utan närmare specificering	10	1	—	—		Mord, dråp (försök), misshandel Homicide	416	116	1	—
	Övriga olycksfall Other accidents...	20 784	13 839	240	249	E 980	Mord o. s. v. genom förgiftning ...	11	2	—	—
E 900	Fall i trappor	1 021	1 275	28	15	E 981	Mord o. s. v. genom skott eller sprängning	1	—	—	—
E 901	Fall från steg	369	170	6	2	E 982	Mord o. s. v. med skärande eller stickande vapen	24	11	—	—
E 902	Andra fall från höjd	3 201	1 420	33	20	E 983	Mord o. s. v. på annat eller ospecificerat sätt	372	103	1	—
E 903	Fall i samma plan	5 050	7 966	85	188	E 984	Skador uppkomna genom polisingripande	8	—	—	—
E 904	Ospecificerade fall	410	288	3	6		Summa Total	34 552	20 680	532	332
E 910	Fallande föremål	1 837	159	13	1						
E 911	Skada av fordon, ej i trafik (t. ex. i industri, gruvdrift o. d.)	133	10	1	—						
E 912	Skada av maskin(-eri), alla slag ...	965	98	11	—						
E 913	Skada av skärande eller stickande föremål	1 545	314	1	—						
E 914	Skada av elektrisk ström (ej blyxt)	139	18	5	1						
E 915	Skada vid explosion av tryckkärl ..	17	5	—	—						

Tab. 22. Under år 1958 av medicinalstyrelsen beviljade ansökningar om legal abort fördelade efter indikationer, kvinnans civilstånd, ålder och föregående förlossningar

No. of applications of abortions granted by the National Board of Health

Sökandens	Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>									Med. o. soc.-med. indication <i>Med. and socio-med. indication</i>			Huma- nitär indi- kation <i>Huma- nitary ind.</i>	Summa <i>Total</i>
	Sinnessjukdom <i>Mental disease</i>			Psykisk efterblivenhet ¹			Svår kroppslig sjukdom, epilepsi ²			Sjuk- dom <i>Disease</i>	Svaghet <i>Weakness</i>	Förutsedd svaghet <i>Anticip- ated weakness</i>		
	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	Båda <i>M + F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	Båda <i>M + F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	Båda <i>M + F</i>					
Civilstånd <i>Marital status</i>														
Gifta <i>Married</i>	2	3	—	1	6	—	10	5	5	761	990	85	1	1 869
Förut gifta <i>Widowed or divorced</i>	—	—	—	—	1	1	—	—	—	114	153	14	—	283
Ogifta <i>Single</i>	3	6	1	1	13	2	3	4	—	260	240	89	56	678
Ålder <i>Age</i>														
—19 år	1	—	1	—	2	1	2	—	—	65	115	64	52	303
20—24 *	1	3	—	—	9	1	1	1	1	147	154	40	2	360
25—29 *	1	3	—	1	3	—	3	3	2	268	286	33	1	604
30—34 *	2	2	—	1	2	1	6	2	1	263	332	18	1	631
35—39 *	—	1	—	—	1	—	1	2	1	269	307	24	1	607
40—44 *	—	—	—	—	3	—	—	1	—	110	165	7	—	286
45— *	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	24	2	—	39
Antal föregående förlossningar (exkl. aborter) <i>No. of earlier deliveries</i>														
0	1	3	1	—	11	1	4	4	—	202	163	69	55	514
1	2	4	—	—	3	1	2	1	—	212	122	23	1	371
2	2	—	—	—	2	—	3	1	4	298	238	38	—	586
3	—	—	—	1	—	—	3	1	—	239	292	35	1	572
4	—	—	—	1	—	1	1	1	1	120	228	19	—	372
5	—	2	—	—	3	—	—	—	—	43	163	2	—	213
6	—	—	—	—	—	—	—	1	—	10	91	—	—	102
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	46	1	—	54
8	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	22	1	—	26
9 o. fler	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18	—	—	20
Hela antalet <i>Total</i>	5	9	1	2	20	3	13	9	5	1 185	1 333	188	57	2 880

¹ *Mental deficiency.* — ² *Severe somatic disease, epilepsy.*

Tab. 23. Under år 1958 av medicinalstyrelsen beviljade ansökningar om steriliseringar fördelade efter indikationer, civilstånd, ålder och föregående förlossningar

No. of applications of sterilizations granted by the National Board of Health

	Grupp I Medicinalstyrelsens tillstånd Authorization by the National Board of Health								Grupp II Medicinalstyrelsens tillstånd i samband med abort Authorization by the National Board of Health (combined with abortion), kvinnor female			Summa Total	Därav män Male	
	Eugenisk indikation Eugenic indication						Social indikation Social indication							Medicinsk indikation, ¹ kvinnor female
	Sinnes-sjukdom Mental disease		Paykisk efterblivenhet Mental deficiency		Svår kroppslig sjukdom, epilepsi Severe somatic disease, epilepsy				Sinnes-sjukdom Mental disease	Psykisk efterblivenhet Mental deficiency	Kroppslig sjd., epilepsi Severe somatic disease, epilepsy			
	M M	Kv F	M M	Kv F	M M	Kv F	M M	Kv F						
Civilstånd Marital status														
Gifta Married	4	4	3	20	6	11	10	38	1 438	1	3	3	1 541	23
Förutgifta Wed. or div.	1	2	—	4	1	1	1	13	115	—	2	—	140	3
Ogifta Single	1	7	21	37	2	4	18	72	69	1	2	—	234	42
Ålder Age														
—19 år	—	—	4	11	—	—	2	24	7	—	—	—	48	6
20—24 "	—	—	11	27	1	3	7	26	51	—	1	—	127	19
25—29 "	—	3	3	9	1	5	8	36	206	2	1	1	275	12
30—34 "	2	3	2	6	2	3	5	15	485	—	2	1	526	11
35—39 "	2	4	3	6	3	4	5	14	569	—	1	—	611	13
40—44 "	—	2	—	2	2	1	1	8	280	—	1	1	298	3
45— "	2	1	1	—	—	—	1	—	24	—	1	—	30	4
Antal genomgångna förlossningar No. of earlier deliveries														
0		4		28		6		51	60	1	3	—	153	
1		4		11		3		21	103	—	1	1	144	
2		2		6		1		11	231	—	1	1	253	
3		1		3		1		16	356	—	—	1	378	
4		2		4		3		9	346	—	1	—	365	
5		—		4		—		9	231	1	1	—	246	
6		—		2		1		4	143	—	—	—	150	
7		—		1		1		1	73	—	—	—	76	
8		—		1		—		1	39	—	—	—	41	
9 o. fler		—		1		—		—	40	—	—	—	41	
okänt		—		—		—		—	—	—	—	—	—	
Hela antalet Total	6	13	24	61	9	16	29	123	1 622	2	7	3	1 915	68

¹ Medical indication. — * Inkl. männen.

Tab. 24. Utgifter och personal vid statens och storstädernas sinnessjukhus år 1958

Running cost and personnel at mental hospitals of the State and the three largest cities

Anstalt m. m. Type of care and hospitals	Sjukhusdriften Hospital operation						Familjevård Foster home care		Hjälp- verk- sam- het, utgif- ter. 1 000 kr Out- patients' care
	Befattningar No. of posts				Utgifter för driften Run- ning cost		Vård- dagar Bed- days	Utgif- ter, 1 000 kr Ex- pences	
	Lä- kare Phy- sici- ans	Vård- per- sonal Nurs- ing pers.	För- valtn.- pers. Adm. staff	Eko- nomi- pers. Do- mestic staff	Total, 1 000 kr	Per vård- dag, kr Per bed- day			
Statens sinnessjukhus (huvudman S) <i>State mental hospitals</i>	202	7 841	282	1 934	177 484	20,5	328 905	2 532	1 345
Gemensam kostnad	—	—	—	—	1 225	—	—	—	—
För sinnessjuka	190	7 318	257	1 784	163 123	20,5	306 984	2 452	1 316
Psykiatriska sjukh.....	3	98	6	31	2 538	28,5	3 707	22	19
Ulleråkers »	15	520	18	126	11 749	21,1	87 394	765	106
S:ta Annas »	2	85	5	23	2 032	25,9	1 864	20	11
Sundby »	8	366	13	101	8 337	17,5	—	—	104
Birgittas »	8	375	12	82	7 912	19,7	3 307	29	59
Ryhovs »	13	477	17	110	10 416	17,7	1 553	16	71
S:t Sigfrids »	9	379	12	86	8 384	22,1	53 781	467	75
S:ta Gertruds »	10	402	13	99	8 622	19,2	4 825	42	55
S:t Olofs »	4	107	5	32	2 160	19,4	11 987	57	14
Gullberna »	7	317	12	55	5 062	26,0	—	—	52
S:t Lars »	14	462	17	104	11 001	21,0	27 532	193	69
S:ta Maria »	14	476	16	103	10 553	18,2	—	—	78
S:t Jörgens »	6	234	9	64	4 844	25,8	—	—	93
Restads »	13	507	15	112	10 159	20,0	3 981	28	91
Källshagens »	6	253	10	74	5 494	17,2	6 732	39	14
Mariebergs »	10	441	13	93	9 115	21,3	11 442	79	66
Säters »	11	453	16	131	10 223	18,5	13 116	84	70
Sidsjöns »	12	345	13	83	8 399	23,7	2 607	25	94
Gådeå »	3	124	5	34	3 270	23,9	—	—	—
Frösö »	7	282	10	78	7 317	20,7	2 002	16	66
Umedalens »	9	335	12	76	8 108	19,4	50 009	405	64
Furunäsets »	6	280	8	67	7 428	25,8	21 145	165	45
För psykiskt efterblivna	12	523	25	170	13 136	19,5	21 921	80	29
Västra Ny sjukhus.....	2	59	5	33	1 833	28,5	2 260	15	—
Vipeholms »	4	272	9	63	6 236	17,2	—	—	—
Västra Marks »	3	97	5	36	2 502	18,6	433	4	14
Salberga »	3	95	6	38	2 565	22,8	19 228	61	15
Storstädernas sinnessjuk- hus (huvudman U) Mental hospitals of the three largest cities	80	2 224	(49)	(508)	(50 988)	(28,3)			
Beckomberga sjukhus	34	777	15	176	19 979	32,6			
Långbro »	12	399	11	111	10 229	29,2			
S:t Eriks »	3	97	..	..	..	..			
Norrtrulls »	2	76	5	16	2 377	21,0			
Rånäs »	1	23	..	10	746	19,7			
Malmö östra »	9	295	5	86	7 030	27,7			
Lillhagens »	19	557	13	109	10 627	24,4			

¹ Inkl. avdeln. för psykiskt efterblivna. — ² Inkl. Brotorps arbetshem. — ³ Dessutom 1 kurator gemensam med Norrtrulls sjukhus.

Hospitals for mental diseases, deficiency and epilepsy

ner med lättare psykiska rubbningar. Tab. 25 hänförs sig i princip till den slutna vården men innehåller, som ett undantag, även uppgifter om externatskolor för psykiskt efterblivna (punkt F). Parentes kring summatal betyder, att talet är ofullständigt, enär uppgift för en eller flera anstalter saknas. — Tecken- och kodförteckning finnes på sidan 11 i början av boken.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman)	Upp- tag- nings- område (region) <i>Region served</i>	Antal vårdplatser den 31/11 <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>	Vårdform, anstalt, adress (huvudman)	Upp- tag- nings- område (region) <i>Region served</i>	Antal vårdplatser den 31/11 <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>
<i>Type of care, institution, address (responsible authority)</i>		Prim- mär ¹	Sekun- där ¹		<i>Type of care, institution, address (responsible authority)</i>		Prim- mär ¹	Sekun- där ¹	
A. Statens och storstädernas (Stockholms, Göteborgs och Malmö) sinnessjukhus									
<i>Mental hospitals of the State and the three largest cities.....</i>		27 826		23 025	105 893 28				
1. Statens sinnessjukhus (huvud- man S) State mental hospitals...		20 225	2 275	14 844	8 646 696				
<i>För sinnessjuka For mentally diseased</i>		<i>18 391</i>	<i>2 275</i>	<i>14 595</i>	<i>7 973 621</i>				
Psykiatriska sjukh., Sthlm.....	2	—	312	24	89 190				
Ölleråkers sjukhus, Uppsala.....	1	1 480	—	1 039	556 837				
S:t Annas », Nyköping.....	2	206	—	213	78 599				
Sundby », Strängnäs.....	3	895	* 240	615	477 029				
Birgittas », Vadstena.....	4	1 033	* 79	664	402 084				
Ryhovs », Jönköping.....	5	1 400	—	1 217	587 704				
S:t Sigfrids », Växjö.....	6	970	—	475	379 070				
S:t Gertruds », Västervik.....	7	986	—	639	449 660				
S:t Olofs », Visby.....	8	264	—	204	111 351				
Gullberna », Karlskrona.....	9	800	—	722	194 997				
S:t Lars sjukhus, Lund.....	10	1 442	—	570	522 999				
S:t Maria », Hälsingborg...	11	1 350	—	1 271	580 456				
S:t Jörgens », Lillhagen.....	12	542	—	526	187 404				
Restads », Vänersborg.....	13	1 204	* 107	1 010	508 220				
Källshagens », Vänersborg.....	14	—	870	122	318 772				
Därav för psykiskt efterblivna		—	283	29	103 200				
Mariebergs sjukhus, Kristinehamn.	15	1 132	—	1 017	427 727				
Säters », Säter.....	16	1 164	* 271	805	551 926				
Sidsjöns », Sundsvall.....	17	908	—	1 180	354 398				
Gådeå », Härnösand.....	18	—	341	12	136 651				
Fröså », Östersund.....	19	813	* 55	879	353 671				
Umedalens », Umedalen.....	20	1 039	—	902	417 342				
Furunäsets », Piteå.....	21	766	—	489	287 534				
<i>* För psykiskt efterblivna For mentally deficient</i>		<i>1 831</i>	—	<i>249</i>	<i>673 075</i>				
Källshagen (se ovan)									
Västra Ny sjukhus, Motala.....	22	203	—	65	64 293				
Vipeholms », Lund.....	23	914	—	66	361 923				
Västra Marks », Örebro.....	24	380	—	42	134 505				
Salberga », Sala.....	25	334	—	76	112 354				

Noter, se slutet av tabellen.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, institution, address (responsible authority)</i>	Upptag- nings- område (region, län) <i>Region served</i>	Antal vård- platser under den ^{31/12} <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>	Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, institution, address (responsible authority)</i>	Upptag- nings- område (region, län) <i>Region served</i>	Antal vård- platser under den ^{31/12} <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>
2. Storstädernas sinnessjukhus (hu- vudman U) <i>Mental hospitals of the three largest cities</i>		5 328	8 181	1 942 632	(forts. C 1) *Höganäs	M	75	90	21 688
Beckomberga sjukhus, Bromma...	A	1 728	3 248	613 766	Hörby	M	33	2	12 007
Långbro , , Älvsjö	A	888	1 647	349 826	Landskrona	M	63	8	23 925
S:t Eriks , (avd.), Sthlm ⁴ ..	A	400	387	138 879	Ramlösa	M	61	9	22 088
Norrstulls , , ..	A	315	67	113 495	Trelleborg	M	60	12	21 776
Rånäs ,	A	105	8	37 807	Ystad	M	63	11	22 862
Malmö östra ,	(M)	676	534	253 651	Falkenberg	N	73	12	26 109
Lillhagens ,	(O)	1 214	2 290	435 208	Halmstad	N	79	11	28 748
					Varberg	N	29	1	10 575
B. Övriga kommunala jämte enskilda sinnessjukhus <i>Other mental hospitals</i>		591	575	222 860	Kungälv	O	105	20	37 481
1. Kommunala (huvudman K, där ej annat anges) <i>Local authorities</i>		561	360	213 588	Borås	P	48	9	17 465
*Uppsala (nedlagt)	C	—	—	3 355	Herljunga	P	25	1	9 083
Nyköping	D	23	8	8 004	Torpågården, Vänersborg	P	105	18	38 242
Ekilstuna	D	57	112	24 970	Aspö, Skövde	R	54	5	19 642
Sandbyhovs norra sjukhus, Norr- köping	(E)	52	72	23 612	Sjöryd, Hjo	R	79	12	28 792
Bergalid, Hälsingborg	(M)	92	5	33 066	Stensta, Kristinehamn	S	152	56	54 984
*Höganäs	M	14	6	5 323	Hålahult	T	170	113	58 915
*Landskrona	M	39	7	12 149	Sala	U	51	18	18 726
*Ystad	M	28	9	5 355	Folkarbo, Krylbo	W	40	4	13 972
*Vilan, Skara	R	35	16	12 532	Hovgården, St. Tuna	W	92	9	32 333
*Kristinehamn (nedlagt)	S	—	—	2 000	Gävle	(X)	37	24	12 830
*Ekshärad	S	14	—	4 718	Gysinge	X	189	27	40 955
*Fryksände, Torsby	S	18	1	6 139	Hudiksvall	X	27	6	9 832
*Norra Råda, Myra	S	29	4	9 169	Frånö	Y	45	14	16 816
*Rållsä (nedlagt ^{31/11})	T	—	—	994	Timrå	Y	127	14	46 111
*Ö. Bohr, Vedeväg (nedlagt)	T	—	—	678	Mörsil	Z	148	37	46 610
*S:t Staffan, Gävle	(X)	47	49	19 228	Flurmark	AC	120	58	43 073
Västnäs, Sundsvall	Y	90	62	34 206	Grannäs, Kvarnbyssund	AC	41	15	13 198
*Östersund	Z	23	9	8 090	Björkgården, Öjebyn	BD	373	94	136 218
2. Enskilda (huvudman P) <i>Private</i>		30	215	9 272			1 023	1 077	338 925
Lunnagård, Eksjö (fr. o. m. ^{1/8} ensk. vårdh.)	F	—	2	1 320	*Högländsgården, Bromma (nedl. ^{12/10})	A	—	8	1 326
*Betaniastiftelsen, Göteborg	(O)	30	213	7 952	*Björkängen, Åkers-Runö	B	21	12	7 665
					*Borgebo, Storängen	B	20	83	5 133
					Bylehmmet, Täby	B	22	145	5 931
					Fors, Alsike	B	23	4	8 490
					Saltsjöbaden	B	14	6	365
					*Söderås, Lidingö	B	19	21	6 823
					Göransgården, Bergsbrunna	C	30	7	10 560
					Samariterhemmet, Uppsala	C	24	154	8 357
					Ekvallen, Boxholm	E	28	13	10 168

C. Vårdhem för lättskötta sinnessjuka Nursing homes for mentally diseased					
1. Landstings eller stads utom lands- ting (huvudman L, där ej annat anges) County councils and county boroughs					
Karlshäll, Stockholm.....	(U)				
Maria, Stockholm.....	(U)				
Tammsvik, Bro.....	(U)				
Albyhemmet, Fittja.....					
*Hackholmssundshemmet, Bro.....					
Husbyhemmet, Åkers Runö.....					
Knivsta.....					
Norrbj, Häverö.....					
Norrtälje.....					
Rimbohemmet, Rimbo.....					
Ulvunda, Bromma.....					
Björknäs, Järlåsa.....					
Aspa, Ludgo.....					
Emtnäs, Nyköping.....					
Gnesta.....					
Katrineholm.....					
Oxelösund.....					
Trosa.....					
Sandbyhovs norra sjukh., Norrk. (U)					
Finspång.....					
Ingelstad, Finspång.....					
Kisa.....					
Motala.....					
Sörby, Klockrike.....					
Tjällmo.....					
Vadstena.....					
Eksjö.....					
Gislaved.....	(U)				
Herrestad, Kärda.....					
Tranås.....					
Ekebo, Lenhovda.....					
Hallanäs, Alvesta.....					
Ingelshov, Ingelstad.....					
Hultsfred.....					
Högsby.....					
Kalmar.....					
Nybro.....					
Ronneby.....					
Arsalöv, Vinnö.....					
Barkåkra, Vejbystrand.....					
Bommeryd, Tyringe.....					
Borrby.....					
Kristianstad.....					
Malmö.....	(U)				

			Berglunda, Eksjö.....	F	21	5	7 187
5 716	3 257	1 974 846	*Björkhamra, Jönköping.....	F	18	11	3 035
			Björkhem, Eksjö.....	F	12	6	3 608
			Kongsbacken, Tranås.....	F	21	37	6 107
			Kullalyckan, Eksjö.....	F	22	2	8 030
			Lillvik, Ormaryd.....	F	18	3	5 400
			Lundagården, Bredaryd.....	F	23	6	8 252
4 693	2 180	1 637 421	Lunnagård, Eksjö.....	F	26	10	7 609
30	13	10 753	Rostad, Sävsjö.....	F	9	2	2 652
31	5	11 293	Sjövik, Stensjön.....	F	18	5	6 438
46	20	14 673	Sjöås, Eksjö.....	F	20	4	7 084
16	96	5 351	Solhem, Mariannelund.....	F	20	27	7 100
14	56	2 896	Stora Vänhem, Österkorsberga.....	F	30	24	10 788
15	88	3 546	*Grännaforss, Moheda.....	G	12	2	3 822
21	5	7 980	*Haga, Öjaby.....	G	9	3	3 259
70	29	23 713	*Kullagården, Växjö.....	G	16	5	5 340
67	31	23 995	*Petterssons sjuk- o. vilohem, Växjö	G	14	9	5 110
10	67	2 669	*Vallanäs, Växjö.....	G	10	12	3 690
109	417	33 228	*Björkhyddan, Hultsfred.....	Hn	15	5	5 215
41	20	14 214	Järnforen.....	Hn	12	7	4 257
22	10	7 097	*Sjögårda, Skafet.....	Hn	16	115	4 952
52	16	18 573	Solhäll, Virserum.....	Hn	16	7	5 840
37	20	12 058	Solviken, Måhlla kyrkby.....	Hn	14	7	5 090
25	9	7 247	*Manhem, Tyringe.....	L	33	12	2 085
22	9	6 952	*Stensborg, Osby.....	L	16	27	3 367
30	21	8 120	*Syster Annas sjuk- o. viloh., Tyringe	L	27	18	9 500
56	146	18 482	*Thulins vilohem, Ängelholm.....	L	34	87	11 553
18	—	5 110	*Bokebo, Ludvigsborg.....	M	9	2	3 205
42	3	15 271	*Eslövshemmet, Eslöv.....	M	14	1	5 027
38	6	13 845	*Soldala, Harlösa.....	M	11	2	4 015
15	9	5 269	*Solliden, Åkarp.....	M	17	4	6 119
36	4	13 114	*Tusculum, Hörby.....	M	23	9	4 815
22	2	8 030	*Vintriehemmet, Vintrie.....	M	14	5	4 970
16	6	5 793	*Tölö, Kungebacka.....	N	20	12	6 712
38	18	13 727	Fredriksdal, Göteborg.....	(O)	60	19	25 612
35	6	12 627	*Kålsby, Hogstorp.....	O	22	36	7 827
70	10	22 826	*Brosäter, Horred.....	P	19	12	6 960
31	5	11 289	*Eskekärr, Tostared.....	P	26	9	9 565
42	13	15 336	*Granviken, Västra Bodarna.....	P	18	16	5 714
120	30	40 032	*Anneborg, Lundsbrunn.....	R	25	8	9 061
54	24	19 111	*Fredriksborg, Salstad.....	R	27	21	9 665
61	10	22 200	*Furugården, Mellansel.....	Y	20	10	6 470
37	7	13 476					
42	5	15 327	*D. Skolhem för psykopatiska				
69	20	24 979	och nervösa barn				
238	103	84 058	Schools for psychopathic and				
58	8	21 319	nervous children.....		147	182	40 725
30	1	10 948	Barnbyn, Skå..... (U)	A	63	73	12 920
25	4	9 040	Mellansjö, Täby..... (F)	B	38	14	14 314
30	4	11 315	Nyhem, Höör..... (U)	(M)	16	25	4 569
99	14	33 004	Råbylund, Lund..... (L)	M	12	13	3 610
199	80	73 479	Skärbo, Alingsås..... (F)	P	18	7	5 312

Vårdform, anstalt, adress (huvudman)	Länsbokstav County (borough)	Vårdplatser den 31/12 Beds				Antal in- tag- na Ad- mis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days	Vårdform, anstalt, adress (huvudman)	Länsbokstav County (borough)	Vårdplatser den 31/12 Beds				Antal in- tag- na Ad- mis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days
Type of care, institution, address (responsible authority)		Särskola School home	Arbetshem Work home	Älderdomshem Old people's home	Vårdhem Asylum			Type of care, institution, address (responsible authority)		Särskola School home	Arbetshem Work home	Älderdomshem Old people's home	Vårdhem Asylum		
*E. Anstalter för psykiskt efterblivna Institutions for mentally de- ficient (se även tab. 25 A)								(forts. E 1)							
1. Landstings och städers utom landsting plananstalter (huvud- man L, där ej annat anges) Counties and county boroughs		2404	1375	50	3609	(1 252)	(2 324 028)	Lillström, Selånger	Y	—	12	—	—	11	1 023
Carlslund, Upplands Väsby.. (U)	A	—	20	—	432	202	140 572	Nordhem, Österås	Y	—	—	—	30	3	10 952
Slagsta, Fittja	A	183	—	—	22	32 600	Furuhagen, Bräcke	Z	69	10	—	60	16	40 140	
Sättra gård, Adelsö	(U)	A	72	—	18	18	30 560	Brattby, Vännäsby	AC	167	* 76	—	49	28	69 000
Sätravik, Nykvarn	(U)	A	—	—	20	..	3 489	Norsjö	AC	—	—	—	39	4	14 063
Vårbackahemmet, Vårbacka (U)	A	—	30	—	2	9 398	Strömsör, Håknäs	AC	—	30	—	—	97	11	46 000
Årsta, Johanneshov (nedl. 50/8) (U)	A	—	—	—	1	6 714	Ingrids hem, Gammelstad	BD	—	35	40	121	11	68 374	
Årstahemmet, Johanneshov.. (U)	A	—	—	—	30	..	—	Tallheden, Råneå	BD	—	—	—	131	26	40 322
Hammarbo, Tungelsta	B	—	—	—	26	4	9 717		BD	157	—	—	—	45	42 172
Upplands Väsby	B	123	20	—	59	49	66 643	2. Enskilda plananstalter (huvud- man L)		—	377	—	562	(113)	331 436
Östhammar	B	—	—	—	38	1	14 235	Wråå, Alsike	B	—	39	—	—	4	14 041
Håga, Uppsala	C	—	44	—	4	16 060	Liljestad, Söderköping	E	—	27	—	—	17	8	14 929
Rickomberga, Uppsala	C	74	28	—	32	32 300	Biskopsbo, Vrigstad	F	—	6	—	—	70	4	27 740
Ålby, Dalboda	C	—	—	—	70	6	25 550	Björkliden, Kortebo	F	—	—	—	72	9	27 010
Löt, Malmö	D	—	53	—	118	45	56 776	Bredablick, Värnamo	F	—	—	—	45	8	16 000
Nävertorpskolan, Katrineholm..	D	118	—	—	62	23 920	Fridhem, Vaggeryd	F	—	—	—	—	40	6	14 600
Värnhem, Norrköping	(E)	—	31	—	66	18	35 425	Solbacken, Smålands-Burseryd..	F	—	37	—	—	3	13 505
Skogsfrid, Linköping	E	—	—	—	39	2	14 508	Tallebo, Horda	F	—	26	—	—	10	25 915
Storängen, Söderköping	E	95	73	—	64	36	75 393	Holmsborg, Lagan	G	—	39	—	—	2	13 650
Söderköping	E	—	—	—	40	10	14 599	Långasjö	G	—	—	—	40	31	7 528
Björkbacka, Smålands-Rydboholm	F	—	29	—	2	20 258	Värend, Väckelsång	G	—	—	—	—	48	10	15 171
Majgårdén, Horda	F	—	21	—	33	5	20 060	Vartorp, Gamleby	Hn	—	32	—	—	..	12 380
Nannylund, Eksjö	F, G, H	224	—	—	52	55 200	Furuliden, Ingelstad	I, K	—	34	—	—	—	..	12 410
Vilhelmsböjd, Värnamo	F	—	—	—	75	2	27 647	Kullebohemmet, Stehag	M	—	25	—	—	2	9 125
Wilhelmshemmet, Växjö	G	—	—	—	42	4	15 307	Ringvik, Höör	M	—	—	—	38	..	13 870
Verkeback	Hn	—	—	—	17	5	6 089	Rönneholms slott, Stehag	M	—	75	—	38	5	40 945
								Björknäs, Bräcke	Z	—	14	—	34	5	17 298
								Gevåg	Z	—	14	—	28	7	14 922
								Locknegården, Brunflo	Z	—	9	—	47	2	20 397
								3. Riksanstalter (huvudman P)							
								Private institutions		215	320	—	1508	(267)	732244
								Björkebo, Fagersjö	A	—	—	—	28	..	11 493

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, institution, address (responsible authority)</i>	Länsbokstav <i>County (borough)</i>	Vårdpl. den ³¹ / ₁₂ <i>Beds</i>			Antal in- tag- na <i>Ad- mis- sions</i>	Antal vård- dagar under året <i>Bed- days</i>
		Skolhem <i>School home</i>	Arbetshem <i>Work home</i>	Vårdhem <i>Asylum</i>		
4. Statliga (huvudman S) State institutions						
Statens anstalt för blinda med komplicerat lyte, Lund ..		128	100	55	46	104 565
• skol- och yrkeshem, Vänersborg		53	65	55	10 12	53 236
• skol- och yrkeshem, Salbohed		38	—	—	10 11	12 555
Källshagen, Västra Ny, Vipeholm, Västra Mark, Salberga, se tab. 25 A.		35	35	—	10 23	38 774
Anstalt, adress (huvudman) <i>Institution, address (responsible authority)</i>		Länsbokstav <i>County (borough)</i>		Befintliga vid slutet av året <i>No. of pupils</i>		
*F. Externatskolor för psykiskt efterblivna <i>Schools for mentally deficient</i>				1 356		
1. Fristående skolor (huvudman U)				442		
Katarina västra skola, Stockholm		A		227		
Norrköping		(E)		23		
Celsiusskolan, Malmö		(M)		43		
Hälsingborgs stads, Råå		(M)		51		
Östra Hagaskolan, Göteborg		(O)		93		
2. Till internat anslutna skolor				11 914		

¹ Primärplatser är i första hand avsedda för akut sjuka, sekundärplatser för kroniskt klientel. Begreppen tillämpas endast vid statliga sinnessjukhus.

* Sekundärsjukhusen tager emot patienter från primärsjukhusen, nämligen Psykiatriska sjukhuset från Ulleråkers och Sundby sjukhus, Källshagens från Ryhovs, Restads och Mariebergs sjukhus och Gådeå från Sidsjöns sjukhus.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, institution, address (responsible authority)</i>	Länsbokstav <i>County (borough)</i>	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂ <i>Beds</i>				Antal in- tag- na <i>Ad- mis- sions</i>	Antal vård- dagar under året <i>Bed- days</i>
		Småbarnshem <i>Nursing home</i>	Skolhem <i>School home</i>	Arbetshem <i>Work home</i>	Vårdhem <i>Asylum</i>		
6. Anstalter för epileptiker (huvudman P, där ej annat an- ges) <i>Instit. for epileptics</i>							
Vilhelmsro, Jönköping	(S)	—	7	124	89	29	79 040
Stora Sköndal, Enskede ¹² ...	(F)	A	—	—	1227	148	83 867
Erstagården, Nacka	B	—	—	29	—	11	10 252
Margaretahemmet, Knivsta ..	(F)	B	24	62	—	24	34 235
Röbingsgården, Hälsöholm	L	—	—	65	—	7	23 536
Sönnarslövsg., Ö. Sönnarslöv (L)	L	—	—	32	—	5	10 989
Fogdaredshemmet, Höör	M	—	—	72	—	6	21 820
Sätoftahemmet, Höör	M	—	—	63	34	5	31 215
Ervallahemmet, Ervalla	T	—	—	52	—	3	19 062
Skogsudden, Koronäs	W	—	—	32	—	1	11 695
Staberg, Koronäs	W	—	—	29	—	1	10 271
Granudden, Härnösand	Y	—	—	19	—	1	6 931

* Sekundärplatserna är förlagda till sjukhus på andra orter enligt följande. Tillhörande Sundby sjukhus: Ribbingelund, Ärla (120 vårdpl.) och Rosöga, Häråd (120 vårdpl.); tillhörande Birgittas sjukhus: Hammar (79 vårdpl.); tillhörande Restads sjukhus: Österängen (107 vårdplatser); tillhörande Sätters sjukhus: Pärby, Grangårde (151 vårdpl.) och Olofsfors, Åvesta (120 vårdpl.); tillhörande Frösö sjukhus: Järvsö (55 vårdpl.).

¹ Inklusive alkoholistavdelning.

² Omfattar småbarns-, skol- och yrkeshem.

³ Inkluderar platser för särskola.

⁴ Inkluderar platser för yrkeshem.

⁵ Inkluderar platser för ålderdomshem.

⁶ Inkluderar platser för arbetshem.

⁷ Avser budgetåret 1957/58.

⁸ Uppgifter för de särskilda skolorna lämnas icke.

⁹ Inklusive annexen Skåve (37 vårdpl.), Norrbyvälle (27 vårdpl.) och Nyhem (27 vårdpl.), samtliga med postadress Järna.

¹⁰ Därav 14 vårdpl. på observationsavdelning.

* = Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter.

Tab. 26. Specifikation av intagningar på statens och storstädernas sinnessjukhus under år 1958 *Admissions into mental hospitals of the State and the three largest cities*

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Antalet intagna ¹ <i>Total number</i>		Därav <i>There of</i>				För första gången intagna på sinnessjukhus <i>Patients ad- mitted for the first time into mental hospital</i>			
			för observation eller unders. ²		intagna på egen ansökan <i>on patient's request</i>		I allt <i>All cases</i>		Därav ej förut sinnessjuka <i>Not formerly mentally sick</i>	
	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	7 661	7 189	268	76	3 549	3 737	4 286	3 865	3 690	3 186
För sinnessjuka <i>For ment. diseased</i>	7 473	7 128	267	76	3 546	3 737	4 178	3 822	3 690	3 186
Psykiatriska sjukhuset (sek. sjukh.)	21	3	2	—	—	—	3	1	—	—
Ulleråkers sjukhus	563	476	12	—	151	130	383	235	345	150
S:t: Annas	136	77	—	—	33	47	40	37	40	37
Sundby	337	278	2	1	108	74	182	141	161	136
Birgittas	343	321	6	4	148	141	209	181	199	162
Ryhovs	497	720	17	8	254	494	295	373	250	311
S:t Sigfrids	212	263	—	2	69	89	119	124	96	100
S:t: Gertruds	267	372	9	3	141	213	140	165	131	130
S:t Olofs	116	94	7	1	68	66	89	59	88	58
Gullberna	325	397	7	1	87	141	101	133	96	123
S:t Lars	302	268	18	—	54	73	176	152	122	62
S:t: Maria	760	511	4	1	527	373	402	267	347	229
S:t Jörgens	259	267	4	2	148	155	152	135	116	113
Restads	673	337	1	—	371	110	372	185	330	165
Källshagens (sek. sjukh.)	84	38	—	—	3	2	52	28	37	24
Mariebergs	511	506	—	—	309	340	309	269	298	256
Säters	372	433	23	14	202	292	260	272	255	269
Sidsjöns	574	606	12	6	222	276	305	382	287	294
Gådeå (sek. sjukh.)	4	8	—	—	—	—	1	—	—	1
Frösö	412	467	9	3	298	359	221	264	167	214
Umedalens	409	493	19	13	174	282	218	273	188	233
Furunäsets	296	193	115	17	179	80	150	145	137	119
För psykiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>	188	61	1	—	3	—	108	43	—	—
Västra Ny sjukhus	65	—	1	—	1	—	26	—	—	—
Vipeholms	47	19	—	—	—	—	42	16	—	—
Västra Marks	—	42	—	—	—	—	—	27	—	—
Salberga	76	—	—	—	2	—	40	—	—	—
Storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the three largest cities</i>	3 833	2 985	6	9	2 172	1 470	1 525	1 166	1 402	1 084
Beckomberga sjukhus, Sthlm	1 800	1 176	2	6	1 175	615	606	451	549	419
Långbro sjukhus, (d:o)	745	677	2	3	428	409	321	231	288	212
S:t Eriks sjukhus, avd. för sinnes- sjuka, (d:o)	57	28	—	—	—	—	4	3	4	3
Norrulls sjukhus, (d:o)	—	67	—	—	—	1	—	6	—	6
Rånäs sjukhus	—	8	—	—	—	—	—	1	—	—
Malmö östra sjukhus, Malmö	198	197	1	—	74	49	95	89	83	82
Lillhagens sjukhus, Göteborg	1 033	832	1	—	495	396	499	385	478	362
Summa Total	11 494	10 174	274	85	5 721	5 207	5 811	5 031	5 092	4 270

¹ Stämmer ej exakt med motsvarande uppgifter i tab. 25 beroende på olikheter i redovisningssätt. Gäller särskilt storstädernas sinnessjukhus.

² Enligt 4 resp. 6 kap. sinnessjuklagen. *Admitted for examination for forensic purposes.*

Tab. 27. Antal den 31 december 1958 befintliga vid statens och storstädernas sinnessjukhus

Number of patients at the mental hospitals of the State and the three largest cities on December 31st

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Hela antalet befintliga ¹ <i>Total</i>		Därav <i>Thereof</i>				Exspektanter <i>Expectants</i>	
			i kontrollerad familjevård <i>supervised in foster homes</i>		försöks- utskrivna <i>released on probation</i>			
	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	17 784	15 723	465	412	4 684	4 714	642	688
För sinnessjuka <i>For ment. diseased</i>	16 373	14 908	411	410	4 429	4 643	481	477
Psykiatriska sjukhuset (sek. sjukh.)	147	115	—	—	18	14	6	11
Ulleråkers sjukhus	1 360	1 156	130	128	415	352	47	82
S:t Annas	187	166	3	2	69	82	2	8
Sundby	840	724	—	—	204	76	8	13
Birgittas	791	743	4	6	236	211	14	—
Ryhovs	1 147	1 195	4	—	323	468	66	16
S:t Sigfrids	700	702	70	74	169	137	48	26
S:t Gertruds	714	619	8	2	37	83	34	32
S:t Olofs	338	293	16	17	168	132	8	1
Gullberna	483	468	—	—	127	104	5	18
S:t Lars	1 076	879	39	39	263	200	57	26
S:t Maria	1 105	1 089	—	—	314	323	5	25
S:t Jörgens	381	327	—	—	106	111	16	14
Restads	862	880	9	—	151	211	1	98
Källshagens (sek.sjukh.)	689	316	15	—	111	34	17	—
Mariebergs	817	739	18	10	189	186	22	9
Säters	1 152	1 038	25	8	309	356	54	16
Sidsjöns	890	773	1	4	337	358	—	21
Gådeå (sek.sjukh.)	209	199	—	—	26	19	—	—
Frösö	734	682	4	1	182	279	26	19
Umedalens	827	956	45	88	198	356	22	—
Furunäsets	924	909	20	31	477	551	23	42
För psykiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>	1 411	755	54	2	255	71	161	211
Västra Ny sjukhus	281	—	5	—	127	—	6	—
Vipeholms	673	335	—	—	20	11	141	187
Västra Marks	—	420	—	2	—	60	—	24
Salberga	457	—	49	—	108	—	14	—
Storstädernas sinnessjukhus <i>Ment. hosp. of the three larg. cit.</i>	2 784	3 284	—	21	341	478	361	366
Beckomberga sjukhus	898	881	—	21	63	69	12	21
Långbro	517	599	—	—	49	109	343	296
S:t Eriks sjh., avd. f. sinnessj.	185	190	—	—	4	3	—	—
Norrulls	—	315	—	—	—	6	—	4
Rånäs sjukhus	—	103	—	—	—	—	—	—
Malmö östra sjukhus	379	429	—	—	62	69	6	45
Lillhagens	805	767	—	—	163	222	—	—
Summa Total 1958	20 568	19 007	465	433	5 025	5 192	1 003	1 054
” ” 1957	20 599	18 828	450	384	5 046	4 897	1 190	1 061
” ” 1956	20 453	18 717	426	368	4 916	4 764	1 245	1 124

¹ Inklusive för observation enl. 4 kap. ssjl. och undersökning enl. 6 kap. ssjl. (16 st.).

Tab. 28. Antal under år 1958 utskrivna (ej försöksutskrivna) från statens och storstädernas sinnessjukhus

Discharges from mental hospitals of the State and the three largest cities

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Vid intag- ningen ej i be- hov av vård (17 § ssjl.) <i>Not sick when admitted</i>	Åter- ställda (17 § ssjl.) <i>Reco- vered</i>	För- bätt- rade (17 § ssjl.) <i>Im- proved</i>	Av plats- brist el. för vård utom sjh. (18 § ssjl.) <i>From shortage of beds or for care outside the hosp.</i>	För- flyt- tade till an. sinness- sjukh. (Trans- ferred to other mental hosp.	Efter slutförd observa- tion el. unders. (4-6 kap. ssjl.) <i>After observa- tion or examina- tion</i>	Andra av- gång- na <i>Others</i>	Av- lidna <i>Dead</i>	Summa <i>Total</i>
Statens sinnessjukhus									
<i>State Mental hospitals</i>	234	5 247	4 675	117	764	231	1 581	1 845	14 694
För sinnessjuka <i>For ment. diseased</i>	234	5 246	4 523	117	717	231	1 581	1 817	14 466
Psykiatriska sjukh. (sek. sjukh.)	1	3	3	—	40	2	2	11	62
Ulleråkers sjukhus	24	219	472	2	35	1	—	213	966
S:t Annas "	1	53	32	—	3	—	32	28	149
Sundby "	11	228	281	20	18	1	15	86	660
Birgittas "	17	290	196	6	15	5	36	110	675
Ryhovs "	13	560	256	8	28	15	119	152	1 151
S:t Sigfrids "	14	115	173	6	297	1	127	61	794
S:t Gertruds "	5	321	158	2	13	4	93	58	654
S:t Olofs "	—	169	30	1	4	2	6	29	241
Gullberna "	7	56	30	1	2	4	15	38	153
S:t Lars "	12	109	344	1	91	15	162	135	869
S:t Maria "	9	564	462	47	22	5	134	137	1 380
S:t Jörgens "	3	213	116	5	7	4	95	39	482
Restads "	17	545	262	—	14	1	42	94	975
Källshagens " (sek. sjukh.)..	—	10	24	4	34	—	—	60	132
Mariebergs "	15	404	281	1	7	—	202	95	1 005
Säters "	7	218	253	5	13	8	27	93	624
Sidsjöns "	54	508	385	5	43	30	114	78	1 217
Gådeå " (sek. sjukh.)..	—	—	4	—	5	—	—	21	30
Frösö "	13	451	302	1	5	7	99	85	963
Umedalens "	5	99	372	2	11	21	243	113	866
Furunäsets "	6	111	87	—	10	105	18	81	418
För psykiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>	—	1	152	—	47	—	—	28	228
Västra Ny sjukhus	—	—	33	—	12	—	—	1	46
Vipeholms "	—	—	47	—	9	—	—	19	75
Västra Marks "	—	—	30	—	6	—	—	3	39
Salberga "	—	1	42	—	20	—	—	5	68
Storstädernas sinnessjukhus									
<i>Mental hosp. of the three largest cities</i>	98	2 262	2 450	129	349	16	903	582	6 789
Beckomberga sjukhus	43	1 188	1 113	38	228	9	202	216	3 037
Långbro "	19	371	717	54	40	5	118	104	1 428
S:t Eriks sjh., avd. f. sinnessjuka.	—	1	4	4	26	—	—	33	68
Norrulls "	1	—	13	—	12	—	—	35	61
Rånäs sjukhus	—	—	—	—	5	—	—	6	11
Malmö östra sjukhus	1	96	162	2	14	1	89	25	390
Lillhagens "	34	606	441	31	24	1	494	163	1 794
Summa Total 1958	332	7 509	7 125	246	1 113	247	2 484	2 427	21 483
" " 1957	310	7 251	6 798	223	1 043	250	2 366	2 374	20 615
" " 1956	446	6 981	6 883	307	730	219	1 890	2 121	19 547

Tab. 29. Ålder vid första insjuknandet hos de år 1958 för första gången för vård på statens etc. sinnessjukhus intagna

Patients admitted for the first time into mental hospitals of the State and there largest cities according to age when disease started

Ålder Age	Un- der 15	15- 19	20- 24	25- 29	30- 34	35- 39	40- 44	45- 49	50- 59	60- 69	70- 74	Okänd Un- known	Ej vård- behov ¹	Summa Total
Män Male	261	264	405	465	558	592	569	533	734	551	697	120	62	5 811
Kvinnor Female	162	204	305	378	430	463	390	404	784	666	754	82	9	5 031
Summa Total 1958	423	468	710	843	988	1055	959	937	1518	1217	1451	102	71	10 841
1957	465	493	673	854	1004	1017	956	996	1608	1154	1370	169	35	10 783
1956	470	465	668	871	1006	1027	1041	1060	1756	1156	1232	137	68	10 847
1955	533	496	681	803	945	839	917	827	1372	981	1059	164	57	9 674
1954	585	370	642	774	824	798	801	771	1222	875	933	156	52	8 803
1953	606	436	603	774	879	855	831	712	1194	820	910	166	37	8 823
1952	524	409	621	738	808	824	803	685	1029	805	804	189	54	8 293
1951	553	410	611	794	843	815	740	678	1037	790	798	131	38	8 238
1950	656	404	679	776	822	797	665	602	889	707	707	115	59	7 878
1940	463	395	467	511	512	430	364	334	523	296	252	256	..	(4 803)

¹ Not in need of hospital care.

Tab. 30. Vid slutet av 1958 befintliga patienter vid sinnessjukhus m. m. procentuellt fördelade efter sjukdomsform
Number of patients at mental hospitals and nursing homes at end of year according to type of disease (per cent)

Sjukdomsform (Sjkd = Sinnessjukdom) <i>Form of disease</i>	Statens och storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the State and the three largest cities</i>								Övriga komm. o. en- skilda sinnes- sjukh. år 1958 ¹		Kommunala vårdhem år 1958 ²		Samtliga anstalter år 1958 <i>Total</i>	
	År 1935		År 1945		År 1950		År 1958		M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.
	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.						
Antal patienter <i>Number of patients</i>	12 532	11 805	17 744	15 057	18 678	16 747	20 568	19 007	398	467	2 273	2 185	23 239	21 659
Därav i % lidande av:														
Manisk-depr. ssjd. <i>Manic-depressive reaction</i> ..	6,9	9,3	5,1	8,4	5,0	8,5	4,3	8,4	2,8	6,0	2,2	4,9	4,1	8,0
Schizofreni. <i>Schizophrenic disorder</i>	66,6	61,7	56,8	58,0	58,3	55,9	54,2	50,6	42,0	39,2	68,8	54,8	55,4	50,8
Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	1,2	1,3	0,4	0,5	0,5	0,5
Epileptisk ssjd. <i>Psychosis from epilepsy</i>	1,8	1,7	2,0	1,7	1,9	1,8	1,8	1,5	0,4	1,3	1,9	1,8	1,8	1,8
Presenil ssjd. <i>Presenile psychosis and dementia</i> ..	2,5	9,7	2,4	8,7	2,8	8,5	3,3	9,3	2,5	7,9	3,7	12,6	3,3	9,6
Senil ssjd. <i>Senile psychosis</i>	1,9	3,4	2,6	3,8	2,7	4,4	3,7	6,7	11,3	16,3	5,4	9,5	4,0	7,2
Sinnessjukdom på grund av:														
Arteriosklerotiska förändr. <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	0,7	0,7	1,2	1,2	1,3	1,5	1,4	2,1	6,8	8,4	2,5	3,3	1,6	2,3
Andra grövre förändringar i hjärnan. <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i> ..	1,1	0,6	1,9	0,9	2,7	1,2	3,5	1,8	1,7	1,7	3,0	1,8	3,4	1,8
Syfilitisk infektion, paralytisk form. <i>General paralysis of insane</i>	2,2	0,8	1,4	0,5	1,0	0,4	0,6	0,3	2,0	0,2	1,0	0,3	0,7	0,3
D:o annan form i centrala nervsystemet. <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,8	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1
Annan infektion. <i>Psychosis due to other infection</i>	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5	0,7	0,3	0,3	0,3	0,3
Alkoholförgiftning. <i>Alcoholic psychosis</i>	1,3	0,1	1,1	0,1	1,7	0,1	2,8	0,3	9,5	—	1,7	0,1	2,8	0,2
Annan förgiftning. <i>Psychosis due to other intoxication</i>	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,4	0,2	—	0,2	0,1	—	0,4	0,2
Autointoxikation. <i>Psychosis due to auto-intoxication</i>	0,1	0,3	0,1	0,5	0,2	0,8	0,2	0,8	—	0,2	0,1	0,0	0,1	0,7
Psykogen ssjd., hysterisk form <i>Hysteria</i>	0,3	1,0	0,2	0,6	0,1	0,7	0,1	0,6	—	—	0,1	0,4	0,1	0,5
Annan form. <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	0,5	0,6	0,8	1,2	1,7	2,1	3,2	4,1	7,3	10,3	1,0	1,4	3,0	4,0
Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i> ..	2,8	2,6	8,1	4,0	5,9	3,7	7,6	3,9	3,8	0,6	3,0	2,2	7,1	3,7
Sinnessvagheter <i>Imbecility</i>	7,5	4,6	10,6	6,9	9,0	6,6	8,9	6,1	5,0	4,7	4,5	5,4	8,4	6,0
Psykisk efterblivenhet <i>Idiocy</i>	2,3	1,5	4,4	2,5	4,6	2,7	3,1	2,1	0,8	1,1	0,8	0,5	2,9	2,0
Ej sinnessjuk vid intagningen <i>Not insane at admission</i>	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0	—	—	—	0,0	0,0	0,0
Annan eller okänd diagnos <i>Other or unknown diagnosis</i>	—	—	0,0	0,0	—	—	—	—	0,5	0,6	—	0,1	0,0	0,0
Summa <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Other mental hospitals. — ² Nursing homes for mentally diseased.

Tab. 31. Dödsorsaker för de å statens och storstädernas sinnessjukhus avlidna år 1958

Causes of death of deceased at mental hospitals of the State and the three largest cities

Dödsorsaker ¹ <i>Causes of death</i>	Män <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Dödsorsaker ¹ <i>Causes of death</i>	Män <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>
Lungtuberkulos <i>Pulmonary tuberculosis.</i>	10	11	Hjärtfel <i>Organic heartvalvular disease ..</i>	2	7
Tbc i andra organ <i>Tuberculosis of other organs</i>	1	1	Hypertoni <i>Hypertension</i>	4	13
Paralysie générale <i>General paralysis of insane</i>	—	1	Allmän arterioskleros <i>General arterio-sclerosis</i>	43	48
Septikemi <i>Septicæmia</i>	9	8	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen <i>Other diseases of circulatory system ...</i>	88	77
Malign tumör <i>Malignant neoplasm of digestionorgan och peritoneum diges-tive organs and peritoneum</i>	31	29	Influenta <i>Influenza</i>	3	—
respirationsorganen <i>respiratory system</i>	4	4	Pneumoni <i>Pneumonia</i>	297	348
bröstkörtel och uro-genitalorgan <i>breast and genito-urinary organs</i>	8	24	Lungödem <i>Pulmonary ædema</i>	2	3
på annat ställe eller UNS <i>other and un-specified sites</i>	7	8	Andra sjukdomar i respirationsorganen <i>Other diseases of respiratory system ...</i>	12	20
Hjärntumör <i>Neoplasm of brain</i>	6	7	Magsår <i>Ulcer of stomach</i>	4	4
Leukemi <i>Leukaemia and aleukaemia</i>	1	—	Tarmvred <i>Intestinal obstruction</i>	5	3
Sockersjuka <i>Diabetes mellitus</i>	2	4	Levercirros <i>Cirrhosis of liver</i>	6	3
Blodbildande organens och blodets sjuk-domar <i>Diseases of the blood and blood-forming organs</i>	—	2	Gallstenssjukdom <i>Cholelithiasis</i>	1	2
Delirium tremens <i>Delirium tremens</i>	11	1	Kolecystit <i>Cholecystitis</i>	1	2
Senil psykos <i>Senile psychosis</i>	10	2	Andra sjukdomar i digestionsorganen <i>Other diseases of the digestive system ..</i>	10	10
Andra psykoser <i>Other psychosis</i>	6	1	Kronisk nefrit <i>Chronic nephritis</i>	4	4
Senil demens <i>Dementia of old age</i>	3	—	Infektiösa njursjukdomar <i>Infections of kidney</i>	15	15
Blödning i hjärna och meninger <i>Cerebral and meningeal hæmorrhage</i>	56	64	Andra sjukdomar i uro-genitalorganen <i>Other diseases of the genito-urin. system</i>	2	2
Hjärnemboli, hjärntrombos <i>Cerebral em-bolism and thrombosis</i>	23	30	Dekubitalsår <i>Decubitus ulcer</i>	7	5
Cerebral arterioskleros <i>Cerebral arterio-sclerosis</i>	16	11	Övriga hudsjukdomar <i>Other diseases of skin</i>	1	1
Meningit <i>Meningitis</i>	1	1	Gangrän <i>Gangrene</i>	1	7
Encefalit UNS <i>Encephalitis NOS</i>	1	5	Uremi utan närmare specifikation <i>Ura-mia unqualified</i>	11	8
Nefroskleros <i>Nephrosclerosis</i>	5	—	Senilitet <i>Senility</i>	6	11
Disseminerande skleros <i>Multiple sclerosis</i>	—	3	Marasm <i>Marasmus</i>	50	76
Epilepsi <i>Epilepsy</i>	6	4	Benbrott <i>Fracture of bone</i>	2	4
Huntingtons chorea <i>Huntington's chorea</i>	—	3	Andra skador <i>Other injuries</i>	4	—
Andra hjärnsjukdomar <i>Other diseases of brain</i>	4	4	Själv mord, hängning <i>Suicide, hanging. * , drunkning * drowning * , kvävning * suffocation</i>	16	2
Andra nervsystemets sjukdomar <i>Other diseases of nervous system</i>	—	1	Andra självmord <i>Other suicides</i>	2	3
Endocardit <i>Endocarditis</i>	3	4	Andra dödsorsaker UNS <i>Other causes of death</i>	21	8
Arteriosklerotisk hjärt- och kranskärls-sjukdom <i>Arteriosclerotic heart disease including coronary disease</i>	155	136	Okänd dödsorsak <i>Unknown cause of death</i>	74	41
Kronisk myokardit <i>Chronic myocarditis</i>	16	37			
Kardiosklerosis <i>Cardiosclerosis</i>	51	45			
Trombos och emboli <i>Thrombosis and em-bolism</i>	40	57			
			Summa <i>Total</i> 1958	1193	1247
			» » 1957	1209	1155
			» » 1956	1097	1024
			» » 1955	996	904
			» » 1954	979	891
			» » 1953	878	879

¹ UNS = Utan närmare specifikation NOS = Not otherwise specified.